

-Yusu a -ti, -te
MATIE
-mɔ -bi, ε nu la 'a 'ciɕru

-Yusu 'Kɩsu a 'baɩu
(Luku 3.23-38)

1 ¹Cɩɛn -bu, -Yusu 'Kɩsu a -ti ε nɛ -mɔ ɛ. -Yusu 'Kɩsu a 'mu, ε mɔ bodɔ Dafidi a 'yonu a 'yu a 'Yu -nɔ. Dafidi a 'mu, ε mɔ la Abrahamu a 'yonu a 'yu a 'yu -nɔ -wɛ.

²Abrahamu a 'mu, ε nɔ- kɔ Yisaki,

Yisaki 'ε kɔ Sakɔbu,

Sakɔbu 'ε kɔ Juda kɔ 'a 'ɔɩayɩnu 'hɛn-,

³Juda kɔ Tama 'hɛn-, 'u kɔ Faleɩ kɔ Sala,

Faleɩ 'ε kɔ ɛsrɔmu,

ɛsrɔmu 'ε kɔ Alamu,

⁴Alamu 'ε kɔ Aminada,

Aminada 'ε kɔ Naaso,

Naaso 'ε kɔ Sala,

⁵Sala kɔ Rahabu 'hɛn- 'u kɔ Buasi,

Buasi kɔ Rutu 'hɛn- 'u kɔ Jobedi,

Jobedi 'ε kɔ Yisai,

⁶Yisai 'ε kɔ Dafidi,

Dafidi kɔ Uyri a nuɔba 'hɛn-, 'u kɔ Salomɔ,

⁷Salomɔ 'ε kɔ Rubɔamu,

Rubɔamu 'ε kɔ Abia,

Abia 'ε kɔ Asafu,

⁸Asafu 'ε kɔ Sosafati,

Sosafati 'ε kɔ Solamu,

Solamu 'ε kɔ Osiasi,

9 Osiastu 'e ko Svatamv,
 Svatamv 'e ko Akastu,
 Akastu 'e ko Esekiasu,
 10 Esekiasu 'e ko Manase,
 Manase 'e ko Amv,
 Amv 'e ko Sosiasu,
 11 Sosiasu 'e ko Yekonia ko 'a 'dtaɣɔnu 'hven-.

Ti a 'mv 'yri, -e -bɪ tu klo la Yisraekve ni, 'v gba la 'li -nu Babilɔnɪblugba 'kwli. 12 -Te v gba -nu, -e -bɪ

Yekonia ko Salatiel,
 Salatiel 'e ko Solobabel,
 13 Solobabel 'e ko Abiudu,
 Abiudu 'e ko Eliakimv,
 Eliakimv 'e ko Asv,
 14 Asv 'e ko Sadokɪ,
 Sadokɪ 'e ko Akimv,
 Akimv 'e ko Eliudu,
 15 Eliudu 'e ko Eliasa,
 Eliasa 'e ko Mata,
 Mata 'e ko Sakɔbv,
 Sakɔbv 'e ko Sosefv.

Sosefv, e nɔ- mɔ Mari a nyɪbv, Mari a 'mv, e nɔ- mɔ -Yusu 'Klɪsv a 'dii.

16 -Yusu a 'mv, e nɔ- mɔ Wanyɔ -mv', Nyɪsva pɔ la le, e di la -a mv yɪ ya.

17 Kve 'li Abrahamv -mɔ bv, -bv ye bodɔ Dafidɪ kɪ, -tonyibli a -hrɪn ni -pu -tu 'v -hen, nɔ- ni 'v 'waa -gbati. Kve 'li Dafidɪ -mɔ bv, -bv ye ti -mv' -ko 'yri v gba la 'li Yisraekve Babilɔnɪblugba 'kwli, -tonyibli a -hrɪn ni -pu -tu 'v -hen, v nɔ- ni 'v 'waa -gbati. E ko, kve 'li ti a 'mv 'yie bv, -bv ye -Yusu a kukɔti kɪ, -tonyibli a -hrɪn ni -pu -tu 'v -hen, v nɔ- ni 'v 'waa -gbati.

-Te -mv', v nu la -Yusu 'Klɪsv a kukɔ

(Luku 2.1-7)

18 -Te -mv', v nu la -Yusu 'Klɪsv a kukɔ, e nɔ- -bv: 'A 'dii Mari a 'mv, Sosefv, e nɔ- di la-a ko, kee v 'ye la 'bli ni pve, 'e ni la 'kwli, 'kɪ 'li Nyɪsva a -Hihɪu a 'klɪ 'kwli. 19 Sosefv a 'mv, -e di la-a ko, 'a 'yrinaabv 'sii la 'v yɪ, 'kɪ 'v Nyɪsva ye'. E nɔ- nu-o, 'kɪ e 'ye ni -hva bv yee la Mari -ti, 'kɪ 'v nyibli ye', -e di-e nu, Mari a 'mv, 'a 'nyre 'ni -ha yɪ nyre. E nɔ- nu-o, 'e pɔ la 'li-t 'li, -e mɔ, nyiblo -du 'ni 'wun la 'li, 'bv mɔ, 'bv yɪ la Mari bv ni te. 20 Bv yɪ la 'lu le ni -hie, -e -bɪ Nyɪsva a lelenyɔ 'hru la-a yɪ, 'kɪ 'li yanie 'kwli, e wen: «Sosefv o, Dafidɪ a 'yu a 'yu, Mari bv -he -na nɔgba, 'a hvannu 'ni 'nuo 'li -mv, -kɔti Nyɪsva a -Hihɪu a 'klɪ, e nɔ- nu-o, 'e ni 'kwli. 21 E di ko 'yu nyɪbehɪan. 'Yu a 'mv, -tue -ne -Yusunyre, -e -hen 'nyre Wanyɔ, -e nu-o, e nɔ- di Nyɪsva a dakɔ wa, 'kɪ 'v 'waa de 'kuku a -ta'.» 22 -Ti -mv', Nyɪsva lee la 'a winwɔn-hanyɔ, e nyre 'v ni. -Ti a 'mv, e nɔ- -bv:

23 «Nugba -mu', -ε 'yɪ nyɪbede -yi,
 ε nɔ- di 'kwli nɪ,
 ε 'mu 'yu nyɪbehuan kɔ.
 'A 'nyre di mɔ Emanue,
 -ε -hen 'nyre, Nyɪsua nɪ 'v -a mu -mɔ.»

24-Te Sosefu 'du la ye', -ε -bɪ dɛ a 'mu, Nyɪsua a lelenyɔ lee la-a, ε -tuu la 'v=v nɪ, 'e kɔ la Mari. 25 Kεε, ε kɔ=ɔ 'hven-, v 'yɪ la bu na yɪ -pu, Mari 'e kɔ la 'yu nyɪbehuan a 'mu, Sosefu 'ε -tue la-a -Yusunyre.

-Te nyahroyenyɔ di la -Yusu 'ye mɔ

2 1-Yusu a 'mu, 'kɪ v kɔɔ 'lɪ-ɪ Betelemudɔ 'kwli, 'kɪ 'lɪ Sudeblugba 'kwli. Ti a 'mu 'yri, -ε -bɪ Helɔdɪ, nɔ- mɔ Sudeblugba a 'mu a 'kun gbagbu. 'Kɪ ε nɪ 'lɪ Jrusredɔ 'kwli. -Te v kɔ -Yusu, ε kɔ nyibli =du. 'Blugba -mu', -ε nɪ 'lɪ 'yrv a 'hrule', 'kɪ v nɪ 'lɪ. V mɔ nyahroyenyɔ gbagbɪ =nɔ. V nu- -hɔn 'lɪ 'yrv a 'hrule', 'v nyre 'lɪ Jrusredɔ 'kwli. 2-Te v nyre 'lɪ, -ε -bɪ v wen: «'Yu -bu, v -kɔ -tɛ ti nɛ bu, -ε di -Juukue a 'kun gbagbu -he, -bɪ' ε nɪ yɪ 'lɪ? -A 'ye a nyahroye nɪ, 'e 'hru 'lɪ 'yrv a 'hrule'. Ε nɔ- kɔ -tɪ, =a di 'nɛ-, -a 'mu=v 'ye, -a 'mu 'a -tɪ 'yɪ 'bua -nɪ.»

3-Te 'kun Helɔdɪ 'win -tɪ a 'mu, -ε -bɪ huannv bi 'lɪ-ɪ 'kwli, ε kɔ Jrusre a nyibli a pɛpɛ 'hven-. 4 Ε nɔ- mɔ bu 'kukue Nyɪsua a -cɔhlɔnpinyɔ gbagbɪ lɛ, kɔ tetetɔnyɔ 'hven-, 'ε -tua 'waa lɛ'betile, ε wen: «Wanyɔ -mu', Nyɪsua pu la lɛ, ε di la -a mu yɪ ya, 'dɔ a 'dɪ -bɪ -ε kɔ 'kwli v di 'lɪ-ɪ 'lɪ -kɔɔ -nɪ 'lɪ?» 5-ε -bɪ v -tu-o =wɔn, v wen: «Kɪ v di 'lɪ-ɪ Betelemv -kɔɔ -nɪ, 'kɪ 'lɪ Sudeblugba 'kwli, -ε nu-o, dɛ -mu', Nyɪsua a winwlɔn-hanyɔ 'cɪrɪ la, 'kɪ 'v Wanyɔ a 'mu kɪ, ε nɔ- -bu:

6 Nyɪsua wen 'nɪ:

Betelemv, 'ε mɔ -han-tɪ, 'ε mɔ 'dɔ 'cɪmɛ,
 kεε, ε mɔ 'dɔ gbagbu -nɔ,
 'kɪ 'lɪ Sudeblugba 'kwli,
 -ε nu-o, 'kɪ 'lɪ-ɪ 'kwli,
 'kɪ 'kun gbagbu di 'lɪ -kue -nɪ.
 Ε nɔ- di 'na dakɔ Yisraekue -naa -nɪ.»

7-Te Helɔdɪ 'win -tɪ a 'mu, ε nɔ- mɔ bu da nyahroyenyɔ gbagbɪ a 'mu, 'ε 'beti -nv, ε 'mu-v yɪ -tɛɛ, ti -mu', -ε kɔ 'yri nyahroye a 'mu, ε 'hru 'lɪ yakɔ 'kwli. 8-Te v -hɪhɪa-a kle, -ε -bɪ ε wen: «Ba mu 'lɪ Betelemv, ba -mɔɔ 'yu a 'mu lɛ. 'Ba 'ye=e, -ε -bɪ ba di 'mu -lee -nɪ, 'na 'mumu, 'mu 'lɪ mu, 'mu-v -tɪ a 'yɪ'buale -nyɪ -wɛ.»

9-Te v 'win 'kun a tiiwin, -ε -bɪ v bi 'hru wlɔn. Bu nɪ 'kɪ 'hru wlɔn, -ε -bɪ v 'ye nyahroye -mu' nɪ, v 'yee wen 'lɪ 'yrv a 'hrule', 'ε 'hru 'lɪ -nv ye' de, 'ε nɛɛ -nv ye', 'v mi. Kεε, -tɛ -mu', 'yu a 'mu, ε nɪ 'v, -tɛ ε nyre 'v, -ε -bɪ ε nyra bu. 10 'Tɪ- v 'mu nyahroye a 'mu 'ye mɔ mu, -ε -bɪ v ni dɔdɔ dɪaktɪ, 11 'v pa 'lɪ 'kayu bu, 'v 'ye 'yu a 'mu, ε kɔ 'a 'dii Mari 'hven-, 'v bla kwli bu, 'v -tua 'yu

a 'mu, 'a -ti a 'yi'buale, 'v =wle 'waa ble, 'v -nyi-e -gulu ko hunhrunpu-tebli -mu', v pi 'to, -e di-e nu, 'a hunhrun 'mu bu 'heen -ni, e ko hunhrunpu-tebli -bi, v dæe mili. ¹²-Te de a 'mu, e -hi, -e -bi Nyisva lee -nu ni, 'ki 'li yanie 'kwli, -e mo, 'bu yi kle ni -mæ, v 'ni 'naa 'li 'kun Helodt -mo. E no- nu-o, -te v yi 'waa 'bli ni mi, 'v gba ki'beehru.

-Te Sosefu ko -Yusu ko Mari 'hven-, v 'gba ci le, 'ki 'li Esipublugba 'kwli

¹³Ti- nyahro'yenyu a 'mu, v 'mu mu, -e -bi Nyisva a lelenyo -bi, e no- 'hru Sosefu yi, 'ki 'li yanie 'kwli, 'e lee -ne, e wen: «'Du ye', -bu 'gbaa 'yu -bu, e ko 'a 'dii 'hven- ci le, ba mu 'li Esipublugba 'kwli, 'ki -bu ni 'li bu -nini, -bu ye ti -mu' ki, -e ko 'yri 'n di -mu -lee -ni, -bu di 'bli, -e nu-o, Helodt di 'yu -bu 'a 'lila le 'ni =mu.» ¹⁴-Te Sosefu 'win win a 'mu, -e -bi e 'du ye', e ko 'yu ko 'a 'dii 'hven-, 'tolowo ni -do a 'mu, 'v mu 'li Esipublugba 'kwli. ¹⁵'Ki v ni 'li -nini, Helodt 'e 'ku, Nyisva 'e da Sosefu, 'ki bu -hon 'li Esipublugba 'kwli, e ko 'yu ko 'a 'dii 'hven-. De a 'mu, e mu 'lu -mo, -e di-e nu, -ti -mu', Nyisva a winwlon-hanyu -bi 'cru la 'li Nyisvacrien 'kwli, e 'mu -nue -ni. -Ti a 'mu, e no- -bu: «Nyisva wen 'ni: 'N da 'na 'Yu ni, 'ki bu -hon 'li Esipublugba 'kwli.»

-Te v 'la la 'yonu, 'ki 'li Betelemudt 'kwli

¹⁶-Te de a 'mu, e 'yæe 'v ni nyre, -te 'kun Helodt yru-o, -e mo, nyahro'yenyu -mu', v kaa -ne ni, -e -bi e bi la yru' diaki, 'e lee ne 'a 'seyo, e wen: «Ba bi Betelemudt ki, e ko 'du -mu', -v =glaa 'li-i, ba 'la 'yonu nyibepe a pepe, -v ko 'yri ni 'hven, e ko 'waa de -bi -mu', -v 'ye 'yri ni 'hven ni kuv.» Ke- e -pu, -koti nyahro'yenyu -mu', v lee la-a ni, -e mo, -te v 'ye la nyahroye a 'mu, e -we 'kli 'yri ni 'hven ni. E no- mo 'seyo a 'mu, bu mu 'li Betelemudt 'kwli, bu 'lila 'yonu a 'mu le. ¹⁷-Te de a 'mu, e mi 'lu -mo, -e -bi -ti -mu', Nyisva a winwlon-hanyo Selemi hla la, ti -hi la a ti 'yri, e nyre 'v ni. -Ti a 'mu, e no- -bu:

¹⁸ «U 'win -hienwewin,
 'ki 'li Ramadt 'kwli.
 Raselt, e no- ni nyat le,
 'e yi 'a 'yonu a -hien we.
 E 'ni -hva-a li bu -ga-a,
 -e nu-o, 'a 'yonu 'ku ni.»

-Te Sosefu, ko -Yusu ko Mari 'hven-, v -hon la 'li Esipublugba 'kwli

¹⁹'Ki v ni 'v -nini, -e -bi 'kun Helodt 'ku ni. -Te e 'ku, -e -bi Nyisva lee ne 'a lelenyo -bi, 'e 'hru Sosefu yi, 'ki 'li Esipublugba 'kwli, ²⁰e wen: «Sosefu o, 'du ye', -ko 'yu, -ko 'a 'dii 'hven-, ba -hian -mo, ba mu 'aan 'bli Yisrae, -e nu-o, nyibli -mu', -v =mue la 'yu -bu a 'kukuu le, v 'ku ni.» ²¹Sosefu 'e 'du ye', e ko 'yu ko 'a 'dii 'hven-, 'v -hian -mo, 'v di 'waa 'bli Yisrae. ²²Ke,

Sosefu 'win ni, -e mɔ, Akolawusi, -e mɔ 'kun Helɔdi a 'yu, ε nɔ- 'ciɔi a 'baɪ. Akolawusi a 'mu, ε nɔ- mɔ 'ki Sudeblɔgba a 'kun. Ε nɔ- nu-o, Sosefu a 'mu, huannu 'e ni-e, 'ki bu 'ti 'li Sudeblɔgba 'kwli. Ε nɔ- kɔ -ti, Nyɪsua 'e lee -ne, 'ki 'li yanie 'kwli, 'ki ε 'ni 'muo 'li Sudeblɔgba 'kwli. Ε nɔ- nu-o, 'e mu 'li Galileblɔgba 'kwli, ²³ε 'ti 'li 'dɔɔ -mɔ', v dɛɛ Nasaletɪ 'kwli. -E -bɪ -ti -mɔ', Nyɪsua a winwlɔn-hanyɔ hla la, 'ki 'v Wanyɔ -mɔ' ki, Nyɪsua pu la le, ε di la ya, ε nyre 'v ni. -Ti a 'mu, ε nɔ- -bu: «U di daa -ne Nasaletɪ a 'yu.»

Saan Batistɪ hle Nyɪsua a -ti, 'e pi nyibli 'nie 'lu le
(Maki 1.1-8; Luku 3.1-18; Saan 1.19-28)

3 ¹Ti a 'mu 'yri, ε kɔ la nyiblo -du. 'A 'nyre mɔ Saan Batistɪ. 'Ki ε 'ti 'li Sudeblɔgba 'kwli. 'Blɔgbakɔtiɔ -mɔ', -ε kɔ 'kwli ε 'ti 'li, nyiblo -du 'yɪ 'li 'ti, kɛɛ, nyibli -huɔhuɔ, v nu- mi 'li-tɪ -mɔ. 'Ki ε -tuu 'li Nyɪsua a -ti a -mɔlenuna -wlu. Nyibli -mɔ', -v mi 'li-tɪ -mɔ, kɛ- ε pi -nu yɪ: ²«Ba yru-o, 'ki 'li 'aan =wli ki, -ε mɔ, a nu -tebli, 'e nyre yɪ, 'ki 'v Nyɪsua ye'. Ba hie 'v yinyre-tebli a 'mu bu, ba -nyi 'aan 'klɔ a pepe Nyɪsua, -ε nu-o, ti -mɔ', -ε kɔ 'yri Nyɪsua di 'v nyibli a pepe win ki -kɔɔ -ni, ε 'mve yre.» ³-Te v 'yɛ la -Yusu ni kuv, ε kɔ la Nyɪsua a winwlɔn-hanyɔ -du. 'A 'nyre mɔ la Esai. Esai a 'mu, ε nɔ- na Saan a -ti -mɔ le, 'ki 'li Nyɪsuaerɪen 'kwli, -ε mɔ, ε nɔ- di -Yusu a 'hru yɪ kla, 'ti- -Yusu a 'mu, ε 'mu di. -Ti a 'mu, ε 'erɪ la, ε nɔ- -bu:

«Nyɪsua wen 'ni:

Nyiblo -du, -te -mɔ', 'du bii 'li yɪ,

'ki ε di 'li 'ti.

'Bu mɔ, 'bu yɪ ni hle, ε di 'yaa 'li win,

ε 'mu le pu:

'Hru -bu, Kɔkɔnyɔ di na,

ba 'sii -ne yɪ,

'ti- Kɔkɔnyɔ a 'mu, ε 'mu di.

Ε 'wɪ yɪ, 'aan 'klɔ bu 'sii 'v yɪ,

-ε di-e nu, a 'mu -mɔ -we,

'ti- Kɔkɔnyɔ 'mu di.»

⁴Saan a 'mu, 'a wlawlv, ε pi, ε 'yɪ dekonɔyɔ a wlawlv yɪ 'wɪ. U nu -gbukɪ-so a -pupui, 'v hla-a, 'e neɛ -ne mɔmakɔ a 'betɪye ki. 'A -ne didide, ε yɪ di, ε nɔ- mɔ 'kolio kɔ dɔnyra. (Ε 'wɪ yɪ, Saan mɔ la Nyɪsua a winwlɔn-hanyɔ -mɔ la. -Te ni -do nyibli -mɔ', -v yɪ la Nyɪsua a win wlɔn -he, v ni la 'mu, ti -hi la a ti 'yri, kɛ- Saan ni la 'mu -we.) ⁵Nyibli -huɔhuɔ, v nu- -hven 'li Jrusredɔ kɔ Sudeblɔgba 'kwli le, 'v mi 'li-tɪ yɪ, v kɔ 'blɔgbɪ -mɔ', -v -glaa 'li 'nie gbagbu -mɔ', v dɛɛ Suden a nyibli 'hven-. Kɛ- nyibli a pepe a 'mu, v ni, 'v mi 'li-tɪ yɪ, 'v yɪ 'a win 'win, ⁶'v yɪ 'waa -tebli 'kukui yɪ -ween -ni, 'ki 'v nyibli -huɔhuɔ yɪ, 'ti- Saan, 'e pi -nu 'nie 'lu le, 'ki 'li 'nie gbagbu -mɔ', -ε mɔ Suden -mɔ.

⁷Falisi-tumu kɔ Sadusi-tumu a nyibli -huɔhuɔ, nu- mi 'li Saan -mɔ -we, -ε di-e nu, ε 'mu -nu 'nie 'lu le pu. -Te Saan 'ye -nu, -ε -bɪ ε wen: «'A mu

-mu', a kee nyibli, 'aan nunuklɔ 'e nyre yi, -wen hro. Nyisva a yrv 'tue kwle 'a mu ni. A 'ni 'puv 'li le, -e mɔ, a -we 'li ba 'gba=a ye' ci ni. ⁸'Ti- 'mu 'a mu 'nie 'lu pu, ba nu -haan-tebli, v 'mu=v 'ye, -e mɔ, a hie 'v de 'kuku, a ni bu, 'a -nyi 'aan dɔɔv Nyisva. ⁹A 'ni 'puv 'li le, -e mɔ, a mɔ -aan 'ba' gbagbu Abrahamu a 'yonv -nɔ, 'a -ti, Nyisva 'yi 'li-ti 'li -we, bu puv ne 'a mu yrv le. 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -e mɔ, Nyisva -we 'li bu nu=o ni, 'hi -bu, bu -he Abrahamu a 'yonv ni. ¹⁰U -we -mɔ, 'ki bu nu 'duwe, bu hla 'a -ne tugbe =du, -e 'ye ni tv 'kui, v 'mu=v 'tɔ pu. E -hen 'nyre, -e mɔ, Nyisva -we -mɔ, 'ki bu puv nyibli -mu', -v 'ye ni =tuu 'v=v 'v -bati le. ¹¹Mɔ -bu, 'nie, e nɔ- 'n pi 'a mu 'lu le, -e di=e nu, nyibli 'mu=v 'ye, -e mɔ, a hie 'v 'aan de 'kuku bu, 'a -nyi 'aan dɔɔv Nyisva. Kee, nyiblo -bi di 'ni di. Nɔ- di 'v 'mu ke' kuv. Nɔ- di 'klɔ ki ni, e 'mu 'v 'mu 'v -hi, 'ki 'li Nyisva a 'nyre 'kwli. 'Mɔ -bu, 'n 'yi nyiblo =du 'pa-, 'ki =bu di=e -he -ni, 'ki 'v 'a -ne -kvande =du a -ta'. Nyiblo a 'mu, -e di di, Nyisva a -Hihiu kɔ na -bu, -e yi wɔn, nɔ- e di 'a mu -nyi. ¹²Nyiblo a 'mu, e di 'wi- kubule-hlonnyɔ yi, -e 'ble -ɲmahen kva, e di nu, e 'mu -kubv le =hlon, 'bu =hlon -kubv a 'mu le, e 'mu=v bu =tu, 'ti- e 'mu 'a -tutui 'tɔ pu, 'ki 'li na -mu', -e 'ye ni jre 'nyi.»

Saan Batisi, e nɔ- pu la -Yusu 'nie 'lu

(Maki 1.9-11; Luku 3.21-22)

¹³-Nyrɔwɔ =du, 'ki -Yusu -hɔn 'li Galileblugba 'kwli, 'e mu 'li 'nie -mu', v dee Suden wien, 'ki 'li Saan 'hvi, -e di=e nu, Saan 'mu=v 'nie 'lu pu. ¹⁴Kee, Saan hia ni, e wen: «'Mɔ -blee yi, -bu pu wen 'nie 'lu, kee, -mɔ -di, 'ki -bu pu -mu 'nie 'lu.» ¹⁵Kee, -Yusu -tu=o =wɔn, e wen: «-Te ti ne -bu, =ni 'hɔa 'li-ti ki, -kɔti de Nyisva -hva, -a blee yi -ba nu=o.» E nɔ- mɔ Saan bu wen, bu pu -Yusu 'nie 'lu. ¹⁶-Te e pu=v 'nie 'lu, -Yusu bu yi 'li 'nie -mɔ ni -hven, -e -bi ti ni -do a ti 'yri, yakɔ -ki wɔn, 'e 'ye Nyisva a -Hihiu, 'e -hɔn 'li yakɔ 'kwli, 'e -tu 'v=v 'lu, e 'wi -te -hungbe bu 'ye ni -tu wen 'v=v 'lu, ¹⁷e kɔ, 'v 'win Nyisva a win, 'e -hɔn 'li yakɔ 'kwli, 'e pi le: «E nɔ- mɔ 'na 'Yu ni -do, 'n nve -ni -tee, -e nie 'mu dɔɔv.»

-Te 'kuo -hvin a nyiblo gbagbu =tee la 'v -Yusu le

(Maki 1.12-13; Luku 4.1-13)

4 ¹-Te de a 'mu, e -hi, -e -bi Nyisva a -Hihiu gba 'li -Yusu -tute -mu', 'du bii 'li yi, -e di=e nu, 'kuo -hvin a nyiblo gbagbu Satan 'mu 'v=v le =tee -ni. ²'Ki 'li -tute a 'mu, 'ki e -hi 'li -nyrɔwi a -wɔ ni 'hven kɔ 'tɔwɔ a -wɔ ni 'hven. 'Ki -nyrɔwi a 'mu 'kwli, e 'yi de -di. -Te -nyrɔwi a =wɔ ni 'hven a 'mu, v -hi, -e -bi 'kanv -tva la 'a nunuo. ³E nɔ- mɔ 'kuo -hvin a nyiblo gbagbu bu 'yɔa 'v=v 'hvi bu, bu lee =ne: «'Bu mɔ, =ni mɔ Nyisva a 'Yu, lee 'hi -bu, bu -he 'fɔw.» ⁴-E -bi -Yusu =tu=o =wɔn, e wen: «U 'cri-ti ni, 'ki 'li Nyisvacrien 'kwli, -e mɔ, e 'yi didide ni -do 'pa-, e 'ni -nu=o li-ti, -tonyiblo 'ni -ni-ti 'klɔ, kee, win a pepe, -e -hven 'li Nyisva wɔn, e nɔ- ni=e, 'ti- -tonyiblo 'e yi 'klɔ ni.»

5-Tɛ ɛ -hi, -ɛ -bɪ 'kuo -hɔn a nyiblo gbagbu gba 'lɪ-tɪ Jrusɛdɔ 'kwli, -ɛ mɔ Nyɪsɔ a dakɔ a 'dɔ gbagbu, 'ɛ 'yaa 'lɪ-tɪ Nyɪsɔ a 'kagbau kɪ, 6'tɪ- ɛ yɪ 'kɪ-tɪ -lee -nɪ, -ɛ mɔ: «Bu mɔ, -nɪ mɔ Nyɪsɔ a 'Yu, -ɛ -bɪ -pluu 'lɪ -hlɔn, -ɛ nu-o, v 'cɪ-tɪ nɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔacrɛn 'kwli, -ɛ mɔ:

-Na -tɪ Nyɪsɔa kɔ bu lee nɛ 'a lelenyɔ, v 'mɔ -mɔ klɔ,
-ɛ di-e nu, -na bu 'nɪ -ha 'hɔ yɪ -gbɛ.»

7-Yusu wɛn: «U 'cɪ-tɪ nɪ -wɛ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔacrɛn 'kwli, -ɛ mɔ: -Yɪ yɪ -blɛɛ -nɪ, -bu -tɛɛ 'v -na Kɔkɔnyɔ Nyɪsɔa lɛ.»

8-ɛ -bɪ 'kuo -hɔn a nyiblo gbagbu gba-a nɪ de, 'kɪ 'lɪ dugba blɔblɔ 'lu, 'ɛ tɔɔ -nɛ 'klɔ kɪ a 'blugbɪ a pɛpɛ, kɔ 'waa -tɪ a 'yɪ'buɔɔ, ɛ wɛn: 9«N kɔ -bu -nyɪ -mɔ 'a pɛpɛ, 'bu mɔ, -nɪ bla 'mɔ kwli yɪ bu, 'kɪ 'v 'na 'v-tuule a -ta'.»

10-ɛ -bɪ -Yusu wɛn: «Mu, Satan, hlɔɔ 'mɔ -mɔ lɛ, -ɛ nu-o, v 'cɪ-tɪ nɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔacrɛn 'kwli, -ɛ mɔ: -Na Kɔkɔnyɔ Nyɪsɔa nɪ -do, ɛ nɔ- -blɛɛ yɪ -bu bla kwli yɪ bu, 'kɪ 'v 'a 'v-tuule a -ta', nɔ- blɛɛ -tɪ a 'yɪ'buale yɪ.» 11-Tɛ ɛ -yrɛ, -ɛ -bɪ 'kuo -hɔn a nyiblo gbagbu -ha-a mɛ lɛ. Ti nɪ -do a ti 'yɪ, -ɛ -bɪ Nyɪsɔa a lelenyɔ nyɛ 'v-v 'hɔɪ, 'v -tɔa 'a -hɛɛɛ.

-Tɛ -Yusu -tu la -kvan -wlu, 'kɪ 'lɪ Galileblugba 'kwli

(Maki 1.14-15; Luku 4.14-15)

12-13.-Yusu 'wɪn nɪ, -ɛ mɔ, v pu Saan Batistɪ -jɪ. ɛ nɔ- kɔ -tɪ 'ɛ -hɔn 'lɪ Sudeblugba 'kwli, 'ɛ mu 'lɪ 'a 'dɔ, -ɛ mɔ Nasaletɪ 'kwli, 'kɪ 'lɪ Galileblugba 'kwli. Kɛɛ, ɛ 'yɪ 'lɪ -wɛɛn -nɪ, 'ɛ mu 'lɪ 'dɔ -mɔ', -ɛ mɔ Kapenaɔ 'kwli, -ɛ nɪ 'v Galileblugba a 'yru wien, 'kɪ 'lɪ Sabuloblugba kɔ Nefɪtaliblugba 'kwli. 14ɛ nu-o nɪ, -ɛ di-e nu, -tɪ -mɔ', Nyɪsɔa a winwɔn-hanyɔ Esai hla la, ɛ 'mɔ 'v nyɛ. -Tɪ a 'mɔ, ɛ nɔ- -bu:

15 «Ba pu 'v nɔa bu,
'a mɔ nyibli -mɔ', -v nɪ 'lɪ Sabuloblugba kɔ
Nefɪtaliblugba 'kwli, 'kɪ 'lɪ 'yru wien,
kɔ 'a mɔ -mɔ', -v nɪ 'lɪ Suden a 'niki,
ɛ kɔ 'a mɔ huapɔnyibli -mɔ', -v 'yɪ Nyɪsɔa -yɪ,
-v nɪ 'lɪ Galileblugba 'kwli.

16 Kɛ- Nyɪsɔa -pu, 'kɪ 'v 'aan -ta':
Dakɔ -mɔ', -v nɪ 'lɪ halɔ 'nyɪ,
v di 'ye -nyɛ gbagbu.
-Nyɛ a 'mɔ, ɛ yɪ 'nɪ wɔn,
'kɪ 'v dakɔ a 'mɔ -mɔ,
-v nɪ 'lɪ 'kɔkɔ a 'blugba 'kwli,
-ɛ kɔ 'kwli -nyɛ 'yɪ 'lɪ -nɪ.»

Kɛ- Esai a 'pɔpɔwɪn pu la.

17Kɛɛ 'v ti a 'mɔ 'yɛ bu, -Yusu -tɔa la Nyɪsɔa a -tɪ a -mɔlɛnɪna, ɛ wɛn:
«Ba yru-o, 'kɪ 'lɪ 'aan -wɔ kɪ, -ɛ mɔ, a nɪ -tɛblɪ, 'ɛ nyɛ yɪ, 'kɪ 'v Nyɪsɔa ye'.
Ba hie 'v yɪnyɛ-tɛblɪ a 'mɔ bu, ba -nyɪ 'aan 'klɔ a pɛpɛ Nyɪsɔa, -ɛ nu-o, ti -mɔ' -kɔ 'yɪ Nyɪsɔa di nyibli a pɛpɛ win kɪ -kɔɔ -nɪ, ɛ 'mɔɛ yrɛ.»

-Te -Yusu da la 'pupanyibli ni -hen, 'ki bu -he la 'a -nagbopu
(Maki 1.16-20; Luku 5.1-11)

¹⁸-Nyrɔwɔ =du 'kwli, -Yusu mu la 'li Galileblugba a 'yru wien. Bu yi 'ki 'yru wien le ni 'yɛɛ -ni, -e -bi e ye 'diayɩnu ni 'hven ki. 'Waa 'nyre mɔ Simɔ, v dɛɛ Piɛli, kɔ Adre. U mɔ 'pupanyibli =nɔ. 'Ki v ni 'li 'waa 'blagbu 'kwli, 'v pi 'waa -tati. ¹⁹-E -bi kɛ- e pi =nu yi, e wen: «Ba di 'li, a 'mu 'mu =wien le kuvɛ, a 'mu 'na -nagbopu -he. 'N di=e 'ni nu, a 'mu -tonyibli le 'kukue -ni. E 'wɩ yi, -te a ni, 'a pi -tati 'a yi -hrin le 'kukue -ni, kɛ- ba nu, ba 'kukue -tonyibli le, v 'mu 'na -nagbopu -he -wɛ.» ²⁰-Te e lee 'ki =nu -ti a 'mu, -e -bi ti ni -do a ti 'yri, v hie 'v 'waa -tati bu, 'v -tua 'a =wienlekukvɛ.

²¹Bu 'yiya 'v ye' bu, -e -bi e yɛɛ 'v 'diayɩnu ni 'hven -bi bu. 'Waa 'nyre mɔ Saki kɔ Saan. 'Waa 'bat a 'nyre mɔ Sebede. 'Ki v ni 'li 'waa 'blagbu 'kwli, v kɔ 'waa 'bat 'hven-, 'v yi 'waa -tati =hrentɩ -ni. -Te e yɛɛ 'v 'diayɩnu ni 'hven a 'mu bu, -e -bi e da =nu ni, 'ki bu -he 'a -nagbopu, ²²ti ni -do a ti 'yri, 'v hie 'v 'waa 'bat kɔ 'waa 'blagbu bu, 'v -tua -Yusu a =wienlekukvɛ.

-Te -Yusu tvɛ la nyibli Nyɩsua a -ti, e kɔ, -te e ni=e, 'waa 'kve 'e yi -we
(Maki 1.39, 3.7-12; Luku 4.44, 6.17-19)

²³-Te dɛ a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu -tua Galileblugba a pɛpɛ a kɩnɩna, 'e tvɛ Nyɩsua a -ti, 'ki 'li Nyɩsua a 'kayo blɛ, 'e hɛ=e, -te Nyɩsua di -tonyibli a win a kɩkɔɔle nu, 'e ni=e, nyibli a 'kve a pɛpɛ 'e yi -wɛ, kɔ 'waa kɩkla-tebli a pɛpɛ 'hven-. ²⁴E nɔ- kɔ -ti, 'a 'nyre 'e 'heen bu, 'ki 'li Galileblugba a pɛpɛ 'kwli, nyibli -ni 'li Siliblugba 'kwli, 'v 'win 'a 'nyre. E nɔ- kɔ -ti 'v gbɛ 'li-tɩ 'hɩhɩrennyu -hɔhɩvɩ -mɔ, e kɔ nyibli -mu', 'a -nɛ kɩklade =du ni. Nyibli a 'mu, 'waa dɛ -bi ni 'v, 'kuo -hɩvɩ ni 'v =nu ke', -gbugbukvɛ 'e ni -v -bi, 'waa dɛ -bi 'v -yiyre le. 'Waa pɛpɛ a 'mu, -Yusu nu-o ni, 'waa 'kve 'e -wɛ. ²⁵E nɔ- kɔ -ti nyibli -hɔhɩvɩ 'v yi-tɩ -wien le kuvɛ. 'Ki v -hven 'li Galileblugba kɔ Dekapɔblugba, kɔ Jrusɛ kɔ Sudeblugba a pɛpɛ 'kwli, kɔ 'blugba -mu', -e ni 'li Sudɛn a 'niki.

-Te -Yusu tvɛ la 'a -nagbopu, 'ki 'li dɩgba 'lu

5 ¹-Te -Yusu 'ye la nyibli -hɔhɩvɩ -mu', -e -bi 'ki e 'ya la 'v dɩgba 'lu, e kɔ 'a -nagbopu 'hven-, 'e ni la bu, ²'e -tua la 'waa tɔɔle.

Seyɩ a plɔ a bleɛɛ
(Luku 6.20-23)

³E wen:

«Nyibli -mu', -v yi=e,
-e mɔ, 'ki 'li 'waa =wɩ ki, =haandɛ 'yi 'li -ni,

- 'bu mə, Nyɪsua a -Hihiu 'bu 'yɪ 'v =nu ke' -ni,
 nyibli a 'mu, bu kɔ plɔ a bleele,
 -ɛ nu-o, v nu- di 'lɪ Nyɪsua a 'klɔ yrayru 'kwli pa.
- 4 Nyibli -mʊ', -v kɔ =wɪl bi -hlɔn,
 bu kɔ plɔ a bleele,
 -ɛ nu-o, Nyɪsua a -gbɛtu,
 ɛ nɔ- di 'lɪ =nu =wɪl 'kwli bu =tu.
- 5 Nyibli -mʊ', -v kɔ =wɪl =yɔpɔ -ni,
 bu kɔ plɔ a bleele,
 -ɛ nu-o, v nu- Nyɪsua di 'blugba -mʊ' -nyi,
 ɛ pʊ lɛ, ɛ di 'a nyibli -nyi.
- 6 Nyibli -mʊ', -v =mʊɛ=ɛ lɛ dɪakɪ,
 'kɪ 'lɪ 'waa =wɪl a pɛpɛ kɪ,
 'kɪ 'waa nɪnabʊ bu 'sɪi 'v yɪ, 'kɪ 'v Nyɪsua ye',
 nyibli a 'mu, bu kɔ plɔ a bleele,
 -ɛ nu-o, de -mʊ', v =mʊɛ lɛ,
 Nyɪsua di =nu 'nɪ -nyi.
- 7 Nyibli -mʊ', -v kɔ 'waa 'bio -tonyibli a nyai,
 bu kɔ plɔ a bleele,
 -ɛ nu-o, 'waa 'mumu, Nyɪsua di yru 'waa nyai.
- 8 Nyibli -mʊ', -v kɔ =wɪl =sɪi 'v yɪ,
 bu kɔ plɔ a bleele,
 -ɛ nu-o, v di Nyɪsua 'nɪ 'ye.
- 9 Nyibli -mʊ', -v =mʊɛ=ɛ lɛ,
 'kɪ nyibli bu wunwɛɛn kɪ bu,
 bu kɔ plɔ a bleele,
 -ɛ nu-o, Nyɪsua di daa -nu 'a 'yonʊ.
- 10 Nyibli -mʊ', de Nyɪsua -hʊɛ, -v nɪ=e,
 'a -tɪ 'bu yɪ =nu =hʊɛn nɪ -tɪ,
 nyibli a 'mu, bu kɔ plɔ a bleele,
 -ɛ nu-o, v nu- di 'lɪ Nyɪsua a 'klɔ yrayru 'kwli pa.
- 11 'A mʊ -mʊ', 'bu yɪ 'a mʊ 'yri nɪ -hɛ,
 'bu yɪ 'a mʊ =hʊɛn nɪ -tɪ,
 'bu yɪ 'a mʊ -tɪ nɪ -yɛɛ -ni,
 'bu yɪ 'a mʊ hɪ klɛ nɪ pɪ,
 -tɛ a mə 'na -nagbopʊ a -tɪ,
 ba kɔ plɔ a bleele.
- 12 Ba nu dɔdʊ, -kɔtɪ -nyrɔwɔ, a di Nyɪsua yɪ mu,
 Nyɪsua di -nyi 'a mʊ 'wio gbagbu.
 Nyɪsua a winwɔn-hanyʊ -mʊ',
 -v nɪ la 'klɔ, tɪ -hi la a tɪ 'yri,
 kɛ- nyibli nɪ la, 'v =tɪ la =nu =hʊɛn.»

-Yusu pu 'ta kɔ -nyre 'hɔen- a 'ledu
(Maki 9.50; Luku 14.34-35)

¹³Kɛ- -Yusu pu 'a -nagbopu yi de: «Tɛ 'ta ni 'mu, 'ki 'v didide -mɔ, kɛ- a ni 'mu, 'ki 'v -tutu ki a nyibli -mɔ -wɛ. Kɛɛ, 'ta a 'mu, bu 'waan nɛ 'a wlɔnnɔ, v 'yi 'li-ti 'li -wɛ, bu -nyi-e 'a wlɔnnɔ a 'mu de. ɛ 'yi 'ki -kvan =du -kɔ de, 'bu 'yi bu pu 'wan, nyibli bu na=a kle.

¹⁴A mu -mɔ 'klɔ -bu, 'a -nyre. 'Duɔ -mu', -ɛ ni 'li dugba 'lu, ɛ 'yi -huhlidiɔ 'pa-. ¹⁵Nyiblo 'bu 'bia 'napɪ, ɛ 'ni =jri-e li-ti kika 'lu bu, kɛɛ, 'ki ɛ =tui 'v=v de 'lu bu, -ɛ di-e nu, nyibli -mu', -v ni 'li 'kayu bu, 'v 'mu le yru. ¹⁶-Tɛ 'napɪ ni wunwɪun, 'ki 'v nyibli -mu' -mɔ, -v ni 'li halɔ 'nyi, kɛ- 'aan nunukɔ bu nu wunwɪun, 'ki 'v nyibli ye', -ɛ di-e nu, =haandɛ -mu', a di nu, v 'mu=v 'ye, v 'mu 'aan 'Baɪ Nyɪsua -ni 'li yakɔ 'kwli 'nyre le pu.»

De -mu', -Yusu tɔe nɛ 'a -nagbopu, 'ki 'v Nyɪsua a tete a -ta'

¹⁷«Aan =wɪ 'ni 'yee 'li-ti, -ɛ mɔ, 'n di ni, -ɛ di-e nu, 'mu 'v tete -mu' le -ha, Nyɪsua -nyi la 'a winwɔn-hanyɔ Moise, ɛ kɔ -ti -mu', Nyɪsua a winwɔn-hanyɔ -bi 'cri la. 'N 'yi -di, 'ki =bu -ha 'v=v 'v, kɛɛ, 'n di ni, 'mu 'a mu -tɔɔ -ni, de -mu' ɛ =hɛn 'nyre, ɛ kɔ, -ti -bu, ɛ hɛ, 'mu=v nu. ¹⁸'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, ɛ 'yi Nyɪsua a tete bu gbe =du -kɔ, -bu di 'v 'a 'bi 'lu -hɔn, ɛ 'mu=v gba -gbagba, yakɔ kɔ -tutu 'hɔen-, v 'mu bu -wɛ. ¹⁹ɛ nɔ- nu-o, nyiblo 'bu ni 'v, 'bu yi 'v Nyɪsua a tete bu 'cumɛ gbe ni -do 'hru wɔn ni -hɛ, 'ti-, 'bu yi-ti nyibli -bi ni -tɔe -ni, nyiblo a 'mu, ɛ nɔ- v di nyiblo 'cumɛ -daa -ni, 'ki 'li Nyɪsua a 'klɔ yrayru 'kwli. Kɛɛ, nyiblo 'bu ni 'v, 'bu yi 'v tete a 'mu ni =tui -ni, kɔ 'bu yi-ti -v -bi ni -tɔe -ni, ɛ nɔ- v di nyiblo gbagbu -daa -ni, 'ki 'li Nyɪsua a 'klɔ yrayru 'kwli. ²⁰'N yi 'a mu 'ni -lee -ni: De -mu', Nyɪsua -hɔe, tetetɔnyɔ kɔ Falisi-tumu a nyibli 'hɔen-, v 'ni -nu-o li-ti. A mu -mɔ -bi, 'ba 'ye ni -tuu 'v Nyɪsua, 'ba 'yi 'v nyibli a 'mu 'v -hi, a 'yi 'li-ti 'li -wɛ, ba pa 'li Nyɪsua a 'klɔ yrayru 'kwli.»

De -mu', -Yusu tɔe nɛ 'a -nagbopu, 'ki 'v nyiblo bu 'la 'a 'bi a de ki

²¹«A yi-e ni, -ɛ mɔ, tete -bi, Nyɪsua -nyi la -aan 'baɪv, ɛ nɔ- mɔ: =Ni 'laa 'li nyiblo. Nyiblo 'bu 'la 'a 'bi -tonyiblo, v kɔ bu puu =nɛ -bati le. ²²Kɛɛ, 'mɔ -bi, kɛ- 'n pu: 'A -nɛ nyiblo 'bu yi 'a 'diayɪ yru le ni -pu -ni, v blɛɛ yi bu gba 'li nyiblo a 'mu -batipɔnyɔ yi. Nyiblo 'bu lee nɛ 'a 'diayɪ, -ɛ mɔ: -Ba ni, v blɛɛ yi bu gba 'li-ti 'blɔ a nyibli yi, v 'mu=v -bati le -puu -ni. Nyiblo 'bu daa nɛ 'a 'diayɪ nɪblɔnyɔ, ɛ blɛɛ yi bu mu 'li na -mu' 'nyi, -ɛ 'ye ni jre yruyru.

²³Bu mɔ, =ni yi -cɔhlɔn ni pi, 'ki 'v Nyɪsua ye', 'ti- 'bu bi 'li -mu 'kwli, -ɛ mɔ, -na 'diayɪ -bi, ɛ 'yi plɔ a bleelɛ -kɔ -na -ti, ²⁴hie 'v -na -cɔhlɔn a 'mu bu, -bu mu, -kɔ -na 'diayɪ a 'mu 'hɔen-, a 'mu -ti a 'mu yre -kɔkɔ -ni, ɛ 'mu 'li -wɛ, 'ti- -mu -mɔ =hɔan, =mu -cɔhlɔn pi, 'ki 'v Nyɪsua ye'.

²⁵Bu mɔ, nyiblo 'bu yɛɛ -mu -ti, -ɛ nu-o, =ble 'a 'wɪiye kva, ɛ kɔ -mu 'hɔen-, 'ba yi 'li -batipɔle' ni mi, =muɔɔ le, 'ki ɛ kɔ -mu 'hɔen-, ba kɔ

kibuwéenle, -te a 't'ie ni 'hru wlɔn, ε 'ni -ha 'li -mu -batipunyɔ yi gba, -batipunyɔ 'ni -ha -mu 'li -sadapu yi gba, 'u 'ni -ha -mu -ɟi' pu. ²⁶'N yi -mu 'ni -lee -ni, 'bu pu -mu -ɟi', 'ki -di 'li -ɟi' a 'mu ni, -mu 'wliye a pɛpɛ a 'mu pɛɛ -ni, 'ti- -mu -ɟi' 'hri.»

De -mu', -Yusu tɔe ne 'a -nagbopu, 'ki 'v -wlawli a de ki

²⁷«A yi-e ni, -ε mɔ, tete -bi, Nyɩsua -nyi la -aan 'baɩnu, ε nɔ- mɔ: =Ni 'nuo 'li -wlawli. ²⁸Kɛɛ, 'mɔ -bi, kɛ- 'n pi, nyiblo 'bu ta 'li 'a 'biɩuan a nuɔgba 'yi le, 'ti-, 'ki 'li 'a -wlv ki, 'bu pu le: 'N -hɔɛ-ε ni, nyiblo a 'mu, ε nu -wlawli, 'ki 'li 'a -wlv ki, ε kɔ nuɔgba a 'mu 'hɔen-. ²⁹'Bu mɔ, -na 'yii 'bu yi-i ni ni, =ni yi de 'kuku ni ni, -ε -bi -ha 'li -nu le, =mu =nu 'wan pu. -Bu -ha 'u -diɔnu a 'hvi a 'kibia, -bu pu-v 'wan, ε nɔɔ 'v le, 'ε -hi 'v bu pu 'li -na pɛpɛ na -mu', -ε 'ye ni jre yruyru 'nyi. ³⁰'Bu mɔ, -na diidedabu 'bu yi-i ni ni, =ni yi de 'kuku ni ni, 'bɛ 'u-v 'v, =mu-v 'wan pu. ε nu -tɛɛ, 'ki -bu pu -na 'hvi a 'kibia -bi 'wan, 'ε -hi 'v -na pɛpɛ -bu mu 'li na -mu', -ε 'ye ni jre yruyru 'nyi.»

De -mu', -Yusu tɔe ne 'a -nagbopu, 'ki 'v nuɔgba kɔ 'a nyibw 'hɔen- bu -hɩhɩe yre a de ki

(Matie 19.9; Maki 10.11-12; Luku 16.18)

³¹«Tete -bi, Nyɩsua -nyi la -aan 'baɩnu, ε nɔ- mɔ: Nyiblo 'bu tɛ 'a nuɔgba bu, ε kɔ bu -nyi nuɔgba a 'mu 'criɛn, -ε hle-ε, -ε mɔ, ε tɛ-ε bu. ³²Kɛɛ, 'mɔ -bi, kɛ- 'n pi: 'A -nɛ nyiblo 'bu tɛ 'a nuɔgba bu, 'bu 'yi 'a -wlawliɔ a -ti 'pa-, nuɔgba a 'mu 'bu -mu, 'bu kɔ nyibw -bi, 'a yi-henyibw -mu', ε nɔ- pu nuɔgba a 'mu -wlawliɔ ki. 'Ya 'u 'lu de, nuɔgba a 'mu, ε tɛ bu, nyiblo -di-e kɔ, nyiblo a 'mu, ε ni -wlawli -wɛ.»

De -mu', -Yusu tɔe ne 'a -nagbopu, 'ki 'v 'svɔle a de ki

³³«A yi-e ni, -ε mɔ, tete -bi, Nyɩsua -nyi la -aan 'baɩnu, ε nɔ- mɔ: 'Bu mɔ, =ni 'svɔ Nyɩsua, -ε mɔ: De -bu, 'n di-e 'ni nu, =yi 'ki yi -bleɛ -ni de, -bu pu le, -ε mɔ, =ni -nu-o li-i. De -bu, -kɔti -ni 'svɔ Nyɩsua, -ε mɔ, -di-e 'ni nu, nu-o. ³⁴Kɛɛ, 'mɔ -bi, kɛ- 'n pi: 'A 'yi yi -bleɛ -ni ba 'svɔ -ni. 'A 'yi yi -bleɛ -ni ba 'svɔ yakɔ, -ε nu-o, ε nɔ- mɔ Nyɩsua a kibunide. ³⁵'A 'ni 'svɔ 'li -tutu, -ε nu-o, ε nɔ- mɔ Nyɩsua a bukible-tude. 'A 'ni 'svɔ 'li Jrusɛdiɔ, -ε nu-o, ε nɔ- mɔ Nyɩsua a 'diɔ. ³⁶=Ni 'svɔ 'li -na 'lu, -ε nu-o, =yi 'klɩ -du -kɔ, 'ki -bu nu-o, -na 'lu-pupui a 'ye ni -do bu 'plɛ, -hɩv' bu jre. ³⁷Kɛ- ba pu: 'Iin 'bu mɔ iin, ε kɔ, ba pu: 'Uɩn-, 'bu mɔ 'uɩn-. =Ni -maa 'u-v 'svɔle 'lu, ε mɔ yɩnyrede =niɔ. 'Ki ε -hɩen 'li 'kuo -hɩn a nyiblo gbagbu -mɔ.»

De -mu', -Yusu tɔe 'a -nagbopu, 'ki 'v klɛ'wɩwɩ a -ta'

(Luku 6.29-30)

³⁸«A yi-e ni, -ε mɔ, tete -bi, Nyɩsua -nyi la -aan 'baɩnu, ε nɔ- mɔ: Nyiblo 'bu wa 'a 'bi a 'yie, u kɔ bu wa a 'yie -wɛ. Nyiblo 'bu -yɩraa nɛ 'a 'bi 'nye wlɔn,

u kɔ bu -yɾaa -nɛ 'nyɛ wlɔn -wɛ. ³⁹Kɛɛ, 'mɔ -bɪ, kɛ- 'n pɪ: Nyiblo 'bu nu 'a mu yunyɾede -mɔ, a 'nɪ 'wu 'lɪ 'aan dɔnɔv kɛ. Nyiblo 'bu pɔ 'lɪ 'ɲma -na diidenua 'kwɪlɪ, -ha-a mɛ lɛ, bu pɔ 'lɪ 'a dɛ -bɪ kamlanva 'kwɪlɪ. ⁴⁰Nyiblo 'bu -hʋɛ bu yɛɛ -mʋ -tɪ, 'kɪ 'lɪ -batipɔnyɔ yɪ, 'bu yɪ -na wlawɔb ni -hʋɛ, -ha-a mɛ lɛ, bu gba -na kuɛtɪ. ⁴¹Nyiblo 'bu ni 'v -mʋ kɛ', 'kɪ -bu 'ble 'a blɔ, 'kɪ 'lɪ -kiloyɛ ni -do 'yɾi, -ɛ -bɪ pɔ 'v 'hʋɛn a -kiloyɛ. ⁴²Nyiblo 'bu yɪ -mʋ dɛ ni -hʋɛ, -ɛ -bɪ -ha 'lɪ-tɪ 'lɪ, -bu -nyɪ -nɛ-ɛ. Nyiblo 'bu -hʋɛ bu 'trɔsɪ -mʋ dɛ, -nɪ 'hɪaa 'lɪ.»

Ba nʋɛ nɛ 'aan yɾaanyibli

(Luku 6.27-28,32-36)

⁴³«A yɪ-e ni, -ɛ mɔ, tɛtɛ -bɪ, Nyɪsʋa -nyɪ la -aan 'baɪnʋ, ɛ nɔ- mɔ: Nʋɛ -na 'bɪhɪan, kɛɛ, yɾaa nyiblo -bu, -ɛ yɾaa -mʋ. ⁴⁴Kɛɛ, 'mɔ -bɪ, kɛ- 'n pɪ: Ba nʋɛ nɛ 'aan yɾaanyibli, kɔ, ba da Nyɪsʋa, 'kɪ 'v nyibli -mʋ', -v =tʋi 'a mʋ -hʋɛn a -ta', ⁴⁵-ɛ di-e nu, 'aan 'Baɪ Nyɪsʋa, -ɛ ni 'lɪ yakɔ 'kwɪlɪ, a 'mʋ 'a 'yɔnʋ -hɛ, -ɛ nu-o, nyibli -bu, -v kɔ 'crɛ, kɔ 'waa dɛ -bu, -v mɔ -haannyibli, Nyɪsʋa ni-e ni, 'yɾu 'ɛ yɪ hʋɛn, 'kɪ 'v =nʋ -mɔ'. Nyibli -bu, -v 'sɪi 'v yɪ, kɔ nyibli -bu, -v 'yɪ 'v yɪ 'sɪi -nɪ, Nyɪsʋa ni-e ni, 'nu 'ɛ yɪ di, 'kɪ 'v nyibli a pɛpɛ a 'mʋ a -ta'. ⁴⁶'Bʋ mɔ, 'ba nʋɛ nyibli ni -do -mʋ', -v nʋɛ nɛ 'a mʋ, a 'nɪ 'yɛɛ 'lɪ-tɪ, -ɛ mɔ, 'a -tɪ Nyɪsʋa di nu 'a mʋ -haandɛ -mɔ. Dɛ ni -do a 'mʋ, 'crɛkɔnyibli ni-e ni -wɛ. ⁴⁷'Bʋ mɔ, 'ba yɪ 'aan 'dɪayɪnʋ ni -do -haandɛ -mɔ ni ni, 'aan =wɪ 'nɪ 'yɛɛ 'lɪ-tɪ, -ɛ mɔ, a ni dɛ gbɔgbʋ. Dɛ a 'mʋ, nyibli -mʋ', -v 'yɪ Nyɪsʋa -yɪ, v ni-e ni -wɛ. ⁴⁸Ba 'sɪi 'v yɪ, =wɪ yɪ -tɛ 'aan 'Baɪ Nyɪsʋa -nɪ 'lɪ yakɔ 'kwɪlɪ, ɛ -nɪ, 'ɛ 'sɪi 'v yɪ.»

De -mʋ', -Yʋsu tʋɛ nɛ 'a -nɔgbɔpʋ, 'kɪ 'v -hʋɛnnyibli a -hɛɛlɛ a -ta'

6 ¹«'Bʋ mɔ, 'ba yɪ -hʋɛnnyiblo -haandɛ -mɔ ni ni, a 'nɪ 'nuo 'lɪ-tɪ, 'kɪ 'v nyibli yɛ', -ɛ di-e nu, v 'mʋ 'a mʋ 'nyɾɛ lɛ pɔ a -tɪ. 'Bʋ mɔ, 'ba yɪ -haandɛ a 'mʋ 'a nunuo lɛ ni ni, 'aan 'Baɪ Nyɪsʋa, -ɛ ni 'lɪ yɔ', ɛ 'yɪ 'lɪ-tɪ 'lɪ -wɛ, bu -nyɪ 'a mʋ 'a -tɪ a 'wio.

²'Bʋ mʋ, -nɪ yɪ -hʋɛnnyiblo dɛ ni -nyɪ, 'kɪ 'v 'a -hɛɛlɛ a -ta', -nɪ 'lɛɛ 'lɪ nyibli a pɛpɛ lɛ, =wɪ yɪ nyibli -mʋ', -v nɛɛ 'lɪ ni 'hʋɛn, -tɛ v ni 'a nunuo. Nyibli a 'mʋ, 'bʋ nu -hʋɛnnyiblo -haandɛ -mɔ, v kɔ bu na 'a -tɪ -mɔ lɛ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʋa a 'kayɔ blɛ, kɔ 'bʋ yɪ lɛ ni nɛ. V ni-e ni, -ɛ di-e nu, nyibli 'mʋ -nʋ 'nyɾɛ lɛ pɔ. 'N yɪ 'a mʋ 'nɪ -lɛɛ -nɪ, nyibliɔv a 'mʋ, Nyɪsʋa 'nɪ -nyɪ-e lɪ -nʋ 'a 'wio ni, -ɛ nu-o, -tonyibli -wɛ 'waa 'wio a bʋpʋpʋpʋ -mɔ. ³-Mɔ -bɪ, 'bʋ mɔ, -nɪ yɪ -hʋɛnnyiblo dɛ ni -nyɪ, nu-o, nyiblo =dʋ 'nɪ 'wʋn 'lɪ, mɔ 'yɛ -bʋ -na =wɔv a nɪnatumu a 'mumu, ɛ 'nɪ 'wʋn 'lɪ, ⁴-ɛ di-e nu, -hɛɛlɛ a 'mʋ, 'a -tɪ 'mʋ -hɪlɪ. -Nɪ yɪ naalɛ ni ni, -ɛ -bɪ -na 'Baɪ Nyɪsʋa, -ɛ yɪ 'a -nɛ -hʋhlidɛ =dʋ 'yɛ, ɛ nɔ- di -mʋ 'a 'wio -nyɪ.»

De -mʋ', -Yʋsu tʋɛ nɛ 'a -nɔgbɔpʋ, 'kɪ 'v Nyɪsʋa a dɪɔa a -ta'

(Luku 11.2-4)

⁵«'Bʋ mɔ, 'ba yɪ Nyɪsʋa ni dɛ, a 'nɪ 'daa 'lɪ-tɪ, =wɪ yɪ -tɛ nyibli -mʋ', -v nɛɛ 'lɪ ni 'hʋɛn, v ni 'a dɪɔa. Nyibli a 'mʋ, 'bʋ yɪ-tɪ ni dɛ, v nʋɛ bu nyɾa blɛ,

'kɪ 'lɪ Nyɪsua a 'kayo ble, -tɛ nyibli -hʊʊ 'v. 'Bʊ yɪ lɛ nɪ nɪ, ɛ 'wɪ yɪ, ʊ nɪ-e nɪ, nyibli 'mʊ -nʊ 'yɛ a -tɪ. 'N yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ, nyibliɔ a 'mʊ, Nyɪsua 'nɪ -nyɪ-e lɪ -nʊ 'a 'wio nɪ, -ɛ nʊ-o, -tonyibli -wɛ 'waa 'wio a bʊpʊpʊʊ -mɔ. 6Kɛɛ, -mɔ -bɪ, =nɪ yɪ Nyɪsua a dɪda nɪ -hʊɛ, pa 'lɪ -na -gblo 'kwli, -bʊ ka 'v 'maju 'v. =Nɪ ka 'kɪ 'v 'maju 'v, -ɛ -bɪ da -na 'Bai Nyɪsua, -ɛ nɪ 'v -mʊ 'hʊɪ. -ɛ -bɪ -na 'Bai Nyɪsua a 'mʊ, -ɛ yɪ 'a -nɛ -huhlɪdɛ =dʊ, -nɪ 'yɛ, ɛ nɔ- di -mʊ 'a 'wio -nyɪ.

7'Bʊ mɔ, 'ba yɪ Nyɪsua nɪ dɛ, 'aan pʊpʊwin 'nɪ 'hʊʊ 'lɪ, =wɪ yɪ -tɛ nyibli -mʊ', -ʊ 'yɪ Nyɪsua -yɪ, ʊ nɪ 'a dɪda. ʊ nʊ- -mɔ -bɪ, ʊ wɛn 'nɪ, 'waa pʊpʊwin 'bʊ -hʊ, 'tɪ- Nyɪsua 'mʊ 'waa win 'wɪn. 8Dɛ a 'mʊ, ʊ nɪ, a 'nɪ 'nuo 'lɪ-tɪ, -kɔtɪ 'tɪ- a 'mʊ 'aan 'Bai Nyɪsua dɛ -hʊa mɔ mu, ɛ yɪ dɛ a 'mʊ nɪ. 9-Tɛ a di Nyɪsua a dɪda nʊ, ɛ nɔ- -bʊ:

-Aan -nɛ 'Bai, -ɛ nɪ 'lɪ yɔ',
nʊ-o, nyibli a pɛpɛ bʊ yɪ-e, -ɛ mɔ, -mɔ mɔ Nyɪsua.

10 -Mɔ -bʊ kɔɔ nyibli win kɪ.

-Na kɪwɛɛnɛ, ɛ nɔ- -bʊ nʊe -nɪ, 'kɪ 'nɛ- -tʊtʊ kɪ,
kɔ 'kɪ 'lɪ yakɔ 'kwli.

11 -Nyɪ kɛ -a mʊ -nyrɔwɔ -bʊ a dididɛ.

12 Yɪnyre-tebɪ -bʊ, -a -nʊ, -hru 'a -tɪ -mɔ,

=wɪ yɪ -tɛ -a nɪ, =a -hruɪ yɪnyre-tebɪ -mʊ', nyibli nɪ -a mʊ -mɔ a -tɪ -mɔ.

13 =Nɪ 'hɔɔn 'v 'kuo -hʊɪn a nyiblo gbagbʊ -mɔ', ɛ 'nɪ 'tɛɛ 'v -a mʊ lɛ,
-ɛ di-e nʊ, -a 'nɪ -ha -tɪ 'wla,

kɛɛ, -ha 'lɪ -a mʊ 'kuo -hʊɪn a nyiblo gbagbʊ a 'klɪ bʊ,

[-ɛ nʊ-o, -mɔ blɛɛ yɪ -bʊ kɔɔ nyibli win kɪ,

ɛ kɔ, -mɔ kɔ 'klɪ, kɔ -tɪ a 'yɪ'bʊbʊa,

-tɛ ɛ tɛ yɪ bʊ.

Kɛ- bʊ nɪ 'mʊ.]

Kɛ- ba nʊ Nyɪsua a dɪda.

14 Yɪnyre-tebɪ -mʊ', nyibli nʊ 'a mʊ -mɔ, 'bʊ mɔ, 'ba yɪ 'a -tɪ -mɔ nɪ -hruɪ, 'aan 'Bai Nyɪsua, -ɛ nɪ 'lɪ yɔ', ɛ di -hru 'aan -nɛ yɪnyre-tebɪ, a -nʊ, 'a -tɪ -mɔ -wɛ. 15 Kɛɛ, yɪnyre-tebɪ -mʊ', nyibli nʊ 'a mʊ -mɔ, 'ba 'yɛ nɪ -hru 'a -tɪ -mɔ, -ɛ -bɪ 'aan 'Bai Nyɪsua 'yɪ 'lɪ-tɪ 'lɪ -wɛ, bʊ -hru 'aan -nɛ yɪnyre-tebɪ, a -nʊ a -tɪ -mɔ.»

De -mʊ', -Yusu tʊɛ nɛ 'a -nagbopʊ, 'kɪ 'v =cɪcɪe a -ta'

16 «'Bʊ mɔ, 'ba yɪ nɪ =cɪ, ('kɪ 'v Nyɪsua a dɪda a -ta,) a 'nɪ 'cɪcɪ 'lɪ 'aan yɪgbakɪ, =wɪ yɪ -tɛ nyibli -mʊ', -ʊ nɛɛ 'lɪ nɪ 'hʊɛn, ʊ nɪ =cɪcɪe. Nyibli a 'mʊ, 'bʊ yɪ nɪ =cɪ, ʊ kɔ bʊ =tɪɔ 'v 'waa yɪgbakɪ 'v, -ɛ di-e nʊ, nyibli a pɛpɛ 'mʊ=ʊ 'yɛ, -ɛ mɔ, ʊ yɪ 'nɪ =cɪ. 'N yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ, nyibliɔ a 'mʊ, Nyɪsua 'nɪ -nyɪ-e lɪ -nʊ 'a 'wio nɪ, -ɛ nʊ-o, -tonyibli -wɛ 'waa 'wio a bʊpʊpʊʊ -mɔ.

17 Kɛɛ, -mɔ -bɪ, 'bʊ mɔ, =nɪ yɪ nɪ =cɪ, yra yre, -bʊ pʊ -na 'lʊ lɛ -tɛɛ, 18 -ɛ di-e

nu, nyibli 'ni -ha-a 'ye, -ε mɔ, -yɪ 'ni =ci. =Nɪ yɪ-t ni ni, -ε -bɪ -na 'Bat Nyɪsua ni -do -mɔ', -ε yɪ 'a -nɛ -huhlɪdɛ =dɔ 'ye, ε nɔ- di -mɔ 'a 'wio -nyi.»

Ba 'kukue -pɔpa-tɛblɪ lɛ, 'kɪ 'v Nyɪsua 'hɔɪ
(Luku 12.33-34)

¹⁹«A 'ni 'kukue 'lɪ -pɔpa-tɛblɪ lɛ, 'kɪ 'nɛ- -tɔtɔ -bɔ kɪ, -tɛ 'hlɔ kɔ -yɪrɔsɔ 'hɛn-, v ni 'nɛ-, 'v yɪ -tɛblɪ yɛ nyɛ, kɔ, -tɛ 'yɪrɪnyɪblɪ yɪ 'nɛ- 'kayo -waa -ni. ²⁰Kɛɛ, ba 'kukue kɔkɔ-tɛblɪ lɛ, 'kɪ 'lɪ yakɔ 'kwɪlɪ, -tɛ 'hlɔ kɔ -yɪrɔsɔ 'hɛn-, v 'yɛ ni nyɛrɛ 'lɪ -tɛblɪ yɛ, kɔ, -tɛ 'yɪrɪnyɪblɪ 'yɛ ni waa 'lɪ 'kayo, ²¹-ε nu-o, -tɛ -na kɔkɔ-tɛblɪ ni 'v, 'kɪ -na =wɔlɔ ni 'v -wɛ.»

-Nyɛrɛ kɔ halɔ 'hɛn-
(Luku 11.34-36)

²²«-Tonyɪblo a =wɔlɔ, ε 'wɪ- 'a 'yɪi yɪ, -ε yɪ-t -nyɛrɛ -nyɪ. -Na 'yɪi 'bɔ nu -tɛɛ, -ε -bɪ -yɪrɪ lɛ -tɛɛ. ²³Kɛɛ, -na 'yɪi 'bɔ yɪ ni klɛ, -ε -bɪ 'kɪ -ni 'lɪ halɔ 'nyɪ. -ε -bɪ -nyɛrɛ -mɔ', -ε ni 'lɪ -mɔ 'hɔɪ, 'bɔ mɔ halɔ, -ε -bɪ halɔ a 'mɔ, ε kɔ bɔ jɛrɛ dɪakɪ.»

Nyɪsua, -v'v- 'wɪyɛ
(Luku 16.13)

²⁴«Nyɪblo =dɔ 'yɪ 'lɪ-t 'lɪ -wɛ, bɔ nu 'masepɔ ni 'hɛn a -kɔvɔn, tɪ ni -do a tɪ 'yɪrɪ. ε kɔ bɔ yɛrɛ nyɪblo ni -do, ε 'mɔ 'a nyɪblo -bɪ -nɔɛ -ni. ε 'yɪ 'lɪ-t 'lɪ -wɛ, tɪ ni -do a tɪ 'yɪrɪ, Nyɪsua bɔ kɔɔ nɛ 'a mɔ win kɪ, 'tɪ- 'wɪyɛ bɔ di 'a mɔ win kɪ -kɔɔ -ni -wɛ.»

Ba kɔo Nyɪsua =wɔlɔ yɪ
(Luku 12.22-31)

²⁵«ε nɔ- nu-o, 'ni yɪ 'a mɔ -lɛɛ -ni: Dɛ -bɔ, a di di, kɔ, dɛ -bɔ, a di 'na, kɔ, wɔlɔlɪ -bɔ, a di pɔ, -tɛblɪ a 'mɔ, 'a -tɪ, a 'ni 'hɪtɪ 'lɪ -ni. -Hɔnhɔn -bɔ, a pɪ, ε mɔ dɛ gbɔgbɔ -nɔ, 'ɛ -hɪ 'v dɪdɪdɛ 'v, kɔ, 'aɔn -plahɔ mɔ dɛ gbɔgbɔ -nɔ, 'ɛ -hɪ 'v 'hɔlɛpɔ-tɛblɪ 'v. ²⁶Ba ta 'v nɔblɪ -mɔ lɛ. Ʋ 'ni 'dɔ-ɔ lɪ, kɔ, v 'ni 'ɛɛ-ɛ lɪ -dɛdɛdɛ, kɔ, v 'ni -pɔ-v lɪ -dɛdɛdɛ 'kalɪ'. Kɛɛ, 'aɔn 'Bat Nyɪsua, -ε ni 'lɪ yɔ, ε nɔ- yɪ =nɔ dɪdɪdɛ -nyɪ. Kɛɛ, 'a mɔ -mɔ -bɪ, Nyɪsua nɔɛ nɛ 'a mɔ ni, 'ɛ -hɪ 'v nɔblɪ 'v. 'A -tɪ, -tɛ ε ni, 'ɛ yɪ nɔblɪ dɪdɪdɛ -nyɪ, kɛ- ε di nu, ε 'mɔ 'a mɔ dɪdɪdɛ -nyɪ -wɛ. ²⁷ε 'yɪ nyɪblo -dɔ -kɔ, 'kɪ 'lɪ 'a mɔ 'nyɪ, 'a hɪtɪlɛ a -tɪ, -bɔ kɔ 'klɪ, 'kɪ -bɔ pɔv nɛ 'a -nyɛrɔwɪ a dɛ gbɛ kɪ, 'kɪ 'nɛ- 'klɔ -bɔ kɪ.

²⁸Dɛ- kɔ hɪtɪlɛ a yɪ -hɪtɪ -ni 'lɪ? =Bɪ 'hɔlɛpɔ-tɛblɪ a -tɪ? Ba 'yɛ -pɪtɪ, -tɛ 'waa -pɪtɪ ni =gɪgɪ, 'tɪ-, -tɛ ε nu yɪnɔnɔ. -Pɪtɪ a -pɪtɪ a 'mɔ, ε 'wɪ- -tonyɪblo a wɔlɔlɪ yɪ. Kɛɛ, -pɪtɪ a 'mɔ, ε 'ni -nu-o lɪ -kɔvɔn, kɔ, ε 'ni 'gbɔlɛ-a wɔlɔlɪ, ε 'ni -pɔ-v lɪ-t, kɛɛ, ε nɔ yɪ. ²⁹=Bɪ lɛɛ nɛ 'a mɔ: Bɔdɔ Salomɔ, ε mɔ -han-tɪ, 'ɛ kɔ la dɛ, kɛɛ, -tɛ -pɪtɪ a -pɪtɪ nu yɪnɔnɔ, Salomɔ a 'mɔ, ε 'yɪ la 'a wɔlɔlɔ -kɔ, -bɔ nu la yɪnɔnɔ lɛ. ³⁰-Pɪtɪ -bɔ, v di -hɔvɔn -ci, 'tɪ- v di -hɔvɔn 'tɔ pɔ, 'bɔ mɔ,

Nyɩsua 'bu kɔ bu nu-o, 'a -pui bu nɔ yi, =bɩ 'a mu -bu, ε nuε -ni, 'a mu ε 'ye ni di 'hɔlɛpɔ-tebli ni -nyi, 'a mu -bu, -v 'yi Nyɩsua =wɔv yi -kuo -ni -tɛɛ?

³¹A -ti, a 'ni 'hriti 'li -ni, de -bu, a di di, kɔ, de -bu, a di 'na, kɔ, de -bu, a di 'hɔlɛ pɔ a -ti. ³²Nyibli -mu', -v 'yi Nyɩsua -yi, v nu- yi -tebliɔv a 'mu 'lu -mɔ lɛ -hie 'a -nɛ ti. 'Aan 'Bai Nyɩsua, -ε ni 'li yɔ', ε yi 'aan -hɔhɔa-tebli ni. ³³De -mɔ yi-hede, a blɛ yi ba -hie 'lu -mɔ lɛ 'a -nɛ ti, ε nɔ- mɔ Nyɩsua bu kɔɔ nɛ 'a mu win ki, kɔ 'aan 'klɔ bu 'sii 'v yi, 'ki 'v Nyɩsua ye', ε 'mu 'a mu 'aan -hɔhɔa-tebli a 'mu -nyi. ³⁴'Kla 'ni 'yaa 'li 'a mu -wliye, 'ki 'v -ɲɲa a -nyrɔwɔ a -ta', -ε nu-o, Nyɩsua yi -nyrɔwɔ a 'mu a 'kla-wliye'yiya ni. ε di -huan 'a mu 'ni -hɛɛ -ni. -Tɛ ε ni, 'ε yi kɛ 'a mu -hɛɛ -ni, kɩke a -nyrɔwɔ -bu 'kwli, kɛ- ε di -huan nu, ε 'mu -huan 'a mu -hɛɛ -ni, 'ki 'li -ɲɲa a -nyrɔwɔ a 'mu 'kwli.»

A 'ni 'yɛɛ 'li 'aan 'bio -ti

(Luku 6.37-38,41-42)

7 ¹«A 'ni 'yɛɛ 'li 'aan 'bio -ti, -ε di-e nu, Nyɩsua 'ni -ha 'a mu -ti -yɛɛ -ni, ²-ε nu-o, -tɛ a ni 'aan 'bio a -ti a yɛɛlɛ, kɛ- Nyɩsua di 'aan -ti a yɛɛlɛ nu -wɛ, kɔ, -tɛ a di 'aan 'bio a 'yiye nu, kɛ- Nyɩsua di 'aan 'yiye nu -wɛ. ³De- kɔ -ti, -na 'bɩhuan a kvɛtiye -bu, -ε ni 'li-t 'yi, =ni yi 'a 'yɛɛlɛ, 'ti-nɛ tugbekɔtiɔ -mu', -ε pɛ 'li -mu 'yi bu, =ni 'ye ni 'ye=e 'li? ⁴Yi yi -blɛɛ -ni -bu lee -na 'bɩhuan, -ε mɔ: Nu gbe, =bu -ha 'li -mu kvɛtiye 'yi, -mɔ -kɔ 'yi tugbekɔtiɔ pɛ 'li bu. ⁵-Mɔ -mu', -ε nɛɛ 'li ni 'hɔvɛn, yi-hede, -kɔ -bu nu, ε nɔ- mɔ -bu -ha 'li -nɛ tugbekɔtiɔ 'yi, =mu lɛ yru -tɛɛ, 'ti- =mu 'li kvɛtiye -na 'bɩhuan 'yi -ha.

⁶De -bu, Nyɩsua -kɔ, a 'ni 'nyie 'li-t nyibli -bu, -v 'yi 'v yi 'sii -ni, -v 'wɩ buɩɩ yi, ε kɔ, de -mu', -ε kɔ -kvan, 'ki 'v 'a mu -mɔ, a 'ni 'nyie 'li-t nyibli -mu', -v 'yi -kvan -mu', ε -kɔ -yi, -v 'wɩ -gbo yi, -ε nu-o, 'ba -nyi -nu-v, v di na=a kle, 'ti- v 'mu -mɔ -huan, v 'mu 'a mu bu -wɛ mɔ di.»

-Yusu tɔɛ nyibli ni, -ε mɔ, 'bu yi de ni -hɔɛ, bu -hɔa-a Nyɩsua

(Luku 11.9-13; 6.31)

⁷«Ba yi de ni -hɔɛ, ba -hɔa-a Nyɩsua, ε 'mu 'a mɔ-wɔ -nyi. 'Ba yi de ni -hɔɛ, ba =mɔ-wɔ lɛ, a di-e 'ni 'ye. 'Ba yi-t ni -hɔɛ, bu paa nɛ 'a mu 'kayu bu, ba bi gbɔgbɔ, v 'mu 'a mu -lee -ni: Ba di pa. ⁸ε mɔ -han-ti -niɔ, 'a -nɛ nyiblo 'bu -hɔa Nyɩsua de, ε di -nɛ-e 'ni -nyi. Nyiblo 'bu yi de lɛ ni -mɔɛ, ε di-e 'ni 'ye. Nyiblo 'bu nyra 'v -huan.yi' bu, 'bu bi gbɔgbɔ, v di-e 'ni -lee ni, bu pa. ⁹-Mɔ -bu, -ε mɔ 'bai, -na 'yu 'bu yi -mu 'fɩɔɔ ni -hɔɛ, =bɩ -di -nyi-e 'hɩɔ? ¹⁰-U'v-, 'bu yi -mu -hrin.yɛ ni -hɔɛ, =bɩ -di -nyi-e hre? ¹¹'ε mɔ -han-ti, 'a mu -tonyibli, 'ki a 'yi -haannyibli 'pa-, kɛɛ, a yi -haan-tebli a lɛ'jralɛ, 'a yi-t 'aan 'yonv -nyi. 'Bu mɔ, 'bu ni 'mu lɛ, 'ki 'v 'a mu -mɔ, -v kɔ =wɩ -nyre yi, -ε -bɩ 'aan 'Bai Nyɩsua, -ε ni 'li yakɔ 'kwli, -ε kɔ =wɩ -nɔ yi, nyibli 'bu -hɔa-a =haan-tebli, ε di -nu-v 'ni -nyi.

¹²-Tɛbli a pepe, a -hue nyibli -bi bu nu 'a mu -mɔ, 'aan 'mumu, ba nu -nu=v -mɔ -wɛ. Dɛ ni -do a 'mu, ɛ nɔ- Nyɛsua a tete tɔɛ -ni, ɛ kɔ Nyɛsua a winwɔn-hanyu 'huen-.»

Paale -mu', -ɛ gbe 'li 'a mu Nyɛsua a 'klɔ yrayru 'kwli, ɛ 'cɪmɪ 'yri le
(Luku 13.24)

¹³«Paale -mu', -ɛ gbe 'li 'a mu Nyɛsua a 'klɔ yrayru 'kwli, ɛ 'cɪmɪ 'yri le. 'A -ti, 'ba -hue ba pa 'li Nyɛsua a 'klɔ yrayru a 'mu 'kwli, -ɛ -bi paale 'cɪmɪ -mu', ɛ nɔ- ba naa 'v 'yri, -ɛ nu-o, paale kɔ 'hru -mu' 'huen-, -v gbe 'li 'a mu 'waanle', v 'bua 'yri le, 'tu- 'waa wɔnnaale 'yɪ 'mu -kla, ɛ kɔ, nyibli -mu', -v nɛ=ɛ, v -hu ni. ¹⁴Kɛɛ, paale kɔ 'hru -mu', -v gbe 'li 'a mu Nyɛsua a 'klɔ yrayru 'kwli, v 'cɪmɪ wɔn le, 'tu- 'waa wɔnnaale kla 'mu ni, ɛ kɔ, nyibli -mu', -v nɛ=ɛ, v 'yɪ -hu.»

Tugbe a 'kuo, ɛ nɔ- v yɪ-tɪ -yruu -ni
(Luku 6.43-44)

¹⁵«Ba -gbɛɛ nɛ 'aan dɔnɔ, 'ki 'v hitɔnyɔ a -ta'. 'Bu mɔ, 'ba yɪ -nu ni 'ye, kɛ- a di pu, v 'ni -nu-o dɛ -huan =dɔ. Kɛɛ, v nu- yɪ 'ki nyibli bu -wɛ. U 'wɪ -jio yɪ, -v pu 'blakɔɛ kle. ¹⁶'Waa nunuɲmlɪ, v ni, nɔ- di=e nu, a 'mu =nu yru. =Bu pu=v tugbekuo a dɛ yɪ. Nyiblo 'ni -ha=a li -gbɔgbɔyɔ, 'ki 'v hiapɔtugbe 'yri. Mɔ, nyiblo 'ni -ha=a li bubuokui, 'ki 'li -ju yra. ¹⁷Tugbe -mu', -ɛ yɪ -haan'nie -jri, ɛ tɔɪ -haan'kui. Kɛɛ, tugbe -mu', -ɛ 'ye ni -jri -haan'nie, ɛ 'ni -tɔ=v li -haan'kui. ¹⁸Tugbe -mu', -ɛ yɪ -haan'nie -jri, ɛ 'yɪ 'li-tɪ 'li -wɛ, bu tɔ 'kui -hɔn, Mɔ, tugbe -mu', -ɛ 'ye ni -jri -haan'nie, ɛ 'yɪ 'li-tɪ -wɛ, bu tɔ -haan'kui. ¹⁹'A -nɛ tugbe =dɔ, -ɛ 'ye ni -hɔa -bu tɔ -haan'kui, v yɪ-tɪ 'ni 'be, 'v pɪ-tɪ tɔ. ²⁰'A -ti, hitɔnyɔ a nunuɲmlɪ, v ni, v nu- a di 'ye, a 'mu -nu yru.»

A 'ni 'kaa 'li 'aan dɔnɔ
(Luku 13.25-27)

²¹«Nyibli -mu', -v dɛɛ 'mu Kɔkɔnyɔ 'a -nɛ ti, ɛ 'yɪ 'waa pepe 'pa-, v 'ni -pa-a 'li Nyɛsua a 'klɔ yrayru 'kwli ni. Kɛɛ, nyiblo -bu, -ɛ di dɛ -mu' nu, 'na 'Bai Nyɛsua -ni 'li yakɔ 'kwli, ɛ -hue, ɛ nɔ- di 'li pa. ²²-Nyɔwɔ -mu' -kɔ 'kwli, 'n di 'v nyibli -bati le -puɔ -ni, kɛ- nyibli -hɔɔhɔ di 'mu yɪ pu: Kɔkɔnyɔ o, 'ki 'li -na 'nyre 'kwli, -a hla 'li Nyɛsua a -ti, 'ki 'li -na 'nyre 'kwli, -a bla 'kuo -hɔn le, -v ni la 'v nyibli ke', 'ki 'li -na 'nyre ni -do a 'mu 'kwli, -a nu =wɔlɛkɛɛ-tebli -hɔɔhɔ. ²³-ɛ -bi kɛ- 'n di pu, 'mu =nu kle -hihɪa -ni, -ɛ mɔ: 'N 'yɪ -huan 'a mu ni yɪ. Ba hɔwɔ 'mu -mɔ le, 'a mu -mu', -v 'ye ni nu dɛ -mu', Nyɛsua -hue.»

-Tɔkɔnyɔ, kɔ nyiblo -mu', -ɛ 'yɪ -tɔ -kɔ, v nu- pu 'waa 'kayo
(Luku 6.47-49)

²⁴«'A -ti o, 'a -nɛ nyiblo, 'bu ni 'v, -ti -bu, 'n hla wɛn, 'bu yɪ-tɪ nɔa yɪ bu ni pɪ, 'tu- 'bu yɪ-tɪ ni ni, -ɛ -bi ɛ 'wɪ- =tɔkɔnyɔ -mu' yɪ, -ɛ pu 'a 'kayu, 'ki 'v

'hɔ 'pa ki, -ε di-e nu, ε 'mʊ bu ku -tɛɛ. ²⁵-Tɛ ε pʊ 'ki 'kayu a 'mʊ, -ε -bɪ 'nu di ni, 'nie 'ε 'yi, pepe 'ε -hi, 'v -wɔn 'kayu a 'mʊ yi, kɛɛ, ε 'yi 'wle, -tɛ ε pʊv 'v=v 'hɔ ki -a ti. ²⁶Kɛɛ, nyiblo -bu, -ti -bu, 'n hla wen, -ε di-e nʊa yi bu pʊ, 'ti- -ε 'yɛ ni di-e ni nu, ε 'wɪ nyiblo -mʊ' yi, -ε 'yi -tɔ -kɔ, -ε pʊ 'a 'kayu 'ku 'v 'pʊwɔn ki. ²⁷-Tɛ ε -wɛ 'ki 'a pʊpʊv -mɔ, -ε -bɪ 'nu di ni, 'nie 'ε 'yi, pepe 'ε -hi, 'v -wɔn 'kayu a 'mʊ yi. Ε nɔ- mɔ 'kayu a 'mʊ bu 'wle, bu nyre yi pepe.»

'Kɪ 'lɪ 'kɪ 'kwli, 'kɪ -Yusu tʊɛ 'lɪ nyibli Nyɪsʊa a -tɪ

²⁸'Tɪ- -Yusu 'mʊ tɔɔlɛ a 'mʊ 'lu -yra mɔ mu, -tɛ -mʊ', ε nu tɔɔlɛ a 'mʊ, nyibli a pepe, -v ni 'v, ε maa =nʊ wɔn lɛ, ²⁹-ε nu-o, -tɛ Nyɪsʊa a tetetɔɔnyɔ ni nyibli a tɔɔlɛ, ε 'ni -nu=o tɔɔlɛ lɛ, kɛɛ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊa a 'kɪ 'kwli, 'kɪ ε tʊɛ 'lɪ -ni.

-Tɛ -Yusu nu la-a, -hrannunɔ a 'kʊɛ 'ε -wɛ la
(Maki 1.40-45; Luku 5.12-16)

8 ¹-Tɛ dɛ a 'mʊ, ε -hi, -ε -bɪ -Yusu -tɪ dʊgba, nyibli a =ju, v nu- yi-ɪ =wien lɛ kʊɛ. ²Bʊ yi 'kɪ 'lɪ ni di, -ε -bɪ -hrannunɔ =dʊ, ε nɔ- mu 'v=v ye', 'ε bla=a kwli yi, 'ti- 'ε pi lɛ: «Kʊkɔnyɔ o, 'n nyaa -mʊ lɛ, nu-o, 'na 'kʊɛ bu -wɛ.» ³ε nɔ- mɔ -Yusu bu -hɛn=ε lɛ, 'ti- 'ε lee =nɛ, -ε mɔ: «'N -hʊɛ=ε ni, -na 'kʊɛ bu -wɛ.» Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bɪ 'a 'kʊɛ -wɛ ni, ⁴-Yusu 'ε lee =nɛ, ε wen: «=Nɪ 'lee 'lɪ nyiblo =dʊ, kɛɛ, mu -bʊ tɔɔ -dɔnʊ Nyɪsʊa a -cɔhlɔnpinyɔ yi, ε 'mʊ=v 'ye, -ε mɔ, -na 'kʊɛ -wɛ ni. 'A -tɪ, -tɛblɪ -mʊ', v ni, 'v yi -cɔhlɔn pi, 'kɪ 'v Nyɪsʊa ye', gba-a, =wɪ yi -tɛ Nyɪsʊa a winwɔn-hanyɔ Moise nu la 'a hɪhla, yi-hɛ-nyre a ti 'yri, -ε di-e nu, nyibli a pepe 'mʊ=v yi, -ε mɔ, -na 'kʊɛ -wɛ ni.»

-Tɛ -Yusu nu la-a, Romakʊɛ a 'seyo a nyiblo gbagbu
a -kvannunɔ =dʊ a 'kʊɛ 'ε -wɛ la
(Luku 7.1-10)

⁵-Nyɔwɔ =dʊ, -ε -bɪ 'kɪ -Yusu mu 'lɪ Kapenaɔdɔ 'kwli. -Tɛ ε pa 'lɪ 'dɔ 'kwli, -ε -bɪ Romakʊɛ a 'seyo a nyiblo gbagbu =dʊ, ε nɔ- mu 'v=v 'hʊɪ, 'ε nyɛɛ =nɛ lɛ, ⁶ε wen: «Tɔɔnyɔ o, 'ye, 'na -kvannunɔ pɛ 'lɪ 'kayu bu, 'ε -yɪre lɛ. Ε yi 'ye -hʊɛn dɪaktɪ.» ⁷-ε -bɪ -Yusu -tu-o =wɔn, ε wen: «'N di 'lɪ 'ni di, 'mʊ=v nu, 'a 'kʊɛ 'mʊ -wɛ.» ⁸Kɛɛ -ε -bɪ, 'seyo a nyiblo gbagbu a 'mʊ, ε -tu-o =wɔn, ε wen: «Tɔɔnyɔ o, 'mɔ -bʊ, -ε 'yi -Juukʊɛyɪ 'pa-, 'n 'yi yi -blɛɛ -ni, 'kɪ -bʊ pa 'lɪ 'na 'kayu bu. Pʊ win dadʊ, 'na -kvannunɔ a 'kʊɛ 'mʊ -wɛ. ⁹'Na 'mumu -bʊ, 'n kɔ nyibli gbagbɪ -bɪ, v nu- kɔɔ 'mʊ win ki. 'Tɪ- 'n kɔ 'seyo -bɪ, 'n kɔɔ win ki -wɛ. 'Bʊ mɔ, 'ni pʊ win, 'ni lee nɛ 'a nyɔ, 'kɪ bu mu dɛ nu, -ε -bɪ ε mi ni. 'Bʊ mɔ, 'ni lee nɛ 'a nyɔ -bɪ, 'kɪ bu di 'lɪ, -ε -bɪ ε yi 'lɪ 'ni di, ε kɔ, 'bʊ mɔ, 'ni lee 'na -kvannunɔ, 'kɪ bu nu dɛ, -ε -bɪ ε ni-e ni.»

¹⁰'Tɪ- -Yusu 'mʊ win a 'mʊ 'wɪn mɔ mu, -ε -bɪ -tɪ -mʊ', 'seyo a nyiblo gbagbu -mʊ', ε -hla, ε kɛɛ nɛ 'a =wɪ lɛ. 'A -tɪ, ε yi nyibli -mʊ' 'ni -lee -ni, -v

yi-ti =wien le kue, e wen: «N yi 'a mu 'ni -lee -ni -tee, 'n 'yi -hvan nyiblo ni 'ye, -bu nu 'na =wlv a ykuole le, 'ye -bu 'ki 'li Yisraekue a 'mumu 'nyi. ¹¹N yi 'a mu 'ni -lee -ni, 'ki 'li 'yru a 'hrule', kɔ 'ki 'li 'yru a paale', 'ki nyibli di 'li -wlv le -hɔn, v 'mu le 'kukue -ni, v kɔ -aan 'bauv Abrahamv, kɔ Yisaki, kɔ Sakɔbu 'hven-, v 'mu de -mɔ -didi -ni, 'ki 'li Nyitsva a 'klɔ yrayrv 'kwli. ¹²Kee, Yisraekue -bi -mu', Nyitsva -da, 'ki bu pa 'li 'a 'klɔ yrayrv 'kwli, Nyitsva di pu 'li -nv -patv' le, -tite -mv', halɔ ni 'li, 'Ki v di 'li -hien 'li -wee -ni, kɔ, 'ki v di 'li yru 'li -pυv -ni.»

¹³-Te -Yusu 'mu -yre mɔ mu, -e -bi ke- e pi 'seyo a nyiblo gbagbu a 'mu yi, e wen: «-Te -kuo -ne =wlv yi -e mɔ, Nyitsva di-e 'ni nu, 'na -kvannunyo a 'kue 'mu -we, 'a -ti, e di de a 'mu 'ni nu. -We 'li -bv mu 'li 'kayu bu ni.» Ti ni -do a 'mu, -e kɔ 'yri -Yusu hlaa la 'v -ti a 'mu, 'ki 'seyo a nyiblo gbagbu a -kvannunyo a 'mu, 'a 'kue -wee la 'v.

-Te -Yusu nu la-a, kɔklanyibli -hɔhɔv a 'kue 'e -we la
(Maki 1.29-34; Luku 4.38-41)

¹⁴E kɔ la -nyrɔwɔ -bi, -Yusu 'e mu la 'li Pieli a -te. -Te e pa 'kayu bu, -e -bi 'ki e yee 'v Pieli a 'dɔɔ bu, 'e 'ye-e, -e mɔ, 'a 'hvi hren ni, 'e pe bu. ¹⁵E nɔ- mɔ -Yusu bu kɔ 'a dabv bu. -E -bi Pieli a 'dɔɔ a 'mu, 'a 'hvi 'kee ni, 'e 'du ye', 'e pi de.

¹⁶-Winseke, -te -wuwle-nyrɔwɔ -we 'li, -e -bi nyibli -hɔhɔv -mu', 'kuo -hɔn ni 'v ke', v nu- v gba 'li -Yusu -mɔ, 'e bla 'kuo -hɔn a 'mu le, 'e nu-o, nyibli a pepe a 'mu, 'waa 'kue 'e -we. ¹⁷E nu-o ni, -e di-e nu, -ti -mv', Nyitsva a -kvannunyo Esai 'cɔrɔ la, e 'mu 'lu -mɔ mu. -Ti a 'mu, e nɔ- -bv: «E =gblee -a mu ni, 'ki 'li -aan 'kue 'kwli, 'ti- 'e gba-a.»

Nyibli -mu', -v -hve -bv kue -Yusu =wien le
(Luku 9.57-62)

¹⁸-Yusu 'ye-e ni, -e mɔ, nyibli -hɔhɔv, v nu- =glaa 'li-ti le. E nɔ- kɔ -ti 'e lee ne 'a -nagbopv, bu -ta 'li 'yru a 'kɔbia -bi -mu' ki. ¹⁹Bu pu 'ki le, -e -bi Nyitsva a tetetɔnɔyɔ -dv 'yɔya 'v=v ye' bu, e wen: «Tɔnɔyɔ o, 'a -ne -tite, -di 'v mu, 'n di kue -mv =wien.» ²⁰E nɔ- mɔ -Yusu bu =tu-o =wɔn, e wen: «Wan 'kwli a mamv kɔ bupeele, nobli 'v kɔ 'lvɛ, kee, 'mɔ -bv, -e mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n 'yi bupeele -dv -kɔ, -te 'n di 'v ke le -haa -ni.»

²¹-E -bi nyiblo -bi -ni 'v, 'e mɔ -Yusu a -nagbopi -bi. Ke- e pi -Yusu yi, e wen: «Tɔnɔyɔ o, 'ti- 'mv -mv =wien kue, -ha 'mv me le, -bv mu, -bv -ha 'v 'na 'bat, -e 'kv, 'ti- 'mv di, 'mv -mv =wien kue.» ²²-E -bi -Yusu wen: «E 'yi -na -kvan 'pa-, 'ki -bv -ha 'v 'kɔkɔkui le. Kee, kue 'mv =wien le -tee.»

-Te -Yusu nyra la duduo bv
(Maki 4.35-41; Luku 8.22-25)

²³Bu pu 'ki le, -e -bi 'ki -Yusu kɔ 'a -nagbopv 'hven-, v 'ya 'li 'blagbɔ 'kwli. ²⁴Bu ni 'ki 'v 'nie ki, bu yi ni mi, -e -bi duduo ce 'li ni, 'yru 'e -tva 'dv a

puɔpuɔ, 'yru a 'dui a 'mu, 'v ni-e, 'nie 'e yi 'li 'blagbi 'kwli le 'wle. -Tɛbli a pepe a 'mu, -ε mi 'lu -mɔ, -Yusu yi 'ni ŋme. ²⁵ε nɔ- mɔ 'a -nagbopu bu 'yɔya 'v=v 'hvi bu, bu -ha-a ŋmena'. Ke- v pi-t yi: «Kukɔnyɔ o, wa -a mu, -a yi -we bu.» ²⁶-ε -bi -Yusu wen: «De- kɔ hvannu a yi pie 'li? 'A mu -bu, -v 'yi Nyɔsua =wlv yi -kuo -ni -tɛɛ?» 'ti-, 'e 'du ye', 'e hlee 'li duduo kɔ 'yru 'huen-mɔ, 'ki 'li win 'yakli 'kwli, -ε di-e nu, 'a 'dui 'mu 'v =ti, 'e mɔ -han-ti, duduo a 'mu 'e nyra bu. ²⁷'Waa pepe a 'mu, ε mɔ 'waa =wlekeede, v wen: «Ba 'ye ke nyiblo -bu, pepe kɔ 'yru 'huen-, v =tui 'v=v ni.»

-Te -Yusu -gblee la nyibli ni 'huen -du, 'kuo -hɔn ni la 'v ke'
(Maki 5.1-20; Luku 8.26-39)

²⁸Tɛ de a 'mu, ε -hi, -ε -bi v nyre 'li Galileblugba a 'yru a 'kibia -mu' ki ni, -ε mɔ Gadalakue a 'blugba. -Tɛ v nyre 'li, -ε -bi nyibepu ni 'huen =du, v nu- -hɔn 'li 'dabi 'kwli, 'v mu -Yusu ye' 'be mɔ. Nyibli ni 'huen a 'mu, 'kuo -hɔn ni 'v =nu ke', 'v =tui =nu =huen. 'Waa ŋmli a yunyinyre a -ti, nyiblo =du 'ni -na-a 'v 'hru -mu' -kɔ wlɔn v ni 'v. ²⁹-Tɛ v 'ye 'ki -Yusu, -ε -bi v -tua 'li win a 'li'yaale, v wen: «Nyɔsua a 'Yu, de a 'di -bi -hve -bu nu -a mu -mɔ 'li? =Bi -di ni, =mu -a mu =huen =tu, 'ti- Nyɔsua a -batipɔ-nyrɔwɔ 'mu 'v nyre?»

³⁰'Ki 'v -tute ni -do a 'mu, 'ki buica:ju gbagbu ni 'li =nu ye', 'v we -tutu, 'v yi de di. ³¹ε nɔ- mɔ 'kuo -hɔn a 'mu, bu nyaa -Yusu le, v wen: «Bu mɔ, =ni yi-t ni -hve, -bu bla -a mu le, wen, 'ki -ba bi 'v buica:ju -mu' ke'.» ³²-ε -bi -Yusu wen: «Ba bi 'v =nu ke',» 'v -hɔn 'v nyibli ni 'huen a 'mu ke', 'v bi 'v buici -ni wen ke', buici a pepe a 'mu, 'v 'gba ci le, 'v =ti dugba, 'v bi 'li 'yru -mɔ le, 'v 'kuku le.

³³-Tɛ nyibli -mu', -v nɛɛ buici a 'mu, v 'ye -tɛbli a 'mu, -ε mu 'lu -mɔ, -ε -bi v 'gba ci le, 'v 'ya 'diɔ, -tɛbli a pepe a 'mu, -ε mu 'lu -mɔ, 'ki 'v nyibli ni 'huen -mu', 'kuo -hɔn ni wen 'v ke' a -ta', v na-a -mɔ le. ³⁴-Tɛ 'diɔ a nyibli 'win, -ε -bi v =ti 'diɔ, 'v mu -Yusu ye' 'be mɔ. -Tɛ v 'ye-e, -ε -bi v -tua 'a lenyaale, 'ki bu -hɔn 'li 'waa 'blugba 'kwli.

-Te -Yusu nu la-a, le-ytyrenyɔ a 'kue 'e -we la
(Maki 2.1-12; Luku 5.17-26)

9 ¹-Tɛ de a 'mu, ε -hi, -ε -bi 'ki -Yusu 'ya 'li 'blagbi 'kwli, 'e =ta 'yru -mu' ki de, 'e mu 'li 'diɔ -mu', ε 'ti 'li 'kwli. ²-Tɛ ε nyre 'li, -ε -bi nyibli =du ya-a le-ytyrenyɔ =du yi. 'Ki 'li -hanmaki 'kwli, 'ki v pu 'li le-ytyrenyɔ a 'mu bu. -Tɛ -Yusu 'ye-e, -ε mɔ, nyibli a 'mu, v kuo =ne =wlv yi, -ε mɔ, ε -we 'li bu nu-o ni, 'waa le-ytyrenyɔ a 'mu, 'a 'kue bu -we ni, -ε -bi ε lee le-ytyrenyɔ a 'mu ni, ε wen: «'Na 'yu o, -na =wlv 'ni 'bie 'li =hlɔn, -tɛbli -bu, -nu, -ε nyre yi, 'ki 'v Nyɔsua ye', ε 'wɔwle ke ni.» ³-ε -bi Nyɔsua a tetetɔnyɔ -mu', -v ni 'v, ke- v pi 'waa diɔnu yi, v wen: «-Ti -bu, -Yusu -bu, ε hle, ε yi -hɛɛ Nyɔsua a -ti le.» ⁴Keɛ, de a 'mu, v nɛɛ =wlv kle, -Yusu yi-e ni, ε wen: «De- kɔ

yinyre-wlɔdɔ -mɔ' a nɛɛ 'kɪ lɛ 'lɪ? A 'yɪ wɛn yɪ -blɛɛ -nɪ ba naa wɛn -wɔdɔ a 'mɔ lɛ. ⁵Aan =wɔlɪ wɛn 'nɪ, -ɛ mɔ, 'n 'yɪ 'lɪ-tɪ 'lɪ -wɛ, =bɔ lɛɛ nyiblo -bɔ, 'a dɛ 'kuku 'wɔwɛ lɛ nɪ, ɛ kɔ, 'aan =wɔlɪ wɛn 'nɪ, 'n 'yɪ 'lɪ-tɪ 'lɪ -wɛ, =bɔ lɛɛ -nɛ, -ɛ mɔ, bɔ 'du ye', bɔ na. ⁶Kɛɛ, ba yɪ-e, -ɛ mɔ, 'mɔ -mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, 'tɪ- 'mɔ -mɔ Nyɪsɔva a 'Yu, ɛ lɛɛ 'nɛ- -tɔtɔ kɪ. Nyɪsɔva a -gɛtɔv, ɛ nɔ- -nyɪ 'mɔ 'klɪ, 'kɪ =bɔ 'wɔwɛ lɛ -tonyibli a dɛ 'kuku, 'kɪ 'nɛ- -tɔtɔ kɪ, 'ɛ -nyɪ 'mɔ 'klɪ -wɛ, 'kɪ =bɔ nu=o, -tonyibli a 'kɔɛ 'mɔ -wɛ. 'A -tɪ, nyiblo -bɔ, v -ya, 'n kɔ =bɔ nu=o, 'a 'kɔɛ 'mɔ -wɛ, -ɛ dɪ-e nu, a 'mɔ=v lɛ yru, -ɛ mɔ, -tɪ -bɔ, 'n lɛɛ wɛn 'a mɔ, ɛ mɔ =han-tɪ -nɔ.» -ɛ -bɪ ɛ -hɪan -mɔ dɛ, 'ɛ -tɔv 'lɪ lɛ-yɪyɛnɔ a 'mɔ, 'a -mɔhleeɛ, ɛ wɛn: «'Du ye', -bɔ 'du -na -hanmakɪ ye', -bɔ mu 'lɪ -na 'kayɔ bɔ, -na 'kɔɛ -wɛ nɔ.» ⁷Tɪ nɪ -dɔ a tɪ 'yɪ, -ɛ -bɪ nyiblo a 'mɔ, ɛ 'du ye', 'ɛ mu 'lɪ 'a 'kayɔ bɔ. ⁸-Tɛ nyibli 'ye dɛ a 'mɔ, -ɛ -bɪ v 'ta 'v blɛ, 'v pɪ Nyɪsɔva 'nyɛ lɛ, -tɛ ɛ -nu, 'ɛ -nyɪ -tonyibli 'klɔdɔ a 'mɔ.

-Tɛ -Yusu lɛɛ la Matie, -ɛ mɔ Lefi, 'kɪ bɔ -hɛ la 'a -nagbɔpi

(Makɪ 2.13-17; Luku 5.27-32)

⁹-Tɛ dɛ a 'mɔ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ -Yusu -hɔn 'lɪ -tɪtɛ a 'mɔ nɪ. -Tɛ ɛ yɪ 'kɪ nɪ mi, -ɛ -bɪ 'kɪ ɛ yɛɛ 'v nyɪbɛhɪan -dɔ -bɔ. 'A 'nyɛɛ mɔ Matie. Matie a 'mɔ, 'blɔwɪ'lɪ-tɪ-kɔan ɛ nɪ. 'Kɪ ɛ nɪ 'lɪ 'blɔwɪ'lɪ-tɪlɛ' bɔ. (Kɛɛ, nyibli 'nɪ -hɔv-a lɪ 'blɔwɪ'lɪ-tɪnyɔ, -ɛ nu=o, v yɪ dɪ 'yɪyɪwɪli.) -ɛ -bɪ kɛ- -Yusu pɪ-tɪ yɪ, ɛ wɛn: «'Kɔɛ 'mɔ =wɪɛn lɛ, =mɔ 'na -nagbɔpi -hɛ.» Bɔ pɔ 'kɪ lɛ, -ɛ -bɪ Matie 'du ye', 'ɛ kɔɛ-ɛ =wɪɛn. ¹⁰Matie a 'mɔ, ɛ nɔ- da -Yusu kɔ 'a -nagbɔpɔ 'hɛn- dididɛ -mɔ, 'ɛ da 'a 'bɪo 'blɔwɪ'lɪ-tɪnyɔ -bɪ, kɔ hɔpɔnyibli -bɪ -wɛ, -v kɔ 'klɔ, -ɛ 'yɪ 'v yɪ 'sɪi -nɪ, -ɛ dɪ-e nu, v 'mɔ dɛ dɪ. ¹¹Bɔ nɪ 'v dɛdɪɪlɛ', -ɛ -bɪ Falɪsɪ-tumu a nyibli, -v nɪ 'v, v 'ye dɛ a 'mɔ nɪ. ɛ nɔ- mɔ bɔ lɛɛ -Yusu a -nagbɔpɔ, -ɛ mɔ: «Dɛ- nu 'kɪ-tɪ, 'aan tɔɔnyɔ, kɔ 'blɔwɪ'lɪ-tɪnyɔ, kɔ nyɪblɪdɔ -bɔ, -v kɔ 'klɔ -yɪ 'v yɪ 'sɪi -nɪ 'hɛn-, 'v nɪ 'v dɛdɪhɪ nɪ -dɔ kɪ 'lɪ? ɛ 'yɪ wɛn yɪ -blɛɛ -nɪ, bɔ nu wɛn dɛ a 'mɔ.» ¹²-ɛ -bɪ -Yusu 'wɪn -tɪ a 'mɔ, nyibli a 'mɔ, v hɛ. Bɔ 'wɪn 'kɪ-tɪ, -ɛ -bɪ ɛ wɛn: «Nyiblo -bɔ, -ɛ kɔ 'hɔɪ -nu -tɛɛ, ɛ 'nɪ -mɔvɔvɔ lɪ -dɔdɔ a 'yɪyɛ lɛ, kɛɛ, nyiblo -bɔ, -ɛ kɔ 'hɔɪ -hɛn, ɛ nɔ- =mɔvɛ -dɔdɔ a 'yɪyɛ lɛ. ¹³U 'cru 'lɪ-tɪ Nyɪsɔvɛrɪɛn 'kwɪlɪ nɪ, -ɛ mɔ: Nyɪsɔva wɛn 'nɪ: Dɛ -bɔ, 'n -hɔv, ɛ nɔ- mɔ, ba kɔ 'aan 'bɪo a nyɪ. ɛ 'yɪ ba pɪ 'wɪlɔgɔ-tɛblɪ a -cɔhɪn a gɛlɛgɛblɛ nɪ -dɔ, 'kɪ 'v 'mɔ -mɔ 'pa-» -Yusu wɛn 'nɪ dɛ: «'N 'yɪ -dɪ, 'kɪ 'v nyibli -bɔ, -v pɪ lɛ, 'waa 'klɔ 'sɪi 'v yɪ a -ta', kɛɛ, nyibli -bɔ, -v yɪ-e, -ɛ mɔ, 'waa 'klɔ 'yɪ 'v yɪ 'sɪi -nɪ, v nu- kɔ -tɪ 'nɪ -dɪ, 'mɔ -nu -lɛɛ -nɪ, -ɛ mɔ, 'waa dɛ 'kuku -mɔ', v nɪ, bɔ hɛ 'v=v bɔ, bɔ -nyɪ 'waa 'klɔ a pɛpɛ Nyɪsɔva.»

Nyɪsɔva lɛɛ 'nɛ- -Yusu -tɔtɔ kɪ nɪ, 'ɛ ya 'klɔ yɪyɛv, -ɛ kɔ 'klɔ 'ka 'hɛn-, -v 'yɪ dɛ nɪ -dɔ 'pa-

(Makɪ 2.18-22; Luku 5.33-39)

¹⁴-Tɛ dɛ a 'mɔ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ Saan Batɪsɪ, -ɛ pɪ nyibli 'nɛ 'lu lɛ, 'a -nagbɔpɔ, v nu- 'yɪyɛ 'v -Yusu 'hɔɪ bɔ, 'v 'bɛtɪ=e, v wɛn: «Dɛ- nu=o, -a mɔ

-bu, -v mɔ Saan a -nagbopv, -a kɔ Falisi=tumu a nyibli 'huen-, -a yɪ -ci, 'ti- -mɔ -bi, -na -nagbopv 'yɛ ni -ci 'li?» ¹⁵-E -bi kɛ- -Yusu pɪ -nu yɪ, ɛ wen: «Nyibeyu -bu, -ɛ pʊɛ 'bli, 'a 'bio -mu', ɛ dɛ 'blɪpadiide ki, 'bu mu 'li 'blɪpadiide a 'mu, 'a -tuo ki, 'a 'bio a 'mu, v 'ni -ci=e li. ɛ 'wɪ yɪ, 'bli a pɔpa mɔ dɔdɔdɛ =nɔ. 'A -ti, v 'yɪ -cicie -kɔ. Dɛ ni -do a 'mu, ɛ nɔ- =nɔ. Dɔdɔ a -ti, ti ni -tie -bu, 'n di 'nɛ- =nu 'nyɪ -hii -ni, 'na -nagbopv 'ni -ci=e ni. Kɛɛ, ɛ di kɔ ti, -ɛ di 'v nyre, v 'mu 'li 'mu 'na -nagbopv 'nyɪ -ha. Ti a 'mu 'yri, 'ku v di 'v =cii -ni.

¹⁶-A 'blikʊɛ wen 'ni: Nyɔ 'ni -nu=o li dayrayrv a 'kɪbɪa, ɛ 'ni -ma=a da'ka. 'Bu mɔ, 'bu nu dayrayrv a 'kɪbɪa, 'bu -ma da'ka, ti -mu' -kɔ 'yri ɛ di=e yra, dayrayrv -mu', ɛ kɔ bu 'yɪya -mɔ. 'Bu 'yɪya -mɔ, dayrayrv a 'mu, ɛ kɔ bu cra da'ka a 'mu, 'a 'hʊɔ 'ka -mu', ɛ 'mu 'yri lɛ 'bʊa -tɛɛ. ¹⁷Mɔ, nyiblo 'ni 'du=o li yonɔ yrayri, -ɛ 'plui ye', ɛ 'ni -pʊ=v 'li-ɪ mʊmakɔ a buo 'ka 'kwli. 'Bu pʊ 'li-ɪ buo 'ka a 'mu 'kwli, 'bu ka=a yɪ, ti -mu' -kɔ 'yri ɛ di 'plu, 'bu yɪ ni 'ye, ɛ kɔ bu cra mʊmakɔ a buo -mu', nɔ a 'mu, ɛ 'mu bu 'wle. ɛ nɔ- kɔ -ti, 'v pɪ 'li nɔ yrayri mʊmakɔ yrayrv a buo 'kwli. 'Bu nu=o lɛ, -ɛ -bi mʊmakɔ a buo -mu', ɛ kɔ nɔ a 'mu 'hʊɛn-, v 'yɪ 'li-ɪ 'li -wɛ, bu nyre yɪ. ('A -ti o, nyiblo =du 'ni 'du=o li -tebli 'ki ye', ɛ 'ni -pʊ=v li-ɪ -tebli yrayri ki. V 'ni -bibi=e li 'yɪ lɛ.)»

**-Tɛ -Yusu -ha la Sayilu a 'yu 'klɔ, kɔ, nuɔba =dʊ, -hlɔblɛblɛkʊɛ ni la, ɛ
-hren la -Yusu a wlawlv lɛ, 'a 'kʊɛ 'ɛ -wɛ la
(Makɪ 5.21-43; Luku 8.40-56)**

¹⁸-Yusu bu yɪ -nu -ti a 'mu 'ni -lee -ni, -ɛ -bi -Juukʊɛ a nyiblo gbagbu =dʊ nyre 'v ni, 'ɛ bla kwli bu, 'ki 'v=v ye', ɛ wen: «-Tɛ ti nɛ -bu, 'ki 'na 'yu nyɔyɔ 'kʊv 'v. 'A -ti, 'n nyaa -mu lɛ, di 'li -bu pʊ=v dabʊ 'lu bu, -ɛ di=e nu, ɛ 'mu -hʊnhlɔn pʊ de.» ¹⁹-E -bi -Yusu wen ni, 'ɛ 'du ye', 'ɛ kʊɛ=ɛ -wien, ɛ kɔ 'a -nagbopv 'hʊɛn-.

²⁰-E -bi nyibli -mu', -v ni 'v, 'ki 'li -nu 'nyɪ, nuɔba =dʊ ni 'li, 'kʊɛ 'ɛ ni=e. 'A 'kʊɛ a 'mu, -ɛ ni=e, ɛ nɔ- mɔ -hlɔblɛblɛkʊɛ. -Tɛ 'kʊɛ a 'mu, ɛ -tʊa la 'a nunuo, 'a 'yri ni -pu -tu 'v 'hʊɛn a 'yrv -bu -a ni ki. ɛ nɔ- mu 'v -Yusu ke', 'ɛ -hren 'a wlawlv a -wlvudɛ lɛ, ²¹-ɛ nu=o, kɛ- ɛ pɪ, 'ki 'li a dɔɔnʊ a -wlv ki: «'Ni -hren 'a wlawlv lɛ dadʊ, 'na 'kʊɛ di 'ni -wɛ.» ²²-E -bi -Yusu -htan -mɔ, 'ɛ 'ye=e, ɛ wen: «'Na 'yu o, -na =wlv 'ni 'bie 'li -hlɔn. -Tɛ -kuo 'mu =wlv yɪ a -ti, 'ni nu=o, -na 'kʊɛ 'ɛ -wɛ.» Ti ni -do a 'mu 'yri, -ɛ -bi nuɔba a 'mu, 'a 'kʊɛ -wɛ ni.

²³-Tɛ dɛ a 'mu, ɛ -hi, -ɛ -bi -Yusu nyre 'li -Juukʊɛ a nyiblo gbagbu -ni wen a -tɛ ni. 'Ki ɛ yɛɛ 'li -teblɪbinyv kɔ nyibli -hʊɔhʊɪ 'hʊɛn- bu, 'v pɪ popowli, -ɛ -bi ɛ wen: ²⁴«Ba -hɔn 'v -wlu. 'Yu nyɔyɔ -bu, ɛ 'yɪ 'kʊ. ɪjmena ɛ yɪ ɪjme.» -Tɛ ɛ pʊ 'ki lɛ, -ɛ -bi v -tʊa 'a 'caale. ²⁵Nyibli a pepɛ, -v ni 'li 'kayʊ a 'mu bu, v 'hrɔɔ =nu ni, -Yusu 'ɛ pa 'li -gblo a 'mu, -ɛ kɔ 'kwli 'yɪ pɛ 'li bu, 'ɛ klɔ 'yu a 'mu, 'a dabʊ bu. -E -bi 'yɪ nyɔyɔ a 'mu, ɛ 'hrɪ 'klɔ, 'ɛ 'du ye'. ²⁶Dɛ a 'mu, -ɛ mu 'lu -mɔ, 'a -ti 'hɛɛn bu, 'ki 'li 'blɔɔba a pepɛ a 'mu 'kwli.

-Te -Yusu nu la-a, 'yii'donyo nu 'hven a 'yii 'v -we la

27-Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu -hɔn 'v -tɪtɛ a 'mu ni, 'e mi. Bu yi 'kɪ ni mi, -ε -bi 'yii'donyo nu 'hven, v nu- bi 'v=v ke', 'v yi-t =wien le kue, 'v 'yee 'li win, v wen: «Dafidi a 'yonv a 'Yu o, yru -aan nyat!» 28-Te -Yusu nyre 'li 'kayu bu, -ε -bi v 'yiya 'v=v 'hvi bu, 'e 'beti -nu: «=Bi a kuo =ne =wlv yi, -ε mɔ, 'n -we 'li =bv nu=o ni, 'aan 'kue bu -we ni?» -ε -bi v =tu=o =wɔn, v wen: «lin -o, Tɔɔnyɔ, -a kuo -mv =wlv yi.» 29 ε nɔ- mɔ -Yusu bu -hɔn 'waa 'yii le, ε wen: «De -mv', a kuo =wlv yi, 'n -we 'li =bv nu 'a mu -mɔ, ε nɔ- -bv mu 'lu -mɔ,» 30 'waa 'yii 'v kle yi. -ε -bi -Yusu yi hlee 'li =nu -mɔ, 'kɪ 'li win 'yakli 'kwli, ε wen: «N yi 'a mu 'ni -lee -ni, a 'ni 'lee 'li nyiblo =dv.» 31 -Te v nu- mɔ -bi, v -hɔn 'v -wlv, -ε -bi v 'heen -Yusu a 'nyre bu, 'kɪ 'li 'blugba a pepe a 'mu 'kwli.

-Te -Yusu nu la-a, nyiblo =dv, -ε 'yi la 'plele -yi, 'a 'kue 'e -we la

32 Ti -mv' -kɔ 'yri nyibli a 'mu, v mi, ti ni -do a 'mu 'yri, -ε -bi v ya nyiblo =dv -Yusu yi, -ε 'yi 'plele -yi, -ε nu=o, 'ku -hvan ni 'v=v ke'. 33 ε nɔ- mɔ -Yusu bu bla 'ku -hvan a 'mu le, -ε ni 'v nyiblo a 'mu ke'. -Te ε bla 'kɪ-t le, -ε -bi nyiblo a 'mu, ε -tva 'puple. Nyibli -ni 'v, ε kee 'waa =wlv le diaki, v wen: «De -bv, -ε mu 'lu -mɔ, -a 'yi -hvan=a ni 'ye, 'kɪ 'nɛ- Yisraekue a 'bli.» 34 Kee, Falisi-tumu a nyibli -mv', -v ni -tuo kɪ, ke- v pi, v wen: «Kuo -hvan a nyiblo gbagbu Satan, ε nɔ- yi-t 'kɪ -nyi, 'kɪ bu bla 'kuo -hvan le, -v ni 'v nyibli ke'»

-Te -Yusu yru la nyibli -hvɔhvi a nyai

(Maki 6.34; Luku 10.2)

35 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu ne 'du a pepe kɪ, 'e tve Nyɪsva a -ti, 'kɪ 'li Nyɪsva a 'kayo ble, 'e pi Nyɪsva a -haantitie -mv', -ε hle=ε, -te -mv', Nyɪsva di nyibli a win a kɪkɔle nu, ε kɔ, 'e ni-e, nyibli a 'kue kɔ 'a -ne kɪklade =dv 'hven-, 'v yi -we. 36 -Te ε yi nyibli -hvɔhvi -mv' 'ye, -ε -bi 'waa nyat -tva 'a nunuo, -ε nu=o, 'waa 'kɪ -we 'li ni, ε kɔ, 'waa =wlv bi -hlɔn. U 'wɪ blabl yi, -v 'yi kɔkɔnyɔ -kɔ. 37 -ε -bi ke- ε pi 'kɪ 'a -nagbopv yi, ε wen: «-Kubv, -ε -hlu, ε -hu ni, kee, 'a 'cɪcenyibli 'yi -hv. 38 'A -ti, ba nyaa -cikɔnyɔ le, bu lee ne 'a -kvannunyibli -bi, bu bi 'a mu kɪ, a 'mu -kubv 'ce. (ε 'wɪ yi, ba nyaa Nyɪsva le, ε 'mu 'a nyibli -bi -lee -ni, 'kɪ bu -heε ne 'a mu, a 'mu nyibli -bi le 'kukue -ni, v 'mu 'waa 'klɔ Nyɪsva -nyi.)»

-Yusu a -nagbopv ni -pu -tu 'v 'hven

(Maki 3.13-19; Luku 6.12-16)

10 1-ε -bi -Yusu da 'a -nagbopv ni -pu -tu 'v 'hven -mv' ni, 'e -nyi -nu 'kɪ, 'kɪ bu bla 'kuo -hvan le, -v ni 'v nyibli ke', 'e -nyi -nu 'kɪ -we, 'kɪ bu nu=o, nyibli a 'kue a pepe 'mu -we, kɔ 'a -ne kɪklade =dv 'hven-.

2-Yusu a -nagbopu ni -pu -tu 'v 'huen a 'mu, v deε ne 'a -mɔnanyu -we, 'waa 'nyre, nɔ- -bu: 'Waa yi-henyiblo, ε nɔ- mɔ Simɔ, v deε Pielt -we, ε kɔ 'a 'diayt Adre 'huen-; ε kɔ Sakt, kɔ 'a 'diayt Saan 'huen-; v nu- 'huen a 'mu, v nu- mɔ Sebede a 'yonu; ³'kɔ Filipu kɔ Batelemi 'huen-, v ni 'v; ε kɔ Toma, kɔ Matie, -ε mɔ 'bluwli'tunyo; Alufe a 'yu Sakt, kɔ Tade 'huen-; ⁴Simɔ -mu', -ε ni 'lɔ nyibli -mu', -v 'ye ni -hva Romakue 'nyi; kɔ Judia Yisikalio, -ε mɔ nyiblo -mu', -ε di -Yusu 'a yraanyibli -ji' pu.

-Te -Yusu lee la 'a -nagbopu ni -pu -tu 'v 'huen, bu gba la Nyɔsua a -ti 'du kle
(Makt 6.7-13; Luku 9.1-6)

5-Yusu a -nagbopu ni -pu -tu 'v 'huen a 'mu, v nu- ε tε bu, 'kɔ bu gba Nyɔsua a -ti 'du kle. ε ti =nu ni, ε wen: «Blugbi -mu', -v kɔ ki -Juukue 'yi 'lɔ -ni, a 'ni 'muo 'lɔ, ε kɔ, a 'ni 'muo 'lɔ Samaliblugba a 'dɔ =du 'kwli. ⁶Kεε, Yisraekue a nyibli -mu', -v 'wan, -wen blabli, -v 'yi kukɔnyɔ =du -kɔ, v nu- kɔ -mɔ ba mu 'lɔ. ⁷'Bu mɔ, 'ba -mu, -ε -bi ba lee =nu, -ε mɔ: Ti -kɔ 'yri Nyɔsua di 'v nyibli win kɔ -kɔ -ni, ε 'muε yre. ⁸Ba nu-o, nyibli a 'kue bu -we, ba -ha 'kukɔnyibli 'klɔ le, ba nu-o, =hrannunyɔ a 'kue bu -we, ba bla 'kuo -hɔn le, -v ni 'v nyibli ke'. Nyɔsua nu 'a mu =haande -mɔ ni, 'kɔ 'lɔ daduke 'kwli. 'A -ti, 'aan 'mumu, ba nu nyibli =haande -mɔ -we, 'kɔ 'lɔ daduke 'kwli. ⁹'Bu mɔ, 'ba yi ni mi, a 'ni 'gbaa 'lɔ 'wliye, ¹⁰a 'ni 'gbaa 'lɔ blɔ gbagbu =du, kɔ 'huen a wlawb, ε kɔ, a 'ni 'gbaa 'lɔ 'suin kɔ kotu^a, -ε nu-o, nyibli -mu', -v kɔ -ti 'a ni -kvan, nu- bleε yi, -bu kikle 'a mu le.

¹¹'A -ne 'dɔ -kɔ 'kwli a di 'lɔ nyre, ba =mɔɔ nyiblo le, -ε di 'a mu kua 'ble. 'Bu mɔ, 'bu 'ble 'a mu kua, 'kɔ ba ni 'lɔ-t -mɔ bu -nini, 'aan mumuti 'mu 'v nyre. ¹²'Bu mɔ, 'ba pa 'lɔ 'kayu -bi bu, -ε -bi nyibli -mu', a di 'lɔ 'kayu a 'mu bu -yεε -ni, ke-ba pu =nu yi: Nyɔsua bu ni 'v 'a mu -mɔ. ¹³'Bu mɔ, 'kayu a 'mu, 'a nyibli 'bu 'ble 'a mu kua, -ε -bi ba da Nyɔsua, ε 'mu =nu =haande -mɔ nu, keε, 'bu 'yi 'a mu kua 'ble, -ε -bi Nyɔsua 'ni 'nuo 'lɔ -nu =haande -mɔ ni. ¹⁴'Bu mɔ, 'ba nyre 'lɔ 'dɔ -bi 'kwli, -hɔv', 'kɔ 'lɔ 'kayu -bi bu, 'bu -hia, 'kɔ bu 'ble 'a mu kua, ε kɔ, bu 'ye ni pu 'a mu nva yi bu, -ε -bi ba -hian -mɔ, ba mu. 'Ba yi ni mi, -ε -bi ba bubla 'aan bu, -ε di-e nu, 'waa -tɔtɔ a 'pupu 'mu 'a mu bu' le -hɔn, a 'mu=v nyibli a 'mu -tɔɔ -ni, -ε mɔ, 'bu mɔ, Nyɔsua a yru 'bu klɔ =nu, 'waa -gbetu nu-o 'waa dɔɔnu -mɔ. ¹⁵'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mɔ, -nyrɔwɔ -kɔ 'kwli Nyɔsua di nyibli -bati le -puv -ni, 'dɔ a nyibli -mu', -v 'yi 'a mu kua 'ble, 'waa -bati di 'ni 'yakla -ni, ε 'mu 'v Sodɔmɔdɔ kɔ Gomɔldɔ a nyibli -mu', -v ni la yunyre-tebli, a -ne 'v -hi.»

-Te -Yusu lee la 'a -mɔnanyu, -ε mɔ, v di -tu la -nu -huen
(Makt 13.9-13; Luku 21.12-17)

¹⁶(-Yusu 'tɛ yi 'lɔ 'a -nagbopu -mɔ -hlee -ni, ε wen:) «Ba pu 'mu nva yi bu. 'N yi tε 'a mu bu, =wɔ yi -te v 'ye ni tε wen 'lɔ 'blayonu -jio 'nyi. 'A -ti,

^a 10.10 -Yusu a ti 'yri, nyibli neε la kotio. De a 'mu, ε mɔ la 'waa 'blide =niɔ.

ba ni 'v -pleele', 'ki 'v nyibli -mu', -v di 'a mu yi -wɔn a -ta', kee, a 'ni 'wɔn 'li -nu yi. ¹⁷Ba -tu 'aan dɔnɔ 'yie, 'ki 'v nyibli a 'mu -mɔ, -ε nu-o, v kɔ bu gba 'li 'a mu -batipoolé', ε kɔ, v 'mu 'a mu lɔkɔe -bii -ni, 'ki 'li Nyɔsua a 'kayo ble. ¹⁸-Te a mɔ 'na -nagbopu a -ti, v kɔ bu yee ne 'a mu -ti, 'ki 'v 'blonaanyu kɔ 'kunpu ye'. ε nɔ- di-e nu, a 'mu -nu 'na -haantitie pu, a 'mu-v nyibli -bi -mu' pu, -v 'yi -Juukɔe 'pa-. ¹⁹Bu klɔ 'a mu, 'bu yi 'li 'a mu -batipunyɔ yi ni gbɛ, 'kla 'ni 'yaa 'li 'a mu -wliye, 'ki 'v -ti -mu', a di hla, ε kɔ, -te a di 'a hihla nu a -ta'. Win -mu', a di pu, ti a 'mu 'yri, Nyɔsua, nɔ- di 'a mɔ-wɔn wɔn -tu. ²⁰ε 'yi 'aan -gbetu 'pa-, a 'ni -hle-e ni, kee, 'aan 'Ba Nyɔsua a -Hihui, -ε ni 'v 'a mu ke', ε nɔ- di hle.

²¹Ti a 'mu 'yri, 'diayɔnu, nu- di 'waa 'diayɔnu 'blonaanyu -ji' le pu, 'waa 'hla a -ti. De ni -do a 'mu, ε nɔ- 'banu di 'waa 'yonu -mɔ nu, 'yonu 'mu-v 'waa 'banu kɔ 'waa 'diinu 'hɛn- -mɔ nu. ²²Nyibli a pepe kɔ bu yraa ne 'a mu, -te a mɔ 'na nyibli a -ti. Kee, nyiblo, 'bu ni 'v, 'bu 'yi -sa, 'ki 'v Nyɔsua a -wɔ a yikuole a -ta', 'bu gba-a 'lu -mɔ -gbagba, 'klɔ a 'v-hɔnti 'bu nyre 'v, nyiblo a 'mu, ε nɔ- Nyɔsua di wa. ²³Ti -mu' -kɔ 'yri v di 'v 'a mu -hwen -tuu -ni, 'ki 'li 'dɔ -bi 'kwli, -ε -bi ba 'gba ci le, ba mu 'li 'dɔ -bi 'kwli. 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mɔ, a 'yi 'li-i 'li -we, ba kaa 'li Yisraekɔe a 'du a pepe 'li, 'mɔ -bu, -ε mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'mu 'li di de.

²⁴ε 'yi 'nyinyinyɔ -du -kɔ, -bu di 'v 'a tɔnyɔ 'lu yi ni. ε 'yi -kvannunyɔ -du -kɔ, -bu di 'v 'a 'mase 'lu yi ni -we. ²⁵A -ti, 'nyinyinyɔ kɔ -kvannunyɔ 'hɛn-, v 'yi 'li-i 'li -we, bu pu le, -ε mɔ, -hwendu -mu', 'waa tɔnyɔ kɔ 'waa 'mase 'hɛn-, v di 'ye, v di 'li-i wɔn 'ni -ta. 'Bu mɔ, 'mɔ -bu, -ε mɔ 'kayu'bai, 'bu yi 'mu Besebuli (-ε mɔ Satan) ni -dɛɛ -ni, -ε -bi ba yi-e, -ε mɔ, 'a mu -mu', -v mɔ 'na 'kayubukɔe, 'nyre, v di 'a mu -tue, ε di nyre yi diakti, ε 'mu 'v Besebulinyre a 'mu 'v -hi.»

A 'ni 'pie 'li -tonyibli a huannu, kee, Nyɔsua, nɔ- kɔ huannu ba pie

(Luku 12.2-7)

²⁶(Kε- -Yusu pi 'a -nagbopu yi de, ε wen:) «A -ti o, nyibli a 'mu, -v di 'a mu -hwen -tu, a 'ni 'pie 'li 'waa huannu, -ε nu-o, ti di 'v 'ni nyre, -ε kɔ 'yri -ti a -tɛɛ di 'v pepe' bi, ε kɔ, -tebli ni -tie -mu', -v -hli ke, nyibli a pepe 'mu-v yi. ²⁷Bu mɔ, -ba bii yi, -ti -bu, 'n yi 'a mu -lee -ni, ba hla 'v-v -tite -mu', nyibli a pepe -we 'li bu 'wun 'v-v. -Ti -bu, 'n yi 'li bu -blee -ni, 'n yi 'a mu -lee -ni, ba lee -ne nyibli a pepe. ²⁸A 'ni 'pie 'li -tonyibli a huannu, -kɔti 'aan -plahɔ ni -do, ε nɔ- v -we 'li bu -we bu, kee, v 'yi 'li-i 'li -we, bu -we 'aan -hihui bu. Nyɔsua, ε nɔ- kɔ huannu ba pie, -ε nu-o, ε nɔ- -we 'li -bu -we -tonyiblo a -plahɔ kɔ 'a -hihui 'hɛn- bu, 'ki 'li na -mu', -ε 'ye ni jre 'nyi, 'klɔ -mɔ 'klɔ, -ε yi -tebli-hɔnnunyɔ bu -we. ²⁹-Bu puu -ne nobli 'cumi a de yi: 'Bu mɔ, -ni yi -nu ni -tue, v 'ni -pu-v -die diakti, kee, 'aan 'Ba Nyɔsua 'bu 'yi-ti ki -wen, a 'yee -du 'ni 'ku-v li. ³⁰Kee, 'a mu -mɔ -bi, 'lunyapli ni -tie -bu, a -kɔ, 'aan 'Ba Nyɔsua -hre-e ni. ³¹ε -hen 'nyre, -ε mɔ,

a kɔ 'mini dtakti, 'ki 'v Nytsua ye', 'a -hi 'v nobli -hɔɔhɔ -mɔ' 'v. 'A -ti, a 'nu pie 'li -tonyibli a huannu.»

Nyibli -mɔ', -v hle=ε, 'ki 'v nyibli ye', -ε mɔ, v mɔ -Yusu a nyibli -nɔ, ε kɔ nyibli -mɔ', -v hle=ε, -ε mɔ, v 'yi -Yusu -yi
(Luku 12.8-9)

32«A -ne nyiblo, -ε di-e hla, 'ki 'v nyibli ye', -ε mɔ, ε mɔ 'na nyiblo -nɔ, 'na 'mumu, -te -batipu-nyrɔwɔ di 'v nyre, 'n di-e 'ni hla -we, 'ki 'v 'na 'Bai Nytsua, -ε ni 'li yakɔ 'kwli ye', -ε mɔ, nyiblo a 'mu, ε mɔ 'na nyiblo -nɔ. 33Kεε, nyiblo 'bu hla-a, 'ki 'v nyibli ye', -ε mɔ, ε 'yi 'mu -yi, 'na 'mumu, -batipu-nyrɔwɔ 'bu nyre 'v, 'n di-e 'ni hla -we, 'ki 'v 'na 'Bai Nytsua, -ε ni 'li yakɔ 'kwli ye', -ε mɔ, 'n 'yi-i -yi.»

-Yusu a 'Iudie a -ti, nyibli di yi 'nu -wɔnwɔn -ni
(Luku 12.51-53; 14.26-27)

34«A 'ni 'yee 'li-i, -ε mɔ, kibɔwɛenle 'n ya 'nε- -tutu ki. 'N di ni, -ε di-e nu, nyibli 'mu yi -wɔnwɔn -ni. 35'N di ni, -ε di-e nu, 'yu nyibehuan 'mu 'a 'bai yi -wɔn, ε kɔ, 'yu nyrɔyu 'mu 'a 'dii yi -wɔn, ε kɔ, 'yu a nuɔba 'mu 'a 'dɔɔ yi -wɔn -wε. 36ε -hen 'nyre, -ε mɔ, nyiblo 'bu ni 'v, 'a yraanyibli di mɔ 'a dɔɔnɔ a 'kayubukɔε.

37Nyiblo 'bu nuε nε 'a 'dii kɔ 'a 'bai 'hɛn- a de, 'bu -hi 'v 'mu, -ε -bi ε 'yi 'li-i 'li -we, bu mɔ 'na nyiblo. Nyiblo 'bu nuε nε 'a 'yonɔ a de, 'bu -hi 'v 'mu, -ε -bi ε 'yi 'li-i 'li -we, bu mɔ 'na nyiblo. 38Nyiblo 'bu 'ye ni -tuu 'v 'na win 'v, 'ye -bu ε -wen, 'ki bu 'la-a 'na -ti, ε 'yi 'li-i 'li -we, bu mɔ 'na nyiblo. 39Nyiblo 'bu 'ye ni -hua bu 'waan nε 'a dɔɔnɔ a -hunhlɔn, 'ki 'nε- -tutu ki, 'ki 'v 'na -ta', 'bu mɔ, nyiblo a 'mu 'bu 'ku, ε di 'a 'klɔ yrayru 'ni 'waan -ni, 'ki 'li Nytsua yi. Kεε, nyiblo 'bu -wen, 'ki 'a dɔɔnɔ a -hunhlɔn bu 'wan, 'ki 'nε- -tutu ki, -te ε nuε 'mu a -ti, 'bu mɔ, nyiblo a 'mu 'bu 'ku, ε di kɔ 'klɔ yrayru -mu', -ε 'ye ni -we 'li, 'ki 'li Nytsua yi.»

Nyibli -mɔ', -v 'ble Nytsua a -kvannunyibli kva, Nytsua di -nyi -nu 'wio
(Maki 9.41)

40«Nyiblo 'bu 'ble 'a mu kva, 'a mu -mɔ', -v mɔ 'na -nagbopu, ε -hen 'nyre, 'mɔ ε 'ble kva. 'Ti, nyiblo -di 'mu kva 'ble, ε 'wi yi, na 'Bai Nytsua -mɔ', -ε lee 'nε- 'mu, ε nɔ- ε 'ble kva. 41'Bu mɔ, -ni 'ble Nytsua a winwlɔn-hanyɔ kva, -te ε mɔ Nytsua a winwlɔn-hanyɔ a -ti, 'wio -mɔ', Nytsua di wen 'a winwlɔn-hanyɔ a 'mu -nyi, ε nɔ- ε di -mɔ -nyi -wε. 42Mɔ, 'na nyiblo ni -do -bu, 'ye -bu ε 'yi 'mini -kɔ, -ni -ha 'li 'niε a -ɲanɔwɔ ni -do, -ni -nyi -nε=ε, -te ε mɔ 'na -nagbopi a -ti, ε mɔ -han-ti -nɔ, Nytsua, ε nɔ- di -mɔ 'wio -nyi.»

-Te Saan Batist lee la 'li 'a -nagbopu -bi -Yusu -mɔ
(Luku 7.18-23)

11 1-Te -Yusu -wε 'a -nagbopu ni -pu -tu 'v 'hɛn -mɔ', 'waa tɔɔle -mɔ, -ε -bi ε -hɔn 'v -tite a 'mu ni, 'ε mu 'li 'blɔɔba a 'mu 'a 'du -bi 'kwli, 'ε mu Nytsua a -ti nyibli -bi lee mɔ.

²Ti a 'mu 'yri, Saan, -ε pu la nyibli 'nie 'lu le, 'ki ε ni 'li -ji', 'ε 'wun -kvan -mu', -Yusu ni a -ti. ε nɔ- kɔ -ti 'ε lee ne 'a -nagbopu -bi, ε wen: «Ba mu, ba 'beti=e, ³=bi ε nɔ- mɔ Wanyɔ -mu', Nyɔsua pu la le, ε di la -a mu yi ya, -v'u- -a 'tiε di Wanyɔ a 'mu -ple?» ⁴-Te Saan a -nagbopu 'beti=e, ke- ε -pu, 'ε =tu =nu =wɔn, ε wen: «Ba mu, -ti -bu, a yi 'wun, ε kɔ -tebli a yi 'ye, ε nɔ- kɔ -ti ba lee Saan. ⁵Ba lee =ne, -ε mɔ, 'yii'dɔnyu te le, le-yiyrenyu 'b ne, -hrannunyu a 'kuε yi 'ni -we, 'kikenyu 'b yi -ti 'wun, kɔ, 'kukonyibli yi 'hri 'klɔ le, -hwennyibli 'b yi Nyɔsua a -haantitie 'wun. ⁶Plɔ a bleele 'ki 'b nyiblo -mu' -mɔ, -ε 'ye ni hia, 'ki bu kuo 'mu =wlu yi.»

-Ti -mu', -Yusu hla la, 'ki 'b Saan Batist a -ta'

(Luku 7.24-35, 16.16)

⁷-Te Saan a -nagbopu a 'mu, v =huan -mɔ, -ε -bi -Yusu -tua Saan a -ti a kihleele, 'ki 'b nyibli -mu', -v =gbee 'v=v 'hvi a -ta', ε wen: «-Te Saan hle la Nyɔsua a -ti, 'ki 'li -tite -mu', nyiblo =du 'yi 'li 'ti, -te a mu la 'li-ti -mɔ, nyiblo a 'di -bi 'aan =wli pu la le, a di la 'li bu -yεε -ni 'li? =Bi 'aan =wli wen 'ni, nyiblodv -bu, -ε yi huannv pie, 'ki bu lee nyibli -ti a -teε, ε nɔ- a di la 'li bu -yεε -ni? 'Uun-, ε 'yi 'a nyiblodv a 'mu 'pa-. ⁸=Bi 'aan =wli 'ye=e ni, -ε mɔ, a di yεε la 'li nyiblo, -ε pu yunɔwlawlv bu? Nyibli -mu', -v pi yunɔwlawlv, 'ki v ni 'li 'kunpu a 'kayo ble. ⁹=Bv 'beti 'a mu de: Nyiblo a 'di -bi a mu la 'ye mɔ 'li? =Bi Nyɔsua a winwɔn-hanyɔ? Iin, 'n yi 'a mu 'ni -lee -ni, ε kɔ, 'ni hle=ε, -ε mɔ, Saan -hi 'b Nyɔsua a winwɔn-hanyv -bi ni. ¹⁰ε nɔ- mɔ nyiblo -mu', -kɔti v 'cru la 'li Nyɔsuaerien 'kwli, -ε mɔ, ε nɔ- di la 'na 'hru yi kla, 'ti- 'mu la 'li di. -Ti a 'mu, v 'cru la, ε nɔ- -bu:

Nyɔsua wen 'ni:

'Na 'Yu o, 'n di -ha nyiblo,

'ki 'b 'na -kvan a -ta',

ε 'mu mu, ε 'mu -na 'hru yi kla,

'ti- =mu 'li nyre.

¹¹'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mɔ, 'ki 'li -tonyibli a pepe 'nyi, ε 'yi -huan nyiblo =du ni kuε, -bu ni 'b Saan Batist 'lu yi. Keε, 'ki 'li Nyɔsua a 'klɔ yrayrv 'kwli, nyiblo -mu', v deε 'hiangbe, ε nɔ- di 'b Saan 'lu yi ni. ¹²Kuε la 'li ti -mu', -ε kɔ 'yri Saan Batist -tua la 'li Nyɔsua a -ti a -mɔlenina 'yie bu, 'ki Nyɔsua -tua la 'li nyibli a win a kɔkɔle, keε, Nyɔsua a yraanyibli -tui 'b 'kl, -ε di-e nu, nyibli 'ni -ha 'b Nyɔsua 'v =tuu -ni. ¹³Tete -mu', Nyɔsua -nyi la Moise, kɔ Nyɔsua a winwɔn-hanyv a pepe 'hven-, kuε la 'li bu, -bu ye Saan Batist a ti ki, v hle la=a ni, -ε mɔ, ε di kɔ la ti, -ε kɔ 'yri Nyɔsua di la 'b nyibli win ki -kɔkɔ -ni. ¹⁴Nyɔsua a win hle=ε ni, -ε mɔ, winwɔn-hanyɔ Eli di la 'li 'ni di. =Bi a kuo =ne =wlv yi, =bi a 'yi-ti =wlv yi -kuo -ni? De 'n yi 'a mu -lee -ni, ε nɔ- mɔ Saan Batist, ε nɔ- mɔ Eli a 'mu. ¹⁵'Ba kɔ -ti'winnua, -ε -bi ba 'win -ti -dodo.

¹⁶-Te ti -bu 'yri a nyibli ni 'mu, ε nɔ- -bu: U 'wi- 'yonv yi, -v yi hru 'mle, 'ki 'b 'dika, -v -bi yi yεε 'waa 'bio -ti, v wen: ¹⁷-Te -a yi 'bli ni pve, -a yi

'blipa-wla ble, a 'yɪ -wla yi mɔ -di. 'Tɪ-, -tɛ -a yɪ -hien nɪ we, a 'yɪ nyaɲmli le -nu. ¹⁸ɛ 'wɪ yɪ, -tɛ Saan -di, ɛ yɪ -ci, 'kɪ 'v Nyɪsua a dɪda a -ta', ɛ 'yɛ nɪ 'na nɔ, kɛɛ, kɛ- -tonyibli pɪ la: 'Ku -hvan nɪ 'v-u ke'. ¹⁹Mɔ -bɔ, -ɛ mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, -tɛ 'n -di, 'nɪ -ci=e li, 'tɪ- 'nɪ 'nɛ nɔ, kɛɛ, kɛ- nyibli pɪ: Ba 'yɛ nyiblo -bɔ, dididɛ kɔ nɔ a 'nuna nɪ -do, ɛ nɔ- ɛ yɪ 'lu -mɔ le -hie. 'Blɔwli'tɪnyɔ kɔ nyibli -bɔ, -v kɔ 'klɔ -yɪ 'v yɪ 'sii -nɪ, v nu- kɔ-ɔ 'hɛn-, -v nɪ nunatumudɛ.» -ɛ -bɪ ke- -Yusu pɪ de: «Nyibli -mɔ', -v kɔ Nyɪsua a -tɔ, 'waa nunu-tebli di=e nyibli 'nɪ -tɔɔ -nɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsua a -tɔ a 'mɔ, ɛ 'sii 'v yɪ.»

'Du -bɪ a nyibli 'yɪ la -Yusu -wɔv yɪ -kuo -nɪ
(Luku 10.13-15)

²⁰'Du -mɔ', -ɛ kɔ 'kwli -Yusu nuu 'lɪ -wɪlɛkɛɛ-tebli -hɔɔhɔɪ, -ɛ -hi 'v 'du -bɪ 'mɔ 'v, 'waa nyibli 'yɪ 'v dɛ 'kuku bɔ -hie. ɛ nɔ- kɔ -tɪ 'ɛ -tɔa 'waa -tɪ a yɛɛɛ, 'kɪ 'v nyibli -mɔ', -v nɪ 'v yɛ, ɛ wen: ²¹«-Juukɔɛ -mɔ', -v nɪ 'lɪ Kolasedɔ kɔ Betɪsaidadɔ 'kwli, 'jɔɔ 'kɪ 'v -nɔ -mɔ, -ɛ nu-o, -wɪlɛkɛɛ-tebli -mɔ', 'n nuu 'lɪ -nɔ -mɔ, 'bɔ mɔ, 'nɪ nuu wen 'lɪ-t nyibli -mɔ', -v 'yɪ -Juukɔɛ 'pa- -mɔ, -v nɪ 'lɪ Tilidɔ kɔ Sidɔdɔ 'hɛn- 'kwli, see la, nyibli a 'mɔ, v 'mɔ la nyaɲmli le nu, v 'mɔ la -tebli -hɔɪn 'hɔɪ le pɔ, v 'mɔ la 'waa dɪnɔ 'tɔpɔpɔ 'ɲmle, -ɛ di=e nu, v 'mɔ-v nyibli yɪ -tɔɔ -nɪ, -ɛ mɔ, v -hɔɛ bɔ hie 'v 'waa dɛ 'kuku a nunuo bɔ, v 'mɔ 'waa 'klɔ Nyɪsua -nyɪ. ²²'N yɪ 'a mɔ 'nɪ -lee -nɪ, -ɛ mɔ, -nyɔɔwɔ -kɔ 'kwli Nyɪsua di 'v nyibli -bati le -pɔv -nɪ, nyibli -mɔ', -v nɪ 'lɪ Kolasedɔ kɔ Betɪsaidadɔ a 'mɔ 'kwli, 'waa -bati di nɪ 'klɪ kɪ, ɛ 'mɔ 'v Tilidɔ kɔ Sidɔdɔ a -nɛ 'v -hi. ²³'Tɪ- nyibli -mɔ', -v nɪ 'lɪ Kapenaɔdɔ 'kwli, v 'nɪ 'hie 'lɪ-t 'lu -mɔ le, -ɛ mɔ, Nyɪsua di 'lɪ -nɔ 'nɪ 'yaa -nɪ -yaya, v 'mɔ mu -mumu, v 'mɔ yakɔ yɪ kɔɛ. Kɛɛ, ɛ kɔ bɔ -tɔɔ 'lɪ -nɔ -tɔɔ, v 'mɔ 'lɪ -tɔv a -wɪlɔv nyre. -Wɪlɛkɛɛ-tebli -mɔ', 'n nuu 'lɪ -nɔ -mɔ, 'bɔ mɔ, 'nɪ nuu wen 'lɪ-t Sodɔmɔdɔ a nyibli -mɔ, -v kɔ 'klɔ nyre yɪ, nyibli a 'mɔ, v di hie wen 'v 'waa dɛ 'kuku a nunuo bɔ, Nyɪsua 'nɪ -wɛ-ɛ wen -nɔ bɔ nɪ. ²⁴'N yɪ 'a mɔ 'nɪ -lee -nɪ, -ɛ mɔ, -nyɔɔwɔ -mɔ', -ɛ kɔ 'kwli Nyɪsua di 'v nyibli -bati le -pɔv -nɪ, -Juukɔɛ -mɔ', -v nɪ 'lɪ Kolasedɔ kɔ Betɪsaidadɔ 'kwli, ɛ di -tɔ -nɔ -hɛn, ɛ 'mɔ 'v Sodɔmɔkɔɛ 'v -hi, -v kɔ nunukɔ -nyre la yɪ.»

-Yusu wen 'nɪ: Ba di 'nɛ- 'mɔ -mɔ, 'mɔ 'a mɔ -wleeɛ -nyɪ
(Luku 10.21-22)

²⁵Tɪ a 'mɔ 'yɪ, kɛ- -Yusu pɪ, ɛ wen: «'Na 'Baɔ o, -mɔ mɔ yakɔ kɔ -tɔv 'hɛn- a Kɔkɔnyɔ. 'N pɪ -mɔ 'nyre le, -tɛ -nɔ, -nɪ -hli -na nunu-tebli -tɔkɔnyɔ kɔ 'crɪɛn.yɪnyɔ 'hɛn- 'yɪ kɪ, 'tɪ- -nɪ tɔɔ -nɛ nyibli -bɔ, -v 'yɪ -dedede -yɪ. ²⁶'N pɪ -mɔ 'nyre le, -ɛ nu-o, kɛ- -nɔ 'a -hɔhɔa.

²⁷'Na 'Baɔ -nyɪ 'mɔ 'klɪ, 'kɪ 'v -tebli a pɛpɛ kɪ. Nyiblo a 'dɪ -bɪ 'n pa 'mɔ, nyibli 'yɪ-t -yɪ, 'bɔ 'yɪ 'na 'Baɔ nɪ -do 'pa-. Ʋ 'yɪ-t -yɪ -wɛ, nyiblo a 'dɪ -bɪ 'na

'Bai -mɔ, 'bu 'yɪ 'mɔ ni -do -bu, -ɛ mɔ 'a 'Yu 'pa-. 'A -nɛ nyiblo, 'n -huɛ =bu tɔɔ =nɛ, ɛ yi=e ni -wɛ, nyiblo a 'dɪ -bɪ 'na 'Bai pa 'mu.

²⁸'A mu -mu', -v kɔ 'klɪ -wɛ 'lɪ, 'kɪ 'v blɛ a 'buble a -ta^b, ba di 'nɛ- 'mu -mɔ, 'mu 'a mu -hɛɛ -ni, 'mu=v nu, a 'mu -wle. ²⁹'N 'yɪ 'lɪ-tɪ 'lɪ -wɛ, =bu =tu 'a mu -hwen, ɛ kɔ, 'nɪ 'yaa-a 'lɪ 'na dɔɔ. Ba wɛɛn -nɛ kɪ, 'kɪ -bu mɔ 'aan naanyɔ, -ɛ di=e nu, 'mu 'a mu -tɔɔ -ni. 'Bu mɔ, 'ba wɛɛn -nɛ kɪ, 'n di -nyi 'a mu -haanklɔ. ³⁰-Tɪ -mu', 'n di 'a mu -tɔɔ -ni, ɛ 'yɪ 'lɪ-tɪ 'lɪ -wɛ, bu kla 'mu, 'kɪ 'v 'a mu -mɔ, ɛ kɔ, blɔ -mu', 'n di 'a mu hle, ɛ di 'nɪ 'huhue -ni.»

-Yusu, ɛ nɔ- kɔ 'klɪ, 'kɪ bu lee nyiblo, dɛ -mu', ɛ -wɛ 'lɪ bu nu, 'kɪ 'lɪ -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli
(Mati 2.23-28; Luku 6.1-5)

12 ¹-Tɛ ti gbi -hi, -ɛ -bɪ -Yusu kɔ 'a -nagbopu 'hwen-, v mu le na mɔ. -Nyrɔwɔ a 'mu, -ɛ mɔ la -wuwle-nyrɔwɔ =nɔ. Kanu ni la 'a -nagbopu ni. Bu ni la 'lɪ mumuo 'kwli, -ɛ -bɪ v yɪ 'bɛɛ la 'lɪ 'dɔdɔ-teblɪ =dɔ, -v 'wɪ -kubɔ yɪ a -ci 'kwli =tɔ. -Tɛblɪ a 'mu, ɛ nɔ- kɔ bli gbi 'a -nagbopu yɪ 'cɛ, 'v yɪ 'a 'yɔ di. ²'Kɪ 'lɪ -ci a 'mu 'kwli, 'kɪ Falisi-tumu a nyibli ni 'lɪ. -Tɛ v 'yɛ 'kɪ dɛ a 'mu, -ɛ mi 'lu -mɔ, -ɛ -bɪ kɛ- v pɪ, 'v yɪ -Yusu -lee -ni, v wen: «Ye kɛ dɛ -na -nagbopu ni, ɛ =ɲa ni. Nyɪsua a tete wen 'nɪ: Nyiblo =dɔ 'nɪ 'nuo 'lɪ -kuan, 'kɪ 'lɪ -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli.» ³-ɛ -bɪ ɛ =tu =nɔ =wɔn, ɛ wen: «-Tɪ -mu', v 'cru 'lɪ Nyɪsuacriɛn 'kwli, 'kɪ 'v -aan 'bai gbagbu, -ɛ mɔ bodɔ Dafidɪ a -ta', 'n pu=v -haan-tɪ, -ɛ mɔ, a -hre=e ni. -Tɪ a 'mu, v 'cru la, ɛ nɔ- -bu: -Nyrɔwɔ =dɔ, -tɛ 'kanu ni la bodɔ Dafidɪ ɛ kɔ 'a nyibli 'hwen-, ⁴ɛ pa la 'lɪ Nyɪsua a 'kayu bu, 'ɛ -ha la 'lɪ 'flɔɔ -mu', -ɛ pɛ la 'v 'teble kɪ bu, 'ɛ di la=a. -ɛ kɔ -ta' Nyɪsua a tete wen 'nɪ, Nyɪsua a -cɔhlɔnpinyu ni -do, v nu- -wɛ 'lɪ, -bu di 'flɔɔdɔ a 'mu. 'Bɪ 'flɔɔdɔ a 'mu, -ɛ ni 'lɪ Nyɪsua a 'kayu a 'mu bu, v -ha la=a ni, 'kɪ 'v Nyɪsua a -ta'. ⁵Ya 'v 'lu de, 'n pu=v -haan-tɪ, -ɛ mɔ, a -hre dɛ -bu, Moise 'cru la 'lɪ 'a tetecriɛn 'kwli ni. Dɛ a 'mu, ɛ nɔ- -bu: 'Kɪ 'lɪ -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli, Nyɪsua a -cɔhlɔnpinyu ni -kuan, 'kɪ 'lɪ Nyɪsua a 'kagbau bu. 'A -tɪ, v 'nɪ =tuu-o 'v -wuwle-nyrɔwɔ a tete. Kɛɛ, nyiblo =dɔ 'nɪ -yɛɛ=ɛ lɪ -nu -tɪ. ⁶'N yɪ 'a mu 'nɪ -lee -ni, -ɛ mɔ, nyiblo -bu, -ɛ ni mɔ, ɛ 'bua ni, 'ɛ -hi 'v Nyɪsua a 'kagbau 'v. ⁷Kɛ- Nyɪsua pɪ 'lɪ 'a 'criɛn 'kwli, -ɛ mɔ: Dɛ 'n -huɛ 'a mu, ɛ nɔ- mɔ, ba kɔ nyibli a nyai, 'ɛ -hi 'v ba pie 'mu 'wluɔba-teblɪ a -cɔhlɔn. Dɛ -mu', winde a 'mu, ɛ -hen 'nyre, 'bu mɔ, 'ba yru wen=e' lɛ, a 'yɪ 'lɪ-tɪ 'lɪ -wɛ, ba pu wen lɛ, -ɛ mɔ, nyibli -mu', -v 'yɪ dɛ -hwan =dɔ -nu, v mɔ dɛ'kukununyɔ =nɔ. ⁸'Mɔ -bu, -ɛ mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo, Nyɪsua lee 'nɛ- 'mu ni, 'ɛ -nyi 'mu 'klɪ, 'kɪ -bu lee nɛ 'a -nɛ nyiblo =dɔ dɛ, ɛ -wɛ 'lɪ bu nu, 'kɪ 'lɪ -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli.»

-Wuwle-nyrɔwɔ =dɔ 'kwli, -Yusu nu-o ni, nyiblo =dɔ, -ɛ kɔ dabu 'ku la a 'kve 'ɛ -wɛ la
(Mati 3.1-6; Luku 6.6-11)

⁹-Tɛ -Yusu -yre, -ɛ -bɪ ɛ -hɔn 'v -tɪtɛ a 'mu ni, 'ɛ mu 'lɪ Nyɪsua a 'kayu bu. ¹⁰'Kɪ ɛ yɛɛ 'lɪ nyɪbehɛtan =dɔ bu. Nyɪbehɛtan a 'mu, 'a dabu 'ku ni.

^b 11.28 -ɛ mɔ tete -mu', -Juukvɛ a tetetɔɔnyɔ yɪ 'a mu 'lu -tie -ni.

Falisi-tumu a nyibli -mɔ', -v nɪ 'v, v -hʊɛ-ɛ nɪ, 'kɪ bʊ yɛɛ -Yusu -tɪ, 'bʊ mɔ, 'bʊ kɔ bʊ nu-o, nyibehian a 'mʊ a 'kʊɛ bʊ -wɛ, 'kɪ 'lɪ -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli. (Falisi-tumu a nyibli wɛn 'nɪ, 'bʊ nu-o, nyiblo a 'kʊɛ bʊ -wɛ, ɛ mɔ -kuandɛ -nɔ, -ɛ kɔ -ta' Nyɪsʊa a tete wɛn 'nɪ, nyiblo 'nɪ 'nuo 'lɪ -kʊan, 'kɪ 'lɪ -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli.) ɛ nɔ- kɔ -tɪ 'v 'bɛtɪ-ɛ, v wɛn: «-Bɪ' Nyɪsʊa a tete pɪ 'lɪ? -Bɪ ɛ hɛ-ɛ nɪ, -ɛ mɔ, 'kɪ 'lɪ -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli, nyiblo -wɛ 'lɪ bʊ pɪa 'hʊhɛnnyʊ nɪ?»¹¹ -ɛ -bɪ kɛ- ɛ pɪ -nʊ yɪ, ɛ wɛn: «-Bɪ 'a mʊ -mɔ -bɪ, a 'nɪ -nu-o -kʊan, 'kɪ 'lɪ -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli? 'Kɪ 'lɪ 'a mʊ 'nyɪ, nyiblo 'bʊ nɪ 'lɪ, 'bʊ kɔ blablɛ, 'tɪ- 'a blablɛ a 'mʊ, 'bʊ bɪ 'lɪ 'niebutɔwɔ 'kwli, 'kɪ 'lɪ -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli, -bɪ nyiblo a 'mʊ, ɛ 'yɪ 'lɪ-tɪ 'lɪ -wɛ, bʊ -ha 'lɪ 'a blablɛ a 'mʊ 'lɪ? ¹² ɛ kɔ -ta' -tonyiblo -hi 'v blablɛ nɪ. 'A -tɪ, Nyɪsʊa a tete hɛ-ɛ nɪ, -ɛ mɔ, ɛ nɔw 'v lɛ, 'kɪ -tonyiblo bʊ nu 'a 'bɪhian -haandɛ -mɔ, 'kɪ 'lɪ -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli.»¹³ -ɛ -bɪ kɛ- ɛ pɪ 'kɪ nyibehian a 'mʊ yɪ, ɛ wɛn 'nɪ: «Hrʊ -na dabʊ -mʊ', -ɛ 'kʊ!» Bʊ hrʊ 'kɪ 'a dabʊ a 'mʊ, -ɛ -bɪ ɛ 'hrɪ 'klɔ, 'ɛ bɪ 'v 'a -ta', -wɛn dabʊ -bɪ -mʊ'. ¹⁴ -Tɛ -Yusu nu-o, nyiblo a 'mʊ a 'kʊɛ -wɛ, -ɛ -bɪ Falisi-tumu a nyibli a 'mʊ, v -hɔn 'v -tɛ a 'mʊ nɪ, 'v mu 'hra pa mɔ, -tɛ -mʊ' v di -Yusu a 'lɪla nu, 'v mu 'a -tɔ lɛ =mʊɔ mɔ.

-Yusu, nɔ- mɔ Nyɪsʊa a -kuannunɔ, Nyɪsʊa a -gbɛtʊ, ɛ -ha 'lɪ
(Makɪ 3.7-12; Luku 6.17-19)

¹⁵ -Yusu yɪ dɛ -mʊ', v -hʊɛ bʊ nu-o -mɔ nɪ. ɛ nɔ- kɔ -tɪ 'ɛ -hɔn 'v -tɛ a 'mʊ -wlu. -Tɛ ɛ yɪ nɪ mi, -ɛ -bɪ nyibli -hʊɔhʊɪ kʊɛ-ɛ =wien, nyibli a pɛpɛ -mʊ', -v nɪ 'lɪ -nʊ 'nyɪ, -v kɔ 'hʊɪ -yɪ hɛn, 'ɛ nu-o, 'waa 'kʊɛ 'ɛ -wɛ. ¹⁶ Kɛɛ, kɛ- ɛ nɪ, 'ɛ yɪ -nʊ tɪ, -ɛ mɔ, v 'nɪ 'lee 'lɪ nyiblo -dʊ, nyiblo a 'dɪ -bɪ ɛ pa 'mʊ. ¹⁷ ɛ hla-a nɪ, -ɛ di-e nu, -tɪ -mʊ', Nyɪsʊa a winwɔn-hanyɔ Esai 'crɪ la, tɪ -hi la a tɪ 'yri, ɛ 'mʊ 'lu -mɔ mu. -Tɪ a 'mʊ, ɛ nɔ- -bʊ:

¹⁸ «Nyɪsʊa wɛn 'nɪ:

'Ye nyiblo -bʊ, ɛ nɔ- mɔ 'na -kuannunɔ.

ɛ nɔ- 'n -ha 'lɪ, 'kɪ bʊ nu 'na -kʊan.

Nyiblo a 'mʊ, 'n nʊɛ -nɛ nɪ, 'ɛ nie 'mʊ dɔdʊ.

'N di-e 'nɪ nu, 'na -Hihiu 'mʊ 'v-v kɛ' bɪ.

Nyibli -mʊ', -v 'yɪ -Juukʊɛ 'pa-, ɛ di -nʊ 'nɪ -lee -nɪ,

-ɛ mɔ, 'n di -nʊ 'nɪ wa.

¹⁹ ɛ 'yɪ 'lɪ-tɪ 'lɪ -wɛ, bʊ kɔ 'blini,

ɛ kɔ, 'bʊ yɪ nɪ hɛ, ɛ 'yɪ 'lɪ-tɪ 'lɪ -wɛ, bʊ pʊ -cici lɛ,

ɛ kɔ, 'bʊ yɪ 'dʊ 'kwli lɛ nɪ nɛ,

ɛ 'yɪ 'lɪ-tɪ 'lɪ -wɛ, bʊ 'yaa 'lɪ win, -wɛn 'dɔwɛnyɔ.

²⁰ Nyibli -mʊ', -v 'yɪ 'klɪ -kɔ, ɛ di yru 'waa nyai,

ɛ kɔ, nyibli -mʊ', -v 'yɪ -hɛnyɔ -kɔ,

ɛ 'mʊ -nʊ -hɛɛ -nɪ.

ɛ nɔ- ɛ di nu -nunu, nyibli 'mʊ 'a dɛ kɪ wɛn,

'kɪ bʊ 'sii 'v -nʊ yɪ, 'kɪ 'v 'mʊ ye',

21 ε κω, dakɔ a gblegble, -v ni 'nɛ- 'klɔ ki,
v 'mɔ=v =wlv yi -kuo -ni.»

Nyibli wen 'ni, 'ku -hvan ni 'v -Yusu ke'
(Mati 3.22-30; Luku 11.14-23; 12.10)

22 'Hɔthrennyv -mɔ', v gba -Yusu yi, 'ki 'li =nv 'nyi, nyiblo ni 'li, 'a 'yii 'e 'dɔ, κω, 'e 'yi 'plele -yi, -ε nu=ɔ, 'ku -hvan ni 'v=v ke'. -Tɛ v nyre 'v=v -Yusu ye', -ε -bi -Yusu nu=ɔ ni, 'a 'kɔɛ 'e -wɛ, nyiblo a 'mɔ, 'e -tua 'pɔple, κω, 'e -tua lɛyuyruo. 23 Nyibli a pepe -mɔ', -v ni 'v, ε κɛɛ 'waa =wlv lɛ. 'A -ti, v wen: «-Bi -Yusu -bu, ε nɔ- mɔ Wanyɔ -mɔ', Nyisva pɔ la lɛ, ε di la -a mɔ yi ya, -ε mɔ bodɔ Dafidɔ a 'yonv a 'Yu?» 24 Kɛɛ, Falisi-tumu a nyibli -ni 'v, 'ti- v 'mɔ -ti a 'mɔ 'win mɔ mu, -ε -bi v wen: «'Uɔn-. Nyiblo -bu, a yi 'ye, 'kuo -hvin -mɔ', -ε ni 'v nyibli ke', v nv- ε ble lɛ, -ε nu=ɔ, Besebulɔ, -ε mɔ 'kuo -hvin a nyiblo gbagbv Satan, ε nɔ- yi -Yusu 'klɔ -nyi, 'ki bu nu -tebli a 'mɔ.»

25 Kɛɛ, -Yusu yi 'waa 'lule-hihie ni. ε nɔ- κω -ti 'e lee =nv, -ε mɔ: «-Bu pɔ=v dɛ yi: 'Ki 'li 'blɔgba 'kwli, nyibli 'bu 'bɛ =tɔ lɛ, -ε -bi 'blɔgba a 'mɔ, ε di bi -hlɔn. 'Ya 'v 'lu dɛ, 'bu mɔ, 'dɔ a nyibli, -hɔv 'kayubɔkɔɛ, 'bu 'bɛ =tɔ lɛ, -ε -bi nyibli a 'mɔ, v di -gbɛ lɛ. 26 Dɛ ε -hen 'nyre, ε nɔ- mɔ, 'bu mɔ, Satan 'bu yi 'a dɔnv lɛ ni ble, ε 'wɔ yi, 'a dɔnv ε -wen yi. 'A 'blɔgba κω bu bi -hlɔn. 27 A wen 'ni, 'n ble 'kuo -hvin lɛ, -v ni 'v nyibli ke', -ε nu=ɔ, Besebulɔ, ε nɔ- yi 'mɔ 'klɔ -nyi. 'Bu mɔ, -ti a 'mɔ, a hle, 'bu mɔ wen -han-ti, 'aan 'mumu, nyɔ- yi 'ki 'aan -nɛ nyibli 'klɔ -nyi, 'v ble 'kuo -hvin lɛ -wɛ 'li? Dɛ -mɔ', 'aan nyibli ni, ε nɔ- tɔɛ =nɛ yi, -ε mɔ, -ti -bu, a yi 'mɔ -yɛɛ -ni, ε mɔ hi =nɔ. 28 ε 'yi Satan 'pa-, κɛɛ, Nyisva a -Hihiu, ε nɔ- yi 'mɔ 'klɔ -nyi, 'ki -bu bla 'kuo -hvin -mɔ', -v ni 'v nyibli ke' lɛ. Dɛ a 'mɔ, ε tɔɛ nɛ 'a mɔ-ɔ ni, -ε mɔ, Nyisva -tua nyibli a win a kɔkɔlɛ, 'ki 'li 'a mɔ 'nyi. 29 Dɛ ε -nu, ε nɔ- mɔ, nyiblo =dɔ 'yi 'li-tɔ 'li -wɛ, bu pa 'li 'kluninyɔ a 'kayu bu, bu mu -tebli 'yri, 'bu mɔ, 'bu 'yi 'kluninyɔ a 'mɔ -mva -ni 'ti-. 'Bu mva -nɛ, -ε -bi 'hru pɛ 'v bu, 'ki bu 'yri 'a 'kayu a -tebli a pepe.

30 Nyiblo 'bu ni 'v, ε κω 'mɔ 'hven-, -ba 'yi -pɛ, ε -hen 'nyre, ε -wen 'mɔ yi. 'Ti- nyiblo 'bu 'yɛ ni -hɛɛ 'mɔ, 'ki -ba 'kukue nyibli lɛ, 'ki 'v Nyisva -mɔ', ε 'wɔ yi, nyiblo a 'mɔ, ε -gbɛ -nv lɛ, 'v hlvɛ Nyisva -mɔ lɛ. 31 ε nɔ- nu=ɔ, 'ni yi 'a mɔ -lee -ni, -ε mɔ, Nyisva -wɛ 'li bu 'wɔwla nyibli a dɛ 'kuku a pepe ni, 'yɛ -bu v -ha Nyisva 'yri lɛ. Kɛɛ, nyiblo -bu, -ε di Nyisva a -Hihiu 'yri lɛ -ha, Nyisva 'yi 'li-tɔ 'li -wɛ, bu 'wɔwla 'a dɛ 'kuku a 'mɔ. 32 'Ya 'v 'lu dɛ, 'mɔ -bu, -ε mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo, nyiblo -bu, -ε di 'mɔ -ti -hvin yɛ hla, Nyisva -wɛ 'li bu 'wɔwla 'a dɛ 'kuku a 'mɔ ni. Kɛɛ, nyiblo -bu, -ε di Nyisva a -Hihiu -ti -hvin yɛ hla, Nyisva 'yi 'li-tɔ 'li -wɛ, bu 'wɔwla 'a dɛ 'kuku a 'mɔ, 'ki 'nɛ- 'klɔ -bu, -a ni 'nɛ- -mɔ, ε κω, 'ki 'li 'klɔ -mɔ', -ε di 'li di 'kwli.»

Tugbe a 'kuo, ε nɔ- v yi-tɔ -yruu -ni
(Mati 7.16-20; Luku 6.43-45)

33 (Kɛ- -Yusu pɔ dɛ): «Tugbe -mɔ', -ε yi -haan'nie -jri, ε nɔ- tɔv -haan'kui. Tugbe -mɔ', -ε 'yɛ ni -jri -haan'nie, ε 'ni -tv=v -haan'kui. Tugbe a 'kuo, ε

nɔ- v yruɪ -nɛ. ³⁴'A mu -mu', a kɛɛ nyibli. 'Aan =wlu nyre yre, -wen hro. E nɔ- kɔ -tu, 'ba ni 'v -tute bu, 'a hle -ti -hɔn le, -ɛ nu-o, -tu -mu', -ɛ 'yii 'li nyiblo a =wlu ki, ɛ nɔ- yɪ 'v-u wien -dii -ni. ³⁵-Haannyiblo a nunu-tebli nɔ yi, -ɛ nu-o, 'a =wlu nɔ yi. 'Crɛkɔnyɔ a nunu-tebli nyre yi, -ɛ nu-o, 'a =wlu nyre yi. ³⁶'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ɛ mɔ, -nyrɔwɔ -mu', -ɛ kɔ 'yri Nyɪsua di 'v nyibli -bati le -puv -ni, 'a -nɛ nyiblo 'bu ni 'v, 'bu hla nyiblo =du -ti -hɔn 'huɪ le, 'ku 'nɛ- 'klɔ -bu ki, ɛ di Nyɪsua kle 'ni -hɪha -ni, -ti -mu', -kɔti 'ɛ hla -ti a 'mu. ³⁷'A -ti, Nyɪsua 'bu di -na -bati 'bɛ, -ti -mu', -hla, 'ku 'nɛ- 'klɔ -bu ki, ɛ nɔ- ɛ di 'li 'kwli le ta, ɛ 'mu -mu -lee -ni, -ɛ mɔ: -Bati 'yɪ -mu -klɔ, -hɔv' -bati klɔ -mu ni.»

Falisi-tumu a nyibli -hɔɛ ni, 'ku -Yusu bu nu =wlukeɛ-tebli
(Maki 8.11-12; Luku 11.29-32)

³⁸-Yusu bu pu 'ku le, -ɛ -bi Nyɪsua a tetetɔnyɔ -bi, kɔ Falisi-tumu a nyibli -bi, -v ni 'v, v =tu-o =wɔn, v wen: «Tɔɔnyɔ o, -a -hɔɛ -ba 'ye-e, 'bu mɔ, -ni -wɛ 'li -bu nu =wlukeɛde, -ɛ di -a mɔ-wɔ -tɔɔ -ni, -ɛ mɔ, Nyɪsua, nɔ- lee 'nɛ- -mu -tutu ki.» ³⁹-ɛ -bi -Yusu wen: «Ti -bu 'yri a nyibli -bu, 'waa nunuklɔ nyre yi, 'v plee 'li Nyɪsua ke, 'ti- 'v -hɔɛ =wlukeɛde de, -ɛ di -nu -tɔɔ -ni, -ɛ mɔ, Nyɪsua, ɛ nɔ- lee 'nɛ- 'mu -tutu ki. Kɛɛ, Nyɪsua 'yɪ 'li-t 'li -wɛ, bu wen, 'ku ba 'ye =wlukeɛde =du. =Wlukeɛde ni -do -mu', Nyɪsua di nu, 'ku 'v 'a mu -mɔ, ɛ di 'wɪ- 'a de -bi -mu', ɛ nu la, 'ku 'v winwɔn-hanyɔ Jona a -ta'. ⁴⁰Dɛ -mu', Jona a 'mu, ɛ -nu, 'ɛ -hi 'li -nyrɔwɪ ni ta kɔ 'tɔlɔwɪ ni ta -hrin.ye gbagbu -mu' 'kwli, ke- ɛ di 'mu -ti, 'ku 'v 'mɔ -bu, -ɛ mɔ -tonyibli a pepɛ a Nyiblo -mɔ. 'N di -hii 'li -tutu bu -nyrɔwɪ ni ta kɔ 'tɔlɔwɪ ni ta. ⁴¹⁻⁴²'Ti- Ninifɔdɔ a nyibli 'mu la Jona a win 'win, -tɛ ɛ yɪ la -nu Nyɪsua a -ti -lee -ni, -ɛ -bi v hie la 'v 'waa de 'kuku, v ni la bu, 'v -nyi la 'waa 'klɔ a pepɛ Nyɪsua. -ɛ -bi 'ku, 'mɔ -bu, -ɛ ni mɔ 'a mu ye' bu, 'n -hi 'v Jona a 'mu ni, kɛɛ, a 'ni -tuu-o 'v 'na win 'v. E nɔ- nu-o, ti -mu' -kɔ 'yri Nyɪsua di 'v -tonyibli -bati le -puv -ni, Ninifɔdɔ a nyibli a 'mu, v nu- di ye' 'du, v 'mu le pu, -ɛ mɔ, ti -bu 'yri a nyibli, v mɔ -ti'wlanyɔ -nɔ, 'ku 'v Nyɪsua ye'. 'Ya 'v 'lu de, ti -hi la a ti 'yri, bodɔ =du, ɛ nɔ- -hɔn la 'li -tute blɔblɔ =du, v deɛ Sabablɔgba. Bodɔ a 'mu, ɛ mɔ la nuɔba -nɔ. E nɔ- di la Jrusɛdɔ 'kwli, ɛ 'mu la bodɔ Salomɔ, -ɛ mɔ la Nyɪsua a nyiblo, 'a -tɔwin 'win. Kɛɛ, 'mɔ -bu, -ɛ ni mɔ 'a mu ye' bu, 'n -hi 'v Salomɔ a 'mu ni. Kɛɛ, a 'ni -tuu-o 'v 'na win 'v.»

'Ku -hvan 'bu -hɔn 'v nyiblo ke', ɛ di bi 'v-v ke' de, 'bu mɔ, Nyɪsua a
-Hihii 'bu 'yɪ 'v-v ke' -ni
(Luku 11.24-26)

⁴³Kɛ- -Yusu pi de: «Bu mɔ, 'ku -hvan 'bu ni 'v nyiblo ke', 'ti- 'bu -hɔn 'v-v ke', -ɛ -bi 'ku ɛ mi 'li 'wan 'kwli, 'ɛ mi bɔnule yrayrv le -mɔ mɔ. Kɛɛ, ɛ 'ni 'ye-e li bɔnule. ⁴⁴-Tɛ ɛ 'ye ni 'ye 'ku bɔnule, -ɛ -bi kɛ- ɛ pi 'a dɔɔnɔ yɪ: 'N kɔ

-bu -me kle, 'mu 'li bunule 'ka, 'n -hɔn la 'li 'kwli mu. -Te ε -huan -mɔ, -ε -bi ε 'ye-e ni, -ε mɔ, bunule a 'mu, ε nu 'hɔhɔ, 'ε 'hren kle -tεε, kɔ, 'ε -hrenti -ni. (ε 'wɪ yɪ, Nyɪsɪva a -Hihiu 'yɪ 'v nyiblo a 'mu ke' -ni.) 45'Bu ni 'mu lε, -ε -bi 'ku -huan a 'mu, ε kɔ bu bla 'kuo -hɔn ni -hlon'hven -bi, -v kɔ 'cre, -v -hi 'v 'a 'mumu 'v, 'waa pεpe a 'mu, v 'mu -mɔ -bibi -ni, v 'mu 'v nyiblo a 'mu ke' bi. -ε -bi nyiblo a 'mu, 'a 'klɔ di nyre yɪ pεpe, ε 'mu 'v 'a yɪ-heklo 'v -hi. Kε- ε di 'mu -ti -wε, 'ki 'v ti -bu 'yri a nyibli -bu -mɔ, -v kɔ -wɪ -nyre yɪ.»

-Yusu a 'dii kɔ 'a 'diayɪnu 'hven-
(Maki 3.31-35; Luku 8.19-21)

46'Ki v ni la 'li 'kayu ni -do a 'mu bu. -Yusu ni 'li nyibli a 'mu, 'waa -mɔhleele 'kwli, 'a 'dii kɔ 'a 'diayɪ nyibεpu 'hven- 'v nyre 'v. 'Ki 'v -patv', 'ki v hree 'v, 'v =mυε 'hru lε, 'ki bu hlee 'li -Yusu -mɔ. 47'ε nɔ- mɔ, nyiblo =du bu mu=ɔ lee mɔ, -ε mɔ: «'Ye kε, -na 'dii kɔ -na 'diayɪnu 'hven-, 'ki 'v ni 'li -patv', 'v -hυε bu hlee 'li -mυ -mɔ.» 48-ε -bi ke- -Yusu -pu, 'ε -hihɪa nyiblo a 'mu kle, ε wen: «-U -bi ni 'v, 'v mɔ 'na 'dii kɔ 'na 'diayɪnu 'hven- -wε,» 49'ε pu 'a -nagbopv dabv -mɔ, ε wen: «Ba 'ye kε, nyibli -bu, v nu- mɔ 'na 'dii kɔ 'na 'diayɪnu -wε, 50-ε nu=ɔ, nyibli -mv', -v ni 'na 'Ba Nyɪsɪva -ni 'li yakɔ 'kwli a kiwεenle, v nu- mɔ 'na 'diayɪnu, kɔ 'na 'dii -wε.»

-Yusu pu la 'dɔdɔnyɔ a 'ledɔ
(Maki 4.1-20; Luku 8.4-15)

13 1-Nyrɔwɔ a 'mu 'kwli, -Yusu 'hri la 'li 'kayu bu ni, 'ε mu la 'li Galileblɔgba a 'yru wien, 'ε ni bu, -ε di-e nu, ε 'mu nyibli Nyɪsɪva a -ti -tɔɔ -ni. 2Nyibli -hɔhɔ, v nu- =glaa 'li-t lε. Bu 'ye ni 'ye 'hru, ε nɔ-nu=ɔ, 'ε 'ya 'li 'blagbi 'kwli, 'ε ni bu, nyibli a 'mu, 'v 'wle 'v 'gbahlɔn bu, 3'ε -hihɪe -nu -tebli -hɔhɔ kle, 'ki 'li 'ledvɪ 'kwli. Kε- ε pi 'ki, ε wen: «Ba pu 'mu nva yɪ bu. ε kɔ la -nyrɔwɔ -dv, nyibehɪan -dv, ε nɔ- mu la 'a -tebli 'dɔ mɔ. -Tebli a 'mu, ε -gble 'li-t 'a -ci 'kwli lε. 4-Te ε yɪ-t ni -gble, 'a de -bi bi 'li 'hru wlɔn lε, nublɪ 'v -di, 'v di-e. 5'A 'hven a de, ε -gbla, -tɔtɔkɔtɔ -mv', ε bi 'v ki, 'hiɔ 'pa ni 'li-t bu, 'ε 'sii yɪ, 'ε -ga ti ni -do a ti 'yri, -ε nu=ɔ, -tɔtɔkɔtɔ a 'mu, -ε ni 'v 'hiɔ a 'mu ki, ε 'yɪ -hv. 6-Te ε -ga, -te 'yru bi 'li yɔ', ε nɔ- mɔ 'a -kwli bu 'yɔ, -ε nu=ɔ, 'a -wɪubv kve 'hiɔ a 'mu yɪ. 7'A ta a de, ε -gbla, 'ki ε bi 'li 'witi 'nyɪ. -Te ε -ga, -ε -bi 'witalili 'buu -ne 'lu lε. 8'A -hen a de, ε -gbla, ε nɔ- bi 'v =haan-tɔtɔ ki. -Te ε -ga, 'ε 'sii yɪ, 'ε ku -tεε, 'ε pu bli. 'A blv ni -do, ε pu 'yɔ a (100) -wɪ ni -hun, -v -bi pu 'yɔ a (60) -wɪ ni ta, 'a de -bi pu 'yɔ a (30) -wɪ =tu 'v -pu. 9'Bu mɔ, 'ba kɔ -ti'winnva, -ε -bi ba 'wɪn -ti -dodo.»

10-Te -Yusu -yɪε 'ki, -ε -bi 'a -nagbopv 'yɪya 'v=v 'hvi bu, 'v yɪ-t lε 'beti -ni, v wen: «=Bi nyibli -bu, 'ki 'ledvɪ 'kwli -tve 'li =nu 'li?» 11-ε -bi ε =tu =nu =wɔn: «'N ni 'ledvɪ, 'ni tve =nu, -ε nu=ɔ, 'a mu -bu, -v mɔ 'na -nagbopv,

Nyɩsua ni-e ni, 'a yruɩ Nyɩsua a -tt' lɛ, ɛ -hɛn 'nyrɛ, -tɛ ɛ ni, 'ɛ kʋɛ nyibli win ki. Nyɩsua a -ti a 'mʋ, ɛ -hli nyibli 'yi ki. Kɛɛ, nyibli -bɩ -mʋ', Nyɩsua 'yɩ-tɩ -nu, 'ki bʋ yru-o' lɛ, ¹²-ɛ nu-o, nyiblo -mʋ', -ɛ pɩ Nyɩsua a win nʋa yɩ bʋ, Nyɩsua di-e 'ni nu, ɛ 'mʋ-v' lɛ yru, ɛ 'mʋ -tɛ ɛ nu la 'a 'wɩnwɩn 'b -hi. Kɛɛ, nyiblo -mʋ', -ɛ 'yɛ ni pʋ-v nʋa yɩ bʋ, ɛ 'yɩ 'lɩ-tɩ 'lɩ -wɛ, bʋ yru-o' lɛ pɛpɛ.» ¹³De -kɔ -ti 'n nɛɛ 'lɩ 'ledʋɩ 'kwli, 'ni yɩ 'lɩ -nʋ -mɔ -hlee -ni, ɛ nɔ-mɔ, nyiblidʋ a 'mʋ, ʋ yɩ-tɩ 'ni 'yɛ -tɛɛ, kɛɛ, ʋ 'ni -yru-o lɩ-tɩ' lɛ -tɛɛ, 'b yɩ-tɩ 'wɩn -tɛɛ, kɛɛ, ʋ 'ni -yru-o lɩ-tɩ' lɛ -wɛ. ¹⁴-Tɩ -mʋ', Nyɩsua a winwɩn-hanyɔ Esai hla la 'ki, ɛ nɔ- mi kɛ 'lu -mɔ, 'ki 'b -nʋ -mɔ. -Tɩ a 'mʋ, ɛ nɔ- -bʋ:

«Kɛ- Nyɩsua -pʋ:

-Tɩ -bʋ, 'n di hla, a di 'ni 'wɩn,

kɛɛ, a 'yɩ 'lɩ-tɩ 'lɩ -wɛ, ba yru-o' lɛ;

dɛ -bʋ, 'n di nu, a di-e 'ni 'yɛ,

kɛɛ, a 'yɩ 'lɩ-tɩ 'lɩ -wɛ, ba yru-o lɛ,

¹⁵-ɛ nu-o, dakɔ -bʋ, 'waa =wɩ 'gboklo ni,

'b ka 'waa nʋɩ yɛ,

-ɛ di-e nu, 'waa nʋɩ 'ni -ha -ti 'wɩn,

'b ka 'waa 'yii ki,

-ɛ di-e nu, 'waa yii 'ni -ha dɛ 'yɛ,

ɛ kɔ, 'waa =wɩ 'ni -ha -ti' lɛ yru.

'Bʋ mɔ, 'bʋ 'yɛ ni nu wen -tebli a 'mʋ,

ʋ di wen 'mʋ yɩ 'ni -mɛ,

'mʋ wen-ɛ nu, ʋ 'mʋ wen 'b yɩ 'sii -ni, 'ki 'b 'mʋ yɛ'.

Kɛ- Nyɩsua -pʋ.»

¹⁶-ɛ -bɩ kɛ- -Yusu pɩ 'a -nagbopʋ yɩ dɛ, ɛ wen 'ni: «A mʋ -mɔ -bɩ, ba kɔ plɔ a bleelɛ, -ɛ nu-o, 'aan 'yii yruɩ lɛ, 'aan nʋɩ 'ɛ yɩ -ti 'wɩn. ¹⁷N yɩ 'a mʋ 'ni -lee -ni, ti -hi la a ti 'yɩ a Nyɩsua a winwɩn-hanyɔ, kɔ Nyɩsua a dakɔ a nyibli -hʋɔhʋɩ -bɩ 'hʋɛn-, ʋ =mʋɛ la-a lɛ, 'ki bʋ 'yɛ la -tebli gbagbɩ -bʋ, a yɩ kɛ 'yɛ, kɛɛ, ʋ 'yɩ-tɩ 'yɛ, kɔ, 'b =mʋɛ la-a lɛ, 'ki bʋ 'wɩn la -tebli gbagbɩ -bʋ, a yɩ kɛ 'wɩn a -ti, kɛɛ, ʋ 'yɩ-tɩ 'wɩn.»

¹⁸-ɛ -bɩ, ɛ yɩ -nʋ 'ni -lee -ni dɛ, ɛ wen: «Ba pʋ 'mʋ nʋa yɩ bʋ, -ɛ di-e nu, dɛ -mʋ', 'ledʋ a 'mʋ, ɛ -hɛn 'nyrɛ, 'mʋ 'a mɔ-ɔ kle -hɩhɩa -ni. ¹⁹Nyiblo 'bʋ ni 'b, 'bʋ yɩ-tɩ 'wɩn, -ɛ mɔ, Nyɩsua -hʋɛ bʋ kɔɔ nyibli win ki, 'ti- 'bʋ 'yɛ ni yru-o' lɛ, nyiblo a 'mʋ, ɛ 'wɩ 'hru -mʋ' yɩ, -ɛ kɔ wɩn 'dʋdɔ-tebli bi 'b lɛ, 'ti- nʋbli 'b -di, 'b di-e. 'Bʋ yɩ Nyɩsua a win ni 'wɩn, -ɛ -bɩ 'kuo -hʋɩn a nyiblo gbagbʋ, ɛ yɩ 'ni di, 'ɛ -hɛ 'lɩ-tɩ Nyɩsua a win a 'mʋ =wɩ kle. ²⁰-Tʋtʋkʋtɩɔ -mʋ', -ɛ ni 'b 'hɩ 'pa ki, -ɛ kɔ ki 'dʋdɔ-tebli -bɩ bi 'b lɛ -wɛ, ɛ nɔ- mɔ nyiblo -bʋ, -ɛ yɩ Nyɩsua a win 'wɩn, 'ti- -ɛ yɩ-tɩ ki -wɛn, 'ki 'lɩ plɔ a bleelɛ 'kwli, ²¹'ti- -ɛ yɩ-tɩ kʋa 'ble, 'ki 'lɩ ti gbi 'kwli, kɛɛ, -ɛ 'yɛ ni -hʋa, 'ki bʋ pʋ 'ma, 'ki 'lɩ 'a =wɩ ki. Nyiblodʋ a 'mʋ, 'a 'bio -mʋ', -ʋ 'yɛ ni -hʋa Nyɩsua a win, 'bʋ yɩ-tɩ -hʋɛn ni -tʋɩ, ɛ kɔ, 'bʋ yraa =nɛ, ɛ yɩ 'ni sa, 'ki 'b 'a -nɛ nyɩsvadɛ a 'mʋ -mʋ'. ²²-Tʋtʋkʋtɩɔ -mʋ', -ɛ kɔ ki 'witi ni 'b, -ɛ kɔ ki 'dʋdɔ-tebli -bɩ bi 'lɩ lɛ -wɛ, ɛ nɔ- mɔ nyiblo -bʋ, -ɛ

yi Nyisua a win 'wun, 'ti- nyiblo a 'mu 'e yi 'klo ki a 'kla-wliye'yiya a hritile -hriti -ni, ko, 'e nee kuko-tebli a -ti =wli kle, -e pi 'li-ti kika 'nyi. -Tebli a pepe a 'mu, no- ni-e, Nyisua a win 'e 'ye ni nu -kvan, 'ki 'li 'a =wlu ki, 'e yi 'li le -hahre -ni. 23-ε -bi -haan-tutu -mu', -e ko ki 'dudo-tebli -bi bi 'li le -we, ε no- mo nyiblo -bu, -e yi Nyisua a win 'wun, 'ti- -e yruie-e' le, 'e ni -kvan, 'ki 'li 'a =wlu ki, 'wli a (100) -wli ni =hun, ko (60) -wli ni ta, 'ki 'b -e -bi -mo, ko (30) -wlu =tu 'b -pu, 'ki 'b -e -bi -mo, ε -hi 'b -te v nu 'a 'winwun ni.»

-Yusu pu la yinyre-piti a 'ledu

24 Kε- Yusu pi la =nu yi de, ε wen: «Nyisua 'bu ko nyiblo win ki, de ε 'wli yi, ε no- -bu: Nyibehan =du, ε no- 'do -haan-kubu, 'ki 'li 'a -ci 'ki. 25-Nyrɔwo =du a 'to, -te -tonyibli a pepe pe ble, -e -bi 'a yraanyo mu 'li 'a -ci a 'mu ki, 'e 'do yinyre-piti, -e 'wi -kubu yi, 'ki 'li 'a -haan-kubu a 'mu 'nyi. 26-Te -kubu a 'mu, ε -mi, ε pu bli, ε ko -piti a 'mu 'hwen-, v nu- =ga. 27-Te -cikonyo a -kuannunyibli -di, -e -bi v wen: Nyibeyu o, =bi =yi -haan-kubu 'do, 'ki 'li -na -ci ki? -Bi' -piti -huan -hɔn 'ki yi, 'e =ga 'li 'li? 28-ε -bi ε =tu =nu =wɔn, ε wen: 'Na yraanyo, ε no- nu-o. -ε -bi -kuannunyibli wen: =Bi -hwe-ε ni, 'ki -ba -ha -piti -huan a 'mu? 29 ε wen: 'Dun-, a 'ni 'haa 'li-ti, -e nu=o, 'ba yi-ti ni -he, 'ba 'be 'li bu, a di 'hri -kubu. 30 Ba -ha =nu me le, bu kuu 'b -te ni -do, v ko -kubu 'hwen-. Ti -kubu'ceti di 'b nyre, 'ti- 'mu -kubu'cenyibli -lee -ni, -e mo: Yi-hede ba nu, ε no- mo, ba 'kukue -piti -huan -mu' le, ba pu 'a dui, ba pu =nu 'to le. 'Ba -we mo, -e -bi ba 'kukue -kubu -mu' le, a 'mu 'li-ti 'na 'kalt' pu.»

-Yusu pu la 'dudode -mu', -e ko 'yee =cimi -ni a 'ledu

(Maki 4.30-32; Luku 13.18-19)

31-32 -Te ε -yre, -e -bi ε pu =nu 'ledu -bi yi de, ε wen: «=Bu to ne 'a mu, -te Nyisua -nu, 'e ko nyibli dodoyo -bi win ki, 'ti- nyibli -bi 'b yi ki -bii -ni. De a 'mu, ε 'wi 'dudode -mu', -e ko 'yee =cimi -ni yi, -e -hi 'b 'dudo-tebli -bi a 'yo 'b. 'Dudode a 'yee a 'mu, ε no- nyiblo =du -gba, 'e 'doo 'li 'a -ci ki. -Te ε -mi, ε -ku, -e -bi ε -he tugbe gbagbu, 'e -hi 'b -ci a 'dudo-tebli a pepe 'lu le, nobli 'bu -di, 'b pi 'lwe, 'ki 'li 'a babu yra.»

-Yusu pu la 'floo a 'yaade a 'ledu

(Luku 13.20-21)

33 -Te ε -yre de, -e -bi ε pu 'ledu -bi de, ε wen: «Nyisua 'bu ko nyibli win ki, 'ti- nyibli -bi 'bu yi kle ni -bii -ni, de a 'mu, ε 'wi- 'floo a 'yaade yi, nugba pu 'li 'floodpupu -huchui -mo, 'ti- 'e nyua-a -nyuanyua, 'floo a pepe a 'mu 'e 'ya.»

Dε- ko -ti -Yusu 'e pi nyibli 'ledu yre 'li?

(Maki 4.33-34)

34 -Tebli a pepe -mu', 'ki 'li 'ledu 'kwli, 'ki -Yusu nee 'li-ti 'li, 'e tve nyibli -mu'. ε 'yi 'li-ti 'li -we, 'ki bu 'yi 'ledu -pu, bu 'yi =nu -to -ni. 35 Kε- ε nu

'a nunuo, -ε di-e nu, -ti -mu', Nyɩsua a winwɩɔn-hanyɔ -bɩ 'cɩ la, 'kɩ 'lɩ Nyɩsuacrɩɛn 'kwli, ε 'mu -nue -ni. -Ti a 'mu, ε nɔ- -bu:

«Nyɩsua wen 'nɩ:

'N di nu 'leduɩ, 'mu 'lɩ -nu -mɔ -hlee -ni.

-Tɛblɩ -mu', nyibli 'yɩ la -yi,

kuɛ 'lɩ 'klɔ a -wlu=tuule 'yie bu,

'mu -nu -tɔɔ -ni.»

-Yusu -hɩɩa la yɩnyre-piti a 'ledu kle

36-Tɛ dɛ a 'mu, ε -hi, -ε -bɩ -Yusu hie 'v nyibli -mu' bu, 'ε mu 'lɩ 'kayu bu, ε kɔ 'a -nagbopu 'huen-, 'a -nagbopu a 'mu, 'v -mu, 'v 'yɩa 'v=ɩ 'hvi bu, 'v 'beti=e, v wen: «Yɩnyre-piti -mu', -ε kɔ 'ledu -pu wen, =ni pu lɛ, 'kɩ v 'dɔɔ 'lɩ=-ci -mu' kɩ, -hɩɩa -a mu 'a -ti kle.» 37-ε -bɩ ε wen: «Nyibli -mu', -ε 'dɛ =haan-kubu -mu', mɔ -bu, -ε mɔ nyibli a pɛpɛ a Nyibli, 'mɔ =niɔ. 38-Ci -mu', ε nɔ- mɔ 'klɔ -bu, -a ni 'nɛ- 'kwli. -Haan-kubu, nɔ- mɔ, nyibli -mu', Nyɩsua kɔɔ win kɩ. Yɩnyre-piti -mɔ -bɩ, ε nɔ- mɔ nyibli -mu', 'kuo -hɩɩn a nyiblo gbagbu kɔɔ win kɩ. 39-Yraanyɔ -mu', -ε 'dɛ yɩnyre-piti -mu', ε nɔ- mɔ 'kuo -hɩɩn a nyiblo gbagbu. -Kubu'cɛti, ε nɔ- mɔ 'klɔ a 'v-hɔnti. -Kubu'cɛnyibli, nu- mɔ Nyɩsua a lɛlenyɩ. 40-Tɛ v ni, 'v yɩ yɩnyre-piti -mu' lɛ 'kukue -ni, 'v pɩ-tɩ 'tɔ lɛ, kɛ- ni -do, ε di 'mu ni, 'klɔ a 'v-hɔnti 'yri. 41-Ti a 'mu 'yri, 'mɔ -bu, -ε mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyibli, 'n di tɛ Nyɩsua a lɛlenyɩ bu, -ε di-e nu, nyibli -mu', -v ni-e, 'waa 'bio, 'v ni -tɛblɩ -hɩɩn, kɔ nyibli -mu', -v ni -tɛblɩ -hɩɩn, v 'mu -nu lɛ 'kukue -ni, 'kɩ 'lɩ nyibli -mu', Nyɩsua kɔɔ win kɩ 'nyɩ, 42 v 'mu 'lɩ -nu na -mu', -ε 'yɛ ni jɛ 'nyɩ pu. 'Kɩ v di 'v -hien -wee -ni, kɔ, 'kɩ v di 'v yɩ -puv -ni -wɛ. 43-Kɛɛ, nyibli -mu', -v -tui 'v Nyɩsua 'v, 'a -nɛ nyiblo, ε di -nu 'nɩ 'yɛ, 'kɩ 'lɩ Nyɩsua a 'klɔ yrayɩv 'kwli, =wɩ yɩ -tɛ ε ni, 'ε yɩ 'yɩv 'yɛ, -ε yɩ huɛn, 'kɩ 'lɩ yakɔ 'kwli. 'Ba kɔ -ti'wɩnnɩa, -ε -bɩ ba 'wɩn -ti -dodo.»

-Yusu pu la -haande gbagbu, -ε pɩ -die a 'ledu

44«Nyɩsua 'bu kɔɔ nyiblo win kɩ, dɛ 'n -wɛ 'lɩ -bu puɩ -nɛ yɩ, ε nɔ- -bu: ε kɔ la -haande gbagbu =du, 'ε pɩ la -die. 'Kɩ v -hli 'lɩ-tɩ -ci -du 'kwli, nyiblo -du 'ε 'hru -nɛ kɩ. -Haande gbagbu a 'mu, ε 'hru kɩ a -ti, 'a plɔ ble ni diaktɩ, 'ε -hli=e de, 'ε -mu, 'ε plo 'a -nɛ kukɔ-tɛblɩ a pɛpɛ, 'tɩ- 'ε ni kukɔ-tɛblɩ a 'mu a 'wli, 'ε -tɔ -ci a 'mu, -ε kɔ 'kwli -haande gbagbu a 'mu, ε ni 'lɩ.»

-Yusu pu la 'damaye a 'ledu

45«Nyɩsua 'bu kɔɔ nyiblo win kɩ, ε 'wɩ puplonyɔ -du yɩ, -ε -mɩɛ 'damayɔ, -v pɩ -die a -tɩtɩ lɛ. 46-Tɛ ε yɛ 'a 'yɛ ni -do kɩ, -ε nɔ yɩ -tɛɛ, 'tɩ- -ε pɩ -die, -ε -bɩ ε mu ni, 'ε plo 'a -nɛ kukɔ-tɛblɩ a pɛpɛ, 'ε -tɔ 'damaye a 'mu.»

-Yusu pu la -tɩta a 'ledu

47«Nyɩsua 'bu kɔɔ nyibli win kɩ, ε 'wɩ -tɩta yɩ, v pu 'lɩ 'nie -mɔ, -ε kwle -hɩɩn a gblegble. 48'Bu 'yɩi 'lɩ, -ε -bɩ 'pɩpanyibli yɩ-tɩ 'nɩ -jɩɩ, 'v 'yɛɛ 'v=v

'gbahlɔn, 'v yɪ blɛ ni, 'v yɪ 'li -hrin a 'mu 'li 'tutu -ni, de -mu', -v mɔ 'a -haande, 'v pɪ 'li-t -tugbɪ 'kwli lɛ, 'ti-, 'v pɪ 'a -hvɪn 'wan lɛ. ⁴⁹Kɛ- ni -do, ɛ di -hvan 'mu =ti, ti -kɔ 'yri 'klɔ di -hvan 'v -wlu -hɔn: Nyɪsua a lɛlenyɔ di 'li 'ni di, nyibli -mu', -v 'yɪ 'v Nyɪsua 'v =tuu -ni, ɛ kɔ nyibli -mu', -v =tuu 'v Nyɪsua, v 'mu =nu 'yi lɛ -hihia -ni, ⁵⁰nyibli -mu', -v 'yɪ 'v Nyɪsua 'v =tuu -ni, na -mu', -ɛ 'yɛ ni jre 'klɔ -mɔ 'klɔ, ɛ nɔ- kɔ 'nyɪ v di 'li =nu 'li pu. 'Kɪ v di 'li -hien 'li -wee -ni, kɔ, 'kɪ v di 'li yɪv 'li -puv -ni.»

Tɔɔwin yrayɪ kɔ tɔɔwin 'kɪ 'hɛn-

⁵¹-ɛ -bi -Yusu 'beti 'a -nagbopɔ -ni wɛn ni, ɛ wɛn: «-Tɪ a pɛpɛ -bu, 'n -hla, =bi a yɪv=ɔ' lɛ?» -ɛ -bi v wɛn: «lin, -a yɪv=ɔ' lɛ ni.» ⁵²-ɛ -bi kɛ- ɛ pɪ -nu yɪ, ɛ wɛn: «'A -nɛ tetetɔɔnyɔ =du, -ɛ di 'na -nagbopi -hɛ, ɛ 'wɪ- 'kayɪ'baɪ -mu', -ɛ kɔ =tɔ, -ɛ 'dui 'a kɔkɔ-tebli yrayɪ kɔ 'a -tebli 'kɪ 'hɛn- ye', -ɛ nii -nɛ -kvan 'yri.»

Nasaletɪ a nyibli 'yɪ la -Yusu =wlv yɪ -kuo -ni
(Maki 6.1-6; Luku 4.16-30)

⁵³-Tɛ -Yusu -wɛ 'ledu a 'mu, 'a pɔpɔv -mɔ, -ɛ -bi ɛ -hɔn 'v -tɪtɛ a 'mu ni, ⁵⁴'ɛ mu 'li 'dɪɔ -mu', -ɛ kɔ 'kwli ɛ kuu 'li, 'ɛ mu 'li Nyɪsua a 'kayɪ bu, 'ɛ -tva Nyɪsua a -tɪ a tɔɔlɛ. Nyibli -hvɔhvɔ -mu', -v ni 'v, 'waa =wli kɛɛ lɛ, v wɛn: «Nyɔ- tɔɔ =nɛ =tɔɔwin -bu, -ɛ yɪ 'li-t wɔn 'hɪ 'li? Kɔ, nyɔ- -nyɪ-e 'kɪ, 'kɪ bu nu =wɪlɛkɛɛ-tebli -bu 'li? ⁵⁵Dɛ -a -yi, ɛ nɔ- mɔ, ɛ mɔ 'camudɛ a 'yɪ =nɔɔ. 'A 'dii a 'nyɪ mɔ Mari. 'A 'dɪayɪ nyɪbɛpɔ, nu- mɔ Saki, kɔ Sosefɔ, kɔ Simɔ, kɔ Judi. ⁵⁶'A 'dɪayɪ nyɪrɔyɔ a pɛpɛ ni 'nɛ- -a mu 'nyɪ. 'A -tɪ, nyɔ- -nyɪ 'kɪ-t =tɔdɔ -bu, ɛ -kɔ, kɔ, nyɔ- -nyɪ-e 'klɪdɔ -bu 'li?» ⁵⁷'Waa 'lulɛ-hihiedɔ a 'mu, ɛ nɔ- nu=ɔ, 'kɪ v 'yɪ-t =wlv yɪ -kuo -ni. -ɛ -bi -Yusu wɛn 'ni: «Nyiblo -bu, -ɛ mɔ Nyɪsua a winwɔn-hanyɔ, v =tui 'v=v ni, 'kɪ 'v 'a -nɛ -tɪtɛ =du. Kɛɛ, v 'ni =tuu=ɔ 'v=v, 'kɪ 'li 'a dɪɔnɔ a 'dɪɔ 'kwli, kɔ 'kɪ 'li 'a 'kayɪ bu.» ⁵⁸'Kɪ 'li -nu 'nyɪ, -Yusu 'yɪ 'kɪ =wɪlɛkɛɛ-tebli -hvɔhvɔ -nu de, -ɛ nu=ɔ, v 'yɪ-t =wlv yɪ -kuo -ni.

-Tɛ Saan Batisɪ nu la 'kɔkɔv
(Maki 6.14-29; Luku 9.7-9)

14 ¹Tɪ a 'mu 'yri, 'kɪ Galileblɔgba a -gulɔnɔma, -ɛ kɔ 'nyɪ mɔ Helɔdɪ, ɛ 'wun la 'v -Yusu a 'nyɪ. ²Kɛ- ɛ pɪ 'a -kvannunyibli yɪ, ɛ wɛn 'ni: «Saan Batisɪ, -ɛ pɪ la nyibli 'nie 'lu lɛ, ɛ nɔ- =nɔɔ. -Tɛ ɛ 'kɔ la, ɛ 'hɪ 'klɔ de. ɛ nɔ- nu=ɔ, 'ɛ ni 'kɪ kɪ, 'ɛ ni =wɪlɛkɛɛ-tebli -mu', -v kɔ 'nyɪ -a yɪ 'win.»

³⁻⁵Dɛ -mu', Helɔdɪ a 'mu, ɛ nu la Saan -mɔ, 'tɪ- Saan a 'mu, ɛ 'mu la 'kɔ, ɛ nɔ- -bu: Helɔdɪ a 'dɪayɪ nyɪbɛhɪan Filipɔ, ɛ nɔ- kɔ la nɔgba, 'a 'nyɪ 'ɛ mɔ la Helɔdiadɪ. Helɔdiadɪ a 'mu, ɛ nɔ- Helɔdɪ -ha la Filipɔ =jɪ, ɛ kɔ la. -Tɛ Saan 'wun la -tɪ a 'mu, -ɛ -bi kɛ- ɛ pu la, -ɛ mɔ: «'ɛ 'yɪ 'v lɛ -nɔɔ -ni, 'kɪ -na 'dɪayɪ Filipɔ -bu, bu di 'klɔ ni, -bu di=e nɔgba =jɪ' -ha, -bu di=e kɔ.» -Tɪ a 'mu,

Saan hla la, ε nɔ- kɔ -tɪ Helɔdiadt a 'mʊ, 'ε =tutuo la Helɔdi, 'kɪ bu lee la 'a 'seyo, bu klɔ la Saan, bu mva la=a, 'tɪ- bu pʊ la=a -jɪ'. -Tɛ Saan nɪ 'kɪ 'lɪ -jɪ', -ε -bɪ Helɔdi -hʋɛ=ε nɪ, bu lee nɛ 'a 'seyo, bu 'la=a. Kεε, ε 'yɪ la 'lɪ-tɪ 'lɪ -wɛ, -ε nu-o, ε yɪ pie la nyibli a hvannu. Nyibli wen 'nɪ, Saan mɔ la Nyɪsva a winwɔn-hanyɔ -nɔ la. 'A -tɪ, ʊ 'yɪ yɪ -blɛɛ -nɪ, bu -hren-ε le.

6-Tɛ -nyrɔwɔ -mʊ, ʊ kɔ la Helɔdi, ε nyre la 'ʊ, -ε -bɪ Helɔdi da lɛ'mimle. Lɛ'mimle a 'mʊ, ε nɔ- ʊ mu kɪ, Helɔdiadt a 'yʊ nyrɔyʊ 'ε yɪ -wla yɪ, 'kɪ 'ʊ nyibli a pɛpɛ, ʊ da lɛ'mimle a 'mʊ kɪ ye'. 'A yiyie a 'mʊ, ε klɔɔ Helɔdi kɪ diaki. 7ε nɔ- nu-o, 'ε lee =nɛ, ε wen: «'N 'svʊ nɪ, 'a -nɛ =dedede, -di -hʋa, 'n di -mɔɔ 'nɪ -nyɪ.» 8ε nɔ- mɔ 'a 'dii bu lee nɛ 'a 'yʊ nyrɔyʊ dɛ -mʊ, 'ε kɔ bu nu, 'tɪ- 'a 'yʊ nyrɔyʊ a 'mʊ, 'ε lee Helɔdi, ε wen: «Dɛ 'n -hʋɛ, ε nɔ- mɔ Saan Batisa a 'kʊkʊʊ. 'Bɛ 'ʊ 'a 'lu 'ʊ, -bʊ pʊ 'lɪ-tɪ hu 'kwli, -bʊ ya 'mɔɔ yɪ, -tɛ ti nɛ -bʊ.» 9-Tɛ Helɔdi 'wɪn, -ε -bɪ 'a =wɔ bi =hlɔn. Kεε, -tɛ ε 'svʊ wen -nɪ, 'kɪ 'ʊ nyibli -mʊ, ε -da ye', 'a -tɪ, ε nɔ- nu-o, 'ε lee nɛ 'a nyibli -mʊ' a 'yɛ -bɪ, 'kɪ bu -nyɪ 'yʊ nyrɔyʊ -mʊ' dɛ a 'mʊ, ε -hʋa, 10bʊ mu 'lɪ -jɪkayʊ bʊ, bʊ 'bɛ 'ʊ Saan Batisa a 'lu, 'a nyiblo a 'mʊ, 'ε nu dɛ a 'mʊ, 11'ε pʊ 'lɪ Saan a 'lu hu 'kwli, 'ε ya=a, 'ε -nyɪ-e 'yʊ nyrɔyʊ a 'mʊ, 'tɪ- 'yʊ nyrɔyʊ a 'mʊ, 'ε gba=a 'a 'dii yɪ. 12-Tɛ Saan a -nagbopʊ di la, -ε -bɪ ʊ gba la 'a 'kʊkʊku nɪ, 'ʊ -ha 'ʊ=ʊ 'ʊ. -Tɛ ʊ -wɛ 'ʊ 'a -hɪhɪa -mɔ, -ε -bɪ ʊ mu nɪ, 'ʊ lee -Yʊsu dɛ a 'mʊ, -ε muu 'lu -mɔ.

**-Tɛ -Yʊsu wloo la 'flɔɔ, 'kɪ 'ʊ nyibli a 'miliwɪ nɪ -hun ye',
'ʊ di la=a, 'ʊ =mla la**

(Maki 6.30-44; Luku 9.10-17; Saan 6.1-14)

13-Tɛ -Yʊsu 'wɪn -tɪ a 'mʊ, -ε -bɪ ε 'ya 'lɪ 'blagbɪ 'kwli, 'ε mu 'lɪ -tɪtɛ -mʊ, 'dʊ bii 'lɪ yɪ. Kεε, dɛ a 'mʊ, nyibli 'yɛ=e nɪ, 'ʊ -hɔn 'dʊ klɛ, 'ʊ 'yɾaa 'yɾu =wien lɛ, 'ʊ kʊɛ -Yʊsu =wien. 14-Yʊsu bʊ -tɪ 'lɪ 'blagbɪ 'kwli, -ε -bɪ ε 'yɛ nyibli -hʊɔhʊɪ -mʊ, -ʊ nɪ 'ʊ nɪ. Bʊ 'yɛ 'kɪ -nʊ, -ε -bɪ 'waa nyai -tʋa 'a nunuo, nyibli a pɛpɛ -mʊ, -ʊ kɔ 'hʊɪ -hinhren lɛ, 'ε nu-o, 'waa 'hʊɪ 'ε -wɛ.

15-Tɛ 'tɔ yɪ nɪ -wɛn, -ε -bɪ -nagbopʊ 'yɪya 'ʊ -Yʊsu 'hʊɪ bʊ, 'ʊ yɪ-tɪ -lee -nɪ, ʊ wen: «-Tɪtɛ -bʊ, -a nɪ 'nɛ-, 'dʊ bii 'nɛ- yɪ, diide 'yɪ 'nɛ- -nɪ, 'tɪ- 'tɔ -wɛn nɪ. 'A -tɪ, lee nyibli -bʊ, bʊ mu 'lɪ 'dʊ -bʊ, -ʊ =glaa 'lɪ -a mʊ 'kwli, bʊ mu 'waa dɔnʊ a diide lɛ =mɔɔ.» 16-ε -bɪ -Yʊsu wen: «ʊ 'yɪ yɪ -blɛɛ -nɪ, bʊ -hɔn 'nɛ- -wɔ. 'Aan =gbɛtʊ, ba -nyɪ -nʊ diide.» 17Kɛ- ʊ pɪ-tɪ yɪ, ʊ wen: «-A 'yɪ -dedede -kɔ, 'bʊ 'yɪ 'flɔɔkui nɪ -hun nɪ -dɔ, kɔ -hrin.yɔ nɪ 'hʋɛn 'pa-.» 18-ε -bɪ ε wen: «Ba ya 'mɔɔ yɪ,» 'ʊ ya =nɛ=ε yɪ, 19'tɪ- 'ε lee nyibli -mʊ, 'kɪ bʊ nɪ blɛ, 'kɪ 'ʊ -piti kɪ. -Tɛ ʊ nɪ 'kɪ blɛ, -ε -bɪ -Yʊsu 'dʊ 'flɔɔkui nɪ -hun kɔ -hrin.yɔ nɪ 'hʋɛn a 'mʊ ye', 'ε 'dʊ 'lu ye', 'ε ta 'lɪ yɔ' lɛ, 'ε -nyɪ Nyɪsva 'wio, 'kɪ 'ʊ diide a 'mʊ a -ta', 'tɪ- 'ε 'bɛ=ε -tɔ lɛ, 'ε -nyɪ-e 'a -nagbopʊ, 'a -nagbopʊ a 'mʊ, 'ʊ =glaa nyibli a pɛpɛ a 'mʊ lɛ. 20'Waa pɛpɛ a 'mʊ, 'ʊ di dɛ -didi, 'ʊ =mla. -Tɛ ʊ -wɛ dɛ lɛ, -ε -bɪ didide a 'mʊ, -ε hie blɛ, -nagbopʊ, ʊ 'kʊkʊe-e lɛ, 'ʊ 'yii 'lɪ -tʊgbɛwɪ nɪ -pʊ -tʊ 'ʊ 'hʋɛn. 21Nyibli a 'mʊ, -ʊ di dɛ, 'bʊ 'yɪ 'yonʊ kɔ nʊgbɪ 'hʋɛn- -hre, ʊ -wɛ 'lɪ bʊ mɔ nyɪbɛpʊ a (5000) 'miliwɪ nɪ -hun nɪ.

-Te -Yusu ne la 'yru ki, e mi la 'li -nagbopv yi
(Maki 6.45-52; Saan 6.15-21)

22-Te de a 'mv, e -hi, ti ni -do a ti 'yri, -e -bi -Yusu lee ne 'a -nagbopv ni, 'ki bu 'ya 'li 'blagbi 'kwli, bu -ta 'yru, e 'mv -nv -wien kuv. Ti a 'mv 'yri, 'ki e di 'v nyibli wlu -gbaa -ni. 23-Te e gba 'ki -nv wlu, -e -bi e ni -do, e ya 'li dugba 'lu, 'e mu 'li Nyisva -mɔ hlee mɔ. -Te 'tɔ -wɔn, -e -bi e ni -do, e nɔ- 'tɛ ni 'li dugba a 'mv 'lu. 24'Blagbi 'tɛ ni 'v 'nie a -heyri', 'yru a 'dui 'e yi 'blagbi yɛ -gbe, -e nu-o, pepe yi 'ni -hu diakti. 25Yi-hehapi bu pu win a ti 'yri, -e -bi e mi 'v -nv 'hvi, 'e ne 'nie ki. 26-Te e yi 'nie ki ni ne, v 'ye-e, -e -bi v 'ta 'v ble. Hvannu a -ti, v wen 'ni: «Ku =nɔ,» v -tva -cici a lɛpɔpɔv. 27Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi ke- -Yusu pi -nv yi: «Ba 'kee 'vble'tita. 'Mɔ =nɔ. A 'ni 'pie 'li hvannu!» 28-E -bi Pielɔ wen: «Kukɔnyɔ, seyɔ-seyɔ, 'bu mɔ -mɔ, -e -bi lee 'mv, -bv na 'nie ki -we, -bv di 'v -mv 'hvi.» 29-E -bi -Yusu =tu-o =wɔn, e wen: «Di 'li!» -E -bi Pielɔ =tu 'li 'blagbi 'kwli ni, 'e -tva 'nie a kinina, 'e mi 'li -Yusu 'hvi. 30-Te e 'ye-e, -e mɔ, pepe yi 'ni -hu diakti, -e -bi hvannu bi 'li-t 'kwli, 'e -tva 'mumɛ. Bu yi 'ki ni 'mie, -e -bi e 'yaa 'li win, e wen: «Kukɔnyɔ o, wa 'mv -o!» 31Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi -Yusu hrv dabu ni, 'e klɔ=ɔ, 'ti- 'e lee =ne, e wen: «=Yi 'mv =wlv yi -kuo -ni -tee, -e mɔ, 'n -we 'li =bv nu-o ni, -bv na 'nie ki ni.» 32-E -bi v ni 'hven a 'mv, v 'ya 'li 'blagbi 'kwli. -Te v 'ya 'ki, -e -bi pepe =tu 'li ni. 33'A -nagbopv -bi -mv', -v ni 'li 'blagbi 'kwli, v bla-a kwli yi bu, v wen: «E mɔ -tee, -mɔ Nyisva a 'Yu =nɔ.»

-Te -Yusu nu-o, nyibli a 'kve 'e -we la, 'ki 'li Senesaletidɔ 'kwli
(Maki 6.53-56)

34-Te -Yusu kɔ 'a -nagbopv 'hven-, v -ta 'yru, -e -bi v nyre 'li Senesaletidɔ 'kwli. 35-Te v nyre 'li, -e -bi nyibli -mv', -v ni 'li 'dɔ a 'mv 'kwli, v yru -Yusu ni. E nɔ- mɔ bu 'heen 'a 'nyre 'blugba a pepe ki bu, -e mɔ, -Yusu nyre 'li -nv -mɔ ni. E nɔ- nu-o, nyibli 'v ya-a kɔklanyibli a pepe yi, 36'v nyee -ne le, 'ki bu wen, bu -hren 'a wlawlv le dadv, mɔ 'ye -bu 'a wlawlv a 'mv a -wlvude, nyibli a pepe -hren-e le, 'waa 'kve yi 'ni -we.

-Yusu wen 'ni, nyiblo 'yi yi -blee -ni, bu =tu 'v -tonyibli a tete Nyisva a tete a -ta'
(Maki 7.1-13)

15 1E kɔ la -nyrɔwɔ =dv, Falisi=tumu a nyibli =dv, v kɔ Nyisva a tetetɔnyv =dv 'hven-, v nv- -hɔn 'li Jrusredɔ 'kwli, 'v mu 'li -Yusu -mɔ, 'v mu-o 'beti mɔ, v wen: 2«De a 'di -bi, -kɔti -na -nagbopv 'ye ni =tuu 'v tete -bv, -aan 'bainv tɔɔ ne -a mv 'li? 'Bu 'mv de di, v 'ni -yra-a =jre.» 3E nɔ- mɔ -Yusu bu =tu -nv =wɔn, e wen: «'A mv -mɔ -bi, de- kɔ -ti 'a 'ye ni =tuu 'v Nyisva a tete 'v, 'a =tui 'v 'a mv ni -do a tete 'v 'li? 4E mɔ =han-ti =nɔ, Nyisva -nyi -a mv tete. Tete a 'mv, e nɔ- yi -a mv -lee -ni, -e mɔ: =Tuu

'v -na 'bai kɔ -na 'dii 'hven- 'v, 'kɪ 'lɪ 'waa nvele 'kwli. Kε- tete a 'mʊ, 'a dε -bɪ pɪ: Nyiblo 'bu -ha 'a 'dii kɔ 'a 'bai 'hven- 'hri lε, v kɔ bu 'la=a. ⁵Kεε, 'a mʊ -mɔ -bɪ, a wen 'nɪ: Nyiblo -we 'lɪ bu lee nε 'a 'bai kɔ 'a 'dii 'hven- nɪ, -ε mɔ: 'Na kɔkɔ-tebli a 'kutɪɔ -bɪ, 'n kɔ =bʊ -nyi wen-ε 'a mʊ, 'kɪ 'v 'aan -hεεle a -ta', 'n -ha=a nɪ, 'kɪ 'v Nyɪsʊa a -ta'. ⁶-ε -bɪ a wen 'nɪ: Nyiblo a 'mʊ, 'bu nu le, 'bu hla -tɪdʊ a 'mʊ, 'kɪ 'v 'a 'bai kɔ 'a 'dii 'hven- -mɔ', -ε -bɪ ε 'yɪ 'kɪ yɪ -bleε -nɪ, bu -hεε 'kɪ -nʊ de. Kε- a ni 'kɪ, 'a =tʊi 'v 'aan dɪɔnʊ a tete 'v, 'a 'wle Nyɪsʊa a tete. ⁷A nε 'lɪ nɪ 'hven. Ti -dʊ a ti 'yri, winwɔn-hanyɔ Esai hla la -tɪ a -tεε, 'kɪ 'v 'a mʊ -bʊ -mɔ. Dε, ε 'cru la 'lɪ Nyɪsʊacrɪen 'kwli, ε nɔ- -bʊ:

⁸ Nyɪsʊa wen 'nɪ:

Dakɔ -bʊ, v yɪ -nyi 'mʊ -tɪ a 'yɪ'buale,

'kɪ 'v wuntɔ 'yri,

kεε, 'waa =wɪ hlɔɔ 'mʊ -mɔ lε.

⁹ U wen 'nɪ, 'n kɔ -tɪ a 'yɪ'buale,

kεε, 'na -tɪ 'yɪ 'lɪ 'waa =wɪ kɪ -nɪ,

-ε nu=o, -tonyibli a tete, v tʊε -nɪ,

ε nɔ- v dεε Nyɪsʊa a tete.»

-Yusu wen 'nɪ, dε -bʊ, -ε -hven 'lɪ -tonyiblo a =wɔ kɪ, ε nɔ- ni-e, 'ε yɪ -tɪ'wɔnɔ -he, 'kɪ 'v Nyɪsʊa ye'

(Makɪ 7.14-23)

¹⁰-ε -bɪ -Yusu da nyibli -bɪ -mʊ' nɪ, -v nɪ 'v -tʊo nɪ -dɔ a 'mʊ kɪ, 'ε -tʊa 'waa leeε, ε wen: «Ba pʊ 'mʊ nʊa yɪ bu, -tɪ 'n di hla, a 'mʊ=v' le yru.

¹¹Didide -bʊ, -ε nεε 'lɪ -tonyiblo wɔn, ε 'yɪ-t 'pa-, ε 'nɪ -nʊ=o lɪ-t, ε 'nɪ 'sii=e

'v yɪ, 'kɪ 'v Nyɪsʊa ye'. Kεε, dε -bʊ, -ε -hven 'lɪ -tonyiblo a =wɔ kɪ, ε nɔ-

ni-e, 'kɪ ε 'yε nɪ 'sii 'v yɪ, 'kɪ 'v Nyɪsʊa ye!。」 ¹²-ε -bɪ 'a -nagbopʊ 'yɪya 'v=v

'hʊɪ bu, 'v lee =nε, v wen: «=Bɪ =yɪ-t -yɪ, -ε mɔ, -tɪ -bʊ, -hle, ε pʊ Falisi-tumu

a nyibli a =wɔ yru' lε?» ¹³-ε -bɪ ε -tʊ =nʊ =wɔn, ε wen: «'A -nε 'dʊdɔde -dʊ,

'bʊ nɪ 'v, 'na 'Bai Nyɪsʊa -mʊ', -ε nɪ 'lɪ yakɔ 'kwli, ε 'yɪ 'dɔ, v di -ha=a -wɔ.»

(-Tɪ a 'mʊ, -Yusu hle, Falisi-tumu a nyibli -mʊ', -v 'yɪ -tεε a Nyɪsʊanyibli

'pa-, v nʊ- ε -hen 'nyre.) ¹⁴Kε- -Yusu pɪ de, ε wen 'nɪ: «Ba -ha -nʊ mε lε. U

mɔ 'yɪ'dɔnyʊ =mɔ, -v -hʊε -bʊ naa 'waa 'bio 'yɪ'dɔnyʊ. -A 'blikʊε wen 'nɪ:

'Yɪ'dɔnyʊ 'bʊ yɪ 'a 'bɪhʊan 'yɪ'dɔnyʊ nɪ -nεε -nɪ, v nɪ 'hven a 'mʊ, v di bi 'lɪ

'butɔ 'kwli.»

¹⁵-ε -bɪ kε- Pielɪ pɪ 'kɪ, ε wen: «'Ledʊ a 'mʊ, -pʊ wen, -hɪhɪa -a mɔ=ɔ kɔ.»

¹⁶-ε -bɪ -Yusu wen 'nɪ: «=Bɪ 'aan 'mumu -bʊ, a 'yɪ -hʊan -tɪ a lɛyuyruo nɪ

kʊε? ¹⁷=Bɪ a 'nɪ -yru=o lɪ-t lε, -ε mɔ didide -bʊ, -ε nεε 'lɪ -tonyiblo wɔn, 'kɪ ε

mi 'lɪ-t 'kwli, 'ε nεε 'lɪ, 'ε yɪ 'lɪ -patʊ' bi. ¹⁸Dε -bʊ, -ε -hven 'lɪ nyiblo wɔn, 'kɪ

ε -hven 'lɪ 'a =wɔ kɪ. ε nɔ- ni-e, 'ε 'yε nɪ 'sii 'v yɪ, 'kɪ 'v Nyɪsʊa ye', ¹⁹-ε nu=o,

'kɪ 'lɪ -tonyiblo a =wɔ kɪ, 'kɪ 'lulε-hihie -hʊn -hven 'lɪ -wɔ, 'v ni-e, 'ε ni

-tebli -hʊn, 'ε 'lε nyibli, 'ε ni -wlawɪ, 'ε ni 'lawɔ, 'ε yɪ 'yri, 'ε pɪ 'a 'bio hɪ kɔ,

'ε yɪ nyibli a 'nyre yɪ nyre. ²⁰-Tebli a pεpε a 'mʊ, ε nɔ- ni-e, 'kɪ -tonyiblo 'yε

ni 'sii 'v yi, 'ki 'v Nyisva ye'. Kεε, nyiblo bu yra =jre, bu di de, ε 'ni nu-o li-i, nyiblo a 'mv, ε 'ni 'sii-e 'v yi, 'ki 'v Nyisva ye'.» Kε- -Yusu pu 'a -nagbopu yi.

Nugba -dv, -ε 'yi -Juukveyrɔwɔ 'pa-, 'ti-, -ε kuo -Yusu -wɔw yi
(Maki 7.24-30)

21-Tε de a 'mv, ε -hi, -ε -bi -Yusu -hɔn 'li -Juukve a 'blv 'kwli ni, 'ε mu 'li hiapublugba -bi 'kwli. 'Ki 'li 'blugba a 'mv 'kwli, 'ki 'du -mv', -v mɔ Tili kɔ Sido 'hven-, v ni 'li. 22'Ki 'li -tute a 'mv, 'ki nugba =dv ni 'li. Nugba a 'mv, ε 'yi -Juukveyrɔwɔ 'pa-. Kanaakveyrɔwɔ =nɔ. (-Juukve -mɔ -bi, nyibli -mv', -v 'yi -Juukve 'pa-, v dεε =nv -gbo.) -Tε -Yusu nyre 'li, -ε -bi nugba a 'mv, ε 'yiya 'v=v 'hvi bu, 'ε 'yaa 'li win, 'ε yi-i -lee -ni, ε wen: «Dafidi a 'Yu! Yru 'na nyat. 'Ku -huan ni 'v 'na 'yu nyrɔyu ke', 'ε =tui-e =hven diakti.» 23Kεε, -Yusu 'yi-i mε lε -pu, 'a -nagbopu, 'v 'yiya 'v=v 'hvi bu, 'v nyεε =ne lε, v wen: «Bla-a lε, -ε nu-o, ε pi -cici lε diakti, 'ε yi -a mv =wien lε kuvε.» 24-ε -bi kε- -Yusu pi nugba a 'mv yi, ε wen: «Yisraekve -bu, -v mɔ Nyisva a dakɔ, -v hlɔɔ Nyisva -mɔ lε, -wen blabli, -v hlɔɔ 'blakɔnyɔ -mɔ lε, v ni -do, v nu- kɔ -ti Nyisva 'ε tεε 'ne- 'mv.» 25 ε nɔ- mɔ nugba a 'mv, bu bla-a kwli yi bu, ε wen: «Tɔɔnyɔ o, -hεε 'mv.» 26-ε -bi kε- -Yusu -pu, 'ε =tu-o =wɔn, ε wen: «=Bu pu=v de yi: ε 'yi 'v lε -nɔɔ -ni, 'ki 'yonv -mv', (-v mɔ -Juukve,) bu ni 'li de a didie 'kwli, 'ti- nyiblo =dv bu -ha 'v =nv 'waa didide a 'mv ye', bu 'wla 'v=v -gbo ye' bu.» 27-ε -bi nugba a 'mv, ε wen: «Tɔɔnyɔ o, ε mɔ =han-ti =nɔ. Kεε 'ki, nyibli 'bu yi de ni di, -tebli yi ble =nv =jre, 'waa -gbo 'v yi-i lε 'ti, 'v yi-i di.» 28 -Yusu =tu-o =wɔn de, ε wen: «Nugba o, -te -kuo 'mv =wɔw yi diakti, 'a -ti, de -mv', -hve, 'n kɔ =bu nu-o.» -ε -bi ti ni -do a ti 'yri, 'yu nyrɔyu a 'mv a 'kve -we ni.

-Tε -Yusu nu-o, kuklanyibli -hɔhɔv a 'kve 'ε -we
(Maki 7.31-37)

29-Tε de a 'mv, ε -hi, -ε -bi -Yusu -hɔn 'li -tute a 'mv ni, 'ε mu 'li Galileblugba a 'yru wien. -Tε ε nyre 'li, -ε -bi ε 'ya 'li dugba 'lu, 'ε ni bu. 30Bu ni 'ki bu, -ε -bi nyibli -hɔhɔv, v -hɔn -tebli 'nyi lε, 'v di 'v=v 'hvi, 'v ya-a kuklanyibli yi: lε-yiyrenyibli, 'yii'dɔnyv, kɔ nyibli -mv', -v 'yi 'plele -yi, niananyv kɔ nyibli -hɔhɔv -bi, hiapukve -bi ni, kuklanyibli a pepe a 'mv, 'v ya 'v =nv -Yusu a bui -hlɔn, 'ε nu-o, 'waa 'kve 'ε -we. 31-Tonyibli a -wɔw kεε lε, -te v 'ye nyibli -mv', -v 'yi mɔ 'plele -yi, v yi 'ple, kɔ, niananyv 'yi 'ki nia -ni de, lε-yiyrenyibli ne ni, 'yii'dɔnyv yru lε. De a 'mv, ε nu-o ni, Nyisva -mv', Yisraekve de mɔ, 'v -tua 'a 'nyre a lεpɔpɔv.

-Tε -Yusu wloo la 'fɔɔkui ni -hlon'hven, nyibli a 'miliwi
ni -hen 'v di la-a, 'v =mla la
(Maki 8.1-10)

32-Tε de a 'mv, ε -hi, -ε -bi -Yusu da 'a -nagbopu ni, ε wen: «Nyibli -bu, 'waa nyat ni 'mv ni, -ε nu-o, -te v bi la mɔ 'mv 'hvi, 'a -nyrɔwɔ ni ta a

-nyrɔwɔ -bu, 'ti- v 'yi didide -kɔ. 'Bu 'yi de -di, 'n 'yi 'li-ti 'li -wɛ, -bu lee -nu, bu mu 'li 'waa 'du 'kwli le, -ɛ di-e nu, 'kanv a -tu, 'waa 'klu 'ni -ha 'li 'hru wlɔn -wɛ.» ³³-ɛ -bi 'a -nagbopv wen: «-Bi' -a di 'ki nu, 'ti- -a 'mu nyibli -hɔhɔv -bu didide -nyi, v 'mu =mla. -Tite -bu, -a ni 'nɛ-, 'du bii 'ne- yɪ.» ³⁴-ɛ -bi -Yusu 'beti =nu ni, ɛ wen: «'Flɔkui ni -tie ni 'v 'a mu 'hvi 'li?» U wen: «'A 'yɔ ni -hlon'hven kɔ -hrin.yɔ gbi.» ³⁵ɛ nɔ- mɔ bu lee nyibli -mu', -v ni 'v=v 'hvi, 'ki bu ni ble, ³⁶'ɛ 'du 'v 'flɔkui ni -hlon'hven a 'mu ye', v kɔ -hrin.yɔ -ni wen 'hven-, 'ɛ -nyi Nyɪsua 'wio, 'ɛ 'bɛ-ɛ =tuɔ le, 'ɛ -nyi=e 'a -nagbopv, 'v =gla-a nyibli a 'mu le. ³⁷Nyibli a pɛpɛ di de -tɛɛ, 'v =mla. -Tɛ v =mla, 'flɔɔ, -ɛ hie bu, -tɛ 'a -nagbopv 'kukue=e le, v 'yii 'li -tugbi gbagbi ni -hlon'hven. ³⁸Nyibli a 'mu, -v di de, 'bu mɔ, 'bu 'yi 'yonv kɔ nɔgbi 'hven -hre, v mɔ nyibɛpɛ v 'miliwɪ ni -hɛn. ³⁹ɛ nɔ- -hi, 'ti- -Yusu 'ɛ tɛ =nu bu, 'ki bu mu 'li 'waa 'du 'kwli le, ɛ nɔ- -mɔ -bi, 'ɛ -mu, 'ɛ 'ya 'li 'blagbi 'kwli, ɛ kɔ 'a -nagbopv 'hven-, 'v mu 'li 'blɔgbakɔtɔɔ -bi ki. 'Ki 'li 'blɔgbakɔtɔɔ a 'mu ki, 'ki 'diɔ -mɔ', v dɛɛ Magada, ɛ ni 'li.

Falisi=tumu a nyibli -hɛ=ɛ ni, -Yusu bu nu =wlɛkɛɛ-tebli
(Mati 8.11-13; Luku 12.54-56)

16 ¹-Tɛ de a 'mu, ɛ -hi, -ɛ -bi Falisi=tumu kɔ Sadusɪ=tumu a nyibli 'hven-, v nu- 'yiya 'v -Yusu 'hvi bu, -ɛ di-e nu, v 'mu 'v=v le =tɛɛ -ni. ɛ nɔ- nu=ɔ, 'v lee =nɛ, 'ki bu nu =wlɛkɛɛde, -ɛ di =nu=v -tɔɔ -ni, -ɛ mɔ, Nyɪsua, ɛ nɔ- lee 'nɛ=ɛ -tɔtɔ ki. ²Kɛɛ, -Yusu =tu =nu =wɔn, ɛ wen: «'Tɔ 'bu yi -wɔn mɔ ni mi, 'ba 'ye=e, -ɛ mɔ, 'nu 'yi 'li yɔ' le -ni, -ɛ -bi kɛ- a pɪ: 'Yru di -hvan 'ni hven. ³-Nyre 'bu -nye, 'ba 'ye=e, -ɛ mɔ, 'nu ni 'li yakɔ 'kwli, -ɛ -bi kɛ- a pɪ: 'Nu di kɛ 'ni di. -Tebli -mɔ', -ɛ mi 'lu -mɔ, 'ki 'li yakɔ 'kwli, a yi 'waa kle-huhiale, 'a yi-ti 'ye, -tɛ -nyre di 'mu ni. Kɛɛ, -tebli -bu, Nyɪsua ni, -v mi kɛ 'lu -mɔ, a 'yi 'waa kle-huhiale -yi. ⁴Ti -bu 'yri a nyibli a nunuklɔ nyre yi, 'v plee 'li Nyɪsua ke, 'ti- 'v -hɛɛ =wlɛkɛɛde de, -ɛ di =nu=v -tɔɔ -ni, -ɛ mɔ, Nyɪsua, ɛ nɔ- lee 'nɛ- 'mu -tɔtɔ ki. Kɛɛ, Nyɪsua 'yi 'li-ti 'li -wɛ, bu wen, 'ki ba 'ye =wlɛkɛɛde =dɔ. =Wlɛkɛɛde ni -do -mɔ', Nyɪsua di nu, 'ki 'v =nu -mɔ, ɛ di 'wɪ- 'a de -bi -mɔ', ɛ nu la, 'ki 'v winwlɔn-hanyɔ Jona a -ta'.» Bu pɪ 'ki le, -ɛ -bi ɛ -hɔn 'v =nu 'hvi, ɛ kɔ 'a -nagbopv 'hven-, 'v mu 'li Galileblɔgba a 'yru a 'kɪbɪa -bi ki.

Falisi=tumu a nyibli a 'flɔɔ'yaade, kɔ 'kɪn Helɔdɪ a 'flɔɔ'yaade 'hven-
(Mati 8.14-21)

⁵-Tɛ -Yusu a -nagbopv yi 'li 'blagbi 'kwli ni 'ye, ɛ -hru =nu -mɔ, 'ki bu gba 'flɔɔ -mɔ', v di di, 'v nyre 'li 'yru a 'kɪbɪa -bi -mɔ' ki. ⁶-ɛ -bi -Yusu -tva 'waa titie, ɛ wen: «Falisi=tumu a nyibli, kɔ Sadusɪ=tumu a nyibli 'hven-, 'waa 'flɔɔ a 'yaade a -ti, ba =tu 'aan dɪɔnv 'yie.» ⁷-Nagbopv -mɔ -bi, v 'yi-ti' le -yru, -ɛ mɔ, 'yaade a 'mu, -kɔti -Yusu hɛ, ɛ mɔ de a yɪpɔvde =nɔɔ, -ɛ =hen 'nyre, nyibli a 'mu, 'waa 'lulɛ-hihie -hvan. Bu 'yi 'ki -ti a 'mu le -yru, ɛ nɔ- kɔ -ti 'v yi 'waa

dɔnɔ le 'beti -ni, v wen: «=Bɪ -tɛ -a 'yɪ 'flɔɔ -ya, ɛ nɔ- kɔ -tɪ 'ɛ ni 'pɔplɛ lɛ?» 8-Tɪ a 'mɔ, -nagbɔpɔ -hla, -Yusu 'wɪn nɪ, ɛ wen: «A mɔ -bɔ, -v 'yɪ 'mɔ =wɔv yɪ -kuo -nɪ, dɛ- kɔ 'kla =yɛ 'a mɔ -wliye 'lɪ? =Bɪ -tɛ a 'yɪ dididɛ -kɔ a -tɪ?» 9A 'tɛ 'yɛ -tɪ a' leyuyruo nɪ kɔɛ, ɛ kɔ, a kla -tɪ-mɔ-hru-tɪ. -Tɛ 'n wloo la 'flɔɔkui nɪ -hun, 'kɪ nyibli a 'miliwɪ nɪ -hun bɔ di dɛ a -ta', -tɛ v -wɛ la dɛ lɛ, 'flɔɔ -mɔ', -ɛ hie la bɔ, -tɔgbɔwɪ nɪ -tie a 'yii la 'lɪ 'lɪ? =Bɪ ɛ -hru 'a mɔ -mɔ? 10 ɛ kɔ, -tɛ 'n wloo la 'flɔɔkui nɪ -hlon'hven, 'kɪ -tonyibli a 'miliwɪ nɪ -hen bɔ di dɛ a -ta', 'tɪ, -tɛ v -wɛ la dɛ lɛ, 'flɔɔ -mɔ', -ɛ hie la bɔ, -tɔgbɔwɪ nɪ -tie a 'yii la 'lɪ 'lɪ? =Bɪ ɛ -hru 'a mɔ -mɔ -wɛ? 11 =Bɪ a 'nɪ 'yɛ=e lɪ=ɪ, -ɛ mɔ, ɛ 'yɪ 'flɔɔ a -tɪ 'pa-, 'nɪ -hla=a lɪ=? Kɛ- 'n pɪ, -ɛ mɔ: Falisi=tumu a nyibli, kɔ Sadus=tumu a nyibli 'hven-, 'waa 'flɔɔ a 'yaadɛ a -tɪ, ba =tɪ 'aan dɔnɔ 'yie.»

12 -Tɛ -Yusu pɔ 'kɪ lɛ, -ɛ -bɪ, 'a -nagbɔpɔ yru-o lɛ, -ɛ mɔ, -Yusu 'nɪ -pɔ=v lɛ, 'kɪ bɔ =tɪ 'waa dɔnɔ 'yie, 'kɪ 'v 'flɔɔ a 'yaadɛ a -ta', kɛɛ, bɔ =tɪ 'waa dɔnɔ 'yie, 'kɪ 'v hɔwɔlɛ -mɔ', Falisi=tumu kɔ Sadus=tumu a nyibli 'hven- tɔɛ -nɪ.

**Pielɪ wen 'nɪ, -Yusu, ɛ nɔ- mɔ Wanyɔ -mɔ', Nyɪsɔvɔ pɔ la lɛ,
ɛ di la 'a dakɔ yɪ ya
(Makɪ 8.27-30; Luku 9.18-21)**

13 -Tɛ dɛ a 'mɔ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ -Yusu kɔ 'a -nagbɔpɔ 'hven-, 'blɔgbakɔtɪɔ -mɔ', -ɛ 'mɔɛ 'blɔgba -mɔ' yre, -ɛ kɔ 'nyre mɔ Filipu a Sesale, 'kɪ v mu 'lɪ. Bɔ yɪ 'kɪ nɪ mi, -ɛ -bɪ ɛ yɪ -nɔ 'nɪ 'beti -nɪ, ɛ wen: «Mɔ -bɔ, -ɛ mɔ -tonyibli a pepɛ a Nyiblo, -bɪ' -tonyibli pɪ 'na -tɪ 'lɪ, v wen, nyiblo a 'dɪ -bɪ 'n pa 'mɔ 'lɪ?» 14 -ɛ -bɪ v -tɪ=o =wɔn, v wen: «Nyibli -bɪ wen 'nɪ, Saan Batɪsɪ -mɔ', -ɛ pɪ la nyibli 'nie 'lu lɛ, ɛ nɔ- pa 'mɔ. -U -bɪ wen 'nɪ, -mɔ Nyɪsɔvɔ a winwɔlɔn-hanyɔ Eli -nɔ. -U -bɪ wen 'nɪ, -mɔ Nyɪsɔvɔ a winwɔlɔn-hanyɔ Selemi -nɔ. -U -bɪ wen 'nɪ, -mɔ Nyɪsɔvɔ a winwɔlɔn-hanyɔ -bɪ -nɔ, -ɛ 'kɔ la, 'tɪ- ɛ 'hɪ 'klɔ dɛ.» 15 -ɛ -bɪ ɛ wen: «A mɔ -mɔ -bɪ, a wen, nyiblo a 'dɪ -bɪ 'n pa 'mɔ 'lɪ?» 16 -ɛ -bɪ Simɔ Pielɪ bɪ 'v nɪ, ɛ wen: «=Mɔ mɔ Wanyɔ -mɔ', Nyɪsɔvɔ pɔ la lɛ, ɛ di la -a mɔ yɪ ya. -Mɔ 'Klɔhienyɪsɔvɔ a 'Yɪ -nɔ.» 17 -ɛ -bɪ kɛ- -Yusu pɪ=ɪ yɪ, ɛ wen: «ɛ mɔ -tɪ a -tɛɛ, Simɔ Pielɪ, Saan a 'yɪ. -Tɪ -mɔ', -hla, ɛ 'yɪ -tonyiblo =dɔ 'pa-, ɛ 'yɪ -mɔ=ɔ wɔn =tɪ. 'Na 'Batɪ Nyɪsɔvɔ -mɔ', -ɛ nɪ 'lɪ yakɔ 'kwli, ɛ nɔ- lee -mɔ=ɔ. 18 'N yɪ 'kɪ -mɔ 'nɪ -lee -nɪ, -ɛ mɔ, -na 'nyre mɔ Pielɪ, -ɛ -hen 'nyre 'hɔ. ɛ nɔ- kɔ kɪ, 'n di 'v 'na 'cɔɛ 'v -pɔv -nɪ. 'Kukɔv 'yɪ 'lɪ=ɪ 'lɪ -wɛ, bɔ -wɛ 'cɔɛ a 'mɔ bɔ. 19 'N di -mɔ Nyɪsɔvɔ a 'klɔ yrayrɔ a 'majɔ a 'yɔ 'nɪ -nyɪ. -Tɛblɪ a pepɛ -mɔ', -dɪ nyibli -lee -nɪ, v 'nɪ 'nuo 'lɪ, 'kɪ 'nɛ- tɔtɔ kɪ, Nyɪsɔvɔ -mɔ', -ɛ nɪ 'lɪ yakɔ 'kwli, ɛ di=e 'nɪ hla -wɛ, ɛ kɔ, -tɛblɪ a pepɛ -mɔ', -dɪ kɪ -wɛɛn -nɪ, 'kɪ nyibli bɔ nu, Nyɪsɔvɔ di wɛɛn -nɛ kɪ -wɛ.» 20 -ɛ -bɪ -Yusu tɪ 'a -nagbɔpɔ nɪ -tɛɛ, ɛ wen: «A 'nɪ 'lee 'lɪ nyiblo =dɔ, -ɛ mɔ, 'mɔ -mɔ Wanyɔ -mɔ', Nyɪsɔvɔ pɔ la lɛ, ɛ di la ya.»

**-Tɛ -Yusu hla la=a, -ɛ mɔ, ɛ di 'nɪ 'kɔ, 'tɪ- ɛ 'mɔ klɔ 'hɪ dɛ
(Makɪ 8.31-9.1; Luku 9.22-27)**

21 Kɔɛ 'v tɪ a 'mɔ 'yie bɔ, -Yusu -tɔvɔ 'a -nagbɔpɔ -tɛblɪ -mɔ', -ɛ kɔ -bɔ mu-o yɪ, 'a klɛ-hɪhɪalɛ, ɛ wen: «ɛ di kɔ -nyrɔwɔ, 'mɔ 'lɪ Jrusɛdɪɔ 'kwli

mu, 'blv a nyibli bi 'li yi, Nyɩsua a -cɔhlɔnpinyv gbagbi, v kɔ Nyɩsua a tetetɔɔnyv 'huen-, v 'mu 'mu -hɩven -tu, v 'mu 'mu 'la. Kεε, 'bu mɔ, 'ni 'ku, -nyrɔwɩ ni 'huen, ta a -nyrɔwɩ, Nyɩsua di -ha 'mu 'klɔ.» 22 E nɔ- mɔ Pieli bu daa -nε 'kɩbia -mɔ, 'ti- bu lee -nε, -ε mɔ: «-Ti -bu, -yi 'lu -mɔ le -hie, 'ni -hva=a li-t, bu nu -mɔ, ε kɔ, Nyɩsua 'ni 'wεen 'li-t ki, 'ki bu nu -mɔ.» 23 -ε -bi -Yusu -hɩan -mɔ, 'ε lee Pieli, ε wen: «hlɔɔ 'mu -mɔ le, Satan! -Kε 'mu yi, 'ki -bu nu de -mɔ', Nyɩsua -hɩε. De -mɔ', -yi 'lu -mɔ le -hie, ε 'yi-t 'pa-, Nyɩsua 'ni -hie li-t 'lu -mɔ le. -Na 'lule-hihie mɔ -tonyibli a 'lule-hihie -mɔ.»

24 Bu pu 'ki le, -ε -bi ε yi 'a -nagbopu 'ni -lee -ni, ε wen: «Nyiblo 'bu yi-t ni -hɩε, bu kvε 'mu =wien le, ε 'ni 'kvεε 'li 'a dɔɔv a 'lule-hihie =wien le, kεε, -ti -mɔ', 'n di-e -lee -ni, ε nɔ- bu nu, 'a -nε ti, 'ye -bu nyibli v pu le, v 'mu=v 'la, -tε ε pa 'v, 'ε mɔ 'na nyiblo a -ti. 25 Nyiblo 'bu pu le, ε 'ni -hva=a li bu 'waan nε 'a dɔɔv a -hunhlɔn, 'ki 'nε- -tutu ki, 'ki 'v 'na -ta', nyiblo a 'mu, 'bu mɔ, 'bu 'ku, ε di 'a 'klɔ yrayrv 'ni 'waan -ni, 'ki 'li Nyɩsua yi. Kεε, nyiblo 'bu -wen, 'ki 'a dɔɔv a -hunhlɔn bu 'wan, 'ki 'nε- -tutu ki, -tε ε nɩε 'mu a -ti, -ε -bi nyiblo a 'mu, 'bu mɔ, 'bu 'ku, ε di kɔ 'klɔ yrayrv -mɔ', -ε 'ye ni -wε 'li, 'ki 'li Nyɩsua yi. 26 Nyiblo 'bu kɔ 'klɔ -bu a kukɔ-tɛbli a pεpe, 'ti- bu 'waan nε 'a dɔɔv a 'klɔ yrayrv, 'ki 'li Nyɩsua yi, kukɔ-tɛbli a 'mu, ε 'ni -pu=v 'v=v -dedede ni. Nyiblo -dɩ 'yi 'li-t 'li -wε, bu pu 'v -dedede 'klɔ yrayrv a 'mu, 'a -ta'. 27 -Ti a pεpe -bu, 'n lee nε 'a mu, 'n hla=a ni, -ε nu=o, 'mɔ -bu, -ε mɔ -tonyibli a pεpe a Nyiblo, 'n di 'li 'ni di, 'ki 'li 'na 'Baɩ Nyɩsua a -ti a 'yi'buale 'kwli, 'n kɔ 'na lelenyv 'huen-. Ti a 'mu 'yri, 'ki 'na 'Baɩ Nyɩsua di -huan 'a -nε nyibli -bi 'wio -nyi, kɔ, ε 'mu -v -bi yrv le -puv -ni, =wi yi -tε 'a -nε nyiblo a nunuklɔ ni 'mu, 'ki 'nε- -tutu ki. 28 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni -tεε, -ε mɔ, 'ki 'li 'a mu 'nyi, nyibli -bi ni 'li, v 'mu -huan-a 'ye, -tε 'mɔ -bu, -ε mɔ -tonyibli a pεpe a Nyiblo, 'n di 'li didie nu, 'mu nyibli win ki -kɔɔ -ni, 'ti- ε 'mu -huan nyibli a 'mu, 'waa 'kukuv a ti ki ye.»

-Te -nagbopu 'yee la 'li -Yusu Nyɩsua a -ti a 'yi'buale 'kwli
(Maki 9.2-13; Luku 9.28-36)

17 1 -Tε -nyrɔwɩ ni -hlon-do -hi, -ε -bi -Yusu gba Pieli, kɔ Saki, kɔ Saki a 'mu, 'a 'diayi nyibehtan Saan 'huen- ni, 'v mu 'li dugba blɔblv -dɩ 'lu. 2 'Ki v 'ni 'li dugba a 'mu 'lu, -ε -bi -Yusu 'ciɩ ni, 'ki 'li -nɩ 'yi, 'a yigbakla yi 'ni wlɩn, -wen 'yrv, 'a 'hɩulepu-tɛbli 'plε ni, -wen -nyre. 3 Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi v 'ye Nyɩsua a winwlɔn-hanyv Moise kɔ Eli 'huen- ni. Nyibli ni 'huen a 'mu, v 'ku la see la. ɔ nu- 'hru 'v -Yusu 'hɩ, ε kɔ -nɩ 'huen-, 'v -tua toto a pupuv. 4 Pieli bu yi 'ki -nɩ ni 'ye, -ε -bi ε yi -Yusu 'ni -lee -ni, ε wen: «Kukɔɔyɔ o, ε nu -tεε, 'ki -ba ni 'nε- -tute -bu bu. 'Bu mɔ, =ni yi-t ni -hɩε, 'n di pu papu ni ta: -nε pupa, Moise a -nε, kɔ Eli a -nε.» 5 Win ni 'li-t wlɔn, ti ni -do a ti 'yri, -jruɩma, 'ε yi wlɩn, 'ε -tu 'v -nɩ 'lu, 'ε -hli -nɩ. 'Ki 'li -jruɩma a 'mu 'kwli, 'ki Nyɩsua a win -huen 'li -wlu, 'ε pi le: «Nyiblo -bu, ε nɔ- mɔ 'na nuɛyu, 'ε yi 'mu plɔ a bleele -nyi. E nɔ- ba pu nva yi bu.» 6 'Ti- -nagbopu

'mu win a 'mu 'win mɔ mu, -ε -bi hvannu bi 'li -nu 'kwli, 'v bla kwli bu, 'v kɔ yigbakli ble, 'ki 'v Nyɔsua a 'v-tuule a -ta'. 7-ε -bi -Yusu 'yiya 'v -nu 'hvi bu, 'ε -hren -nu le, ε wen: «Ba 'du ye', ba 'kee hvannu a pipie.» 8-Te v 'du 'yii ye', -ε -bi v 'kee nyibli -ni wen a 'yiye ni, 'bu 'yi -Yusu ni -do 'pa-.

9-Te v yi 'ki dugba a 'mu ni -ti, -ε -bi -Yusu yi -nu 'ni ti, ε wen: «De -bu, a 'ye, a 'ni 'lee 'li nyiblo =du, ε 'mu=v gba -gbagba, 'mɔ -bu, -ε mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'mu 'ku, Nyɔsua 'mu 'li 'mu 'kukonyibli 'nyi -ha, ε 'mu 'mu 'klo -ha.»

10-ε -bi -nagbopv -tva 'a le'betile, v wen: «De- kɔ -ti Nyɔsua a tetetɔnyu 'v pi le, -ε mɔ, Nyɔsua a winwlɔn-hanyɔ Eli, nɔ- kɔ -bu 'nyεε 'hru, -bu di, 'ti- Wanyɔ -mu', Nyɔsua pu la le, ε di la ya, ε 'mu di 'li?» 11-ε -bi ε wen: «ε mɔ -han-ti =niɔ, Eli kɔ bu di, ε 'mu Nyɔsua a dako -hεε -ni, v 'mu 'waa 'klo -hrenti -ni, v 'mu -mɔ -wε, 'ti- Wanyɔ a 'mu, ε 'mu di. 12'N yi 'ki 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mɔ, nyiblo -mu', -ε 'wi Eli yi, ε di ni, keε, v 'yi-ti -yru, 'ti- yinyre-tɛbli -bu, -tonyibli -hve bu nu=o -mɔ, 'v nu =nεε -mɔ. -Te v -nu, 'v -tu Eli =hwen, ke- ni -do v di nu, 'mɔ -bu, -ε mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo, v 'mu 'mu =hwen =tu.» 13-ε -bi -tonyibli a pepe yru=o ni, -ε mɔ, Eli -mu', -kɔti ε hle, Saan Batist ε =hen 'nyre.

-Te -Yusu nu la=a, 'yu -mu', 'ku -huan ni la 'v ke', 'a 'kve 'ε -wε la
(Maki 9.14-19; Luku 9.37-43a)

14-Te -Yusu kɔ 'a -nagbopv ni -ta ni -wen 'hven-, v -ti 'ki dugba, -ε -bi v nyre 'v -tite -mu', nyibli -hɔhvi ni 'v. Bu ni 'ki 'v bu, -ε -bi nyiblo ni -do -bi 'yiya 'v -Yusu 'hvi bu, 'ε bla=a kwli yi bu, 15ε wen: «Tɔɔnyɔ o, yru 'na 'yu nyibehuan a nyai, -ε nu=o, -gbugbukve ni-e ni, 'ε -tui-e -hwen diaki. ε kɔ ti, 'ε yi 'li 'tɔ le bi, kɔ 'ki 'li 'nie -mɔ. 16'N gba 'li-ti -na -nagbopv yi ni, keε, v 'yi 'li-ti 'li -wε, bu nu=o, 'a 'kve bu -wε.» 17Ke- -Yusu pi 'ki 'a -nagbopv yi, ε wen: «A mɔ nyibli -niɔ, -v 'yi Nyɔsua =wlv yi -kuo -ni -tεε, kɔ, -v 'yi -haande kɔ de -huan 'hven- a 'yile-hihiale -yi. Ti ni -tie 'n kɔ -bu -hii 'nε- 'a mu 'nyi, 'ti- a 'mu Nyɔsua =wlv yi -kuo -ni 'li? -Bi ke- 'n di nu, 'mu 'a mu le -kikle -ni 'a -nε ti? Ba ya 'mu 'yu a 'mu yi.»

18-Te v ya 'ki =nεε yi, -ε -bi -Yusu hlee 'li 'ku -huan -mu', -ε ni 'v 'yu a 'mu ke' -mɔ, 'ki 'li win 'yakli 'kwli. -ε -bi 'ku -huan a 'mu, ε -hɔn 'v=v ke' ni. ε nɔ- mɔ ti ni -do a ti 'yri, 'yu a 'mu, 'a 'kve bu -wε.

19-Te ti gbi -hi, -Yusu kɔ 'a -nagbopv 'hven-, v ni -do, v ni 'v bu, -ε -bi v wen: «De- kɔ -ti, =a 'yi wen 'li-ti -wε, 'ki -ba bla 'ku -huan -mu' le 'li?» 20-ε -bi -Yusu =tu -nu =wɔn, ε wen: «A 'yi Nyɔsua =wlv yi -kuo -ni -tεε, 'ki bu nu=o, 'yu -mu', 'a 'kve bu -wε. 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, 'ye -bu a kuo Nyɔsua =wlv yi de gbe, a -wε 'li ba lee dugba -bu ni: -Hɔn mɔ -tite -bu, -bu mu 'li -tite -mu', 'ε mɔ =han-ti, ε 'mu 'v -tite a 'mu -hɔn. 'A -ti, a -wε 'li ba nu 'a -ne =dedede ni. [21'Bu mɔ, 'ba yi Nyɔsua ni de, 'ki 'li =cicie ni -do 'kwli, 'ki a -wε 'li ba bla 'li 'kuo -hvundu a 'mu le ni.]»

-Yusu hle la-a ni de, -e mɔ, e di la 'ni 'ku, 'ti e 'mu 'klɔ 'hru
(Maki 9.30-32; Luku 9.43b-45)

22-Nyrɔwɔ =du, -Yusu kɔ 'a -nagbopu a pɛpɛ 'hɛn-, v 'kukue le, 'ki 'li Galileblugba 'kwli, -Yusu 'e yi la -nu -lee -ni, e wen: «Mɔ -bu, -e mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, v kɔ bu pu 'mu nyibli -ji,²³ v 'mu 'mu 'la. Kɛɛ, 'bu mɔ, 'ni 'ku, -nyrɔwi ni 'hɛn 'bu -hi, ta a -nyrɔwɔ, Nyisva kɔ bu -ha 'li 'mu 'kukonyibli 'nyi, e 'mu 'mu 'klɔ -ha.» -Tɛ v 'wɛn -ti a 'mu, -e -bi 'waa =wli 'mɛ bu.

-Tɛ -Yusu hlee la Nyisva a 'kagbau a 'blɔwli a de ki

24-Tɛ dɛ a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu kɔ 'a -nagbopu 'hɛn-, v nyre 'li Kapɛnaɔdu 'kwli ni. 'Ki -Juukɛ -mu', -v ni 'li 'nyi, e kɔ la 'blɔwli'tnyu, v yi la 'wli 'ti, 'ki 'v Nyisva a 'kagbau a -kwan a -ta'. 'Blɔwli'tnyu a 'mu, v nu- 'yiya 'v Pielɛ 'hvi bu, 'v yi-ti 'beti -ni, v wen: «Bi 'aan -nɛ tɔɔnyɔ -Yusu -bu, e yi Nyisva a 'kayu gbagbu a 'blɔwli 'ni 'pɛɛ -ni?»²⁵ -E -bi Pielɛ wen: «lin, e yi-ti 'ni 'pɛɛ -ni,» 'e mu 'li 'kayu bu, -e di-e ni, e 'mu -Yusu -lee -ni. Bu 'mu 'ki 'li 'kayu bu pa, -e -bi -Yusu 'nyɛɛ 'hru, 'e 'beti=e, e wen: «Simɔ Pielɛ, dɛ- yi 'lu -mɔ le -hie, 'ki 'v 'blɔwli a 'pɛɛle a -ta' 'lu? 'Bu mɔ, 'blugba a naanyu 'bu yi 'blɔwli ni 'ti, nyibli a 'di -bi, v -hɛɛ 'wli a 'mu 'li? -Bi 'blugba a 'yonu v -hɛɛ-e, -v-u- hiapunyibli?» (Ti a 'mu 'yri, 'blugba a naanyu, hiapunyibli, v nu- v -hɛɛ la 'blɔwli, e 'yi 'blugba 'yonu 'pa-) ²⁶-E -bi Pielɛ =tu=ɔ =wɔn, e wen: «Hiapunyibli =nɔ.» -E -bi -Yusu wen 'ni: «A -ti 'ki o, 'blugba a 'yonu 'yi 'pɛɛle -kɔ. ²⁷Kɛɛ 'ki, 'blɔwli'tnyu -bu, -v 'yi 'na -nagbopu 'pa-, -a 'ni -hua-a li -ba pu 'waa =wli yru' le. 'A -ti, mu 'li 'yru wien. =Ni yi ni mi, gba -wedi, =mu 'pa. Yi-he-hrin.yɛ, -di 'pa, kla 'a wuntɔ yi. 'Ki 'li-ti wɔn, -di yɛɛ 'li 'wliyɔkɔ a 'yɛɛ ni -dɔ bu, -e -we 'li -bu 'pɛɛ -aan -nɛ 'blɔwli, -n kɔ 'mu 'hɛn-. E nɔ- -di nu, =mu -aan -nɛ 'blɔwli a 'mu 'pɛɛ -ni.»

Nyiblo a 'di -bi, -e ni 'v 'a 'bio 'lu yi 'li?

(Maki 9.33-37; Luku 9.46-48)

18 ¹Ti a 'mu 'yri, -e -bi -Yusu a -nagbopu 'yiya 'v=v 'hvi bu, 'v 'beti=e, v wen: «'Ki 'li Nyisva a 'klɔ yrayru 'kwli, nyiblo a 'di -bi, -e di 'v 'a 'bio 'lu yi ni 'li?» ²-Tɛ v 'beti 'ki-ti, -e -bi e da 'hiangbe =du, 'e =tu 'v -nu=v ye' bu, ³e wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, 'bu mɔ, 'ba 'yi 'v de 'kuku a nunuo bu -hie, e kɔ, 'ba 'yɛ ni -tɔ 'li 'aan dɔnɔ, =wɛ yi 'hiangbi, a 'yi 'li-ti 'li -we, ba pa 'li Nyisva a 'klɔ yrayru 'kwli. ⁴Nyiblo -bu, -e ni 'li 'a 'bio 'nyi, 'bu =tɔ 'li 'a dɔnɔ 'li, =wɛ yi 'hiangbe -bu, e nɔ- di 'v 'a 'bio 'lu yi ni, 'ki 'li Nyisva a 'klɔ yrayru 'kwli. ⁵'A -nɛ nyiblo, 'bu ni 'v, -tɛ 'hiangbe -bu, e ni 'mu, 'bu 'ble 'a nyiblo kva, 'ki 'v 'na 'nyre a -ta', -e -bi 'mɔ e 'ble kva.»

-Tɛ -Yusu hlee la de 'kuku a de ki

(Maki 9.42-48; Luku 17.1-2)

⁶-E -bi kɛ- -Yusu pi de, e wen: «Nyiblo -bu, -e kuo 'mu =wli yi, =wɛ 'hiangbedu -bu yi, 'bu mɔ, nyiblo 'bu nu=ɔ, nyiblodu a 'mu, bu 'kee 'na

=wlv a yikuole, ε di nɔɔ 'v le, 'ki 'v nyiblo a 'mv, -ε nu de a 'mv -mɔ, 'ki bu pu=v 'hɔ gbetee lo, 'ti- bu pu 'li-i 'yru -mɔ, ε 'mv 'ku. ⁷Jrɔ 'ki 'v nyibli -mɔ' -mɔ, -v 'yi Nyisva -yi, 'ti- -v ni-e, nyibli 'v ni de 'kuku. Ε mɔ -han-ti -nɔɔ, -teblɔv a 'mv, ε kɔ bu mu 'lu -mɔ. Kee, 'jrɔ 'ki 'v nyiblo -mɔ' -mɔ, -ε di-e nu, ε 'mv 'lu -mɔ mu.

⁸Bu mɔ, -na dabu, -huv', -na bu 'bu yi-i ni ni, -ni yi de 'kuku ni ni, -ε -bi 'be 'v =nv le, -bu pu =nv 'wan. Ε nu -tee, 'ki -bu gba dabukvɔɔ, -huv', bukɔɔ, -bu pa 'li Nyisva a 'klɔ yrayru -mɔ', -ε 'ye ni -we 'li 'kwli, 'ε -hi 'v -na dabu ni 'hven, -huv', na bu ni 'hven, bu =cee 'v yi, 'ti- -bu mu 'li na -mɔ', -ε 'ye ni jre 'nyi. ⁹Bu mɔ, -na 'yie 'bu yi-i ni ni, -ni yi de 'kuku ni ni, -ε -bi -ha 'li-i 'li, -bu pu=v 'wan. Ε nu -tee, 'ki -bu kɔ 'yie ni -do, -bu pa 'li Nyisva a 'klɔ yrayru 'kwli, 'ε -hi 'v -na 'yii ni 'hven bu =cee 'v yi, 'ti- -bu mu 'li na -mɔ', -ε 'ye ni jre 'nyi.»

-Te -Yusu puu la-a blable a de yi, -ε 'wan, 'ti- v 'ye
(Luku 15.3-7)

¹⁰Ke- -Yusu pi de, ε wen: «Ba =tu 'aan dɔɔnv 'yie, a 'ni -ha 'na nyiblo =du -yraa -ni, -te ε 'yi nyiblo gbagbu 'pa- a -ti. 'N yi 'a mv 'ni -lee -ni, -ε mɔ, nyibli -mɔ', -v 'yi nyibli gbagbu 'pa-, Nyisva a lelenyɔ, v nu- =tui =nv 'yie, 'v kɔ 'hru, 'ki bu ni 'v 'na 'Bat Nyisva, -ε ni 'li yakɔ 'kwli 'hvi bu. [¹¹'Mɔ bu, -ε mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'mɔ Nyisva tee 'ne- =tɔv ki, -ε di-e nu, nyibli, -v 'wan, -v hlɔɔ Nyisva -mɔ le, 'mv =nv le =mɔɔ, 'mv =nv wa, 'ki 'v yinyre-tebli -mɔ', v ni a -ta', v 'mv Nyisva yre 'mɔe -ni.]]»

¹²Ε puu =ne de yi de, ε wen: «Nyiblo 'bu kɔ blablɔ a (100) =wlv ni =hun, 'bu gba =nv 'ce mɔ, 'ti- blable ni -do, bu 'wan, de a 'di -bi nyiblo a 'mv, ε di nu 'li? Ε kɔ bu hie 'v blablɔ a (99) =wlv ni =hen =tu 'v -pu =tu 'v =hɔɔn-do -mɔ' 'cee' bu, bu mu blable -mɔ', -ε 'wan le =mɔɔ. ¹³'N yi 'a mv 'ni -lee -ni, 'bu ye blable ni -do a 'mv ki, 'a plɔ di 'ni ble dɔɔki, ε 'mv 'v blablɔ a (99) =wlv ni =hen =tu 'v -pu =tu 'v =hɔɔn-do -mɔ', -v 'yi 'wan a de 'v -hi. ¹⁴De ni -do, ε nɔ- ε pa 'mv, 'ki 'v 'aan 'Bat Nyisva -mɔ, -ε ni 'li yakɔ 'kwli, -ε nu-o, ε 'ni -hva=a li-i, 'ki 'a nyibli -mɔ', -v 'yi nyibli gbagbu 'pa-, 'a nyiblo ni -do bu 'wan.»

-Na 'bɔɔɔn Nyisva a nyiblo 'bu nu -mɔ de 'kuku
-mɔ, -te -mɔ', -di nu, 'ti- =mɔ-v -hee -ni

¹⁵(Ke- -Yusu pi de, ε wen 'ni:) «-Na 'bɔɔɔn Nyisva a nyiblo 'bu nu -mɔ de 'kuku -mɔ, lee =ne, ba bii yi, =mv=v -lee -ni, -ε mɔ, de a 'mv, ε -nu, ε nyre yi. 'Bu mɔ, 'bu yru-o, -ε mɔ, ε nu de 'kuku, ε 'wɔ yi, -nu-o ni, 'ε -he -na 'diayɔ de. ¹⁶Kee, 'bu mɔ, 'bu 'ye ni yru-o, -ε mɔ, ε nu de 'kuku, -ε -bi da nyiblo ni -do, -huv' nyibli ni 'hven, bu bi -mɔ ki. Ε mɔ =han-ti -nɔɔ, Nyisva a 'cɔɔn 'ε hle-ε, -ε mɔ, nyiblo 'bu 'mv 'a 'bɔɔɔn -ti -yee -ni, ε -hve-ε ni, -heɔv ni 'hven, ta, bu ni -tuo ki. ¹⁷Kee, 'bu 'ye ni yru-o -we, -ε -bi da 'cɔv

a nyibli. 'Bu mə, 'bu 'yɪ 'kɪ-tɪ -yru pɛpɛ, -ɛ -bɪ 'kɪ 'lɪ -mʊ 'yɪ, nyiblo a 'mʊ, bu mə hulekɔnyɔ, -hʊvʊ' bu mə nyiblodu -mʊ', -ɛ 'yɪ Nyɪsva -yɪ.»

'Kɪ -mʊ', Nyɪsva yɪ -Yusu a -nagbopu -nyɪ

¹⁸(-ɛ -bɪ kɛ- -Yusu pɪ de, ɛ wɛn:) «'N yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ, -tɛblɪ a pɛpɛ -mʊ', a di lɛ pʊ nyibli 'nɪ 'nuo 'lɪ, 'kɪ 'nɛ- -tʊtʊ kɪ, Nyɪsva -mʊ', -ɛ nɪ 'lɪ yakɔ 'kwɪlɪ, ɛ di-e 'nɪ hla -wɛ, ɛ kɔ, -tɛblɪ a pɛpɛ -mʊ', a di lɛ pʊ nyibli bu nu, 'kɪ 'nɛ- -tʊtʊ kɪ, Nyɪsva, -ɛ nɪ 'lɪ yakɔ 'kwɪlɪ, ɛ di wɛn dɛ a 'mʊ kɪ -wɛ.

¹⁹'N yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ, 'kɪ 'nɛ- -tʊtʊ kɪ, nyibli nɪ 'hʊɛn, 'kɪ 'lɪ 'a mʊ 'nyɪ, 'bu -wɛn, 'kɪ bu da Nyɪsva, 'bu -hʊa-a 'a -nɛ =dedede, 'na 'Bai Nyɪsva -mʊ', -ɛ nɪ 'lɪ yakɔ 'kwɪlɪ, ɛ di =nʊ-v 'nɪ -nyɪ, ²⁰-ɛ nʊ-o, nyibli nɪ 'hʊɛn, ta, 'bu 'kukue lɛ, 'kɪ 'lɪ 'na 'nyrɛ 'kwɪlɪ, 'kɪ 'n nɪ 'lɪ =nʊ 'nyɪ.»

-Yusu wɛn 'nɪ: -Na 'bɪhɪan 'bʊ nu -mʊ dɛ 'kuku -mɔ, -ɛ -bɪ bu -hru 'a dɛ 'kuku a 'mʊ 'a -tɪ -mɔ

(Luku 17.4)

²¹-Yusu bu pʊ 'kɪ lɛ, -ɛ -bɪ Piɛlɪ 'yɪya 'v=v 'hʊɪ bu, 'ɛ 'bɛtɪ-e, ɛ wɛn: «Kʊkɔnyɔ o, 'na 'bɪhɪan Nyɪsva a nyiblo, 'bʊ 'cɪbɪ 'v 'mʊ dɛ 'kuku a -mɔnunuɔ, 'wɪ nɪ -tɪɛ 'n kɔ =bʊ -hru 'a dɛ 'kuku a 'mʊ, 'a -tɪ -mɔ 'lɪ? =Bɪ =bʊ -hru 'a dɛ 'kuku a 'mʊ 'a -tɪ -mɔ, 'wɪ nɪ =hlon'hʊɛn?» ²²-ɛ -bɪ ɛ wɛn: «'Nɪ -pʊ=v lɛ -bʊ -hru 'a dɛ 'kuku a -tɪ -mɔ, 'wɪ nɪ =hlon'hʊɛn, kɛɛ, ɛ 'yɪ hreele -kɔ. 'A -nɛ tɪ, -hru 'a dɛ 'kuku a -tɪ -mɔ.» ²³-ɛ -bɪ kɛ- ɛ pɪ de, ɛ wɛn: «-Tɛ Nyɪsva nu nyibli a win a kɪkɔlɛ, dɛ ɛ 'wɪ yɪ, ɛ nɔ- -bʊ: 'Blugba =dʊ a 'kʊn, ɛ nɔ- da 'a -kʊannunyibli gbagbɪ, ɛ 'mʊ 'wɪlɪ -mʊ' -hɾɛ, v kɔ bu 'pɛɛ -nɛ. ²⁴-Tɛ ɛ -tʊ 'wɪlɪ a 'mʊ a -hɪhɾɛ -wɪlɪ, -ɛ -bɪ v ya-a 'a -kʊannunyɔ -bɪ yɪ, -ɛ 'ble 'a gba kʊa. 'Wɪlɪ, ɛ 'ble kʊa, ɛ -wɛ 'lɪ 'wɪlɪbɛ -hʊɔhʊɪ nɪ. ²⁵Kɛɛ, 'wɪlɪdʊ a 'mʊ, -ɛ tɪ 'mʊ lɛ, ɛ 'yɪ 'lɪ 'a 'pɛɛle -wɛ. ɛ nɔ- mɔ 'kʊn a 'mʊ, bu lee nɛ 'a nyibli, ɛ wɛn: Ba gba nyiblo -bʊ, ɛ kɔ 'a nʊgba kɔ 'a 'yonʊ 'hʊɛn-, ba plo -nʊ, -wɛn =koyɔ, ɛ kɔ, ba plo 'a kʊkɔ-tɛblɪ a pɛpɛ, -ɛ di-e nu, ɛ 'mʊ gba a 'mʊ 'pɛɛ -nɪ.» ²⁶-ɛ -bɪ -kʊannunyɔ a 'mʊ, ɛ bla-a kwɪlɪ yɪ bu, ɛ wɛn: 'N 'ble -na bu kʊa, 'n nyaa -mʊ lɛ, kɔ =wɪv a 'lɪlɪ. 'N di -na gba a pɛpɛ 'nɪ 'pɛɛ -nɪ. ²⁷Bʊ pʊ 'kɪ lɛ, -ɛ -bɪ 'kʊn a 'mʊ, ɛ yru 'a nyatɪ, ɛ wɛn: 'Ye =bʊ -yɪ-tɪ 'pɛɛ -nɪ, 'n tɛ -mʊ bu, mu.

²⁸-Tɛ ɛ -hɔn 'v=v ye', ɛ yɪ nɪ mɪ, -ɛ -bɪ ɛ ye 'a 'bɪ -kʊannunyɔ -bɪ kɪ. 'A 'bɪ a 'mʊ, ɛ ye kɪ, ɛ 'ble 'a gba 'cɪmɪɛ kʊa. ɛ nɔ- -mʊ', 'kʊn tɛ wɛn bu, ɛ kɪlɔ 'a 'bɪ a mlɛnɪ nɪ, 'ɛ nyʊɛɛ lɛ, 'ɛ yɪ-tɪ -lee -nɪ: 'Na gba -mʊ', 'n kɔ 'lɪ -mʊ -mɔ, -nyɪ 'mɔ=ɔ, ²⁹'a 'bɪ a 'mʊ, 'ɛ bla-a kwɪlɪ yɪ bu, ɛ wɛn: 'N 'ble -na bu kʊa, 'n nyɛɛ -mʊ lɛ, kɔ =wɪv a 'lɪlɪ. 'N di -na gba 'nɪ 'pɛɛ -nɪ. ³⁰Kɛɛ, ɛ hɪa nɪ, 'ɛ nɪ 'v 'a 'bɪ a 'mʊ ke', 'ɛ pʊ=v =jɪ', ɛ 'mʊ 'lɪ nɪ -nɪnɪ, ɛ 'mʊ gba a 'mʊ 'pɛɛ -nɪ, 'tɪ- v 'mʊ=v bu tɛ. ³¹-Tɛ 'a 'bɪo -kʊannunyibli -mʊ', v 'ye dɛ a 'mʊ, -ɛ mu 'lu -mɔ, -ɛ -bɪ 'waa plɔ nɛɛ 'lɪ bu dtakɪ, 'v mu 'lɪ 'kʊn -mɔ, -tɛblɪ a pɛpɛ a 'mʊ, -ɛ mu 'lu -mɔ, 'v na-a -mɔ lɛ. ³²ɛ nɔ- mɔ 'kʊn bu da-a, ɛ wɛn: -Mɔ -kʊannunyɔ

-bu, -kɔ 'cre, gba a pepe -mu', 'n kɔ wen 'lɪ -mu -mɔ, 'wen, 'ye =bu =yɪ-tɪ 'pɛɛ -nɪ, 'n tɛ -mu bu, -tɛ -nyaa 'mʊ lɛ a -tɪ. ³³-Tɛ 'n -nu, 'nɪ yru -na nyai, kɛ- -kɔ -bu nu wen -na 'bɪhɪan -mʊ', 'a nyai a yuyruo. ³⁴Ɛ nu-o, 'kun a 'mʊ, 'ɛ kɔ yru'bɪbɪe diaki, 'a -tɪ, 'ɛ da 'a nyibli, ɛ wen: «Ba pʊ=v =jɪ', v 'mʊ=v -hʊɛn =tu, -ɛ di=e nu, ɛ 'mʊ 'lɪ nɪ -nɪnɪ, ɛ 'mʊ 'na gba a pepe -mʊ' pɛɛ -nɪ -wɛ.» ³⁵-Ɛ -bɪ kɛ- -Yusu pɪ 'kɪ de, ɛ wen: «Kɛ- nɪ -do, 'na 'Baɪ -mʊ', -ɛ nɪ 'lɪ yakɔ 'kwli, ɛ di 'aan 'yɪye nu. -Tɛblɪ -mʊ', 'aan 'bɪo Nyɪsua a nyibli nu 'a mʊ 'yɪ -hɪlɔn lɛ, 'bu mɔ, 'ba 'yɛ nɪ -hru 'a -tɪ -mɔ, 'kɪ 'lɪ 'aan =wɪ kɪ, -tɛ 'kun a 'mʊ, ɛ nu 'a nyiblo -mʊ' a =tɔ, kɛ- Nyɪsua di 'aan =tɔ nu -wɛ.»

De -mʊ', -Yusu tɔɔ -nɪ, 'kɪ 'v nyɪbʊ kɔ nʊgba 'hʊɛn- bu -hɪhɪe yɛ a -ta'
(Maki 10.1-12; Luku 16.18)

19 ¹-Tɛ -Yusu -wɛ tɔɔlɛ a 'mʊ -mɔ, -ɛ -bɪ ɛ -hɔn 'lɪ Galɪleblugba 'kwli nɪ, ɛ kɔ 'a -nagbopʊ 'hʊɛn-, 'v mu 'lɪ Sudeblugba 'kwli, 'kɪ 'lɪ Sudɛn a 'nɪkɪ. ²Nyibli -hʊɔhʊɪ, v nu- yɪ -Yusu =wɪen lɛ kʊɛ. Kɪklanyibli 'bu nɪ 'v, ɛ nɪ=e nɪ, 'waa 'kʊɛ 'ɛ -wɛ.

³Falɪsɪ=tumu a nyibli -mʊ', -v nɪ 'v, v nu- 'yɪya 'v=v 'hʊɪ bu, -ɛ di=e nu, v 'mʊ 'v=v lɛ =tɛɛ -nɪ, ɛ 'mʊ ka, 'kɪ 'v Nyɪsua ye'. Ɛ nɔ kɔ -tɪ 'v yɪ-tɪ lɛ 'bɛtɪ -nɪ, 'v pɪ lɛ: «Bɪ Nyɪsua a tɛtɛ hɪɛ=ɛ nɪ, -ɛ mɔ, -tonyiblo kɔ 'hru, 'kɪ bu pʊ 'lɪ 'a nʊgba -patʊ', 'kɪ 'v 'a -nɛ =dedede a -ta'?» ⁴-Ɛ -bɪ -Yusu =tu =nʊ =wɔn, ɛ wen: «N pʊ=v =haan-tɪ, -ɛ mɔ, a -hre=e nɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsuaɔrɪɛn 'kwli, -ɛ mɔ, 'klɔ a -wɪu=tuule', -tɛ Nyɪsua yɪ la -tonyiblo nɪ nɪ, ɛ nu=o nɪ, -tonyiblo a 'mʊ, 'ɛ mɔ nyɪbeyugbe kɔ nʊgba 'hʊɛn-. ⁵Ɛ nɔ- kɔ -tɪ nyɪbeyugbe 'mʊ 'v 'a 'baɪ kɔ 'a 'dɪɪ 'hʊɛn- bu hɪe, ɛ 'mʊ nʊgba kɔ, ɛ kɔ 'a nʊgba a 'mʊ 'hʊɛn-, v 'mʊ 'hʊɪ bu -nɪnɪ -nɪ, v nɪ 'hʊɛn a 'mʊ, v 'mʊ -tonyiblogblo nɪ -do -hɛ. ⁶Ɛ -hɛn 'nyɛ, -ɛ mɔ, v 'yɪ 'kɪ -tonyibli nɪ 'hʊɛn 'pa-, kɛɛ, v mɔ -tonyiblo nɪ -do =nɔɔ. 'A -tɪ o, nyɪbeyugbe kɔ 'a nʊgba 'hʊɛn-, Nyɪsua -nu, 'v -hɛ -tonyiblo nɪ -do, nyiblo =dʊ 'yɪ yɪ -blɛɛ -nɪ, bu -hɪhɪa =nʊ yɛ.» Kɛ- -Yusu pʊ =nʊ yɪ. ⁷-Ɛ -bɪ Falɪsɪ=tumu a nyibli -tu=o =wɔn, v wen: «De- kɔ -tɪ, 'kɪ 'lɪ tɛtɛ 'kwli, Nyɪsua a wɪnwɔn-hanyɔ Moɪsɛ 'ɛ hɪa=a, -ɛ mɔ, nyɪbeyugbe 'bu -hʊɛ bu pʊ 'lɪ 'a nʊgba -patʊ', -ɛ -bɪ bu 'cɪrɪ 'cɪrɛn, -ɛ hɪɛ=ɛ, -ɛ mɔ, ɛ pʊ 'lɪ-tɪ -patʊ', 'tɪ- bu -ha 'lɪ 'cɪrɛn a 'mʊ, bu -nyɪ -nɛ=ɛ?» ⁸-Ɛ -bɪ -Yusu wen 'nɪ: «Aan =wɪ a 'gboklɔlɛ a -tɪ -nɔɔ, Moɪsɛ 'ɛ -nyɪ 'a mʊ 'hru, 'kɪ ba pʊ 'lɪ 'aan nʊgbɪ -patʊ' lɛ. Kɛɛ, 'klɔ a -wɪu=tuule', ɛ 'yɪ la 'mʊ lɛ -nɪ. ⁹'N yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ, -ɛ mɔ, nʊgba 'bu 'yɪ 'v 'a nyɪbʊ bu -hɪe, 'tɪ- 'a nyɪbʊ a 'mʊ 'bu pʊ 'lɪ-tɪ -patʊ', 'tɪ- 'bu kɔ nʊgba -bɪ, -ɛ -bɪ ɛ nu -wɪawɪ.» ¹⁰-Ɛ -bɪ 'a -nagbopʊ yɪ 'kɪ-tɪ 'nɪ -lee -nɪ, v wen: «Bu mɔ, 'bu nɪ 'mʊ lɛ, 'kɪ 'v nyɪbeyugbe kɔ nʊgba 'hʊɛn- mɔ, -ɛ -bɪ ɛ nu -tɛɛ, 'kɪ v 'nɪ 'kʊkɔɔ 'lɪ -nɪ.» ¹¹-Ɛ -bɪ -Yusu =tu =nʊ =wɔn, ɛ wen: «Ɛ 'yɪ nyibli a pepe 'pa-, v 'yɪ 'lɪ-tɪ 'lɪ -wɛ, bu yru -tɪ a 'mʊ lɛ. Nyibli nɪ -do -mʊ', Nyɪsua -nyɪ 'klɪ, v nu- yruɪ -tɪ a 'mʊ lɛ. ¹²Ɛ kɔ -tɛblɪ -hʊɔhʊɪ, -ɛ nɪ=e, 'kɪ nyɪbɛpʊ 'yɛ nɪ kɔ nʊgbɪ: -v -bɪ nɪ 'v, 'v 'yɪ 'yonʊkɔdɛ, -v -bɪ 'v nɪ 'v, 'v -ha =nʊ bɔtɔ, -ɛ di=e nu, v 'nɪ -ha nʊgbɪ kɔ, -v -bɪ 'nɪ -kɔ=ɔ nʊgbɪ, -ɛ di=e nu, v 'mʊ Nyɪsua a -kuan

ni -do a -ti 'lu mɔ le -hie, Nyɩsua a 'mu, ε 'mu nyibli win ki -kɔɔ -ni. 'A -ti, nyiblo -bu, -ε -wε 'li -ti -bu a kua'buble, ε nɔ- -bu 'ble-e kua.»

-Te -Yusu da la Nyɩsua, 'ki bu nu la 'yonu -haande -mɔ
(Maki 10.13-16; Luku 18.15-17)

¹³ε kɔ la -nyrɔwɔ =du, 'v gba 'li 'yonu -Yusu yi, ε 'mu =nu dabu 'lu ble pu, kɔ, ε 'mu Nyɩsua da, Nyɩsua 'mu 'yonu a 'mu -haande -mɔ nu. Kεε, -te -nagbopu 'ye de a 'mu, -ε -bi v -tua 'waa -mɔ'puple, v wen: «A 'ni 'haa 'li-ɩ 'ku.» ¹⁴Kεε, -ε -bi -Yusu wen 'ni: «Ba -ha 'yonu mε le, bu di 'nε- 'mu -mɔ. A 'ni 'kaa 'li =nu yi, -ε nu-o, nyibli -mu', -v 'wi- 'yonu -bu yi, v nu- di 'li Nyɩsua a 'klɔ yrayru 'kwli pa.» ¹⁵'ε -tua 'waa dabu a 'lublepuɔv, 'ε de Nyɩsua, 'ki bu nu =nu -haande -mɔ. -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi ε -hɔn 'li -tite a 'mu ni, 'ε -mu.

-Yusu kɔ gblotayu -mu', -ε mɔ la dekonɔ 'hven-
(Maki 10.17-31; Luku 18.18-30)

¹⁶-Nyrɔwɔ =du 'kwli, gblotayu =du, ε nɔ- 'yɩya 'v -Yusu 'hvi bu, 'ε yi-ɩ 'beti -ni, ε wen: «Tɔɔnɔ o, =haande a 'di -bi 'n di nu, 'ti- Nyɩsua a 'klɔ yrayru -mu', -ε 'ye ni -wε 'li, 'mu=v kɔ 'li?» ¹⁷-ε -bi -Yusu wen: «Dε- kɔ -ti -ni yi 'mu 'beti -ni, 'ki 'v =haande a -ta' 'li? Nyɩsua ni -do, ε nɔ- mɔ =haannyiblo. 'Bu mɔ, =ni yi-ɩ ni -hɔε, 'ki Nyɩsua bu -nyi -mu 'klɔ yrayru -mu', -ε 'ye ni -wε 'li, -ε -bi =tuu 'v 'a tete 'v.» ¹⁸-ε -bi ε 'beti-e ni, ε wen: «Tete a 'di -bi 'n di 'v =tuu -ni 'li?» -ε -bi -Yusu wen: «=Ni 'laa 'li nyiblo, =ni 'nuo 'li -wlawli, =ni 'yrie 'li, =ni 'puv 'li nyiblo hi ki, ¹⁹=tuu 'v -na 'bai kɔ -na 'dii 'hven-, 'ki 'li nɔεle 'kwli, nɔε -na 'bihuan -tonyiblo, =wi yi -te -nu -na dɔɔnu a nɔεle.» ²⁰-ε -bi gblotayu a 'mu, ε wen: «'ε mɔ -teε, tete a pepe a 'mu, 'n =tuu 'v=v ni. De a 'di -bi 'n kɔ =bu nu de?» ²¹-ε -bi ke- -Yusu pi-ɩ yi, ε wen: «'Bu mɔ, =ni -hɔε -bu 'sii 'v yi pepe, mu, -bu plo -na kukɔ-tebli a pepe, -bu -nyi 'a 'wliye =hwennyibli le, Nyɩsua 'mu -mu =haande gbagbu -mɔ nu, 'ki 'li yakɔ 'kwli. =Ni nu 'ki-ɩ, -ε -bi kɔε 'mu =wien le, =mu 'na -nagbopi -hε.» ²²Gblotayu -mɔ -bi, -te ε 'win -ti a 'mu, -Yusu -hla, -ε -bi 'a =wlv bi =hlɔn, 'ε -hɔn 'v=v 'hvi, -ε nu-o, 'a kukɔ-tebli -hu ni diakti.

²³-Te ε mu 'ki, -ε -bi ke- -Yusu pi 'a -nagbopu yi, ε wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mɔ, ε di 'mu 'ni kla, 'ki dekonɔ bu di 'li Nyɩsua a 'klɔ yrayru 'kwli pa. ²⁴'ε mɔ =han-ti, ε kla 'mu ni, 'ki 'v dekonɔ -mɔ', -ε kuo nε 'a kukɔ-tebli =wlv yi, bu kuo Nyɩsua =wlv yi, bu pa 'li Nyɩsua a 'klɔ yrayru 'kwli, 'ε -hi 'v =gbuku-so bu naa 'v 'die a 'hɔv 'yri.» ²⁵-Yusu a puɔpuwin a 'mu, ε maa nε 'a -nagbopu wɔn le diakti. 'A -ti, v wen: «'Bu kɔ bu ni 'mu le, -ε -bi nyiblo =du 'yi 'li-ɩ 'li -wε, bu pa 'li Nyɩsua a 'klɔ yrayru 'kwli.» ²⁶-Yusu 'ye =nu -yeye, ε wen: «'Ki 'li -tonyiblo a dɔɔnu a 'klɔ 'kwli, ε 'yi 'li-ɩ 'li -wε, bu kuo Nyɩsua =wlv yi, 'ti- bu pa 'li 'a 'klɔ yrayru 'kwli. Kεε, 'ki 'li Nyɩsua a 'klɔ 'kwli, 'a -nε =dedede -wε 'li nɔεle.»

27-Ɛ -bɪ kɛ- Piɛlɪ pɪ -Yusu yɪ: «-A mʋ -mɔ -bɪ 'lɪ? 'Ye kɛ, -a hie 'v -aan nyibli bʋ, ɛ kɔ -aan -teblɪ a pɛpɛ 'hʋɛn-, -a yɪ -mʋ =wien le kʋɛ. 'A -tɪ, de a 'dɪ -bɪ Nyɪsʋa di -a mʋ -nyɪ 'lɪ?» 28-Ɛ -bɪ -Yusu wɛn: «N yɪ 'a mʋ 'nɪ -lee -nɪ, -ɛ mɔ, 'mɔ -bʋ, -ɛ mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyibli, tɪ -mʋ', -ɛ kɔ 'yri 'n di 'v 'na bodɔgbata -mʋ' kɪ bʋ nɪ, 'kɪ 'lɪ 'klɔ yrayrʋ -mʋ' 'kwli, tɪ a 'mʋ 'yri, 'a mʋ -mʋ', -v mɔ 'na -nagbopʋ nɪ -pu -tu 'v 'hʋɛn, 'kɪ a di 'v 'aan -nɛ gbattɪ kɪ blɛ nɪ -wɛ, -ɛ di-e nu, a 'mʋ Yisraekʋɛ a -tugbɪ nɪ -pu -tu 'v 'hʋɛn -bati le -pʋʋ -nɪ. 29Kɔ, 'a -nɛ nyiblo 'bʋ hie 'v 'a 'kayo bʋ, kɔ 'a 'dɪayɪnʋ, kɔ 'a 'bat kɔ 'a 'dii, kɔ 'a nʋgba kɔ 'a 'yonʋ, kɔ 'a -cii 'hʋɛn-, 'na nʋɛle a -tɪ, nyiblo a 'mʋ, -teblɪ Nyɪsʋa di-e -nyɪ, ɛ di 'nɪ -hʋ dɪaktɪ, ɛ 'mʋ 'v 'a de -mʋ', ɛ hie 'v bʋ 'v -hi, Nyɪsʋa 'mʋ=v 'klɔ yrayrʋ -mʋ' -nyɪ, -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ. 30Kɛɛ, nyibli -mʋ', -v nɪ 'v 'waa 'bio 'lu yɪ, 'kɪ 'lɪ -tɛ tɪ nɛ -bʋ 'kwli, 'waa -hʋɔhʋɪ, v nʋ- di 'lɪ 'waa 'bio bʋ nɪ -nyrɔwɔ =dʋ, ɛ kɔ, nyibli -mʋ', -v nɪ 'lɪ 'waa 'bio bʋ, 'kɪ 'lɪ -tɛ tɪ nɛ -bʋ 'kwli, 'waa -hʋɔhʋɪ 'mʋ 'v 'waa 'bio 'lu yɪ nɪ, -nyrɔwɔ =dʋ.»

-Tɛ -Yusu pʋ la -cikɔnyɔ kɔ -kvannunyibli 'hʋɛn- a 'ledʋ

20 1(-Ɛ -bɪ -Yusu pʋ 'ledʋ -bɪ, ɛ wɛn:) «Nyɪsʋa 'bʋ kɔɔ nyibli win kɪ, de ɛ 'wɪ yɪ, ɛ nɔ- -bʋ: 'Dʋdɔnyɔ gbagbʋ =dʋ, ɛ nɔ- 'hri -nyrajruwɔ =dʋ, 'ɛ mu -kvannunyibli le =mʋɔ mɔ, -ɛ di-e nu, v 'mʋ 'a -kʋan nu, 'kɪ 'lɪ 'a -ci kɪ. 2-Tɛ ɛ 'yɛ yɪ-henyibli, -ɛ -bɪ ɛ kɔ =nʋ 'hʋɛn-, v -yra-a nɪ, 'kɪ bʋ 'pɛɛ =nʋ -nyrɔwɔ 'mumu a 'wliye, 'ɛ lee =nʋ, 'kɪ bʋ mu 'a -kʋan nu, 'kɪ 'lɪ 'a -ci kɪ. 3Muu 'v 'yru bʋ 'yaa 'v a ti 'yie, -ɛ -bɪ ɛ 'hri nɪ de, 'ɛ mu 'lɪ -tɪtɛ -mʋ', nyibli -mʋ', -v =mʋɛ -kʋan le, v yɪ 'v blɛ nɪ, 'kɪ 'v -tɪtɛ a 'mʋ, 'ɛ yɛ 'v nyibli -bɪ bʋ, -v 'yɛ nɪ nu -kʋan =dʋ. 4-Ɛ -bɪ ɛ wɛn: Ba mu 'lɪ 'na -ci kɪ -wɛ, a 'mʋ -kʋan nu. 'Wliye -mʋ', -ɛ blɛɛ nɛ 'a mʋ yɪ, 'n di 'a mɔ=ɔ 'nɪ -nyɪ. 5Ɛ nɔ- mɔ nyibli a 'mʋ, bʋ mu 'lɪ 'a -ci kɪ. Muu 'v 'yru bʋ nyra bʋ a ti 'yie, -ɛ -bɪ ɛ 'hri nɪ de, 'ɛ mu -kvannunyibli -bɪ le =mʋɔ mɔ. De nɪ -do a 'mʋ, ɛ nɔ- ɛ -nʋ 'yru-hiile a ti 'yri. 6-Tɛ ɛ hie 'lɪ -haawɔ nɪ -do, nyibli 'mʋ -kʋan bʋ -nyraa -nɪ, -ɛ -bɪ ɛ 'hri nɪ de, 'ɛ mu 'lɪ -tɪtɛ -mʋ', nyibli -mʋ', -v =mʋɛ -kʋan le, v yɪ 'v blɛ nɪ, 'ɛ yɛ 'v nyibli -bɪ bʋ de, ɛ wɛn: De- kɔ -nyrɔwɔ -gbʋ -bʋ, a yɪ mɔ -hii -nɪ, 'kɪ a 'yɛ nɪ nu -kʋan 'lɪ? 7-Ɛ -bɪ v =tu-o =wɔn, v wɛn: Nyiblo =dʋ 'yɪ -a mʋ -kʋan -mɔ -pʋ a -tɪ =nɔ. -Ɛ -bɪ ɛ wɛn: 'Bʋ nɪ 'mʋ le, -ɛ -bɪ ba mu 'lɪ 'na -ci kɪ -wɛ, a 'mʋ 'na -kʋan nu.

8-Tɛ 'yru yɪ 'lɪ yakɔ 'kwli le nɪ -wɛ, -ɛ -bɪ -cikɔnyɔ da 'a -kvannunyibli a nyiblo gbagbʋ nɪ, ɛ wɛn: Da -kvannunyibli a pɛpɛ, =mʋ =nʋ 'pɛɛ -nɪ. Yɪ-henyibli -bʋ 'pɛɛ -nɪ, v nʋ- mɔ nyibli -bʋ, -v pɛɛ 'tɔ, 'n pʋ -kʋan kɪ. Ɛ nɔ- di nu -nunu, yɪ-henyibli -mʋ', 'n pʋ wɛn -kʋan kɪ, =mʋ =nʋ kɪ yɛ. 9Nyibli -mʋ', -v nu -haawɔ nɪ -do a -kʋan, -tɛ v -di, v 'yɛ -nyrɔwɔ 'mumu a 'wliye. 10-Tɛ nyibli -mʋ', -v mɔ wɛn yɪ-henyibli, v pʋ wɛn -kʋan kɪ, v 'yɛ de a 'mʋ, -ɛ mi 'lu -mɔ, -ɛ -bɪ 'waa =wɪt wɛn, 'waa -nɛ 'wliye di 'nɪ -hʋ, ɛ 'mʋ 'v 'waa 'bio a -nɛ 'v -hi. Kɛɛ, v -nyɪ =nʋ -nyrɔwɔ 'mumu a 'wliye -wɛ. 11-Tɛ v -nyɪ =nʋ 'wliye a 'mʋ, -ɛ -bɪ v pʋ -cikɔnyɔ yru le, 12 v wɛn: Nyibli -mʋ', -v

pɛɛ 'tɔ, -v nu -haawɔ ni -do a -kvan, kɔ -a mu -bu, -v -tva wen 'li -hven a 'yiye, -nyrɔwɔ -gbu -bu 'kwli, 'yru yi ke yi -hven -ni, v kɔ -a mu 'hven-, 'wliye ni -do, ε nɔ- pɛɛ nɛ -a mu. ¹³Kɛɛ, -cikonyɔ =tu 'a nyiblo ni -do =wɔn, ε wen: 'Buhian o, 'n 'yi -mu -kaa -ni. =Bɪ -kɔ 'mu 'hven-, -a 'yi wen=ε -yra, 'ki -bu 'pɛɛ wen -mu -nyrɔwɔ 'mumu a 'wliye. ¹⁴'A -ti o, gba -na 'wliye, -bu mu. Nyibli -bu, -v pɛɛ 'tɔ, 'n pu 'v -kvan 'yie, 'wliye ni -do -mu', 'n -hva -bu -nyi =nu, 'wliye ni -do a 'mu, ε nɔ- 'n -hva =bu -nyi -mu -we. ¹⁵-Tɛ 'n ni 'na kukɔ-tebli a naale, 'mɔ kɔɔ 'li-ti -mɔ. =Bɪ ca =tui, -tɛ 'na =wlv nɔ yi a -ti?»

¹⁶-ɛ -bi -Yusu wen 'ni de: «'A -ti o, nyibli -bu, -v ni 'li 'waa 'bio bu, -nyrɔwɔ =du, v nu- di 'v 'waa 'bio 'lu yi ni, ε kɔ, nyibli -mu', -v ni 'v 'waa 'bio 'lu yi, v nu- di 'li 'waa 'bio bu ni.»

-Tɛ -Yusu hla la 'a 'kukɔv kɔ 'a 'klɔ'huhru a -ti, 'a 'wɪ ni ta a 'wɔ, nɔ- bu
(*Maki 10.32-34; Luku 18.31-34*)

¹⁷-Tɛ -Yusu -yre, -ε -bi ε 'tiɛ gbɛ 'hru 'lu -mɔ, ε kɔ 'a -nagbopu 'hven-, 'v mi 'li Jrusredɔ 'kwli. Bu yi 'ki 'hru ni nɛ, -ε -bi -Yusu da 'a -nagbopu ni -pu =tu 'v 'hven ni, 'v bii yi, 'e lee =nu, ε wen: ¹⁸«Ba pu 'mu nva yi bu. Jrusredɔ, -a mi 'li 'kwli, 'mɔ -bu, -ε mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'ki v di 'li 'mu Nyɪsua a -cɔhlonpinyv gbagbi -ji' pu, kɔ tetetɔonyv 'hven-, v 'mu 'mu -bati le -puv -ni, v 'mu le pu, 'n blɛɛ 'kukɔv yi. ¹⁹'Bu -hi, 'ti- v 'mu 'mu nyibli -mu', -v 'yi Nyɪsua -yi -ji' pu, nyibli a 'mu, v 'mu 'mu 'caa -ni, v 'mu 'mu lɔkɔ -bii -ni, 'ti- v 'mu 'v 'mu tugbɛ 'yie -kɔɔ -ni, -ε di-e nu, v 'mu 'mu 'la. -Nyrɔwɔ ni 'hven 'bu -hi, ta a -nyrɔwɔ, Nyɪsua kɔ bu -ha 'li 'mu 'kukonyibli 'nyi, bu -ha 'mu 'klɔ.»

-Tɛ Sakti kɔ Saan 'hven-, 'waa 'dii lee la -Yusu, -ε mɔ, ε -hve=ε ni, 'a 'yonv
bu ni -hvan 'v -Yusu 'hvi bu, 'ki 'li Nyɪsua a bunule'
(*Maki 10.35-45*)

²⁰-Tɛ de a 'mu, ε -hi, -ε -bi Sebede a nugba, ε nɔ- 'yiya 'v -Yusu 'hvi bu, ε kɔ 'a 'yonv ni 'hven 'hven-, -v mɔ -Yusu a -nagbopu Sakti kɔ Saan, 'e bla-a kwli yi bu, -ε di-e nu, ε 'mu=v de -hva. ²¹-ɛ -bi ke- -Yusu pi-ti yi, ε wen: «De a 'di -bi -hve -bu nu, 'ki 'v -mu -mɔ 'li?» -ɛ -bi ε =tu-o =wɔn, ε wen: «Ti -mu', -ε kɔ 'yri -di nyibli a pepe win ki -kɔɔ -ni, 'ki 'li Nyɪsua a bunule', 'n -hve=ε ni, -bu wen, 'na 'yonv ni 'hven -bu, bu ni 'v -mu 'hvi bu, -do 'ki 'li -na diidektɪbia ki, -do -bi 'ki 'li -na kamlaktɪbia ki.» ²²Ke- -Yusu pi =nu yi: «De -bu, a -hve, de bu di 'nyre -hen, a 'yi-ti -yi. =Bɪ -hwendv -mu', 'n di 'ye, a -we 'li ba 'ye-e ni?» -ɛ -bi v wen: «-A -we 'li-ti ni.» ²³-ɛ -bi ε wen: «'E mɔ -han-ti, -hwendv a 'mu, 'n di 'ye, a 'mu=v 'ye. Kɛɛ, nyiblo, -ε kɔ -bu ni 'na diidektɪbia ki bu, kɔ, nyiblo -bu -mu', -ε kɔ -bu ni 'na kamlaktɪbia ki bu, ε 'yi 'mɔ 'pa-, 'ni -wa-a li -nu 'nyre ni. 'Na 'Bat Nyɪsua a =gbetu, ε nɔ- di nyibli a 'mu 'nyre wa.»

²⁴-Tɛ -nagbopu ni -pu -bi -mu', v 'wɪn -ti a 'mu, 'dtayɪnv ni 'hven, v lee -Yusu, -ε -bi v -tva 'waa yru a lepυle. ²⁵ε nɔ- mɔ -Yusu bu da 'waa pepe,

ε wen: «A yi-e ni, -ε mɔ, 'klɔ -bu a 'luyɪnɪnyɔ, -v nεε 'waa dakɔ, v -tui -nu -hwen, 'v yɪ -nu 'plɔ. 'Waa 'kunde a 'mɔ, v nii 'li-ti 'cre 'kwli. 26 'A mɔ -mɔ -bi, ε 'yɪ yɪ -blεε -ni, bu =ti 'mɔ lε, 'kɪ 'li 'a mɔ 'nyɪ. Nyiblo 'bu -hve bu mɔ 'aan naanyɔ, nyiblo a 'mɔ, ε blεε yɪ, bu mɔ 'aan -hεenyɔ. 27 Ε kɔ, 'kɪ 'li 'a mɔ 'nyɪ, nyiblo 'bu -hve bu mɔ 'aan 'luyɪnɪnyɔ, nyiblo a 'mɔ, ε blεε yɪ, bu -we -mɔ, 'kɪ bu -hεε nε 'aan pεpε. 28 'Na 'mumu -bu, -ε mɔ -tonyibli a pεpε a Nyiblo, 'n 'yɪ -di, 'kɪ nyibli bu -hεε 'mɔ, kεε, 'n di ni, 'kɪ -bu -hεε nyibli, ε kɔ, -bu -ha 'na dɔɔnu, 'mɔ 'ku, -ε di-e nu, 'na 'kɔkɔv a 'mɔ, ε 'mɔ=v nu, Nyɪsva 'mɔ nyibli -huɔhuɪ =gble, 'kɪ 'v 'waa dε 'kuku -mɔ.»

-Tε -Yusu nu la-a, 'yii'dɔnyɔ -dɔ, 'waa 'yii kle la yɪ
(Makt 10.46-52; Luku 18.35-43)

29 -Tε dε a 'mɔ, ε -hi, -ε -bi -Yusu kɔ 'a -nagbopɔ 'hven-, 'kɪ v -hven 'li 'dɔ -mɔ', v dεε Seliko 'kwli. -Tε v yɪ 'dɔ a 'mɔ 'kwli ni =ti, nyibli -huɔhuɪ kve -nu =wien. 30 'Hru a 'mɔ, v nε, ε nɔ- kɔ 'nyɪa 'yri 'yii'dɔnyɔ ni 'hven ni 'v bu. 'Yii'dɔnyɔ a 'mɔ, v 'wɪn ni, -ε mɔ, -Yusu, ε nɔ- yɪ -hi. Ε nɔ- mɔ bu 'yaa 'li win, v wen: «Tɔɔnyɔ o, Dafidɪ a 'Yu, yru -aan nyai mɔ!» 31 Nyibli -mɔ', -v ni 'v -tuo a 'mɔ kɪ, v -tva 'waa -mɔ'pɔplε, v wen: «Ba ma wien mɔ!» Kεε, v hɪa ni, 'v 'sii yɪ, 'v 'yεε 'li win, v wen: «Dafidɪ a 'Yu, yru -aan nyai mɔ!» 32 -Tε -Yusu 'wɪn 'waa win, -ε -bi ε nyra bu, 'ε da -nu. -Tε v nyre 'v=v 'hvi, -ε -bi -Yusu 'beti -nu ni, ε wen: «Dε a 'di -bi a -hve, -bu nu, 'kɪ 'v 'a mɔ -mɔ 'li?» 33 -ε -bi v wen: «Tɔɔnyɔ o, -a -hve -bu nu=o, -aan 'yii -bu, -v kle, bu kle yɪ!» 34 Ε nɔ- mɔ -Yusu bu yru 'waa nyai, bu -hren 'waa 'yii lε. Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi v ni 'hven a 'mɔ, v -tva lεyuyruo, 'v bi 'v -Yusu ke', 'v -tva 'a =wienlekɔkɔvε.

-Tε -Yusu 'ya la Jrusredɔ 'kwli
(Makt 11.1-11; Luku 19.28-40; Saan 12.12-19)

21 1 -Tε -Yusu kɔ 'a -nagbopɔ 'hven-, v mi 'li Jrusredɔ 'kwli, -ε -bi 'kɪ v nyre 'li 'dɔ -mɔ', -ε kɔ 'nyre mɔ Betɪfase 'kwli, -ε ni 'v dugba -mɔ' =hlɔn, -ε kɔ 'lu olifieti ni 'li, -Yusu 'ε lee nε 'a -nagbopɔ ni 'hven. 2 Kε-ε pɪ -nu yɪ: «'Dɔ -mɔ', -ε ni 'li 'a mɔ ye', ba mu 'li-ti 'kwli. 'Ba 'ya 'dɔ, a di yεε 'v 'kasra kɔ 'a 'yu 'hven-, v mva bu. 'Ba yεε 'v -nu bu, -ε -bi ba =wle -nu, ba ya 'mɔ -nu yɪ. 3 Nyiblo -dɔ 'bu 'beti 'a mɔ, -ε -bi kε- ba pɔ: Kɔkɔnyɔ, ε nɔ- -hve -nu. 'Ba hla-a, ti ni -do a ti 'yri, ε di 'ni wen, a 'mɔ 'li -nu 'li ya.»

4 Dε a 'mɔ, ε mu 'lu -mɔ, -ε di-e nu, -ti -mɔ', Nyɪsva a winwɔn-hanyɔ hla la, ε 'mɔ -nue -ni. -Ti a 'mɔ, ε nɔ- -bu:

5 «Kε- ba pɔ Siondɔ (-ε mɔ Jrusredɔ) a nyibli yɪ:

Ba 'ye kε, 'aan -nε Bodɔ, ε nɔ- yɪ 'nε- 'a mɔ -mɔ di.

Ε =tɔ 'li 'a dɔɔnu ni,

'ε 'ya 'v 'kasra kɪ, ε kɔ 'kasrayu 'hven-.»

6 -Tε -Yusu lee la 'a -nagbopɔ ni 'hven a 'mɔ, -ε -bi v mu ni, 'v nu dε -mɔ', -Yusu lee =nu, 7 'v ya 'kasra kɔ 'a 'yu a 'mɔ 'hven- -Yusu yɪ. -Tε v 'ya =nu, -ε

-bɪ 'waa dant kɔ 'waa wlawlɪ 'hʊɛn-, ɛ nɔ- v pʊ 'v 'kasrɪ a 'mʊ kɪ blɛ, -ɛ di-e nu, -Yusu 'bʊ 'ya 'v-v kɪ, ɛ 'mʊ dant a 'mʊ kɪ bʊ nɪ. (-ɛ nu-o, ɛ tʊɛ -nɛ nyibli nɪ, -ɛ mɔ, ɛ mɔ bodɔɔ -nɔɔ, -ɛ yɛ 'lɪ kɪbʊwɛɛnle 'lɪ, ɛ 'yɪ tʊ 'pa-, ɛ 'nɪ -ya-a 'lɪ-tɪ 'lɪ. ɛ nɔ- kɔ -tɪ, 'ɛ 'ya 'v 'kasrɪ a 'mʊ kɪ.)⁸-Tɛ v yɪ 'lɪ nɪ di, nyibli -hʊɔhʊ pʊ 'v 'waa dant 'hru wlɔn blɛ. -ʊ -bɪ nɪ 'v, 'v 'bɛ -hugbɪ, 'v pʊ 'v-v 'hru wlɔn blɛ, -Yusu 'ɛ nɛ-ɛ kle, ʎnyibli 'v nɛ-ɛ yɛ' lɛ, kɔ, -v bɪ 'v yɪ-tɪ =wien lɛ kʊɛ. Kɛ- v nɪ, 'v 'yɛɛ 'lɪ win, v wen: «-Na 'wio, Dafidɪ a 'Yu, -mɔ -bʊ, -ɛ yɪ 'lɪ di, 'kɪ 'lɪ Kʊkɔnyɔ Nyɪsʊa a 'nyre 'kwli. Nyɪsʊa bʊ kɔ -tɪ a 'yɪ'buale, 'kɪ 'lɪ yakɔ 'kwli!»¹⁰-Tɛ -Yusu pa 'kɪ 'lɪ Jrusredɔɔ 'kwli, -ɛ -bɪ 'dɔɔ mi 'lɪ, 'ɛ yɪ 'lɪ di, 'v yɪ lɛ 'beti -nɪ: «Nyiblo a 'dʊ -bʊ ɛ pa 'mʊ 'lɪ?»¹¹-ɛ -bɪ nyibli wen: «ɛ nɔ- mɔ Nyɪsʊa a winwlɔn-hanyɔ -Yusu. 'Kɪ ɛ 'tɪ 'lɪ Nasaletɪ, 'kɪ 'lɪ Galileblɔgbɔ 'kwli.»

-Tɛ -Yusu bla la -teblɔplonyibli lɛ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊa a 'kagbau a -yaa 'kwli
(Makɪ 11.15-19; Luku 19.45-48; Saan 2.13-22)

¹²-Yusu -mɔ -bɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊa a 'kagbau a -yaa 'kwli, 'kɪ ɛ pa 'lɪ. 'Kɪ 'lɪ -yaa a 'mʊ 'kwli, 'kɪ puplonyibli nɪ 'lɪ, 'wluɔgbɔ-teblɪ -bʊ, v nɪ, 'v yɪ Nyɪsʊa a -cɔhlɔn pɪ, ɛ nɔ- v ple. 'Kɪ 'v -tɪtɛ nɪ -do a 'mʊ, 'kɪ 'wli'cɪcɪnyʊ nɪ 'v -wɛ, 'v yɪ huapʊwli 'cɪcɪ -nɪ. -Tɛ -Yusu yɛɛ 'v =nʊ bʊ, -ɛ -bɪ ɛ -tʊa 'waa lɛbʊbla, 'ɛ yɪ 'wli'cɪcɪnyʊ a 'teble yɪ blɛ =jɪjɪri -nɪ, 'ɛ 'nyrɛɛ 'lɪ -hungboplonyʊ a gbatɪ yre. ¹³Kɛ- ɛ pɪ =nʊ yɪ, ɛ wen: «ʊ 'cru la 'lɪ-tɪ Nyɪsʊacrɪɛn 'kwli nɪ, -ɛ mɔ: Nyɪsʊa wen 'nɪ: 'Na 'kayɪ nɪ 'v nɪ, -ɛ di-e nu, nyibli 'mʊ 'lɪ 'mʊ -daa -nɪ.» Kɛ- -Yusu pɪ de, ɛ wen: «Kɛɛ, 'a mʊ -mɔ -bɪ, a nɪ 'kayɪ a 'mʊ 'yɪyrinyibli a 'kayɪ -mɔ.»

¹⁴Tɪ nɪ -do a 'mʊ 'yɪrɪ, -ɛ -bɪ 'yɪi'dɔnyʊ kɔ nɪanɪnyʊ 'hʊɛn-, v nʊ- 'yɪya 'v -Yusu 'hʊɪ bʊ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊa a 'kagbau a -yaa 'kwli, -Yusu, 'ɛ nu-o, 'waa 'kʊɛ 'ɛ -wɛ. ¹⁵Nyɪsʊa a -cɔhlɔnpɪnyʊ gbɔgbɪ kɔ tetɛtɔnyʊ -mʊ', -v nɪ 'v -tʊo a 'mʊ kɪ, v 'yɛ -wliɛkɛɛ-teblɪ a 'mʊ nɪ, -Yusu -nɪ, 'v 'wɪn 'yonʊ a win, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊa a 'kagbau a -yaa 'kwli, 'yonʊ a 'mʊ, 'v 'yɛɛ 'lɪ win, 'v pɪ lɛ: «-Na 'wio, Dafidɪ a 'Yu!» ɛ nɔ- nu-o, nyibli gbɔgbɪ a 'mʊ, 'v bɪ yɪrʊ' lɛ, ¹⁶'v lee -Yusu, -ɛ mɔ: «-Bɪ -tɪ -mʊ', v hɛ, =yɪ-tɪ 'nɪ 'wɪn?» -ɛ -bɪ -Yusu wen: «Iɪn, 'n yɪ-tɪ 'nɪ 'wɪn. 'N pʊ-v =haan-tɪ, -ɛ mɔ, -tɪ -mʊ', v 'cru la 'lɪ Nyɪsʊacrɪɛn 'kwli, a -hre-e nɪ. -Tɪ a 'mʊ, ɛ nɔ- -bʊ: Nyɪsʊa o, 'n nu-o nɪ, 'yonʊ kɔ 'nyɪnyayonʊ 'hʊɛn- 'v pɪ -mʊ 'nyre lɛ -wɛ.»

¹⁷-Tɛ ɛ pʊ 'kɪ lɛ, -ɛ -bɪ ɛ -hɔn 'v -nʊ 'hʊɪ, 'ɛ mu 'lɪ Betanidɔɔ 'kwli. 'Kɪ ɛ pɛɛ 'lɪ.

-Tɛ -Yusu pʊ la tugbe -mʊ', v dɛɛ figie 'jɪɔ -mɔ
(Makɪ 11.12-14,20-24)

¹⁸-Tɛ -nyre -nyɛ, -ɛ -bɪ -Yusu kɔ 'a -nagbopʊ 'hʊɛn-, v yɪ -mɛ kle, 'v yɪ 'lɪ Jrusredɔɔ 'kwli di. Bʊ yɪ 'kɪ nɪ di, -ɛ -bɪ 'kanʊ bɪ 'lɪ -Yusu 'kwli. ¹⁹Bʊ ta 'kɪ 'lɪ ye' lɛ, -ɛ -bɪ ɛ 'yɛ tugbedʊ -mʊ', v dɛɛ figie nɪ. 'Kɪ ɛ nyra 'v 'hrunyɪa 'yɪrɪ

bu, 'e mu 'u=v -hlɔn, kɛɛ, hawi ni -do, ε nɔ- ε yɛɛ 'li-ti yra bu. ε nɔ- mɔ bu lee tugbe a 'mu, -ε mɔ: «Kɔɛ ke 'ki mɔ bu, -ni 'tɔv 'ki 'kui de, 'klɔ -mɔ 'klɔ.» Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi tugbe a 'mu, ε 'ku ni.

20-Te -Yusu a -nagbopu 'ye dɛ a 'mu, -ε -bi 'waa =wli kɛɛ lɛ dtaki, 'u 'beti -Yusu, v wen: «Dɛ- nu 'ki-ti, tugbe -bu, 'e 'wɔ 'u ti ni -do a 'ti 'yri, 'e 'ku 'li?» 21-ε -bi -Yusu =tu =nɔ =wɔn, ε wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mɔ, 'bu mɔ, 'ba kuo Nyisva =wlv yi -tɛɛ, ε kɔ, 'ba 'yɛ ni pu gble, a -wɛ 'li ba nu dɛ -bu, 'n nuu tugbe -bu -mɔ ni. ε 'yi dɛ ni -do a 'mu 'pa-. A -wɛ 'li ba lee dugba -bu ni -wɛ: -Hɔn mɔ -tɛtɛ -bu, -bu bi 'li 'yru -mɔ, -ε -bi dɛ a 'mu, ε di mu 'lu -mɔ. 22'Bu mɔ, 'ba yi Nyisva dɛ ni -hɛɛ, 'ba kuo =nɛ =wlv yi, -ε mɔ, ε di-e 'a mu 'ni -nyi, 'e mɔ =han-ti, ε di 'a mɔ=ɔ 'ni -nyi.»

-Te -Juukɛ a naanyu, v yi la -Yusu le 'beti -ni, -ε mɔ, nyɔ- -nyi-e 'kli, 'ki bu nu -tebli -mu', ε ni
(Maki 11.27-33; Luku 20.1-8)

23-Te dɛ a 'mu, ε -hi, -ε -bi 'ki -Yusu mu 'li Nyisva a 'kagbau a -yaa 'kwli, 'e -tva nyibli Nyisva a -ti a tɔɔlɛ. Bu ni 'ki 'li tɔɔlɛ 'kwli, -ε -bi Nyisva a -cɔhlɔnpinyu gbagbi, v kɔ -Juukɛ a 'blu a nyibli -bi 'hɛn-, v 'yiya 'u=v 'hɔi bu, v wen: «Nyiblo a 'di -bi -nyi 'ki -mu 'kli, 'ki -bu bla -tebliplonyibli -bu le 'li? Nyiblo a 'di -bi -lee -mu -wɛ, -bu nu -tebli a pɛpɛ -bu, -ni 'li?» 24-ε -bi -Yusu =tu =nɔ =wɔn, ε wen: «'Na 'mumu -bu, 'n di 'beti 'a mu dɛ. 'Bu mɔ, 'ba -hihia 'mu kle, -ε -bi 'n di 'a mu kle 'ni -hihia -ni -wɛ. 25-Bu 'beti 'a mu: Nyiblo a 'di -bi -lee la Saan, 'ki bu pu la nyibli 'nie 'lu le 'li? -Bi Nyisva =nɔ, -u'v- -tonyibli =nɔ?» -ε -bi v -tva 'waa dɔnɔ a lɛ'betile, v wen: «-Bi' -a di 'ki pu 'li? 'Bu mɔ, -ba pu le: Nyisva -lee la 'nɛ-ε, -ε -bi ε di -hian -mɔ, ε 'mu -a mu 'beti -ni: -Ti -mu', Saan hɛ la, dɛ- kɔ -ti 'a 'yi 'ki-ti -haan-ti -pu 'li? 26Mɔ, 'bu mɔ, -ba pu le: -Tonyibli =nɔ, -ε -bi nyibli kɔ bu yɛɛ nɛ -a mu -ti, -ε nu-o, -tonyibli a pɛpɛ pu=v -haan-ti, -ε mɔ, Saan mɔ la Nyisva a winwɔn-hanyɔ =nɔ.» 27ε nɔ- nu-o, 'u =tu -Yusu =wɔn, v wen: «-A 'yi 'a -dedede -yi.» -ε -bi -Yusu wen: «'Na 'mumu, 'n 'yi 'li-ti 'li -wɛ, -bu lee nɛ 'a mu -wɛ, nyiblo a 'di -bi, -ε -nyi 'mu 'kli, 'ki -bu nu -tebli a pɛpɛ -bu, 'n ni.»

-Yusu pu la 'bai kɔ 'yonu ni 'hɛn a 'ledu

28-ε -bi kɛ- -Yusu pi -Juukɛ a naanyu yi, ε wen: «'N -hɛɛ -bu pu 'a mu 'ledu yi, -ε di-e nu, dɛ a di 'lu -mɔ lɛ -hie, 'mu=v 'ye. Nyibehian -du, ε nɔ- kɔ la 'yonu nyibepu ni 'hɛn, 'e lee la 'a yi-heyu, ε wen: 'Na 'yu o, mu kɛ 'li -ci ki, -mu 'na -kuan nu. 29-ε -bi ε -hihia 'a 'bai kle, -ε mɔ: 'N hia ni, 'ni -mu-o li. Kɛɛ, muu 'u ye', -ε -bi ε 'ci ci 'a 'lule-hihie ni, 'e mu 'li 'a 'bai a -ci ki, 'e mu -kuan nu mɔ. 30Dɛ ni -do 'a mu, nyibehian a 'mu, ε te wen 'a yi-heyu -mɔ, ε nɔ- ε te 'a 'hɛn a 'yu -mu' -mɔ -wɛ. ε nɔ- mɔ -bi, ε wen: -Aa, 'na 'bai o, 'n di 'li 'ni mu. Kɛɛ, ε 'yi 'li -mu.» 31-ε -bi -Yusu yi 'ki -Juukɛ a naanyu -mu' 'ni 'beti -ni, ε wen: «'Ki 'li 'yonu ni 'hɛn a 'mu 'nyi,

nyiblo a 'du -bi, -ε -tuu 'v 'a 'baɪ 'li?» -ε -bi v wen: «Yɪ-heyu =nu.» -Yusu yɪ 'kɪ -nu 'ni -lee -ni, ε wen: «'N yɪ 'a mu 'ni -lee -ni -tɛɛ, nyibli -mu', -v di 'li Nyɪsɪvɔ a 'klɔ yrayɪv 'kwli pa, v nu- mɔ 'blɔwli'tunyɔ kɔ 'lawlunɔgbɪ 'hɛn-. 'A mu -mɔ -bi, a 'yɪ 'li-ɪ 'li -wɛ ba pa 'li. ³²'N hlɛ-ε ni, -ε nu-o, 'a mu Yisrækvɛ, Saan Batisɪ di 'nɛ- 'a mu 'nyɪ, 'ɛ tɔɔ nɛ 'a mu 'hru -mu', -ε 'sɪi 'v yɪ, a di gba. Kɛɛ, -tɪ -mu', ε -hla, a 'yɪ-ɪ -haan-tɪ -pu. Nyibli -bu, -v mɔ 'blɔwli'tunyɔ, kɔ 'lawlunɔgbɪ 'hɛn-, v nu- pu=v -haan-tɪ, 'v 'cɪcɪ 'waa nununɔmlɪ. -Tɛ a 'yɛ dɛ a 'mu, a 'yɪ Saan a 'mu nɪvɔ yɪ bu -pu, 'a 'yɪ 'aan nununɔmlɪ 'cɪcɪ -ni.»

-Tɛ -Yusu pu la -ci'yie-tunyɔ, -v kɔ la -balɔ a 'ledɔ
(*Maki 12.1-12; Luku 20.9-19*)

³³(-Yusu 'tɛ yɪ 'li -cɔhlɔnpɪnyɔ gbagɪ a 'mu kɔ -Juukvɛ a naanyɔ -bi 'hɛn- -mɔ -hlee -ni 'kɪ 'li Nyɪsɪvɔ a 'kagbav a -yaa 'kwli.) ε wen: «Ba pu 'mu nɪvɔ yɪ bu, 'mu 'a mu 'ledɔ -bi yɪ pu: -Cikɔnyɔ =du, ε nɔ- -ci la 'a -ci. 'Kɪ 'li -ci a 'mu 'kwli, ε 'dɔɔ 'li 'lɪli =du. 'A 'yɔ, ε tɔɪ, v dɛɛ =nɛ rɛsɛn. 'Dɔdɔnyɔ a 'mu, 'a =gbɛtɔ, ε nɔ- -ha 'a -ci a 'mu yɪ, 'ɛ 'blu 'li 'hɔɔ gbɛtɛɛ 'kwli lɛ, -ε di-e nu, 'bu yɪ 'a 'yɔ ni 'plɔɛ, 'a 'nie 'mu 'li 'hɔɔ a 'mu 'kwli lɛ bi, ε 'mu=v nɔ -mɔ' nu. ε nu 'hi-gbɔ -wɛ, -ε kɔ kɪ v di 'v bu nyra, v 'mu -ci 'yie -tu, 'yiyɪnyɪbli a -tɪ. -Tɛ ε -wɛ -kvan a pɛpɛ a 'mu -mɔ, -ε -bi ε lee -kvannunyɪbli =du, 'kɪ bu mu -ci a 'mu, 'a -kvan nu, -ε di-e nu, 'a 'dɔdɔ-tɛblɪ 'bu -tɔ, v 'mu=v 'a 'kɪbɪa -nyɪ, -kvannunyɪbli a 'mu, 'waa 'mumu, v 'mu 'waa -nɛ 'kɪbɪa kɔ -wɛ. -Tɛ -cikɔnyɔ a 'mu, ε -wɛ -kvan a 'mu a yɪblɛ-tutule -mɔ, -ε -bi ε mu 'dagba blɔblɔ. ³⁴-Tɛ 'dɔdɔ-tɛblɪ a 'cɪcɪtɪ nyre 'v, -ε -bi -cikɔnyɔ a 'mu, ε lee nɛ 'a lɛlɛnyɔ -bi, 'kɪ bu mu 'li -ci'yie-tunyɔ -mɔ, v 'mu -nu 'cɪcɛ-tɛblɪ -mu', -ε blɛɛ -cikɔnyɔ yɪ -nyɪ, v 'mu =nɛ-ε yɪ ya. ³⁵-Tɛ lɛlɛnyɔ a 'mu, v nyre 'li, -ε -bi -ci'yie-tunyɔ a 'mu, v klɔ -nu ni, 'v bi lɛlɛnyɔ -bi -tɛɛ, 'tɪ- 'v 'la 'a 'yɛɛ -bi, 'v pu ta a lɛlɛnyɔ 'hi -mɔ lɛ, 'v 'la=a. ³⁶-Tɛ -cikɔnyɔ 'wɪn dɛ a 'mu, -ε mu 'lu -mɔ, -ε -bi ε lee nɛ 'a lɛlɛnyɔ -bi de. Nyibli a 'mu, v nu- -hu, 'v -hi 'v yɪ-hɛnyɪbli -mu', ε lee mɔ. Kɛɛ, dɛ ni -do, -ci'yie-tunyɔ -mu', v nu yɪ-hɛnyɪbli -mu' -mɔ, ε ni -do a 'mu, ε nɔ- v nu 'waa de -bi -bu -mɔ. ³⁷-Tɛ lɛlɛnyɔ a 'mu, v -hi, -ε -bi ε lee nɛ 'a -gbɛtɔ a 'yɪ, 'kɪ bu mu 'li -nu -mɔ, -ε nu-o, 'a -wɔwɔ wɛn 'ni: -Tɛ ε mɔ 'na 'yɪ, v di kɔ 'a 'v-tuule. ³⁸Kɛɛ, -tɛ -ci'yie-tunyɔ -mu', v 'yɛ 'yɪ a 'mu, -ε yɪ 'li di, -ε -bi kɛ- v pu, 'kɪ 'li 'waa dɪɔnɔ 'nyɪ: Nyiblo -bu, -ε di -ci -bu kɔ -nyɔwɔwɔ =du, ε nɔ- yɪ 'li di. 'A -tɪ, -ba 'la=a, -a 'mu -ci -bu kɔ, ³⁹v klɔwɔ, 'v 'hɔwɔ 'li-ɪ -ci 'kwli, 'v 'la=a.» ⁴⁰-ε -bi -Yusu wɛn 'ni: «'A mu 'n yɪ 'betɪ -ni, nyiblo -bu, -ε kɔ -ci a 'mu, 'bu -di, dɛ a 'dɪ -bi ε di -ci'yie-tunyɔ a 'mu -mɔ nu 'li?» ⁴¹-ε -bi v -tu-o =wɔn, v wɛn: «'Cɛkɔnyɪbli -mu', ε 'yɪ 'li-ɪ 'li -wɛ, bu yɪvɔ 'waa nyɪ, ε 'mu -nu 'la, 'tɪ- ε 'mu 'li -ci a 'mu 'li -ha, ε 'mu=v -ci'yie-tunyɔ yrayɪ -bi -nyɪ, 'dɔdɔ-tɛblɪ a 'cɪcɪtɪ 'bu nyre 'v, v 'mu=v 'a 'kɪbɪa -nyɪ.» ⁴²-ε -bi kɛ- -Yusu pu -nu yɪ, ε wɛn: «-Tɪ -bu, v 'cru la 'li Nyɪsvacrɪɛn 'kwli, 'n pu=v -haan-tɪ, a -hre=e ni. -Tɪ a 'mu, ε nɔ- -bu:

'Katuo -mɔ', 'kayupɔnyɔ 'yɪ -hva bu nuu -kvan 'yri,
 v pu 'kɪbia ki,
 ε nɔ- -hɛ 'kayu a 'mɔ a 'katuo gbagbu.
 Kɔkɔnyɔ Nyɪsɔva, ε nɔ- nu=ɔ, 'ɛ -hɛ 'katuo gbagbu,
 'tɪ- 'ɛ nɔɔ 'yie kle, 'kɪ 'v -a mɔ -mɔ.»

43-ɛ -bɪ kɛ- -Yusu pɪ de ε wen: «N yɪ 'a mɔ 'nɪ -lee -nɪ, 'a mɔ Nyɪsɔva a dako -mɔ', Nyɪsɔva kɔɔ win ki, -haandɛ -mɔ', ε ni 'a mɔ 'yɪ -hlɔn lɛ, -ɛ -hven 'lɪ 'aan win a kɔkɔlɛ 'kwli, ε di 'a mɔɔ-ɔ -jɪ' 'nɪ -ha, ε 'mɔ=v dako -bɪ -nyɪ, -v di 'v Nyɪsɔva 'v =tuu -nɪ. [44Nyiblo 'bu bi 'v 'katuo a 'mɔ ki, ε kɔ bu -yɪyɛ lɛ, mɔ, 'katuo a 'mɔ, 'bu bi=e ki, ε di wɔwɔ=a lɛ.]]»

45Nyɪsɔva a -cɔhlɔnpinyɔ gbagbɪ kɔ Falisi=tumu a nyibli -mɔ', -v nɪ 'v -tuo a 'mɔ ki, v 'wɪn 'ledɔvɪ a 'mɔ nɪ, 'v yru=ɔ, -ɛ mɔ, v nu- -Yusu -hɛn 'nyre.

46-Tɛ v yru de a 'mɔ, -ɛ -bɪ v =mɔɛ 'hru lɛ, 'kɪ bu klɔ=ɔ, v 'mɔ=v 'la. Kɛɛ, huannɔ ni =nɔ nɪ, 'kɪ bu klɔ=ɔ, -ɛ nu=ɔ, v yɪ=e nɪ, -ɛ mɔ, nyibli -huɔɔvɪ dɛɛ -Yusu Nyɪsɔva a winwɔlɔn-hanyɔ.

-Yusu pu la 'blɔpadiide a 'ledɔ
(Luku 14.15-24)

22 1-ɛ -bɪ 'kɪ -Yusu nɛɛ 'lɪ 'ledɔvɪ 'kwli de, 'ɛ -hɪhɪɛ -Juukvɛ a naanyɔ, -v 'beti wen=ɛ kle, ε wen: 2 «Nyɪsɔva 'bu kɔɔ nyibli win ki, de ε 'wɪ yɪ, ε nɔ- -bɔ: ε kɔ la bodɔɔ =dɔ. ε nɔ- lee nɛ 'a -kvannunyibli, 'kɪ bu pi a 'yɪ a 'blɔpadiide, 3'ɛ da nyibli -bɪ didide a 'mɔ ki. -Tɛ dediti nyre 'v, -ɛ -bɪ ɛ lee nɛ 'a -kvannunyibli nɪ, ε wen: Ba mu, ba da nyibli -nɪ wen. -Tɛ v -mu, v yɛɛ 'v =nɔ bu, 'v lee =nɔ, -ɛ -bɪ v wen: -A hɪa nɪ, -a 'nɪ -di=e 'lɪ. 4-ɛ -bɪ ɛ lee nɛ 'a -kvannunyibli -bɪ de, ε wen: Ba mu, ba lee nyibli -mɔ', 'n da wen, 'na didi-teblɪ -wɛ -mɔ, 'n 'la 'na blo kɔ 'na nɔnɔvabloyonɔ 'hven- nɪ. -Tɛblɪ a pepɛ -wɛ -mɔ. 'A -tɪ, bu di 'lɪ, v 'mɔ 'blɔpadiide a 'mɔ di. 5Kɛɛ, nyibli a 'mɔ, v -da, -sɔgblɔlɛ a -tɪ, 'v 'yɪ -di, 'v mu 'waa -kvan -mɔ lɛ, nyiblo -bɪ nɪ 'v, 'ɛ mu 'lɪ 'a -ci ki, -ɛ -bɪ nɪ 'v, 'ɛ mu plo mɔ, 6-v -bɪ nɪ 'v, -kvannunyibli a 'mɔ, -v mu =nɔ da mɔ, 'v klɔ =nɔ, 'v bi =nɔ -bibi, 'v 'lɪla =nɔ lɛ. 7-Tɛ bodɔɔ a 'mɔ, ɛ 'wɪn -tɪ a 'mɔ, -ɛ -bɪ ɛ bi yru', 'ɛ lee nɛ 'a 'seyo, 'kɪ bu 'la 'crɛkɔnyibli a 'mɔ, kɔ, bu pu 'waa 'dɔɔ 'tɔ. 8-ɛ -bɪ kɛ- ɛ pu 'a -kvannunyibli yɪ de: 'Blɔpadiide -wɛ -mɔ, kɛɛ, didide a 'mɔ, ε 'yɪ nyibli -bɔ, 'n da wen yɪ -bleɛ -nɪ. 9Ba mu 'lɪ -tɪtɛ -mɔ', nyibli -hɔv 'lɪ, nyibli a pepɛ -mɔ', a di 'lɪ bu -yɛɛ -nɪ, ba da =nɔ, bu di 'blɔpadiide ki. 10ɛ nɔ- mɔ -kvannunyibli a 'mɔ bu mu, bu 'kukue nyibli a pepɛ -mɔ' lɛ, v yɛɛ 'v bu, -v mɔ nyibli -mɔ', -v =tui 'v Nyɪsɔva, kɔ nyibli -mɔ', -v 'yɛ nɪ =tuu 'v Nyɪsɔva. (Nyibli a pepɛ -mɔ', v -da, -v -di, v -nyɪ =nɔ 'blɔpawlawɔ, v 'mɔ=v pu.) Nyibliɔvɪ a 'mɔ, v nu- -wɛ tɪ ki. ε nu=ɔ nɪ, 'blɔpakayu -mɔ', 'ɛ 'yɪi 'lɪ, 'kɪ 'v nyibli -mɔ.

11-ɛ -bɪ bodɔɔ pa nɪ, ε 'mɔ nyibli -mɔ', v -da 'yɛ. -Tɛ ɛ pa 'kɪ, -ɛ -bɪ ɛ 'yɛ=e nɪ, -ɛ mɔ, 'kɪ 'lɪ nyibli a 'mɔ, v -da 'nyɪ, nyiblo nɪ -do nɪ 'lɪ, 'ɛ 'yɪ 'blɔpawlawɔ -pu. 12-ɛ -bɪ kɛ- ɛ pɪ=tɪ yɪ: 'Bɪhan ɔ, -mɔ -bɔ, -ɛ 'yɪ

'blɪpawlawlu -pu, =yɪ yɪ -blɛɛ -ni, -bu pa 'nɛ-. Kɛɛ, -tɪ bu di-e kle -hɪhɪa -ni, ε 'yɪ-tɪ -yɪ. ¹³Ɛ nɔ- mɔ bodɔ bu lee nɛ 'a -kvannunyibli, ε wen: Ba mva nɛ 'a buɪ kɔ 'a dabuɪ. Ba pu 'li-tɪ -patu', 'kɪ 'li halɔ 'nyɪ. 'Kɪ ε di 'li -hien -wee -ni, kɔ, 'kɪ ε di 'v yɪv -puv -ni -wɛ.» ¹⁴-Ɛ -bɪ kɛ- -Yusu pɪ de, ε wen: «Nyɪsva de nyibli -huɔhuɪ, 'kɪ bu wen, bu kɔɔ =nu win kɪ, kɛɛ, nyibli nɪ -do -mu', -v wɛɛn dɛ a 'mu kɪ, v nu- ε -ha 'li, 'kɪ ε 'mu =nu win kɪ -kɔɔ -ni.»

De -mu', -Yusu tɔɔ la -ni, 'kɪ 'v 'blɔwli a dɛ kɪ
(Maki 12.13-17; Luku 20.20-26)

¹⁵-Tɛ de a 'mu, ε -hi, -ɛ -bɪ Falisi=tumu a nyibli, v mu -gbolugbo kɔ mɔ, -ɛ di-e nu, v 'mu 'hru lɛ =muɔ, -tɛ v di -Yusu a lɛ'betilɛ nu, 'tɪ- a =wɔn=tutuo 'kwli, v 'mu 'li -naa -ni, v 'mu=v -tɪ -yɛɛ -ni, v 'mu=v klɔ. ¹⁶-Tɛ v -yra de a 'mu, -ɛ -bɪ v tɛ 'waa -nagbopu -bɪ bu, kɔ nyibli -bɪ 'hɛn-, -v mɔ 'kun Helɔdɪ a =tumu a nyibli, 'kɪ bu mu 'li -Yusu 'hɪ. -Tɛ v nyre 'li-tɪ -mɔ, -ɛ -bɪ v wen: «Tɔɔnyɔ o, -a yi-e ni, -ɛ mɔ, -hle -tɪ a -tɛɛ, =ni tɔɛ -tɪ a -tɛɛ, 'kɪ 'v dɛ -mu', Nyɪsva -hɛɛ -a mu a -ta'. 'Bu mɔ, =ni yɪ-tɪ ni hle, =ni -pie=e huannu, 'kɪ 'v -tonyiblo a 'lulɛ-hihie a -ta', 'ye -bu ε mɔ nyiblo gbagbu. ¹⁷'A -tɪ o, lee nɛ -a mu -na 'lulɛ-hihie, 'kɪ 'v -tɪ -bu, -a di -mu 'beti -ni kɪ: =Bɪ Nyɪsva a tete wen 'ni, -ba -ha 'blɔwli, -ba -nyi=e Romakɛ a 'kun gbagbu, -v'v-, -a 'yɪ yɪ -blɛɛ -ni, -ba -nyi =nɛ=ɛ?» ¹⁸Kɛɛ, -Yusu yi 'waa 'lulɛ-hihie -huan ni. Ɛ nɔ- kɔ -tɪ 'ɛ yɪ -nu -lee -ni, ε wen: «De- kɔ 'mɔ a yɪ 'beti -ni, 'a yɪ 'v 'mu lɛ =tɛɛ -ni, 'a mu -bu, -v nɛɛ 'li ni 'hɛn 'li? =Bɪ a 'mu=v 'ye, 'bu mɔ, 'ni yɪ Romakɛ a 'kun gbagbu a -tɪ le ni -hɛɛ -ni, ε kɔ Nyɪsva a -tɪ 'hɛn-, a 'mu 'mu -tɪ -yɛɛ -ni?» ¹⁹Ba tɔɔ 'mu 'wli a 'mu, a ni, 'a yɪ 'blɔwli 'pɛɛ -ni,» 'a 'wliyɔkɔ a 'yɛɛ ni -do yɪ, 'v ya=a 'a 'yɛɛ ni -do yɪ. ²⁰-Ɛ -bɪ ε wen: «Nyiblo a 'dɪ -bɪ, -ɛ kɔ yigbakla -ni 'v=v kɪ 'li? Nyiblo a 'dɪ -bɪ, -ɛ kɔ 'nyre v 'cru 'v -wɛ 'li?» ²¹-Ɛ -bɪ v wen: «Romakɛ a 'kun gbagbu =nu.» -Ɛ -bɪ kɛ- -Yusu pɪ 'kɪ -nu yɪ, ε wen: «A -tɪ o, dɛ -bu, -ɛ blɛɛ 'kun gbagbu yɪ, ba -nyi -nɛ=ɛ, ε kɔ, dɛ -bu, -ɛ blɛɛ Nyɪsva yɪ, ba -nyi -nɛ=ɛ -wɛ.» ²²-Tɛ v 'win -tɪ a 'mu, -Yusu -hɪhɪa =nu kle, ε kɛɛ 'waa =wɪ lɛ. Ɛ nɔ- mɔ bu hie 'v=v bu, bu mu.

De -mu', -Yusu -tɔɔ -ni, 'kɪ 'v 'klɔ'hɪhru a dɛ kɪ
(Maki 12.18-27; Luku 20.27-40)

²³'Kɪ 'li Jrusɛdɔ 'kwli, ε kɔ la =tumu -dɔ. 'A 'nyre mɔ Sadusi=tumu. Ɔ nu -hle=ɛ, -ɛ mɔ, 'bu mɔ, nyiblo 'bu 'ku, ε 'yɪ 'li-tɪ 'li -wɛ, bu -hɔn 'li 'kɔkɔnyibli 'nyɪ, bu 'hɪ 'klɔ, 'kɪ 'li Nyɪsva yɪ. Ɔ nu- kɔ nyibli -mu 'v -Yusu 'hɪ, 'kɪ 'li -nyɔɔwɔ ni -do a 'mu 'kwli, -ɛ di-e nu, v 'mu=v lɛ 'beti -ni. -Tɛ v nyre 'kɪ 'v=v 'hɪ, -ɛ -bɪ v wen: ²⁴«Tɔɔnyɔ o, 'ye tete -bɪ, Nyɪsva a winwɔn-hanyɔ Moise 'cɪ la, ε hie la -a mu lɛ, ε nɔ- -bu: Nyɪbeyugbe 'bu kɔ nugba, 'tɪ- muu 'li ye', nyɪbeyugbe a 'mu, 'bu 'ku, 'bu 'yɪ 'v 'yonu bu -hie, -ɛ -bɪ nyɪbeyugbe a 'mu, -ɛ 'ku, 'bu kɔ 'dɪayɪ nyɪbɛhɪan, ε nɔ- blɛɛ yɪ, -bu kɔ 'a nugba a 'mu, ε kɔɔ 'hɛn-, v 'mu 'yonu kɔ, 'kɪ 'v 'a 'dɪayɪ -mu', -ɛ 'ku a -ta'. Kɛ- Moise a tete

pi.»²⁵ Kε- v pi de, -ε mɔ: «E kɔ la 'diayi nyibepu ni -hlon'hven, 'ki 'ne- a mu 'nyi, 'waa yi-henyiblo, ε nɔ- kɔ nugba, nyibehuan a 'mu, 'ε 'yi 'v 'yu bu -hie, 'ε 'ku, 'ε -hie 'a nugba 'a 'diayinu a 'hven a nyiblo le. ²⁶De ni -do a 'mu, ε nɔ- nu 'hven a nyiblo, kɔ ta a nyiblo 'hven-, 'ε mu 'lu -mɔ -mumu, 'ε ye -hlon'hven a nyiblo ki. ²⁷-Tε 'waa pepe, v 'ku 'ki, -ε -bi nugba a 'mu, ε 'ku ni -we. ²⁸-Ti -a di 'beti mɔ, -a -hve -bu -huhia -a mu kle, ε nɔ- -bu: -Nyrɔwɔ -kɔ 'kwli nyibli di 'li 'kukonyibli 'nyi -hɔn, v di 'klɔ 'hri, 'ki 'li Nyisua yi, nyiblo a 'di -bi, 'ki 'li nyibepu ni -hlon'hven -mu' 'nyi, -ε di 'ki nugba a 'mu kɔ 'li, -ε nu-o, -tε v ni la 'nε- -tutu ki, nyibepu a pepe a 'mu, v kɔ la-a ni?» ²⁹-E -bi -Yusu =tu =nu =wɔn, ε wen: «A ke ni, -ε nu-o, a 'yi Nyisua crien -yi, 'a 'yi- -yi -we, -ε mɔ, Nyisua ni 'kli ki. ³⁰Ti -mu', -ε kɔ 'yri nyibli di 'li 'kukonyibli 'nyi -hɔn, v di 'klɔ 'hri, 'ki 'li Nyisua yi, nyibepu kɔ nugba 'hven-, v 'yi 'li- 'li -we, bu kukɔ -ni. Kee, -tε Nyisua a lelenyu ni 'mu, ke- v di 'mu ni -we. ³¹'Ya 'v 'lu de, de -bu, -ε mɔ nyibli bu -hɔn 'li 'kukonyibli 'nyi, bu 'hri 'klɔ, 'n yi-e ni, -ε mɔ, -ti -mu', Nyisua -hla, 'ki 'v-u ki, a -hre-e ni, 'ki 'li 'a 'crien 'kwli. Ke- Nyisua pu la: ³²'Mɔ -mɔ Nyisua -bu, Abrahamu de, ε kɔ Yisaki, kɔ Sakɔbu 'hven-. E 'wɔ yi, ti -mu', -ε kɔ 'yri Nyisua yi la 'li Moise -mɔ -hlee -ni, Abrahamu, kɔ Yisaki, kɔ Sakɔbu 'hven-, v 'ku la ni see la. Kee, -a yi-e ni, -ε mɔ, ε 'yi 'kukonyibli 'pa-, v 'ni -da-a li Nyisua, kee, 'klɔnyibli, v nu- de-ε. ('A -ti, 'ba pu le, -ε mɔ, nyiblo 'bu 'ku, ε 'ni 'hri- 'klɔ, 'ki 'li Nyisua yi, ε 'yi -han-ti 'pa-)» Kε- -Yusu -pu.

³³Nyibli a pepe -mu', -v pu -Yusu nua yi bu, 'waa =wɔ kee le, tɔɔle a 'mu, 'a -ti.

Nyisua a tete gbagbu -mu', -ε ni 'v tete a pepe 'lu yi
(Maki 12.28-34; Luku 10.25-28)

³⁴-Tε Falisi-tumu a nyibli 'win, -ε mɔ, -Yusu =tu Sadusi-tumu a nyibli =wɔn, 'ε nu-o, 'ki v 'yi 'ki -ti -du 'ye, bu hla. E nɔ- mɔ bu 'kukue le, bu mu 'v -Yusu 'hvi. ³⁵'Ki 'li -nu 'nyi, tetetɔnyɔ -du ni 'li. E nɔ- 'beti -Yusu, -ε di-e nu, ε 'mu 'v-u le -tεe -ni, ε 'mu ka, 'ki 'v Nyisua ye', ε wen: ³⁶«Tɔnyɔ o, tete a pepe -bu, Nyisua -nyi -a mu, 'a de a 'di -bi -mɔ tete gbagbu, -ε -hi 'v 'a 'bio 'v 'li?» ³⁷-E -bi -Yusu wen: «-Blee yi -bu nve -na Kukɔnyɔ Nyisua, 'ki 'li -na -wɔv a pepe ki, kɔ, 'ki 'li -na 'lule-hihie a pepe 'kwli. ³⁸E nɔ- mɔ Nyisua a tete gbagbu, 'ki 'li tete a pepe 'nyi. E nɔ- ni 'v tete a pepe 'lu yi. ³⁹Tete, -ε ble 'v-u ke', -ε mɔ Nyisua a tete gbagbu -we, ε nɔ- mɔ: -Blee yi -bu nve -na 'bihuan -tonyiblo, =wɔ yi -tε -nu -diɔnu a nvele. ⁴⁰Tete ni 'hven a 'mu, v nu- kɔ 'kwli Moise a tete a pepe -hven 'li -wɔv, v kɔ Nyisua a winwɔn-hanyu a tɔɔle 'hven-»

Wanyɔ mɔ bodɔ Dafidi a 'yonu a 'Yu -nɔ
(Maki 12.35-37; Luku 20.41-44)

⁴¹-Tε de a 'mu, ε -hi, -ε -bi Falisi-tumu a nyibli 'kukue le, -Yusu 'ε yi -nu le 'beti -ni, ε wen: ⁴²«De a 'di -bi a yi 'lu -mɔ le -hie, 'ki 'v Wanyɔ -mu',

Nyɩsua pu la lɛ, ɛ di la ya a -ta' 'li? Nyɔ- mɔ 'a 'baɩ gbagbu 'li?» -ɛ -bɩ v wɛn: «Wanyɔ a 'mu, ɛ nɔ- mɔ boduɔ Dafidɩ a 'yonu a 'Yu.»⁴³ -ɛ -bɩ ɛ 'beti -nu ni, ɛ wɛn: «'Bu ni 'mu lɛ, -bɩ Nyɩsua a -Hihiu -nu, Dafidɩ 'ɛ daa Wanyɔ a 'mu 'a Kɔkɔnyɔ, 'ɛ hla-a, 'kɩ 'li Nyɩsvacrɩɛn 'kwli, -ɛ mɔ:

44 Kɔkɔnyɔ Nyɩsua lee 'na Kɔkɔnyɔ ni, -ɛ mɔ:

Nɩ mɔ 'na diidekɩbɩa kɩ bu,
-kɔ 'mu 'hɛn-, -a 'mu nyibli win kɩ -kɔɔ -ni,
ɛ 'mu=v gba -gbagba, 'mu=v nu,
=mu -na yraanyibli bu 'lu blɛ =tu.»

45 -ɛ -bɩ -Yusu wɛn 'ni de: «-Tɛ Dafidɩ a -gbɛtu, ɛ dɛɛ Wanyɔ a 'mu, 'a Kɔkɔnyɔ, -bɩ' Wanyɔ a 'mu, ɛ -wɛ 'li bu nu 'kɩ Dafidɩ a 'Yu a pupa 'li?»

46 Nyibli -mu', -v ni 'v, ɛ 'yɩ nyiblo =du -kɔ, 'kɩ 'li =nu 'nyɩ, -ɛ -wɛ 'li bu -hɩhɩa -Yusu klɛ. Kɔɛ 'v -nyrɔwɔ a 'mu 'yie bu, nyibli yɩ pie huannu, 'kɩ bu 'beti-e -tɩ =du.

-Tɛ -Yusu lee la 'a -nagbopu, 'kɩ bu =tu 'waa dɩɔnu 'yie,

'kɩ 'v -Juukɛ a naanyu a -ta'

(Makt 12.38-39; Luku 11.43,46; 20.45-46)

23 1-Tɛ dɛ a 'mu, ɛ -hi, -ɛ -bɩ kɛ- -Yusu pɩ nyibli -mu', kɔ 'a -nagbopu 'hɛn- yɩ, ɛ wɛn: 2 «Nyɩsua a tetetɔnyu kɔ Falisi-tumu a nyibli 'hɛn-, 'waa -kwan, ɛ nɔ- mɔ bu -hɩhɩa nyibli tete -mu', Nyɩsua -nyɩ la Moise klɛ. 3 'A -tɩ, -tɩ a pepe -mu', v di 'a mu -lee -ni, ba nu=o, kɔ, ba -tuu 'v=v 'v. Kɛɛ, -tɛblɩ -mu', v ni, a 'ni 'nuo 'li-tɩ, -ɛ nu=o, -tɩ -mu', v tɩɛ nyibli, 'waa 'mumu, v 'ni -nu=o li-tɩ. 4 U ni 'v nyibli ke', 'kɩ bu -tuu 'v tete a gblegble 'v, -v kɔ 'v=tuule -kla 'mu, -wɛn 'benɩ, kɛɛ, v 'ni -hɛɛ=ɛ li -nu dɛ gbe, 'kɩ bu -tuu 'v tete a 'mu 'v. 5 'Waa -tɛblɩ a pepe, v ni, v ni-e ni, -ɛ di-e nu, nyibli 'mu -nu 'yie kɩ bu 'nɛɛ -ni, kɔ, v 'mu -nu 'nyre lɛ pu. Ba 'ye 'waa dukwli gbi -mu', -v kɔ 'kwli, v pɩ 'li Nyɩsvacrɩn lɛ, 'a dɛ -bu, v 'mɩɛ yɩ bu, ɛ kɔ 'a dɛ -bu, v pɩ 'li dabu lɛ. Dukwli a 'mu, 'waa -nɛ 'bua ni diaktɩ. 'Tɩ-, 'lɩli -mu', v ni, 'v mɩɛ 'waa wlawli a -hlɔnde blɛ, -ɛ mɔ Nyɩsua a 'v=tuule a yruule, v ni-e ni, 'waa -nɛ, 'ɛ -hlɔ diaktɩ. U ni -tɛblɩ a 'mu ni, -ɛ di-e ni, v 'mu=v nyibli -tɔɔ -ni, -ɛ mɔ, v mɔ -tɛɛ a Nyɩsua a nyibli -nuɔ. 6 U nɩɛ -nɛ ni, 'bu da -nu dididɛ -mɔ, bu ni 'li ye' bu, -ɛ di-e ni, nyibli 'mu -nu 'ye. Dɛ ni -do a 'mu, ɛ nɔ- v ni, 'bu mɔ, 'bu mu 'li Nyɩsua a 'kayu bu. 7 'Bu mɔ, 'bu mu 'v -tɩtɩ -mu', nyibli -hɩv 'v, v nɩɛ -nɛ ni, 'kɩ nyibli bu pu -nu 'wio blɛ, 'kɩ 'v 'waa 'v=tuule a -ta'. U nɩɛ -nɛ ni -wɛ, 'kɩ nyibli bu daa -nu Tɔɔnyu. 8 Kɛɛ, 'a mu -mɔ -bɩ, a 'ni 'nuo 'li-tɩ, nyibli 'ni 'daa 'li 'a mu tɔɔnyu, -ɛ nu=o, a kɔ Tɔɔnyɔ ni -do. 'Aan pepe, a mɔ dɛ ni -do, =wɩ yɩ 'diayɩnu. 9 'Kɩ 'nɛ-tɩvɩ kɩ, a 'ni 'daa 'li nyiblo =du 'aan 'Baɩ, -ɛ nu=o, a kɔ 'Baɩ ni -do, 'ɛ ni 'li yakɔ 'kwli. 10 'A 'ni 'nuo 'li-tɩ, v 'ni 'daa 'li 'a mu Nyiblo gbagbu, -ɛ nu=o, a kɔ Nyiblo gbagbu ni -do, ɛ nɔ- nɛɛ nɛ 'a mu. 'Mɔ -mɔ Wanyɔ -mu', Nyɩsua pu la lɛ, ɛ di la ya. 11 'A -tɩ, 'kɩ 'li 'a mu 'nyɩ, nyiblo -mu', -ɛ mɔ 'aan nyiblo

gbagbu, ε blɛɛ yi bu mɔ 'aan -hɛɛnyɔ. ¹²Nyiblo -mu', -ɛ 'yɛɛ 'li 'a dɔɔnu, Nyɪsua di 'li-ti 'ni -tiɔ -ni, kɔ, nyiblo -mu', -ɛ -tiwɛ 'li 'a dɔɔnu, Nyɪsua di 'li-ti 'ni 'yaa -ni.»

-Yusu yi yɛɛ Nyɪsua a tetetɔɔnyɔ kɔ Falisi-tumu a nyibli -ti
(Maki 12.40; Luku 11.39-42,44,52; 20.47)

¹³Nyɪsua a tetetɔɔnyɔ kɔ Falisi-tumu a nyibli -mu', -v ni 'v, v nu- -Yusu yi 'li -mɔ -hlee -ni, ε wen: «A mu Nyɪsua a tetetɔɔnyɔ kɔ Falisi-tumu a nyibli 'huen-, -v nɛɛ 'li ni 'huen, 'jɔ 'ki 'v 'a mu -mɔ, -kɔtu 'hru -mu', nyibli di wen na, v 'mu wen 'li Nyɪsua a 'klɔ yrayru 'kwli pa, a kɛ-ɛ ni. Mɔ, 'aan 'mumu, a 'ni -pa-a 'li, 'a kɛ nyibli -bi yi, 'ki bu pa 'li, 'ye -bu v yi 'li pupa ni -hɛ.

[¹⁴A mu Nyɪsua a tetetɔɔnyɔ kɔ Falisi-tumu a nyibli, -v nɛɛ 'li ni 'huen, 'jɔ 'ki 'v 'a mu -mɔ, -ɛ nu-o, a -hɛ -tuɔɔbanuɔɔ, 'waa kukɔ-tebli a pɛpɛ -jɛɛ. 'Ti- 'ba yi Nyɪsua ni dɛ, 'aan Nyɪsua a dida hlɔ ki bu, -ɛ di-e nu, nyibli 'mu lɛ pu, a mɔ -haannyibli -niɔ. ε nɔ- di-e nu, -bati -mu', Nyɪsua di 'a mu lɛ -puv -ni, ε 'mu 'kli ki ni, ε 'mu 'v -v -bi a -bati 'v -hi.]

¹⁵A mu Nyɪsua a tetetɔɔnyɔ kɔ Falisi-tumu a nyibli, -v nɛɛ 'li ni 'huen, 'jɔ 'ki 'v 'a mu -mɔ. A nɛ 'bluɔɔɔ a pɛpɛ ki, 'yru kɔ -tutu 'huen-, 'a -tui 'v 'kli, -ɛ di-e nu, nyiblo ni -do 'mu 'aan nyɪsuade ki wen. 'Bu mɔ, 'bu wen-ɛ ki, -ɛ -bi a ni-e ni, 'ɛ yi 'crekɔnyɔ -hɛ, 'ɛ yi 'v 'a mu 'v -hi, 'ɛ kɛ yɪnyre-wli ni 'huen. 'Bu ni 'mu lɛ, -ɛ -bi ε blɛɛ yi, -nyɔɔwɔ =du, Nyɪsua bu pu 'li-ti na -mu', -ɛ 'yɛ ni jɛɛ 'nyi.

¹⁶A mu Nyɪsua a tetetɔɔnyɔ kɔ Falisi-tumu a nyibli, -v nɛɛ 'li ni 'huen, 'jɔ 'ki 'v 'a mu -mɔ. A tɛɛ nɛ nyibli ni, -ɛ mɔ, 'bu mɔ, nyiblo 'bu 'ssv Nyɪsua a 'kagbau, -ɛ -bi ε 'yi yi -blɛɛ -ni, dɛ a 'mu, ε 'ssv -ni, bu nu-o. Kɛɛ, 'bu mɔ, 'bu 'ssv -gulu -mu', -ɛ ni 'li Nyɪsua a 'kagbau a 'mu bu, -ɛ -bi dɛ a 'mu, ε 'ssv -ni, ε blɛɛ yi bu nu-o, (-ɛ nu-o, a wen 'ni, -gulu a 'mu, ε mɔ dɛ gbagbu -niɔ, 'ki 'v Nyɪsua ye', 'ɛ -hi 'v Nyɪsua a 'kagbau 'v.) ¹⁷A mu -mu', -v 'yi 'lule-hihie -kɔ, 'ti- -v 'wi 'yii'dɔnyɔ yi, a yi-e ni -tɛɛ, -ɛ mɔ, Nyɪsua a 'kagbau mɔ dɛ gbagbu -niɔ, 'ki 'v Nyɪsua ye', 'ɛ -hi 'v -gulu -mu', -ɛ ni 'li 'kayu a 'mu 'kwli, -ɛ nu-o, Nyɪsua a 'kagbau, ε nɔ- nu-o, -gulu a 'mu, 'ɛ -hɛ dɛ gbagbu, 'ki 'v Nyɪsua ye'. ¹⁸Kɛ- a pi, 'a tɛɛ nyibli, -ɛ mɔ, nyiblo 'bu ni 'v, 'bu 'ssv Nyɪsua a -cɔhlɔɔpiile, ε 'yi yi -blɛɛ -ni bu nu dɛ -mu', ε 'ssv -ni. Kɛɛ, 'bu mɔ, 'bu 'ssv -cɔhlɔɔ -mu', -ɛ ni 'v -cɔhlɔɔpiile', -ɛ -bi dɛ a 'mu, ε 'ssv -ni, ε blɛɛ yi bu nu-o. ¹⁹A mu nyibli -mu', -v 'wi 'yii'dɔnyɔ yi, a yi-e ni -tɛɛ, -ɛ mɔ, -cɔhlɔɔ mɔ dɛ gbagbu -niɔ, 'ki 'v Nyɪsua ye', 'ɛ -hi 'v -cɔhlɔɔpiile -mu' 'v, -ɛ kɔ ki -cɔhlɔɔ a 'mu, ε ni 'v, -ɛ nu-o, -cɔhlɔɔ, ε nɔ- ni-e, -cɔhlɔɔpiile 'ɛ mɔ dɛ gbagbu, 'ki 'v Nyɪsua ye'. ²⁰A -ti o, nyiblo 'bu ni 'v, 'bu 'ssv -cɔhlɔɔpiile, -ɛ -bi -tebli a pɛpɛ -mu', -v ni 'v-v ki, v nu- ɛ 'ssv -ni. ²¹Mɔ, nyiblo 'bu 'ssv Nyɪsua a 'kagbau, ε -hen 'nyre, ε 'ssv Nyɪsua, -ɛ ni 'li-ti bu ni -wɛ. ²²'Bu mɔ, nyiblo 'bu 'ssv yakɔ, ε 'ssv yakɔ, -ɛ mɔ Nyɪsua a bunule, 'ɛ 'ssv Nyɪsua -mu' -wɛ, -ɛ ni 'li yakɔ 'kwli.

23'A mu Nyisva a tetetɔɔnyu kɔ Falisi-tumu a nyibli, -v nɛɛ 'li nɪ 'hven, 'jɾɔ 'kɪ 'v 'a mu -mɔ. 'Bv mɔ, 'ba kɔ hawi -mu', a pu 'lɪ dididɛ -mɔ, kɔ 'a -nɛ 'dɔdɔdɛ 'cɪmɛ -dɔ, a -hɛ 'lɪ -sade 'kwli, ɛ nɔ- kɔ -pu a dɛ a -hɛ 'lɪ, 'a yɪ-t Nyisva -nyi. Kɛɛ, a 'nɪ -hie-e lɪ-t 'lu -mɔ lɛ, 'kɪ ba nu -tɛblɪ gbagbɪ -mu', v 'cru 'lɪ Nyisva a teteɾɾɛn 'kwli. A 'nɪ -hie lɪ-t 'lu -mɔ lɛ, 'kɪ 'aan nunuŋmlɪ bu 'sii 'v yɪ, ba kɔ nyibli a nyat, kɔ, ba kuo Nyisva =wɔ yɪ -tɛɛ. De a 'mu, ɛ nɔ- a kɔ ba nu wen, 'tɪ- a 'mu wen 'lɪ 'aan 'dɔdɔ-tɛblɪ a -pu a dɛ -ha, a 'mu wen=e Nyisva -nyi. 24'A mu nyiblinaanyu -mu', -v 'wɪ- 'yii'dɔnyu yɪ, 'n pu -nɛ de yɪ: A -hɛ 'aan 'nunanie nɪ, -ɛ di-e nu, a 'nɪ -ha -tamlye -dɔ mla, -ɛ nɪ 'lɪ 'nie a 'mu -mɔ, kɛɛ, a 'nɪ 'ye-e lɪ bli, -ɛ nɪ 'lɪ, 'a mlɛ-ɛ. (ɛ 'wɪ yɪ, a =tɪ-e 'yie, 'kɪ ba =tuu 'v tete 'cɪmɪ, kɛɛ, tete gbagbɪ -mu', a 'nɪ =tuu-o 'v =nu 'v.)

25'A mu Nyisva a tetetɔɔnyu kɔ Falisi-tumu a nyibli, -v nɛɛ 'li nɪ 'hven, 'jɾɔ 'kɪ 'v 'a mu -mɔ. 'Aan 'kwli'naapɔɛlɪ kɔ 'aan 'kwli'taapɔɛlɪ 'hven-, v nu- a yre lɛ. Kɛɛ, 'kɪ 'lɪ 'aan =wɪ kɪ, 'yiyrie kɔ -huhva-tɛblɪ -hɔn 'hven-, v nu- 'yii 'lɪ. 26-Mɔ Falisi-tumu a nyiblo, -ɛ kɔ 'yii -dɔɔ, yra 'lɪ -na 'kwli'naapɔɛlɪ 'kwli lɛ, -ɛ -bɪ 'a ke di 'lɪ 'nɪ 'wɔ, ɛ 'mu 'v yɪ 'sii -nɪ. (ɛ =hen 'nyre, =tu 'v 'klɪ, -ɛ di-e nu, -na =wɔ 'mu 'v yɪ 'sii -nɪ, 'kɪ 'v Nyisva ye', -ɛ di-e nu, -tɛblɪ a pɛpɛ, 'kɪ 'lɪ -na 'klɔ 'kwli, v 'mu 'v yɪ 'sii -nɪ -wɛ.)

27'A mu Nyisva a tetetɔɔnyu kɔ Falisi-tumu a nyibli, -v nɛɛ 'li nɪ 'hven, 'jɾɔ 'kɪ 'v 'a mu -mɔ. A 'wɪ 'dabi yɪ, v 'pɛnt -nɪ. 'Dabi a 'mu, v nɔɔ 'yie klɛ, kɛɛ, v 'yii 'lɪ nɪ, 'kɪ 'v 'kɔkɔkui a 'klɪ -mɔ, kɔ 'kɪ 'v =hɔnhɔn-tɛblɪ a gblegble -mɔ. 28'De nɪ -dɔ, ɛ nɔ- ɛ pa 'mu, 'kɪ 'v 'a mu -mɔ. A nɔɔ 'lɪ nyibli 'yii klɛ, kɛɛ, seyɪ-seyɪ a nɛɛ 'li nɪ 'hven, dɛ 'kuku 'yii 'lɪ 'aan =wɪ klɛ.»

-Yusu wen 'nɪ, Nyisva a tetetɔɔnyu kɔ Falisi-tumu a nyibli 'hven-, -v nɛɛ 'li nɪ 'hven, Nyisva a -bati di -nu 'nɪ klɔ
(Luku 11.47-51)

29«A mu Nyisva a tetetɔɔnyu, kɔ Falisi-tumu a nyibli 'hven-, -v nɛɛ 'li nɪ 'hven, 'jɾɔ 'kɪ 'v 'a mu -mɔ, -ɛ nu-o, Nyisva a winwɔn-hanyu, kɔ nyibli -mu', -v kɔ 'klɔ 'sii la 'v yɪ, 'aan 'bainv 'lɪlɛ la lɛ, a yɪ 'waa 'dabi 'nɪ -hrentɪ -nɪ -tɛɛ, 30'tɪ- 'a pu lɛ: 'Bv mɔ, =ba nɪ la 'klɔ ti a 'mu 'yri, -a 'yɪ la 'lɪ-t 'lɪ -wɛ, -ba bi la -aan 'bainv kɪ, -ba 'la la Nyisva a winwɔn-hanyu a 'mu. 31-Tɛ a nɪ 'puplɛ lɛ, ɛ =hen 'nyre, a yruɪ-e nɪ, -ɛ mɔ, nyibli -mu', -v 'lɪlɛ la Nyisva a winwɔn-hanyu lɛ, 'a mu -mɔ 'waa 'yonv. 32'A -tɪ o, de -mu' 'aan 'bainv =tu la -wɔ, ba gba-a 'lu -mɔ, -ɛ di-e nu, a 'mu=v 'lu -yra.

33'A mu -mu', a kɛɛ nyibli, 'aan nunuŋmlɪ 'ɛ nyre yɪ, a 'wɪ- hro yɪ. Nyisva a -bati di 'a mu 'nɪ klɔ, ɛ 'mu 'lɪ 'a mu na -mu', -ɛ 'yɛ nɪ jre 'nyɪ pɔ. A 'nɪ 'hie 'lɪ-t 'lu -mɔ lɛ, -ɛ mɔ, a di 'lɪ-t wɔn 'nɪ =ta. 34'N yɪ 'a mu 'nɪ -lee -nɪ, -ɛ mɔ, 'n di ya 'a mu Nyisva a winwɔn-hanyu, kɔ =tɔkɔnyu, kɔ nyibli -mu', -v tɔɛ Nyisva a -tɪ. A di 'waa dɛ -bɪ 'nɪ 'la, a 'mu 'v -v -bɪ tugbɛ 'yie -kɔɔ -nɪ, -ɛ di-e nu, v 'mu 'kɔ, kɔ, a di bii -v -bɪ lɔkɔɛ, 'kɪ 'lɪ Nyisva a 'kayo blɛ, kɔ, a 'mu =nu 'du klɛ bla, -ɛ di-e nu, a 'mu =nu =hɔn =tu. 35'ɛ nɔ- di-e nu,

Nyɩsua a yɩv mu 'a mu kɔ, 'kɩ nyibli a pepe -mu', -v 'sii 'v yɩ, -v kɔ -hɩv v 'wɔwɩ la ble a -ta', kɔɛ 'lɩ Abeli, -ɛ 'sii la 'v yɩ, a ti 'yie bu, -bu ye Balasi a 'yu Sakali kɩ, 'aan 'banu 'la la, 'kɩ 'v Nyɩsua a 'kayu kɔ 'a -cɔhɩnpiile a -gbati. ³⁶N yɩ 'a mu 'nɩ -lee -nɩ -tɛɛ, -ɛ mɔ, ti -bu 'yri a nyibli, v nu- Nyɩsua a yɩv di kɔ, 'kɩ 'v -tebli a pepe a 'mu a -ta'»

-Yusu hɩɛ-ɛ nɩ, -ɛ mɔ, Nyɩsua di 'v Jrusɛdɩɔ a nyibli bu 'nɩ hie
(Luku 13.34-35)

³⁷«N yɩ Jrusɛ a nyibli 'nɩ -lee -nɩ: Nyɩsua 'bu lee 'nɛ- 'a mu 'a winwɩn-hanyv -mɔ, a pɩ -nu 'hɩ -mɔ le, 'a 'le =nu. 'N -hɩɛ mɔɔ nɩ 'a -nɛ ti, =bu 'kukue mɔ 'a mu le, kɩ mɔ 'mu 'hɩv, =wɩ yɩ -tɛ hape'gba ni, 'ɛ yɩ 'a 'yonv le 'kukue -nɩ, 'tɩ- 'ɛ yɩ =nu kɩ bu =jri, kɛɛ, a 'yɩ-tɩ kɩ -wen. ³⁸ɛ nɔ- kɔ -tɩ, Nyɩsua 'mu 'v 'aan 'dɩɔ bu hie, 'a mu nɩ -do, a 'mu 'lɩ 'aan dɩɔv le -kikle -nɩ. ³⁹N yɩ 'a mu 'nɩ -lee -nɩ, -ɛ mɔ, kɔɛ 'kɩ mɔ bu, a 'yɩ 'lɩ-tɩ 'lɩ -wɛ, ba 'ye 'kɩ 'mu de, ɛ 'mu=v gba -gbagba, -nyɩwɔɔ -mu', ɛ 'mu 'v nyre, -ɛ kɔ 'kwli a di le pu: -Na 'wio, -mɔ -bu, -ɛ yɩ 'lɩ di, 'kɩ 'lɩ Kɔkɔnyɔ Nyɩsua a 'nyre 'kwli. Nyɩsua bu -nyɩ -mu -tɩ a 'yɩ'buale.»

-Yusu wen 'nɩ, v di Nyɩsua a 'kagbau 'nɩ 'wla
(Maki 13.1-2; Luku 21.5-6)

24 ¹-Tɛ -Yusu -wɛ 'pɔpɩ -mɔ, -ɛ -bɩ ɛ yɩ 'hɩv 'lɩ Nyɩsua a 'kagbau bu. Bu yɩ 'kɩ nɩ mi, -ɛ -bɩ 'a -nagbɔpɩ 'yɩya 'v=v 'hɩv bu, 'v yɩ-tɩ -lee -nɩ: «Ye -tɛ Nyɩsua a 'kagbau nu yɩnɩɔ.» ²-ɛ -bɩ -Yusu =tu =nu =wɔn, ɛ wen: «A yɩ 'kayu -bu, 'a yɩnɩɔ 'nɩ 'ye. Kɛɛ, =bu lee nɛ 'a mu, yɩnɩɔkayu -bu, a yɩ 'ye, v di-e 'nɩ 'wla pepe. 'A 'hɩɔ =dɩ 'yɩ 'lɩ-tɩ 'lɩ -wɛ, bu nɩ 'v 'a 'bɩ 'hɩɔ 'lu bu.»

'Kla-wliye'yɩya di 'v 'nɩ nyre, 'tɩ- 'klɔ 'mu 'v -wlu -hɔn
(Maki 13.3-13; Luku 21.7-19)

³-Yusu bu pu 'kɩ le, -ɛ -bɩ ɛ kɔ 'a -nagbɔpɩ 'hɩvɛn-, v -tɩ 'dɩɔ, 'v mu 'lɩ dɩgba -mu', -ɛ kɔ 'lu olifieti nɩ 'lɩ. -Tɛ v nyre 'lɩ, -ɛ -bɩ -Yusu nɩ bu, nyiblo nɩ -do 'yɩ 'v=v 'hɩv -nɩ, 'bu 'yɩ 'a -nagbɔpɩ nɩ -do 'pa-. ɛ nɔ- mɔ 'a -nagbɔpɩ bu 'yɩya 'v=v 'hɩv bu, bu 'beti-e, v wen: «Lee nɛ -a mu, ti a 'dɩ -bɩ, -ɛ kɔ 'yri v di 'v Nyɩsua a 'kagbau 'wlaa -nɩ 'lɩ, ɛ kɔ, de a 'dɩ -bɩ, -ɛ di 'lu -mɔ mu, -a di 'ye, 'tɩ- -a 'mu=v yɩ, -ɛ mɔ, -na kle-meti kɔ 'klɔ -bu a 'v-hɔnti nyre 'v nɩ 'lɩ?»

⁴-ɛ -bɩ -Yusu =tu =nu =wɔn, ɛ wen: «Ba nɩ 'v -pleele', -ɛ di-e nu, nyiblo =dɩ 'nɩ -ha 'a mu -kaa -nɩ, ⁵-ɛ nu-o, nyibli -hɩvɩv di 'nɩ di, 'kɩ 'lɩ 'na 'nyre 'kwli, v 'mu le pu, v nu- mɔ Wanyɔ -mu', Nyɩsua pu la le, ɛ di la ya, 'tɩ- v 'mu nyibli -hɩvɩv -kaa -nɩ. ⁶'Ya 'v 'lu de, a di 'nɩ 'wɩn, -ɛ mɔ, v -wen tv, 'kɩ 'lɩ 'blɔgbɩ -mu', -v 'mɩɛ nɛ 'a mu yɛ 'kwli, ɛ kɔ, -v hɩɔv nɛ 'a mu -mɔ le. 'Ba yɩ 'nɩ 'wɩn, a 'nɩ 'pie 'lɩ huannv, -ɛ nu-o, -tebli a 'mu, ɛ kɔ bu mu 'lu -mɔ. Kɛɛ, 'bu yɩ 'lu -mɔ nɩ mi, ɛ 'yɩ 'nyre -hen, -ɛ mɔ, 'klɔ a 'v-hɔnti nyre 'v nɩ. ⁷'Blɔgbɩ di yɩ 'nɩ -wɩnɩwɩn -nɩ. 'Kɩ 'lɩ 'blɔgbɩ -hɩvɩv kɩ, 'kanv di 'nɩ -tɩ, kɔ,

-tutu 'mu 'huhle -ni. ⁸ 'Kla-wliye'yiya a 'mu, -ε di 'li di, 'klo a 'u-honti, ε nɔ-ko -wlu-tutuo =nɔ. Kεε, 'klo a 'mumu, ε 'yεε 'v -wlu ni -hven. E 'wi- nugba -ni 'kwli yi, -ε kɔ 'kwli -tva kɪkla, kεε, -kɔ -gbugblati =yεε 'v ni nyre.

⁹ Ti a 'mu 'yri, 'aan yraanyibli di pu 'a mu 'blugbanaanyu -ji', -ε di-e nu, v 'mu 'a mu -hven =tu, ε kɔ, v 'mu 'a mu 'la -wε. Nyibli a pεpε -mu', -v ni 'nε- 'klo ki, v kɔ bu yraa nε 'a mu, -tε a mɔ 'na nyibli a -ti. ¹⁰ Ti a 'mu 'yri, nyibli -huɔhu 'yi 'li-t 'li -wε, bu kuo 'mu =wlu yi de, -v -bɪ 'mu 'waa 'bio -bɪ -kaa -ni, v 'mu =nu 'blunaanyu -ji' pu, v 'mu =nu -hven =tu, ε kɔ, nyibli 'mu 'yi -yiraa -ni. ¹¹ Hwinwlon-hanyu -huɔhu di 'ni 'hri, v 'mu nyibli -huɔhu -kaa -ni. ¹² 'A -nε -tite =du, kε- nyibli di nu, v 'mu yinyre-tebl nu, yinyre-tebl a 'mu, ε 'mu kle -bii -ni, ε 'mu=v nu, nyibli -huɔhu 'mu 'waa 'bio a nuεε 'kee -ni. ¹³ Kεε, nyiblo 'bu 'yi -sa, 'ki 'v Nyɪsua a =wlu a yukuole -mɔ', 'bu gba=a 'lu -mɔ -gbagba, 'klo a 'u-honti 'bu nyre 'v, ε nɔ- Nyɪsua di wa. ¹⁴ 'Ki 'nε- 'klo a pεpε -bu ki, 'na nyibli di 'na =haantitie 'ni pu, -ε hle=ε, -tε -mu', Nyɪsua nu nyibli a win a kɪkɔle, -ε di-e nu, dakɔ a pεpε a nyibli 'mu 'win, v 'mu 'hru kɔ, 'ki bu kuo =haantitie a 'mu =wlu yi, 'ti- 'klo a 'u-honti 'mu 'v nyre.»

-Hven'yeti gbagbi -mu', -ε di -hi, 'ti- -Yusu a diditi 'mu 'v nyre
(Maki 13.14-23; Luku 21.20-24)

¹⁵ «Nyiblo -bu, -ε yi win bu -hre, ε bleε yi, bu kɔ =tɔ, 'ti- ε 'mu=v' le yru. Win a 'mu, ε nɔ- -bu: E di kɔ ti -bɪ, a 'mu yinyrede 'ye, 'ki 'li Nyɪsua a 'kagbau bu. Yinyrede a 'mu, Nyɪsua a =wlu yraa =ne ni, 'ti- de a 'mu, 'ε ni=e, Nyɪsua 'ε hluε nε 'a 'kayu -mɔ le. Yinyrede a 'mu, -tite ε 'yi 'v -kɔ, 'ki ε di 'v ni. Nyɪsua a winwlon-hanyɔ Danie, ε nɔ- hla la yinyrede a 'mu, 'a -ti. 'Bu mɔ, 'ba 'ye de a 'mu, ¹⁶ -ε -bɪ nyibli -mu', -v ni 'li Sudeblugba 'kwli, bu 'gba ci le, bu mu 'li dɔgbɪ 'lu, v 'ni -ha -nu le 'lila -ni. ¹⁷ Nyiblo 'bu ni 'li 'kayu a -yaa 'kwli, bu 'gba ci le -dodo. E 'ni 'puv 'li le, bu pa 'li 'kayu bu, ε 'mu 'a kɔkɔ-tebl bla, 'ti- ε 'mu ci le 'gba. ¹⁸ Nyiblo 'bu ni 'li 'a -ci ki, bu 'gba ci le -dodo. E 'ni 'puv 'li le, bu -hian -mɔ, bu bla 'a wlawli, 'ki 'li 'dɔ 'kwli, 'ti- ε 'mu ci le 'gba. ¹⁹ Ti a 'mu 'yri, nugbi -mu', -v di 'kwli le ni, ε kɔ 'waa de -mu', -v di 'yonv 'nya, v di 'ye -hven dɪakti. ²⁰ Ba da Nyɪsua, -ε di-e nu, -tebl a 'mu, ε 'ni -ha 'lu -mɔ mu, a 'ni -ha ci le 'gba, ti -mu' -kɔ 'yri cε yi 'v =tu -ni, -v'v- -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli, ²¹ -ε nu-o, ti a 'mu 'yri, -hven -tonyibli di 'ye, ε di 'ni 'bua, ε 'mu 'a de -mu', -tonyibli -tva la 'li 'yiye 'v -hi, kuε la 'li -tε 'klo =tu la -wlu 'yie bu, -bu ye ti -bu, -a ni ki. Kuε 'li -hven a 'yiye gbagbu a 'mu a ti 'yie bu, -bu ye 'klo a 'u-honti ki, v 'yi 'li-t 'li -wε, bu 'ye -hwendu a 'mu. ²² Nyɪsua di =tɔ -nyrɔwɔ a 'mu 'lu, 'ki 'v nyibli -mu', ε -ha 'li, 'ki -bu mɔ 'a nyibli a -ta'. E nɔ- 'yi wen=ε 'pa-, nyiblo -du 'yi wen 'li-t 'li -wε, bu ni wen 'klo, ti a 'mu 'yri.

²³ Ti ni -do a 'mu 'yri, nyiblo 'bu lee nε 'a mu, 'bu pu le: Ba 'ye kε, Wanyɔ -mu', Nyɪsua pu la le, ε di la ya, 'ki ε ni 'nε-, -huv', 'ki ε ni 'li -tite -mu', a

'nɪ 'pʊʊ 'lɪ-tɪ -haan-tɪ, ²⁴-ɛ nu-o, hɪwanyʊ, kɔ hɪwinwɔɔn-hanyʊ di 'nɪ 'hɪɪ, v 'mʊ -wɔɔlɛkɛɛ-tɛblɪ gbagbɪ a gblegble nu, -ɛ di-e nu, 'bʊ -wɛ 'lɪ-tɪ, v 'mʊ nyibli -mʊ', Nyɪsʊa -ha 'lɪ, 'kɪ bʊ mɔ 'a nyibli -kaa -nɪ. ²⁵'A -tɪ, ba pʊ 'mʊ nʊa yɪ bʊ, -ɛ nu-o, -tɛblɪ a pɛpɛ, -ɛ di 'lʊ -mɔ mu, ɛ nɪ ke', 'nɪ yɪ 'a mʊ -lee -nɪ.

²⁶'Bʊ mɔ, 'bʊ lee nɛ 'a mʊ, -ɛ mɔ: Ba di 'lɪ, Wanyɔ -mʊ', Nyɪsʊa pʊ la lɛ, ɛ di la ya, 'kɪ ɛ nɪ 'lɪ -tɪtɛ -mʊ', nyiblo =dʊ 'yɪ 'lɪ 'tɪ, a 'nɪ 'mʊo 'lɪ. Mɔ, 'bʊ mɔ, 'bʊ lee nɛ 'a mʊ -wɛ, -ɛ mɔ: Ba di 'lɪ, 'kɪ ɛ -hɪɪ 'nɛ- -tɪtɛ -bʊ, a 'nɪ 'pʊʊ 'lɪ-tɪ -haan-tɪ, ²⁷-ɛ nu-o, Wanyɔ a 'mʊ, -ɛ mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, 'a didie di 'wɪ- -tɛ yakɔ nɪ, 'ɛ pɪ 'yɪɪ, kʊɛ 'lɪ 'yɪɪ a 'hrule', -bʊ mu, -bʊ yɛ 'yɪɪ a bʊpɛɛle kɪ. ²⁸-A 'blikʊɛ wen 'nɪ: -Tɛ -mʊ', mʊma 'kuku yɪ 'v bʊ pɛ, 'kɪ ke yɪ 'v lɛ 'kukue -nɪ -wɛ.»

-Yusu, -ɛ mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, ɛ di 'nɪ di de
(Maki 13.24-27; Luku 21.25-28)

²⁹«Hɪwɛn'yɛtɪ a 'mʊ, 'bʊ -hɪ, -ɛ -bɪ 'yɪɪ kɔ -hɔɔnpʊ 'hɛn-, v di 'nɪ jɛɛ, nyahɔ di ble 'lɪ yakɔ 'kwɪɪ lɛ, ɛ kɔ, -tɛblɪ a pɛpɛ -mʊ', -ɛ nɪ 'lɪ yakɔ 'kwɪɪ, ɛ 'mʊ -ta' lɛ -hɔɔn. ³⁰Tɪ nɪ -do a 'mʊ 'yɪɪ, nyibli di 'yɛ dɛ, 'kɪ 'lɪ yakɔ 'kwɪɪ, -ɛ tʊɛ =nʊ, -ɛ mɔ, 'mɔ -bʊ, -ɛ mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, 'n di 'nɪ di. -ɛ -bɪ 'klɔ kɪ a dakɔ a pɛpɛ di nu nyɪɪ lɛ, 'mɔ -bʊ, -ɛ mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, v 'mʊ 'mʊ 'yɛ. 'N di 'nɪ di, 'kɪ 'lɪ 'na 'klɪkɪnɪnɪ 'kwɪɪ, kɔ 'kɪ 'lɪ 'na -tɪ a 'yɪ'buale 'kwɪɪ. 'Bʊ mɔ, 'nɪ yɪ nɪ di, 'kɪ 'n di 'lɪ 'nʊɔmɪ 'nyɪ nɪ. ³¹-Ŋamʊ gbagbʊ di pʊ win, 'mʊ Nyɪsʊa a lɛlenyʊ bʊ tɛ, v 'mʊ 'klɔ -bʊ 'a -gɛ a pɛpɛ kɪ na, nyibli -mʊ', Nyɪsʊa -ha 'lɪ, 'kɪ bʊ -hɛ 'a nyibli, v 'mʊ -nʊ lɛ 'kukue -nɪ.»

Figietu a tɔɔle
(Maki 13.28-31; Luku 21.29-33)

³²«Ba 'yɛ ke tugbɛ -mʊ', v dɛɛ figie. 'Kɪ 'v tugbɛ a 'mʊ 'yɪɛ, tɔɔle nɪ 'v. ɛ nɔ- mɔ, tɪ -mʊ' -kɔ 'yɪɪ ɛ -tʊɪ 'v babʊɪ yɪɪɪ lɛ, ɛ kɔ, 'a hawɪ 'bʊ yɪ nɪ -gɛ, -ɛ -bɪ -a yɪ-e nɪ, -ɛ mɔ, -cɪɪ-cɪ-nyɛɛ 'mʊɛ yɛɛ. Kɛ- 'na didie di 'mʊ nɪ. ³³-Tɛblɪ a pɛpɛ -bʊ, -kɔtɪ 'n hɪɪ wen, 'bʊ yɪ 'lʊ -mɔ nɪ mɪ, -ɛ -bɪ ba kɔ 'a yɪɪɛ, -ɛ mɔ, 'na 'lɪdɪtɪ 'mʊɛ yɛɛ. ɛ 'wɪ yɪ, 'kɪ 'n nɪ 'v 'majʊ 'yɪɪ. ³⁴'Nɪ yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ, nyibli -bʊ, -v nɪ 'klɔ, v 'yɪ 'lɪ-tɪ 'lɪ -wɛ, bʊ 'kʊ, -tɛblɪ a pɛpɛ a 'mʊ, ɛ 'mʊ 'v nyɛɛ. ³⁵Yakɔ kɔ -tʊtʊ 'hɛn-, v di bʊ 'nɪ -wɛ, kɛɛ, 'na win 'yɪ 'lɪ-tɪ -wɛ, bʊ -wɛ bʊ 'klɔ -mɔ 'klɔ.»

Nyɪsʊa nɪ -do, ɛ nɔ- yɪ -nyɪɪwɔɔ -kɔ 'kwɪɪ 'klɔ di 'v -wɪɪ -hɔɔn
(Maki 13.32-37; Luku 17.26-30,34-36)

³⁶-ɛ -bɪ kɛ- -Yusu pɪ de, ɛ wen: «Tɪ -mʊ', lɛ'bɔɔ-nyɪɪwɔɔ bʊ di 'v nyɛɛ, ɛ 'yɪ nyiblo =dʊ -kɔ, -bʊ yɪ -nyɪɪwɔɔ a 'mʊ. ɛ mɔ, 'na 'mʊmʊ a 'mʊ -bʊ, -ɛ mɔ Nyɪsʊa a 'Yɪ, 'n kɔ Nyɪsʊa a lɛlenyʊ 'hɛn-, -ɛ =dʊ 'yɪ 'v -nɪ, -ɛ yɪ -nyɪɪwɔɔ

a 'mv, 'bu 'yi -aan 'Bau Nytsva ni -do 'pa-. ³⁷De -bu, -ε mi la 'lu -mɔ, nyiblo -mv', -ε mɔ Noe a ti 'yri, ε ni -do a 'mv, ε nɔ- di 'lu -mɔ mu, ti -mv', -ε kɔ 'yri mɔ -bu, -ε mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, 'n di di. ³⁸Noe a ti 'yri, 't- 'nie 'mv la 'v 'klɔ 'v -ha, -tonyibli yi 'mle la lɛ, v yi la didi-tebli ni di, 'v 'nɛ la nɔ, 'v kɔkɔɛ la -ni, 'v pɔɛ la 'waa 'yonv 'bli lɛ. De a 'mv, ε nɔ- v 'ble kva -bleble, Noe 'ε pa la 'lɛ 'a 'mu 'kwli. ³⁹U 'ni -hie-ε li -dedede 'lu -mɔ lɛ, 'ε gba-a -gbagba, 'nu gbagbu 'ε bi -hlɔn, 'a 'nie -mu 'yi mɔ, 'ε gba 'waa pɛpɛ, 'ε 'lɛla -nu lɛ. -Nyrɔwɔ -kɔ 'kwli, 'mɔ -bu, -ε mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, 'n di di, kɛ- ni -do, ε di -huan 'mv -ti. ⁴⁰Nyibli ni 'hven, 'bu yi -kvan ni ni, 'kɛ 'li -ci ni -do kɛ, 'n di -ha 'v nyiblo ni -do, 'mv 'v -ε -bɪ bu hie. ⁴¹Nugbɪ ni 'hven, 'bu yi -kɔvɔ ni dui, 'kɛ 'li dugbe ni -do 'kwli, 'n di -ha 'v nyiblo ni -do, 'mv 'v -ε -bɪ bu hie. ⁴²A -ti, ba ni 'v -pleeɛ', a 'ni 'ɲmee 'li, -ε nu-o, -nyrɔwɔ, 'aan Kɔkɔnyɔ di ya, a 'yɪ-ɪ -yi. ⁴³Bu pɔ-v 'kayukɔnyɔ a de yi. 'Kayukɔnyɔ a 'mv, 'bu yi wen -haawɔ -mv', 'kɛ 'li 'tɔlɔwɔ 'kwli, 'yiyrynyɔ di wen ya, ε di wen 'ni -ple, -ε di-e nu, 'yiyrynyɔ a 'mv, ε 'ni -ha 'a 'kayu wa. ⁴⁴A -ti, 'aan 'mumu, ba -we -mɔ, -ε nu-o, ti -mv', a 'yɛ ni di-e 'lu -mɔ lɛ ni -hie, 'kɛ 'mɔ -bu, -ε mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, 'n di 'v -dii -ni.»

-Kvan -bu, -Yusu hie 'a -nagbopv lɛ, v bleɛ yi bu nu-o

(Luku 12.42-48)

⁴⁵-Te -Yusu hla -ti a 'mv, -ε -bɪ ε pɔ 'ledv, ε wen: «Ba 'wɪ- -kvannunyo -mv' yi, 'a 'mase -we 'li bu kuo -wlv yi, -ε kɔ 'lu a lɛ-hihie. Nyiblodv a 'mv, nɔ- 'a 'mase, 'bu yi 'dagba ni mi, ε di 'a 'kayu lɛ hie, -ε di-e nu, dediti 'bu nyre 'v, ε 'mv 'a 'bio -kvannunyibli 'a -nɛ -nyrɔwɔ a diide -nyi. ⁴⁶A 'mase 'bu -hɔn 'dagba', 'bu yɛɛ 'v-v -kvan a 'mv 'yie bu, -ε -bɪ -kvannunyo a 'mv, bu kɔ plɔ a bleɛɛ. ⁴⁷N yi 'a mv 'ni -lee -ni, -ε mɔ, 'a 'mase di nu-o 'a -tebli'yie-tunyo gbagbu -mɔ. ⁴⁸Kɛɛ, -kvannunyo a 'mv, 'a 'klɔ 'bu nyre yi, 'bu pɔ lɛ, -ε mɔ, 'a 'mase a didie yi 'v 'ni -wɛɛn -ni, ⁴⁹'bu -tva 'a 'bio -kvannunyibli a bibie, 'tɪ-, 'bu yi 'a dɔnv didi-tebli kɔ nɔ 'hven- wlɔn ni -hie -ni, ε kɔ nɔ'nanyv 'hven-, ⁵⁰-ε -bɪ -nyrɔwɔ -mv', -kvannunyo a 'mv, ε 'yɛ ni di 'v ni -plee -ni, kɔ -haawɔ -mv', ε 'yɪ -yi, 'kɛ 'a 'mase a 'mv, ε di 'v -dii -ni. ⁵¹'Bu -di, ε di gba-a ti 'yaklɪ yi, 'tɪ ε 'mv-v -hven -tu, -wɪ yi nyibli -mv', -v nɛɛ 'li ni 'hven. 'Kɛ ε di 'v -hien -wee -ni, kɔ, 'kɛ ε di 'v yrv -pɔv -ni.»

-Yusu pɔ 'yonv nyrɔyo ni -pu a 'ledv

25 ¹(-ε -bɪ kɛ- -Yusu pɪ 'a -nagbopv yi, ε wen:) «Ti -mv', -ε kɔ 'yri Nytsva di 'v nyibli win kɛ -kɔɔ -ni pɛpɛ, de ε 'wɪ yi, ε nɔ- -bu: 'Yonv nyrɔyo ni -pu -dv, v nu- v da 'bli a pupa kɛ. -Tɛ 'tɔ yi ni -wen, -ε -bɪ v gba 'waa 'nyranapu ni, v kɔ 'yu nyrɔyu -mv', -ε mi 'bli pa mɔ 'hven-, 'v mu 'a nyɪv -ple mɔ. ²'Kɛ 'li 'yonv nyrɔyo ni -pu a 'mv 'nyɪ, 'waa 'yɔ ni -hun ni 'li, 'v kɔ =tɔ, -hun -bɪ 'v ni 'v, 'v 'yɪ =tɔ -kɔ. ³'Yonv nyrɔyo -mv', -v 'yɪ =tɔ

-kɔ, -tɛ v yɪ 'waa 'napu ni gbe, v 'yɪ 'nyrayru -gba, -ɛ di-e nu, 'nyra 'bu -we, v 'mʊ 'li 'a dɛ -bɪ pʊ. ⁴'Waa dɛ -mʊ', -v kɔ =tɔ, v nu- -mɔ -bɪ, -tɛ v yɪ 'waa 'napu ni gbe, -ɛ -bɪ v gba 'nyrayru, -ɛ di-e nu, 'nyra 'bu -we 'li, v 'mʊ 'li 'a -dɛ -bɪ pʊ. ⁵-Tɛ v -mu, 'blɪpanyɔ 'yɪ -di 'wɔwli. Bu 'yɛ ni di, nɔ- nu-o, 'yonu nyrɔyo ni -pu a 'mʊ, 'waa 'yii 'ɛ yɪ yɪ -we, 'b bi ŋmena' lɛ.

⁶'Tɔ-hɛyri', -ɛ -bɪ v 'wɪn -cici. Kɛ- nyibli pɪ: Ba 'yɛ kɛ, 'blɪpanyɔ yɪ 'li 'ni di, ba di 'li, ba mu-o yɛ 'bɛ! ⁷-ɛ -bɪ 'yonu nyrɔyo ni -pu a 'mʊ, v 'du yɛ', 'v 'yaa 'waa 'napu 'lu lɛ. ⁸-ɛ -bɪ 'yonu nyrɔyo -mʊ', -v 'yɪ =tɔ -kɔ, v wɛn: Ba -nyi -a mu 'aan 'nyra a dɛ, -ɛ nu-o, -aan 'napu -hʊɛ bu jre. ⁹Kɛɛ, -ɛ -bɪ 'waa 'bio -mʊ', -v kɔ =tɔ, v wɛn: -Aan 'nyra, -a -kɔ, ɛ 'yɪ -hʊ, 'kɪ 'v -aan pɛpɛ -mɔ'. Dɛ a kɔ ba nu, ɛ nɔ- mɔ, ba mu 'li 'nyraplonyɔ -mɔ, a 'mʊ 'aan -nɛ -tɔ.

¹⁰-ɛ -bɪ 'yonu nyrɔyo a 'mʊ, -v 'yɪ =tɔ -kɔ, v mu ni, 'v mu 'nyra -tɔ mɔ. 'Kɪ v -mlɛɛ 'li, 'blɪpanyɔ 'ɛ -di, 'yonu nyrɔyo ni =hun -mʊ', -v -we -mɔ, ɛ kɔ =nu 'hʊɛn-, 'v pa 'li 'blɪpakayu bu. -Tɛ v pa 'kɪ, -ɛ -bɪ v ka 'v 'maju ni. ¹¹-Tɛ ti gbi -hi, -ɛ -bɪ 'yonu nyrɔyo ni =hun -mʊ', -v mu wɛn 'nyra -tɔ mɔ, v nyre 'v ni, 'v da 'blɪpanyɔ, v wɛn: Nyɪbeyu o, -ha -a mu 'maju yɪ! ¹²Kɛɛ, ɛ =tu =nu =wɔn, ɛ wɛn: 'N yɪ 'a mu 'ni -lee -ni, 'n 'yɪ 'a mu -yi.» ¹³-ɛ -bɪ kɛ- -Yusu pɪ dɛ, ɛ wɛn: «A -ti, ba ni 'v -pleelɛ', a 'ni 'ŋmee 'li, -ɛ nu-o, -nyrɔwɔ kɔ -haawɔ -mʊ', mɔ -bu, -ɛ mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, 'n di ya, a 'yɪ-tɪ -yi.»

-Yusu pʊ la -kvannunyibli ni ta a 'ledu

(Luku 19.11-27)

¹⁴«Ti -mʊ', -ɛ kɔ 'yri Nyɪsɔva di 'v nyibli win kɪ -kɔɔ -ni pɛpɛ, dɛ ɛ di yɪ 'wɪ, ɛ nɔ- -bu: ɛ kɔ la nyɪbeyu -dʊ, ɛ nɔ- mi la 'dagba blɔblɔ. 'Ti- ɛ 'mu mu, ɛ da 'a -kvannunyibli ni, 'ɛ hie =nu 'a 'wli lɛ, -ɛ di-e nu, v 'mʊ=v kvɛsɛ 'yri -hlaa -ni; ¹⁵'ɛ -nyi 'a yɪ-hɛnyiblo 'wliblɛ ni -hun, 'ɛ -nyi 'hʊɛn a nyiblo 'wliblɛ ni 'hʊɛn, kɔ, 'ɛ -nyi ta a nyiblo 'wliblɔ ni -do. 'A -nɛ nyiblo 'bu ni 'v, 'wliblɛ ni -tie -mʊ', ɛ -wɛ 'li -kvan a 'yrinuule, ɛ nɔ- ɛ -nyi-e. -Tɛ ɛ -wɛ -kvan a yɪblɛ-tutule -mɔ, -ɛ -bɪ ɛ mu ni. ¹⁶Nyiblo -mʊ', -ɛ 'yɛ 'wliblɛ ni -hun, -ɛ -bɪ ɛ mu ni, 'ɛ hlaa -nɛ kvɛsɛ 'yri, kvɛsɛ a 'mʊ, 'ɛ pʊ 'v=v 'wliblɛ ni -hun -bɪ. ¹⁷Nyiblo -mʊ', -ɛ 'yɛ 'wliblɛ ni 'hʊɛn, kvɛsɛ ni -do a 'mʊ, ɛ nɔ- ɛ -hla, 'ɛ pʊ 'v=v 'wliblɛ ni 'hʊɛn -bɪ. ¹⁸Kɛɛ, nyiblo -mʊ', -ɛ 'yɛ 'wliblɔ ni -do, ɛ nɔ- mɔ -bɪ, ɛ mu ni, 'ɛ 'blu -tutu, 'ɛ -hlii 'li 'a 'mase a 'wliblɔ a 'mʊ 'li.

¹⁹-Tɛ ɛ gba ti -hʊɔhʊɪ, -ɛ -bɪ 'waa 'mase di ni. -Tɛ ɛ -di, -ɛ -bɪ ɛ -tʊa 'a 'wli -ni wɛn, 'a -ti a lɛ'betilɛ. ²⁰-ɛ -bɪ nyiblo -mʊ', -ɛ 'yɛ la 'wliblɛ ni -hun, ɛ 'yɪya 'v=v 'hʊɪ bu, ɛ wɛn: 'Na 'mase o, 'wliblɛ ni -hun, -nyi la 'mʊ, 'n hlaa -nɛ kvɛsɛ 'yri, 'ɛ pʊ 'v 'wliblɛ ni -hun -bɪ. ɛ nɔ- -bu. ²¹-ɛ -bɪ 'a 'mase wɛn: ɛ nu -tɛɛ. -Mɔ =haan-kvannunyɔ =mɔ. Nyiblo -wɛ 'li bu kuo -mʊ =wɔ yɪ ni. -Tɛblɪ -bu, -ɛ 'yɪ -hʊ, 'n -nyi -mʊ, -nuu =nu -kvan 'yri -tɛɛ. 'A -ti, 'n di -nyi -mʊ -tɛblɪ -hʊɔhʊɪ, =mʊ =nu -kvan 'yri -nuu -ni. Di 'li, -kɔ 'mʊ 'hʊɛn-, -a 'mʊ lɛ 'mle. ²²-ɛ -bɪ nyiblo -mʊ', -ɛ 'yɛ la 'wliblɛ ni 'hʊɛn, ɛ 'yɪya 'v=v 'hʊɪ bu, ɛ wɛn: 'Na 'mase o, -nyi la 'mʊ 'wliblɛ ni 'hʊɛn. 'N hlaa -nɛ kvɛsɛ 'yri,

'e pu 'v 'wliblɛ nɪ 'hʋɛn -bɪ. ɛ nɔ- -bʊ. 23-ɛ -bɪ 'a 'mase wɛn: ɛ nu -tɛɛ. -Mɔ -haan-kvannunyibli =nɔ. Nyiblo -wɛ 'lɪ bʊ kuo -mʊ =wɪv yɪ nɪ. -Tɛblɪ -bʊ, -ɛ 'yɪ -hʊ, 'n -nyɪ -mʊ, -nuu =nʊ -kʋan 'yɪ -tɛɛ. Di 'lɪ, -kɔ 'mʊ 'hʋɛn-, -a 'mʊ lɛ 'mle. 24-ɛ -bɪ nyiblo -mʊ', -ɛ 'yɛ la 'wliblɔ nɪ -dɔ, ɛ 'yɪyɪ 'ʊ=v 'hʊɪ bʊ -wɛ, ɛ wɛn: 'Na 'mase ɔ, 'n yɪ=e nɪ, -ɛ mɔ, -na ŋmlɪ 'yakla nɪ. Dɛ -mʊ', -yɪ 'dɔ, ɛ nɔ- -pʊ lɛ -bʊ 'cɛ. 25 'N pie la hʋannʊ. ɛ nɔ- nu=ɔ, 'nɪ 'blu la -tʊtʊ, 'wliblɔ -mʊ', -hie la 'mʊ lɛ, 'nɪ -hli la=a. 'A -tɪ, -na 'wliblɔ a 'mʊ, ɛ nɔ- -bʊ. 26-ɛ -bɪ 'a 'mase =tʊ=ɔ =wɔn, ɛ wɛn: -Mɔ -kvannunyɔ =nɔ, -ɛ kɔ 'klɔ -nyɛ yɪ, 'tɪ -mli nɪ. -Yɪ=e nɪ, -ɛ mɔ, 'dʊdɔ-tɛblɪ -mʊ', 'n 'yɪ 'dɔ, ɛ nɔ- 'n pʊ lɛ =bʊ 'cɛ. 27 'A -tɪ, -blɛɛ wɛn yɪ -bʊ pʊ wɛn 'lɪ 'na 'wliblɔ -baktɪ', -ɛ di=e nu, didie -bʊ, 'n -di, 'mʊ wɛn 'lɪ 'na 'wliblɔ a 'mʊ 'lɪ -ha, ɛ kɔ dɛ -bʊ, -ɛ di wɛn 'ʊ=v 'lu bi 'hʋɛn-. 28-ɛ -bɪ 'mase a 'mʊ, ɛ lee nɛ 'a nyibli -bɪ, ɛ wɛn: Ba -ha=a 'wliblɔ a 'mʊ -jɪ', ba -nyɪ=e nyiblo -mʊ', -ɛ kɔ 'wliblɛ nɪ -pʊ. 29 'ɛ mɔ =han-tɪ, 'a -nɛ nyiblo, -ɛ kɔ -tɛblɪ -hʊɔhʊɪ, ɛ nɔ- v di -tɛblɪ -bɪ -nyɪ, -ɛ di=e nu, 'a -tɛblɪ -mʊ', ɛ -kɔ, ɛ 'mʊ -hʊ, ɛ 'mʊ=v wɔn -hi. Kɛɛ, nyiblo -mʊ', -ɛ kɔ -tɛblɪ =yɪ -hʊ, v kɔ bʊ -ha -nɛ=ɛ -jɪ'. 30 -Kvannunyɔ -bʊ, -ɛ 'yɪ =dedede a nule -yɪ, ba pʊ 'lɪ-tɪ -patʊ', 'kɪ 'lɪ halɔ 'nyɪ. 'Kɪ ɛ di 'lɪ =hien 'lɪ -wee -nɪ, kɔ, ɛ di 'ʊ yɪv -pʊv -nɪ.»

**-Yusu, -ɛ mɔ -tonyibli a pepɛ a Nyiblo, ɛ di pʊv nyibli
a pepɛ -bati lɛ, 'tɪ- 'klɔ 'mʊ 'v -wlu -hɔn**

31 (Kɛ- -Yusu pɪ 'a -nagbopʊ yɪ dɛ, ɛ wɛn:) «Tɪ -kɔ 'yɪ 'mɔ -bʊ, -ɛ mɔ -tonyibli a pepɛ a Nyiblo, 'n di di, 'kɪ 'lɪ 'na bodɪɔtʊ 'kwli, 'n kɔ Nyɪsʋa a lɛlɛnyʊ 'hʋɛn-, -a di di. 'Kɪ 'n di 'ʊ 'na bodɪɔgbata kɪ bʊ nɪ. 32 Dakɔ a pepɛ, -v nɪ 'nɛ- -tʊtʊ kɪ, v di lɛ 'nɪ 'kukue -nɪ, 'kɪ 'ʊ 'mʊ yɛ', 'mʊ -nʊ 'yɪ lɛ -hɪhɪa -nɪ, =wɪ yɪ -tɛ blablɪ'yie=tunyɔ ni, 'ɛ -hɪhɪɛ blablɪ kɔ wlo 'hʋɛn- 'yɪ lɛ. 33 ɛ -hɛn 'nyɛ, nyibli -bʊ, -v ni la Nyɪsʋa a kɪwɛɛnɛ, 'kɪ 'n di 'lɪ -nʊ 'na diidektɪbɪa kɪ pʊ, ɛ kɔ, nyibli -bʊ, -v 'yɛ nɪ nu la Nyɪsʋa a kɪwɛɛnɛ, 'mʊ 'lɪ -nʊ 'na kamlakɪbɪa kɪ pʊ. 34 'Tɪ- 'mɔ -bʊ, -ɛ mɔ bodɪɔ, 'mʊ nyibli -mʊ', -v nɪ 'nɛ- 'na diidektɪbɪa kɪ -lee -nɪ: Ba di 'lɪ, 'a mʊ 'na 'Bat Nyɪsʋa nu -haande -mɔ, ba kɔ Nyɪsʋa a 'klɔ yɪayɪv -mʊ', ɛ pʊ la lɛ, ɛ di la 'a mʊ -nyɪ, tɪ -mʊ' -kɔ 'yɪ ɛ nu la 'klɔ. 35-ɛ nu=ɔ, -tɛ 'kanʊ ni la 'mʊ, a -nyɪ la 'mʊ dididɛ; -tɛ 'nie'natʊ ni la 'mʊ, a -nyɪ la 'mʊ 'nɪnɛnɛ; -tɛ 'n mɔ la 'dagbatayʊ, 'a paa la 'mʊ 'kayʊ bʊ; 36 -tɛ 'n 'yɪ la 'hʊɛɛpʊdɛ -kɔ, a -nyɪ la 'mʊ 'hʊɛɛpʊdɛ, -tɛ 'n kɔ la 'hʊɪ a hɪnhɛn, a pɪa la 'mʊ nɪ; ɛ kɔ, -tɛ 'n nɪ la 'lɪ -jɪ', a di la 'mʊ yɪ -mɛ mɔ. 37-ɛ -bɪ nyibli -mʊ', -v ni la Nyɪsʋa a kɪwɛɛnɛ, kɛ- v di 'mʊ yɪ pʊ: Kʊkɔnyɔ, tɪ a 'dɪ -bɪ -kɔ 'yɪ -a 'yɛ -mʊ, 'kanʊ 'ɛ ni la -mʊ, =a -nyɪ la -mʊ dididɛ 'lɪ; 'nie'natʊ 'ɛ ni la -mʊ, =a -nyɪ la -mʊ 'nɪnɛnɛ 'lɪ? 38 Tɪ a 'dɪ -bɪ -kɔ 'yɪ -mɔ la 'dagbatayʊ, =a paa la -mʊ 'kayʊ bʊ 'lɪ? Tɪ a 'dɪ -bɪ -kɔ 'yɪ =yɪ la 'hʊɛɛpʊdɛ -kɔ, =a -nyɪ la -mʊ 'hʊɛɛpʊdɛ 'lɪ? 39 Tɪ a 'dɪ -bɪ -kɔ 'yɪ -a 'yɛ la -mʊ', -na 'hʊɪ hɛn la, kɔ, =nɪ nɪ la -jɪ', =a di la -mʊ yɪ -mɛ mɔ 'lɪ? 40-ɛ -bɪ, 'mɔ bodɪɔ, kɛ- 'n di -nʊ yɪ pʊ: 'N yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ -tɛɛ, 'ba nu la =haan-tɛblɪ a 'mʊ 'na 'dɪayɪ =dʊ, -ɛ 'yɪ 'mini -kɔ 'yɪ =hlɔn lɛ, ɛ -hɛn 'nyɛ, -ɛ mɔ, 'mɔ a nu la=a 'yɪ -hlɔn lɛ.

41'Bu -hi, 'ti- 'mɔ bodɔ, nyibli -mɔ', -v ni 'li 'na kamlakɪa ki, 'mu -nu -lee -ni, ba 'yɪa 'li 'mu bu, 'a mu -mɔ', Nyɪsɔa pɔ 'jrɔ yi. Ba mu 'li na -mɔ', -ɛ 'ye ni jre 'nyi. Na a 'mu, Nyɪsɔa -wɛ-ɛ -mɔ, 'kɪ 'v 'kuo -hɔn a nyiblo gbagbu kɔ 'a -hɛenyu 'hɛn- -mɔ. 42-ɛ nu-o, -tɛ 'kanv ni la 'mu, a 'yɪ la 'mu didide -nyi; -tɛ 'nie'natu ni la 'mu, a 'yɪ la 'mu 'nɔnɔnie -nyi; 43-tɛ 'n mɔ la 'dagbatayu, a 'yɪ la 'mu 'kayu bu -paa -ni; -tɛ 'n 'yɪ la 'hɔlɛpɔdɛ -kɔ, a 'yɪ la 'mu 'hɔlɛpɔdɛ -nyi; -tɛ 'na 'hɔlɛpɔdɛ la hren, kɔ, -tɛ 'n ni la -jɪ', a 'yɪ la 'mu yi -mɛ. 44-ɛ -bɪ kɛ- nyibli a 'mu, v di 'mu yi pɔ: Kɔkɔnyɔ, ti a 'dɪ -bɪ -kɔ 'yri, -a 'ye la -mɔ, 'kanv 'ɛ ni la -mɔ, 'nie'natu 'ɛ ni la -mɔ, -ni mɔ la 'dagbatayu, -ni 'yɪ la 'hɔlɛpɔdɛ -kɔ, -na 'hɔlɛpɔdɛ la hren la, kɔ, -ni ni la 'li -jɪ', 'ti- -a 'yɪ la -mɔ ki -dii -ni 'li? 45-ɛ -bɪ mɔ bodɔ, kɛ- 'n di -nu yi pɔ: 'N yi a 'mu 'ni -lee -ni -tɛɛ, 'a -nɛ ti, 'bu mɔ, 'ba 'yɪ la -haan-tebli a 'mu 'na 'dɪayɪ -dɔ, -ɛ 'yɪ 'mini -kɔ 'yɪ -hlɔn lɛ -nu, ɛ 'wɪ yi, 'mɔ a 'yɪ la -a 'yɪ -hlɔn lɛ -nu. 46-Tɛbli a 'mu, a -tɪ, Nyɪsɔa di gba 'li -nu -tɛɛ -bɪ, -tɛ v di 'li -nu -hɔwɛn -tuu -ni, -hɔwɛndɔ -mɔ', -ɛ 'ye di 'li ni -wɛ 'klɔ -mɔ 'klɔ. Kɛɛ, nyibli -mɔ', -v ni la Nyɪsɔa a kiwɛnle, v nu- di 'li 'klɔ yrayɔ -mɔ', -ɛ 'ye ni -wɛ 'li 'kwli pa.»

-Tɛ -Juukɔɛ a nyibli gbagbɪ -hɔɛ bu 'la la -Yusu
(Makɪ 14.1-2; Luku 22.1-2; Saan 11.45-53)

26 1-Tɛ -Yusu -wɛ 'kɪ -tebli a pɛpɛ a 'mu, 'a tɔɔlɛ -mɔ, -ɛ -bɪ kɛ- ɛ pɪ 'a -nagbɔpɔ yi, ɛ wɛn: 2«A yi-e ni, -ɛ mɔ, ɛ hie 'li -nyrɔwɪ ni 'hɔn, -aan lɛ'mimle, v dɛɛ Pakɪ, ɛ 'mu 'v nyre. Ti a 'mu 'yri, 'kɪ v di 'v 'mɔ -bu, -ɛ mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo 'na yraanyibli -jɪ' pɔ, -ɛ di-e nu, v 'mu 'v 'mu tugbɛ 'yie -kɔɔ -ni, v 'mu 'mu 'la.»

3Ti ni -do a 'mu 'yri, 'kɪ Nyɪsɔa a -cɔhlɔnpinyɔ gbagbɪ, kɔ -Juukɔɛ a naanyɔ 'hɔn-, v 'kukue lɛ, 'kɪ 'li -cɔhlɔnpinyɔ a nyiblo gbagbu a -tɛ. Nyiblo a 'mu, 'a 'nyre mɔ Kaifɔ. 4'Waa pɛpɛ, v -yra-a ni, 'kɪ bu nu -yɛɛ, bu klɔ -Yusu, v 'mu-v 'la. 5Kɛ- v pɪ, -ɛ mɔ: «'Bu mɔ, -ba yi-t ni kwle, -a 'ni 'nuo 'li-t lɛ'mimle a ti 'yri, -ɛ di-e nu, nyibli 'ni -ha -a mu -mɔ -wɔn mɔ di.»

-Tɛ nugba -dɔ pɔ la -Yusu -dawinni 'lu, 'kɪ 'v 'a nɔvɛ a -ta'
(Makɪ 14.3-9; Saan 12.1-8)

6Ti a 'mu 'yri, 'kɪ -Yusu ni 'li Betanidɔ 'kwli, ɛ kɔ 'a -nagbɔpɔ 'hɔn-. 'Kɪ v ni 'li Simɔ a -tɛ. Simɔ a 'mu, -hran nu la-a ni. 7Bu yi 'kɪ dɛ ni di, -ɛ -bɪ nugba -dɔ, ɛ nɔ- pa 'kayu bu, 'ɛ 'ble -dawinniyɛ kɔ. -Dawinni a 'mu, ɛ kɔ 'a 'yɪɛ 'hɔn-, v pɪ -die dɪaktɪ. -Tɛ ɛ -pa 'kɪ, -ɛ -bɪ ɛ 'yɪyɔ 'v -Yusu 'hɔlɛ bu, 'ɛ pɔ -Yusu -dawinni a 'mu 'lu. 8-Tɛ -Yusu a -nagbɔpɔ 'ye dɛ a 'mu, -ɛ -bɪ v bi yɪv' lɛ, v wɛn: «Dɛ- kɔ -dawinni -bu, 'a lɛɔɔɔɔɔɔ 'li? 9'Bu plo wɛn-ɛ, ɛ di 'ye wɛn 'wliye, v 'mu wɛn-ɛ -hɔwɛnnyibli -nyi.»

10-Tɛ -Yusu 'ye-e, -ɛ mɔ, v bi yɪv' lɛ, -ɛ -bɪ ɛ wɛn: «Ba -ha-a mɛ lɛ, ba 'kee nɛ 'a -mɔ'pɔpɔ. Dɛ -bu, ɛ -nu, 'kɪ 'v 'mu -mɔ, ɛ mɔ yɪnɔdɛ -mɔ. 11Ba yi-e, -ɛ mɔ, -hɔwɛnnyibli 'tɛ di 'nɛ- 'a mu 'nyi ni, a 'mu -nu -haan-tebli -mɔ nu. Kɛɛ, 'mɔ -bɪ,

ti -bu, 'n di 'ne- 'a mu 'nyi -hi, ε 'yi -hu. ¹²De -bu, nugba -bu, ε -nu, ε nɔ- -mɔ: -Te ε di wen nu, ε 'mu wen 'na -plahvi -dawinni kle 'wla, 'ki 'v 'a 'v-huhia a -ta', ε nɔ- ε -we nunuo -mɔ. ¹³'N yi 'a mu 'ni -lee -ni -tεε, 'a -nε -tite -du, v di 'v Nyisua a -haantitie 'v -puv -ni, 'ki 'nε- -tutu ki, -haande -bu, nugba -bu, ε -nu, v di 'a -tu -mɔ le 'ni na, -ε di-e nu, ε 'ni -ha nyibli -mɔ -hru.» Kε- Yusu -pu.

Juda -hve bu pu -Yusu -Juukve a naanyv -ji'
(Maki 14.10-11; Luku 22.3-6)

¹⁴-Te de 'a mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu a -nagbopi -bi, 'ki 'li 'a -nagbopu ni -pu -tu 'v 'hven -mu' 'nyi, -ε kɔ 'nyre mɔ Judia Yisikalio, ε nɔ- mu 'li Nyisua a -cɔhɔnpinyv gbagbi -mɔ, ¹⁵ε wen: «Bu mɔ, 'ni pu 'a mu -Yusu -ji', de- a di 'mu -nyi 'li?» ε nɔ- mɔ bu -nyi-e 'wliyo a (30) -wlv -tu 'v -pu. ('Wliye a 'mu, ε -hu ni diaki.) ¹⁶Kve 'v ti 'a 'mu 'yri bu, Judia -tva =tɔ a le-mumvɔ, -te -mu', ε di nu, ε 'mu =nu -Yusu -ji' pu.

-Te -Yusu kɔ 'a -nagbopv 'hven-, v di la Paki a diide
(Maki 14.12-21; Luku 22.7-14,21-23; Saan 13.21-30)

¹⁷Le'mimle -mu', -ε mɔ Paki, 'a yi-he-nyrɔwɔ, 'ki v yi 'v 'flɔɔdu -mu', -ε kɔ -mɔ v 'ye ni pu 'li 'yaade -dii -ni. -Te -nyrɔwɔ a 'mu, ε nyre 'v, -ε -bi -Yusu a -nagbopu mu 'v -Yusu 'hvi, 'v 'beti-e, v wen: «-Bi' -hve -ba pii 'ki Paki a diide yi 'li?» ¹⁸-ε -bi -Yusu -tu =nu =wɔn, ε wen: «Ba mu 'li Jrusredɔ 'kwli, 'ki 'li nyiblo -mu', -kɔti 'n lee nε 'a mu -mɔ, ba lee -nε, -ε mɔ: -Aan tɔonyɔ wen 'ni, 'a ti -mu', Nyisua wa 'nyre, ε nyre 'v ni. 'Ki 'nε- -mu -mɔ, 'ki ε di 'nε- Paki a diide -dii -ni, ε kɔ 'a -nagbopv 'hven-.» ¹⁹-Ti a 'mu, -Yusu lee nε 'a -nagbopv, ε nɔ- v -nu, 'v pi Paki a diide a 'mu. -Te v -we 'a pipie -mɔ, -ε -bi v -mε kle.

²⁰-Te 'yrv -we 'li yako 'kwli le, -ε -bi -Yusu kɔ 'a -nagbopu ni -pu -tu 'v 'hven a 'mu 'hven-, v nyre 'li 'kayu -mu', -ε kɔ bu v di 'li Paki a diide 'li -dii -ni 'kwli ni, 'v ni ble, 'v -tva didide a didie. ²¹Bu yi 'ki de ni di, -ε -bi -Yusu wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, nyiblo ni 'nε- 'a mu 'nyi. ε nɔ- di 'mu 'na yraanyibli -ji' pu, -v -mve 'na 'lila le.» ²²-Te v 'wlv -ti a 'mu, -Yusu -hla, -ε -bi 'waa =wlv 'mve bu diaki. Ke- 'waa dodoyo, v pi, 'v yi 'beti -ni: «Kɔkɔnyɔ o, =bi 'mɔ =nɔ?» ²³-ε bi -Yusu -tu =nu =wɔn, ε wen: «'Ki 'li 'a mu 'nyi, 'ki nyiblo ni 'li, -ε kɔ 'mu 'hven-, -a 'nyra 'li dedihu ni -do dabv 'kwli. ε nɔ- di-e nu. ²⁴ε mɔ -han-ti, 'mɔ -bu, -ε mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n kɔ -bu 'kv, =wi yi -te v nu la 'a 'ciaru, 'ki 'li Nyisvacriɛn 'kwli, keε, 'jrv 'ki 'v nyiblo -mu' -mɔ, -ε di 'mu 'na yraanyibli -ji' pu. ε nɔv 'v le, 'ki v 'ni 'kɔv wen 'li nyiblo a 'mu.»

²⁵-ε -bi Judia -mu', -ε di -Yusu 'a yraanyibli -ji' pu, ε 'beti ni -we, ε wen: «Tɔkɔnyɔ o, =bi 'mɔ =nɔ?» -ε -bi -Yusu wen: «lin, -mɔ =nɔ.»

Kɔkɔnyɔ -Yusu a le'ɔɔdiide
(Maki 14.22-26; Luku 22.15-20; 1 Koletɔ 11.23-25)

²⁶Bu 'tɛ ni 'ki 'v dedihu ki, -ε -bi -Yusu 'du 'flɔɔ ye', 'ε -nyi Nyisua 'wio, 'ti- 'ε 'bε-ε -tɔv le, 'ε -nyi-e 'a -nagbopv, ε wen: «Ba 'du-o ye', ba di-e. ε nɔ-

mɔ 'na 'hvi,» 27'ε 'du -wiin-ɲanu ye', 'ε -nyi Nyɪsua 'wio, 'ε -nyi -nu=v, -ε -bɪ ε wen: «'Aan pɛpɛ, ba 'na. 28'ε nɔ- mɔ 'na -hlu. ε nɔ- 'n di bu 'wla, 'kɪ 'v -tonyibli -hɔhɔv a dɛ 'kuku a -ta', Nyɪsua 'mu=v nu, ε 'mʊ 'yɪɪ yɪɪɪɪ -tu, ε kɔ -tonyibli 'hʊɛn-, -ε di-e nu, ε 'mʊ 'waa dɛ 'kuku 'wɔwla -ni. 29'N yɪ 'a mu 'nt -lee -ni, -ε mɔ, kʊɛ 'kɪ mɔ bu, 'n 'yɪ 'lɪ-t 'lɪ -wɛ, -bu 'na 'kɪ nɔdu -bu de, ε 'mʊ -nyɪɔwɔ -mʊ' kɪ ye, -ε kɔ 'kwli 'n di 'lɪ nɔ yɪɪɪɪɪɪɪɪ -bɪ -mʊ' 'lɪ 'naa -ni, 'n kɔ 'a mu 'hʊɛn-, 'kɪ 'lɪ 'na 'Bai Nyɪsua a 'klɔ yɪɪɪɪɪɪɪɪ 'kwli.»

30-Te dɛ a 'mʊ, ε -hi, -ε -bɪ v ble -wla, 'tɪ- 'v 'du ye', 'v -tɪ 'dɔ, 'v mu 'lɪ dʊgba -mʊ' 'lu, -ε kɔ 'lu olifieti nu 'lɪ.

-Te -Yusu lee la Pielɪ, -ε mɔ, Pielɪ a 'mʊ, ε di-e 'nɪ hla, -ε mɔ, ε 'yɪ-t -yɪ
(Maki 14.27-31; Luku 22.31-34; Saan 13.36-38)

31-Te v nyre 'lɪ, -ε -bɪ kɛ- -Yusu pɪ 'a -nagbopv yɪ, ε wen: «'Kɪ 'lɪ 'tɔlɔwɔ -bu 'kwli, ti di 'v 'nɪ nyre, a 'mʊ 'v 'mʊ 'hvi lɛ -gbe, =wɪ yɪ -tɛ v nu la 'a 'ciɪɪɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsuaɪɪɪɪɪɪɪɪ 'kwli, -ε mɔ: Nyɪsua wen 'nɪ: 'N di 'blakɔnyɔ 'nɪ 'la, blablɪ a -ɟu 'mʊ -gbe.» 32-ε -bɪ kɛ- -Yusu pɪ -nu yɪ de, ε wen: «'Bʊ mɔ, 'nɪ 'kʊ, 'nɪ 'hɪɪ 'klɔ, 'kɪ 'n di 'lɪ Galileblɔgba 'kwli mu, 'mʊ 'lɪ 'a mu 'lɪ -plee -ni.» 33-ε -bɪ Pielɪ pʊ win, ε wen: «'Ye -bu 'waa pɛpɛ, bu hie 'v -mʊ bu, 'mɔ -bu, 'n 'yɪ 'lɪ-t 'lɪ -wɛ, =bu hie 'v -mʊ bu.» 34-ε -bɪ -Yusu wen: «'N yɪ -mʊ 'nɪ -lee -ni -tɛɛ, 'kɪ 'lɪ 'tɔlɔwɔ nɪ -do -bu 'kwli, 'tɪ- hape 'mʊ -nyre da mɔ mu, -di nu -gaawɪ nɪ ta, -ε mɔ, =yɪ 'mʊ -yɪ.» 35-ε -bɪ Pielɪ wen: «'Dʊn-, 'ye -bu 'n di 'kʊ, 'n kɔ -mʊ 'hʊɛn-, 'n 'yɪ 'lɪ-t 'lɪ -wɛ, =bu hla=a, -ε mɔ, 'n 'yɪ -mʊ -yɪ.» -Nagbopv a pɛpɛ a 'mʊ, -tɪ nɪ -do a 'mʊ, Pielɪ -hla, ε nɔ- v -hla -wɛ.

-Te -Yusu da la Nyɪsua, 'kɪ 'lɪ 'dʊdɔti a -ci -mʊ', v dɛɛ Gesɪmant 'kwli
(Maki 14.32-42; Luku 22.39-46)

36-Te dɛ a 'mʊ, ε -hi, -ε -bɪ -Yusu kɔ 'a -nagbopv 'hʊɛn-, 'kɪ v nyre 'lɪ 'dʊdɔti a -ci -mʊ', v dɛɛ Gesɪmant 'kwli. Kɛ- ε pɪ -nu yɪ, ε wen: «'Ba nɪ mɔ bu, -bu mu 'lɪ ye', 'mʊ 'lɪ Nyɪsua -mɔ -hlee -ni.» 37-Te ε yɪ 'kɪ nɪ mi, -ε -bɪ ε da Pielɪ kɔ Sebede a 'yonv Sakt kɔ Saan 'hʊɛn-, v kɔ-ɔ 'hʊɛn- 'v -mu. Ti nɪ -do a ti 'yɪɪ, -ε -bɪ 'a =wɔ 'mʊɛ bu. Hʊannv ni-e nɪ diaktɪ. 38-ε -bɪ kɛ- ε pɪ -nu yɪ, ε wen: «'Na =wɔ 'mʊɛ bu diaktɪ. 'Na =wɔ a bu'mʊmʊɛ a 'mʊ, ε -hʊɛ bu 'la 'mʊ. A kɔ 'mʊ 'hʊɛn-, -ba nɪ mɔ bu, a 'nɪ 'ɲmee 'lɪ,» 39'ε hlɔɔ -nu -mɔ lɛ dɛ gbe, 'ε bla kwli bu, 'ε kɔ 'lu bu, 'ε nyɛɛ Nyɪsua lɛ, ε wen: «'Na 'Bai o, 'bʊ mɔ, 'bʊ -wɛ 'lɪ-t 'lɪ, nu-o, -hʊɛn -bu, 'n mi 'ye mɔ, bu hlɔɔ 'mʊ -mɔ lɛ. Kɛɛ, ε 'yɪ dɛ -mʊ', 'mɔ -bu, 'n -hʊɛ 'pa-, kɛɛ, dɛ -mʊ', -na -gbetv -hʊɛ, ε nɔ- -bu mu 'lu -mɔ.»

40-Te ε -wɛ 'pʊpɛ -mɔ, -ε -bɪ ε -hɪan -mɔ, 'ε mu 'v 'a -nagbopv nɪ ta a 'mʊ 'hvi, 'ε yɛɛ 'v -nu 'ɲmena a 'ɲmeelɛ' bu. -ε -bɪ kɛ- ε pɪ Pielɪ yɪ, ε wen: «'Bɪ a 'yɪ 'lɪ-t 'lɪ -wɛ, ba nu -haawɔ nɪ -do, a kɔ 'mʊ 'hʊɛn-, 'kɪ ba 'yɪ -ɲme? 41'N 'ɲmee 'lɪ, kɛɛ, ba da Nyɪsua, -ε di-e nu, dɛ 'bʊ yɪ-t nɪ -hʊɛ bu -tɛɛ 'v 'a mu lɛ, 'kɪ ba -hɛɛ Nyɪsua a -tɪ lɛ, a 'nɪ -ha 'a -tɪ lɛ -hɛɛ -ni. 'N yɪ-e nɪ, -ε mɔ, 'aan =wɪ -hʊɛ-ε nɪ diaktɪ, 'kɪ a

'ni 'ŋmee 'li, a 'mu Nyisva da, kee, 'bu mɔ, Nyisva 'bu 'ye ni -heɛ ne 'a mu, 'a mu 'ni -do, a 'yi 'kli -kɔ, 'ki ba nu de a 'mu.»

⁴²Bu pu 'ki le, -e -bi e hɔɔ =nu -mɔ le de, 'e nyee Nyisva le, e wen: «Na 'Bat o, 'bu mɔ, -hwen -bu, 'n kɔ =bu 'ye, 'bu 'yi 'li-ti 'li -we, bu hɔɔ 'mu -mɔ le, -e -bi de -bu, -na -gbetu -hwe, e nɔ- -bu pa 'mu.» ⁴³-Te e -we -mɔ de, -e -bi 'ki e mu 'li =nu 'hvu. -Te e -mu, -e -bi 'ki e yee 'u -nu ŋmena a ŋmeele' bu de, -e nu-o, v 'yi 'li-ti 'li -we bu pu 'yii le. ⁴⁴E nɔ- mɔ bu hɔɔ =nu -mɔ le de, bu mu Nyisva a lenyaawɔ ni ta a de -mɔ. Win ni -do -mu', e pu wen, e nɔ- e -pu de. ⁴⁵-E -bi e -hɔɔ -mɔ de, 'e mu 'u 'a -nagbopu 'hvu, e wen: «-Bi a yi 'ni ŋme de, 'a -he 'li ke le? Ba 'ye ke, ti 'mve yre, 'ki bu pu 'mu de'kukununyv -ji', mɔ -bu, -e mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo. ⁴⁶Ba 'du ye', -a 'mu mu, -e nu-o, nyiblo -mu', -e di 'mu 'na yraanyibli -ji' pu, 'ki e yi 'li di.»

-Te -Juukve a naanyv kɔ la -Yusu

(Maku 14.43-50; Luku 22.47-53; Saan 18.3-12)

⁴⁷Win ni 'li -Yusu wlɔn, -e -bi Judia, -e mɔ -Yusu a -nagbopu ni -pu -tu 'u 'hven a nyiblo -bi, e nyre 'u ni, e kɔ nyibli -hɔɔhɔ 'hven-. Nyibli a 'mu, v 'ble ta-wɔn-tebli kɔ ti 'hven- kua le. Nyisva a -cɔhlɔnpinyv gbagbi, kɔ -Juukve a naanyv -bi 'hven-, v nu- lee nyibli a 'mu, 'ki bu mu -Yusu kɔ. ⁴⁸Judia a 'mu, -e di =nu -Yusu -ji' pu, 'ti- v 'mu 'hru wlɔn bi, ke- e pu =nu yi: «Nyiblo -mu', 'n di 'wlee -ni, 'n di 'wio -nyi, e nɔ- ba kɔ, e 'ni -ha 'a mu -ji' -ta.» ⁴⁹-Te v nyre 'ki 'u, -e -bi Judia 'yia 'u -Yusu 'hvu bu, e wen: «Tɔɔnyɔ o, 'n ye -mu ki,» 'e 'wlee =ne. ⁵⁰-E -bi -Yusu wen: «Bihɔn o, de -bu, -di nu mɔ, nu-o, =mu mu.» -E -bi ti ni -do a ti 'yri, nyibli -mu', Judia -gba, v 'yia 'u -Yusu 'hvu bu, 'u kɔɔ. ⁵¹Nyisva a -cɔhlɔnpinyv a nyiblo gbagbu, 'a -kuannunyv -bi, e ni -tuo ki -we. Nyibehian a 'mu, e nɔ- kɔ nva, -Yusu a -nagbopi -bi -ha 'li 'a 'plɛn bɔ 'kwli, e 'be 'u. ⁵²-E -bi -Yusu wen: «Nyra 'li -na 'plɛn bɔ 'kwli, -kɔti nyibli a pepe -mu', -v ni 'plɛn, -v -wen, nyibli -bi di nu 'plɛn, v 'mu =nu 'la -we. ⁵³-Yi-ti -yi, -e mɔ, 'n -we 'li -bu lee wen 'na 'Bat ni, 'ki bu -heɛ wen 'mu. E di ya wen 'mu lelenyv a 'miliwɔ a 'miliwɔ yi, -e di-e nu, v 'mu wen 'mu ki -dii -ni. ⁵⁴Kee, 'bu mɔ, 'bu ni 'mu le, e 'wɔ yi, de -mu', v 'cru la 'li Nyisvacriɛn 'kwli, -e kɔ -bu mu wen 'lu -mɔ, de a 'mu, e 'yi 'li-ti -we, bu mu wen 'lu -mɔ.»

⁵⁵-E -bi ke- -Yusu pu nyibli -mu', -v di-e kɔ mɔ yi, e wen: «Ta-wɔn-tebli kɔ ti 'hven-, e nɔ- a -ya, 'a di 'mu 'kɔ mɔ, =wɔ yi -te v ni -balunyv a kɔkɔ. 'Ti-, 'a -ne ti, 'n ni la 'li Nyisva a 'kagba v -yaa 'kwli, 'ki 'li 'a mu 'nyɔ, 'ni tɔɛ la nyibli -bi, kee, a 'yi la 'mu -kɔ. ⁵⁶-Tɛbli a pepe -bu, e mu 'lu -mɔ, -e di-e nu, -ti -mu', Nyisva a winwlɔn-hanyv 'cru la, 'ki 'li Nyisvacriɛn 'kwli, e 'mu -nue -ni.» -Te -Yusu pu 'ki le, -e -bi 'a -nagbopu a pepe, v -gbe-e 'hvu le, 'u 'gba ci le.

-Te -Juukve a naanyv puv la -Yusu -bati le

(Maku 14.53-65; Luku 22.54-55,63-71; Saan 18.13-14,19-24)

⁵⁷-Te de a 'mu, e -hi, -e -bi nyibli -mu', -v kɔ -Yusu, 'ki v gbe 'li-ti Nyisva a -cɔhlɔnpinyv a nyiblo gbagbu a 'kayu bu. Nyiblo a 'mu, 'a 'nyre mɔ

Kaifv. 'Kt 'l 'kayu a 'mu bu, 'kt Nyisva a tetetɔɔnyv, kɔ 'blugba a naanyv 'hven-, v 'kukue 'l lɛ, -gbolugbo a -ti. ⁵⁸Pielɛ -mɔ -bi, ɛ yɪ kvɛ -Yusu -wien, 'kt 'l -mɔhɔɔɛ 'kwli, 'ɛ -hɛ 'l 'waa -pɪ lɛ, 'v -mu -mumu, 'v nyre 'l -cɔhɔɔpinyv a nyiblo gbagbu a -yaa 'kwli, 'ɛ pa 'l. Nyisva a 'kagbau a 'yie-tunyv nɪ 'l -wɛ. Nyibli a 'mu, v nu- kɔ 'nyɪ Pielɛ nɪ 'l bu, -ɛ di-e nu, ɛ 'mu=v 'ye, -tɛ -ti a 'mu, ɛ di 'li-wuwɛ nu.

⁵⁹'Kt 'l 'kayu a 'mu bu, -cɔhɔɔpinyv gbagbu, v kɔ -gbolugbo a nyibli a pepɛ 'hven-, v =mʊɛ=ɛ lɛ, 'kt bu yɛɛ -Yusu -ti, 'ye -bu ɛ mɔ hi, -ɛ di-e nu, v 'mu=v 'la, ⁶⁰kɛɛ, v 'yɪ 'li-tɪ kɪkadɛ =dʊ 'l 'yee -ni, 'ɛ mɔ -han-tɪ, -hɛhɪpʊ -huɔhuɪ, 'v 'ma-a hi 'lu blɛ. Bu nɪ 'kt 'v bu, -ɛ -bi nyibli nɪ 'hven =plu 'v nɪ, ⁶¹v wɛn: «Nyiblo -bu, ɛ wɛn 'nɪ, ɛ -wɛ 'lɪ bu 'wla Nyisva a 'kayu gbagbu nɪ, 'ti- bu pʊ=v nɪ de, 'kt 'l -nyrɔwɪ nɪ ta 'kwli.»

⁶²-ɛ -bi -cɔhɔɔpinyv a nyiblo gbagbu 'du ye', 'ɛ 'beti -Yusu, ɛ wɛn: «=Bi -ti a pepɛ -bu, nyibli -bu, v yɪ -mʊ -yɛɛ -ni, =yɪ -ti -kɔ, -bu =tu =nu =wɔn?» ⁶³Kɛɛ, -Yusu 'yɪ-tɪ -ti =dʊ klɛ -hihɪa -ni. -ɛ -bi -cɔhɔɔpinyv a nyiblo gbagbu yɪ-tɪ 'nɪ -lee -ni, ɛ wɛn: «N -hʊɛ=ɛ nɪ, -bu 'suʊ -ni, 'kt 'l 'Klɪkɪnɪnyisva a 'nyre 'kwli, 'bu mɔ, =ni mɔ Wanyɔ -mʊ', Nyisva pʊ la lɛ, ɛ di la ya, kɔ, 'bu mɔ, =ni mɔ Nyisva a 'Yu.» ⁶⁴-ɛ -bi ɛ =tu=o =wɔn, ɛ wɛn: «Iin, 'mɔ =nɔɔ. 'N yɪ 'a mu 'nɪ -lee -ni, kvɛ kɛ 'kt mɔ bu, a di 'mu 'nɪ 'ye, 'mɔ -bu, -ɛ mɔ -tonyibli a pepɛ a Nyiblo, 'mu 'v 'Klɪkɪnɪnyisva a diidektɪbɪa kɪ bu nɪ, 'mu 'lɪ yakɔ 'kwli -hɔn, 'kt 'l 'nuŋmɪ 'kwli.»

⁶⁵-Yusu bu pʊ 'kt lɛ, -ɛ -bi -cɔhɔɔpinyv a nyiblo gbagbu a 'mu, ɛ cɪcra 'a dɪɔnʊ wlawɔ lɛ, yrv a -ti, ɛ wɛn: «ɛ -hɛɛ Nyisva a -ti lɛ. -A 'nɪ 'muɔ 'kt -hɛhɪnyibli -dʊ lɛ. 'Aan 'mumu, a 'wɪn -ti, ɛ -hla nɪ. A 'wɪn nɪ, -tɛ ɛ nu Nyisva a -ti a lɛ-hɛɛɛ. ⁶⁶-Bi' a pɪ 'lɪ?» -ɛ -bi v =tu=o =wɔn, v wɛn: «ɛ mɔ -han-tɪ -nɔɔ, ɛ -hɛɛ Nyisva a -ti lɛ. 'A -ti, ɛ kɔ 'kukʊʊ.» ⁶⁷-ɛ -bi v -tʊa 'a huɔn a 'hinhren, 'kt 'v 'a yɪgbakla yɪ, kɔ, 'v yɪ-tɪ ŋmli -bii -ni, 'v pʊ 'lɪ-tɪ ŋmɪ nʊl' lɛ, ⁶⁸v wɛn: «-Mɔ -mʊ', -ɛ mɔ Wanyɔ, -mɔ mɔ winwɔn-hanyɔ. 'A -ti, lee nɛ -a mu, nyiblo a 'dɪ -bi -hɪren -mu de 'lɪ?»

-Te Pielɛ pʊ la lɛ, -ɛ mɔ, ɛ 'yɪ la -Yusu -yɪ

(Makt 14.66-72; Luku 22.56-62; Saan 18.15-18,25-27)

⁶⁹-Te -teblɪ a pepɛ a 'mu, ɛ mi 'lu -mɔ, 'kt Pielɛ 'tɪɛ nɪ 'lɪ -yaa a 'mu 'kwli. Bu nɪ 'kt 'v bu, -ɛ -bi 'yɪ nyrɔyɪ =dʊ, -ɛ mɔ 'kayu a 'mu, 'a -kvannunyɔ -bi, ɛ nɔ- 'yɪya 'v=v 'huɪ bu, ɛ wɛn: «-Mɔ -bu, -kɔ -Yusu -mʊ', -ɛ kɔ 'lɪ Galileblugba 'kwli 'hven-, 'a mu -nɪnɛ la 'huɪ.» ⁷⁰Kɛɛ, Pielɛ -ga nɪ, 'kt 'v nyibli a pepɛ ye', ɛ wɛn: «-Tɪ -mʊ', -hɛ, 'nɪ -yru=o lɪ=t' lɛ.» ⁷¹'ɛ -hɔn 'v=v 'huɪ, 'ɛ mu 'lɪ -yaa a 'mu 'a paalɛ'. -Tɛ ɛ nyre 'v, -ɛ -bi 'yɪ nyrɔyɪ -bi 'ye=e nɪ de, 'ɛ lee nyibli -mʊ', -v nɪ 'v, ɛ wɛn: «Nyiblo -bu, a yɪ 'ye, ɛ kɔ Nasaletɪ a -Yusu 'hven-, v nu- nɪnɛ -mɔ 'huɪ.» ⁷²Kɛɛ, Pielɛ 'tɪɛ -gɛ, ɛ wɛn: «'N 'suʊ nɪ, nyiblo -bu, -kɔtɪ a hɛ, 'n 'yɪ-tɪ -yɪ.» ⁷³-Tɛ ti gbi -hi, -ɛ -bi nyibli -mʊ', -v nɪ 'v, v 'yɪya 'v Pielɛ 'huɪ bu, v wɛn: «ɛ mɔ -han-tɪ -nɔɔ, -mɔ -bu, -mɔ -Yusu a

-nagbopi -nɔɔ, -kɔti -te -ni 'puple, ε tve ne -a mu ni, -ε mɔ, -mɔ Galilekueyu -nɔɔ.»⁷⁴ -ε -bi ε wen: «'Bu mɔ, 'ni yi hi ni ni, Nyisva bu pu 'mu 'jɔɔ yi. 'N 'suu ni, nyiblo -bu, -kɔti a hle, 'n 'yi-i -yi.» Ti ni -do a 'mu 'yri, -ε -bi hape da -nyre ni. ⁷⁵-ε -bi -ti -mu', -Yusu lee wen Pielɔ, ε bi 'li-i 'kwli. Kε- ε pu-v yi: «'Ti- hape 'mu -nyre da, -di nu 'na -mɔ-gaawɔ nu ta, -ε mɔ, -yi 'mu -yi.» -Te ε bi 'li-i 'kwli, -ε -bi ε 'hri 'li -yaa 'kwli ni, 'ε -tva wuwe, 'kla-wliye'yiya a -tu.

-Te v gba la 'li -Yusu Pilati yi
(Maki 15.1; Luku 23.1-2; Saan 18.28-32)

27 ¹-Te -nyre -nye, -ε -bi Nyisva a -cɔhlɔnpinyu gbagbi a pepe 'kukue le, v kɔ -Juukue a naanyu 'hven-, 'v -yra-a, 'ki bu 'la -Yusu. ²-ε -bi v wen: «Ba lee ne -aan 'seyo, bu muva =ne, v 'mu 'li-i -gulɔnuma Pilati -mɔ gba.» (Pilati a 'mu, Romakue a 'kun gbagbu, ε nɔ- =tu la 'v=v gbata ki bu.)

-Te Judia nu la 'kukuu
(Nunu-tebli 1.18-19)

³Judia -mu', -ε pu -Yusu 'a yraanyibli -ji', -te ε 'win, -ε mɔ, -gbolugbo a nyibli -yra-a ni, -ε mɔ, v di -Yusu 'ni 'la, -ε -bi ε pi =wɔlɔ le, 'ki 'v de -mu', ε -nu a -ta'. 'Kla bu yi-i -wliye ni 'ye, ε nɔ- mɔ 'wliyo a (30) -wɔ =tu 'v -pu -mu', Nyisva a -cɔhlɔnpinyu gbagbi, v kɔ 'blugba a ye'nanyu 'hven-, v -nyi-e, bu gba =nu=v yi, 'ki 'li Nyisva a 'kagbau bu, ⁴'ti- bu lee =nu: «N nu de 'kuku, -te 'n pa 'v, 'ni pu 'a mu nyiblo -bu -ji', -ε 'yi =dedede -nu, -bu bleε 'kukuu yi.» Kεε, v =tu=o =wɔn, v wen: «-A mu -bu, -a 'yi 'li-i -mɔ -kɔ. -Mɔ kɔ 'li-i -mɔ.» ⁵ε nɔ- mɔ Judia bu -gbla 'wliye a 'mu, 'ki 'li Nyisva a 'kagbau bu. -Te ε 'hri, -ε -bi ε pu 'a dɔɔv 'lulu lɔ.

⁶-Te Judia 'la 'ki 'a dɔɔv, -ε -bi 'wliye -mu', ε -gbla wen 'ki, Nyisva a -cɔhlɔnpinyu gbagbi 'ti-i le, v wen: «ε mɔ -hɔv a 'wliye -nɔɔ. -Aan tete wen 'ni, -a 'ni 'puv 'li 'wliyedv a 'mu Nyisva a 'kagbau a -drɔɔ 'kwli.» ⁷-Te v hla -ti a 'mu, -ε -bi v -yra-a ni, 'ki bu nu 'wliye a 'mu, bu -tɔ -ci -mu', v deε yununyɔ a -ci, -ε di-e nu, v 'mu -ci a 'mu 'dagbi a 'dabi -mɔ' nu. ⁸ε nɔ- kɔ -ti, kve la 'li bu, -bu ye ti -bu ki, -ci a 'mu, 'v deε =ne -hɔv a -ci.

⁹-Te de a 'mu, ε mu la 'lu -mɔ, -ε -bi -ti bu, Nyisva a winwɔn-hanyɔ Selemi 'cɔɔ la, ε nɔ- mu la 'lu -mɔ. -Ti a 'mu, ε 'cɔɔ la, ε nɔ- -bu: «U gba 'wliyo a -wɔv =tu 'v -pu -mu' ni, -ε mɔ 'wliye -mu', Yisraekue ween la ki, bu 'pee la -ni, 'ki 'v 'a -ta', ¹⁰'v -tɔ yununyɔ a -ci, =wi yi -te Kukɔnyɔ Nyisva nu la 'a hɔhla.»

-Te Pilati pu la -Yusu -bati le
(Maki 15.2-5; Luku 23.3-5; Saan 18.33-38)

¹¹-Yusu -mɔ -bi, 'ki v gba 'li-i -gulɔnuma Pilati yi, -gulɔnuma a 'mu 'ε -tva 'a le'betile, ε wen: «=Bi -mɔ mɔ -Juukue a bodiɔ?» -ε -bi -Yusu wen:

«Iin, 'mɔ =nɔ.» ¹²Ɛ nɔ- mɔ Nyɔsua a -cɔhlɔnpinyu gbagbi bu yee =ne -ti -huɔhuɔ, kee, -Yusu 'yi -ti -du =wɔn =tu. ¹³-Ɛ -bi Pilati 'beti=e ni de, Ɛ wen: «-Bi -ti a pepe -bu, u yi -mu 'hu le 'ye, =ni 'wɔn-ti li?» ¹⁴Kee, -Yusu 'yi winbu =du kle -hɔhɔ -ni. Ɛ mɔ de =nɔ, 'e kee -gulɔnuma Pilati a =wɔ le diaki.

-Juukue wen 'ni, bu kɔɔ 'v -Yusu tugbe 'yie, Ɛ 'mu 'ku
(Maki 15.6-15; Luku 23.13-25; Saan 18.39-19.16)

¹⁵'A -ne le'mimle, -Ɛ mɔ Paki a ti 'yri, -gulɔnuma Pilati kɔ bu te =jklapi ni -do -mu', -Juukue di -hua bu. ¹⁶Ɛ kɔ la =jklapi =du. 'A nyre mɔ la Balabasi. Nyibli a pepe yi la=a ni, -Ɛ mɔ, Ɛ mɔ la -balɔnyɔ =nɔ. ¹⁷-Te nyibli 'kukue 'ki le, 'ki 'li Pilati -mɔ, -Ɛ -bi Pilati a 'mu, Ɛ 'beti =nu ni, Ɛ wen: «Balabasi kɔ -Yusu -bu, u dee Nyɔsua kɔ Wanyɔ 'hɔen-, nyiblo a 'di -bi a -hɔe =bu te bu 'li?» ¹⁸Pilati 'bu yi 'pɔple le ni ni, Ɛ 'wi yi, Ɛ yi=e ni, -Ɛ mɔ, 'ki 'li ca 'kwli, 'ki -Juukue a nyibli gbagbi naa 'li, 'u pu=v -Yusu -ji', -Ɛ di=e nu, Ɛ 'mu=v 'la.

¹⁹Pilati bu ni 'ki 'u -batipuu'e', -Ɛ -bi 'a nuɔba ya=a win yi, -Ɛ mɔ: «=Ni 'nuo 'li nyiblo -mu' =dedede -mɔ, -Ɛ nu=o, Ɛ 'yi =dedede -nu, -bu nyre yi, -Ɛ nu=o, 'tɔlɔwɔ -bu, 'ki 'li yanie 'kwli, 'n 'ye =hɔen diaki a -ti.» ²⁰-Te de a 'mu, Ɛ mi 'lu -mɔ, -Ɛ -bi Nyɔsua a -cɔhlɔnpinyu gbagbi kɔ -Juukue a 'blo 'hɔen-, u lee nyibli a pepe ni, 'ki bu lee Pilati, bu te Balabasi bu, Ɛ 'mu -Yusu 'la. ²¹-Ɛ -bi -gulɔnuma Pilati 'beti ni, Ɛ wen: «Nyibli ni 'hɔen -mu' 'nyi, nyiblo a 'di -bi a -hɔe =bu te bu 'li?» -Ɛ -bi u wen: «Balabasi!» ²²-Ɛ -bi Pilati wen: «'Bu mɔ, 'ni te Balabasi bu, de a 'di -bi a -hɔe =bu nu -Yusu -bu, u dee Wanyɔ -mɔ 'li?» Ɛ nɔ- mɔ 'waa pepe bu =tu=o =wɔn, -Ɛ mɔ: «Kɔɔ 'u=v tugbe 'yie, Ɛ 'mu 'ku!» ²³-Ɛ -bi Pilati wen: «De -huan a 'di -bi Ɛ -nu, -kɔti 'ni kue 'u=v tugbe 'yie 'li?» Kee, u 'yee 'li win, u wen: «Kɔɔ 'u=v tugbe 'yie, Ɛ 'mu 'ku!»

²⁴Pilati 'ye=e ni, -Ɛ mɔ, Ɛ 'yi 'li-ti 'li -we, bu =tu =nu =wɔn. 'Waa -cici a lepɔpɔ bu yi kle ni -bii -ni, Ɛ nɔ- mɔ bu 'du 'nie ye', bu yra =jre, 'ki 'u nyibli a pepe -mu' ye', bu -lee =nu, -Ɛ mɔ: «'Mɔ -bu, 'n 'yi-ti ki wen, nyiblo -bu, 'a -hɔ bu 'wle bu. 'Aan =gbetu, 'a mu -hɔe=Ɛ.» ²⁵-Ɛ -bi nyibli a pepe a 'mu, u =tu=o =wɔn, u wen: «-A kɔ -aan 'yonu 'hɔen-, -a nyra bu, 'ki 'u 'a 'kukɔu a -ta'.» ²⁶Bu pu 'ki le, -Ɛ -bi Pilati te Balabasi bu, 'ti- 'Ɛ lee ne 'a 'seyo, 'ki bu bii -Yusu lɔkue. -Te u -we 'a bibie -mɔ, -Ɛ -bi ke- Ɛ pi 'a 'seyo a 'mu yi, Ɛ wen: «Ba gba=a, ba kɔɔ 'u=v tugbe 'yie, Ɛ 'mu 'ku!»

-Te 'seyo 'cee la -Yusu
(Maki 15.16-20; Saan 19.2-3)

²⁷Pilati bu pu 'ki le, -Ɛ -bi 'a 'seyo gba -Yusu ni, 'ki 'li Pilati a -yaa 'kwli, -te 'waa bunule ni 'u, 'u da 'waa 'bio 'seyo a pepe. ²⁸-Te u nyre 'ki 'u, -Ɛ -bi u -he -Yusu wlawli, 'u pu=v wlawlu -jɔhun, ²⁹kɔ, 'u hlaa =ne 'witiklaun le.

'Witiklaon a 'mu, ε nɔ- v =tu=ɔ 'lu, 'v 'nyra=a kotu -ji', 'ki 'li 'a diidedabu 'kwli, 'v bla=a kwli yi bu, 'v 'cɛɛ =nɛ, v wen: «Na 'wio mɔ, -Juukue a bodɔ,»³⁰ 'v -gble 'li=i huon 'yi lɛ, 'v -ha=a kotu -ji', 'v pi 'v -nɛ 'lu lɛ. ³¹-Tɛ v -wɛ 'a 'caale -mɔ, -ɛ -bi v -hɛ 'ki=i wlawlv -jɔhɔn a 'mu ni, 'v pu=v 'a -gbetu a wlawli, 'ti- v =tɔɔ =nɛ 'dɔ, 'v gbe 'li=i -tite -mu', v di 'li=i tugbe 'yie -kɔɔ -ni.

-Tɛ v kɔɔ la 'v -Yusu tugbe 'yie, -ɛ di-e nu, ε 'mu 'ku
(Maki 15.21-32; Luku 23.26-43; Saan 19.17-27)

³²-Tɛ v yi 'ki 'dɔ ni =ti, -ɛ -bi v kɔ nyibehian =du 'hven-, v =ɲmee ni. Nyibehian a 'mu, 'a 'nyre mɔ Simɔ. 'Ki ε kɔ 'li Silenɔɔ 'kwli. Nyibehian a 'mu, ε nɔ- 'seyo -klɔ, 'v ni 'v=v ke', 'ɛ 'ble tugbe -mu', -ɛ kɔ 'yie v di 'v -Yusu 'v -kɔɔ -ni. ³³-ɛ -bi 'ki v nyre 'v -tute -mu', v dɛɛ Gɔlvɔɔta, -ɛ -hen 'nyre dɔvba -mu', v dɛɛ 'Lukla. ³⁴-Tɛ v nyre 'v, -ɛ -bi v -hve bu -nyi-e nɔ, -ɛ kɔ -mɔ v pu 'li -ci kɔklakui. -Tɛ ε =tɛ=ɛ wlɔn, -ɛ -bi ε 'yi 'a 'nuna -hva.

³⁵'Ki 'v -tute a 'mu, 'ki v kɔɔ 'v=v tugbe 'yie, 'v pu 'wla, -ɛ di-e nu, v 'mu=v 'ye, -tɛ v di -Yusu a 'hvillepu-tɛbli a =gigla nu. ³⁶'Ki v ni 'v bu, -ɛ di-e nu, v 'mu=v 'yie =tu. ³⁷'Ti- 'v 'cru 'v 'plaunkɔbia ki, -ti -kɔ -ti v kɔɔ 'v -Yusu tugbe 'yie. -Ti a 'mu, ε nɔ- -bu: «Nyiblo -bu, ε nɔ- mɔ -Yusu, -ɛ mɔ -Juukue a bodɔ.» Tugbe a 'mu, -ɛ kɔ 'yie v kɔɔ 'v -Yusu, ε nɔ- kɔ 'lu yi v 'maa 'li 'plaunkɔbia a 'mu bu. ³⁸Ti ni -do a 'mu 'yri, 'ki 'v -Yusu 'hvi, v kɔɔ 'v -balonyv ni 'hven, 'ki 'v 'waa -ne ti 'yie, -do 'ki 'li 'a diidekɔbia ki, -do -bi 'ki 'li 'a kamlakɔbia ki.

³⁹-ɛ -bi nyibli -mu', -v yi -hi, v -hɛ=ɛ 'yri, 'ti- 'v =gbepu 'lu lɛ, ⁴⁰v wen: «Mɔ -bu, -ɛ pu lɛ, -ɛ di la Nyɔsva a 'kagbau 'wla, 'ti- -ɛ di-e pu, 'ki 'li -nyrɔwi ni ta 'kwli, 'bu mɔ, =ni mɔ Nyɔsva a 'Yu, wa -dɔnɔ, =mu 'v tugbe -mu' 'yie -hɔn, =mu =ti.» ⁴¹-ɛ -bi Nyɔsva a -cɔhlonpinyv gbagbi, kɔ tetetɔnyv, kɔ 'blv a nyibli -bi 'hven-, -v ni 'v -wɛ, v -hɛ=ɛ 'yri lɛ -wɛ, v wen: ⁴²«ɛ wa nyibli -bi, keɛ, ε 'yi 'li 'a dɔnɔ a wɔwa 'li -wɛ. 'Bu mɔ, Yisraekue a bodɔ, bu -hɔn 'v tugbe -mu' 'yie, bu =ti, -tɛ ti nɛ -bu. 'Bu mɔ, 'bu -hɔn 'v tugbe 'yie, -a di pu=v =haan-ti, -ɛ mɔ, ε nɔ- mɔ Wanyɔ. ⁴³ɛ kuo Nyɔsva =wlv yi. 'A -ti, Nyɔsva a 'mu, 'bu nve =nɛ, -ɛ -bi bu -hɛɛ =nɛ. 'Bi nyiblo -bu, ε hla-a ni, -ɛ mɔ, ε mɔ Nyɔsva a 'Yu =nɔ.» ⁴⁴Kɛ- ni -do -balonyv ni 'hven- -mu', v kɔɔ 'v 'waa ti 'yie lɛ, 'ki 'v -Yusu 'hvi, v ni, 'v 'cɛɛ =nɛ -wɛ.

-Tɛ -Yusu nu la 'koku
(Maki 15.33-41; Luku 23.44-49; Saan 19.28-30)

⁴⁵'Yrv bu yi 'v 'lu a -heyri' ni nyre, -ɛ -bi halɔ ka -tutu a pepe ki. Halɔ a 'mu, ε ni 'v -nɔni 'ɛ ye 'yrv-hiile a ti ki. ⁴⁶-Tɛ 'yrv-hiile a ti a 'mu, ε yi 'v nyre, -ɛ -bi -Yusu 'yaa 'li win, ε wen: «Eli, Eli, lama sabatani?», ε =hen 'nyre: «Nyɔsva o, Nyɔsva o, dɛ- kɔ 'mɔ -ha 'yie -mɔ 'li?» ⁴⁷Nyibli -mu', -v ni -tuo ki, kɛ- 'waa dɛ -bi pu: «Nyɔsva a winwlɔn-hanyɔ Eli ε dɛ.» ⁴⁸'Ki 'li =nu

'nyl, ε kɔ nyiblo -bi, 'ε 'gba ci lε, ti ni -do a ti 'yri, 'ε 'du -sapoo ye', 'ε 'nyra 'li-ti 'lipano -mɔ, 'ε mu'a 'v=v tugbe blɔblɔ 'lu lε, 'ε -nyi-e -Yusu, -ε di-e nu, ε 'mu=v 'na. ⁴⁹Kε- v -bi pɪ, v wen: «Ba pu 'v 'yie bu, 'bu mɔ, Eli 'bu di di, ε 'mu=v -hεε -ni, -a 'mu=v 'ye.» ⁵⁰Bu ni 'kɪ dε a 'mu -mɔ, -ε -bi -Yusu 'gbo ni de, 'ε mla -hunhlun.

⁵¹Ti ni -do a 'mu 'yri, 'kɪ 'li Nyɪsua a 'kagbau -mɔ', -ε ni 'li Jrusredɔ 'kwli bu, danu gbagbu -mɔ', -ε 'be 'kayu a 'mu =tɔ, 'ε -ki wlɔn pɛpe, kuε 'li 'a 'lu yi bu, -bu ye 'a =hlɔnde ki, -tutu 'ε 'hɪhle -ni, 'hɪ gbagbi 'v -kiki wlɔn lε, ⁵²dabi 'v =ga wlɔn lε, nyibli, -v 'ku la, 'v yi 'klɔ lε 'hri, ⁵³ti- -nyrɔwɪ ni ta 'mu -hi mɔ mu, -ε -bi -Yusu -hɔn 'li 'kukɔnyibli 'nyɪ ni, 'ε 'hri 'klɔ, nyibli a 'mu, 'v -hɔn 'li 'dabi 'kwli lε, 'v pa 'li Jrusredɔ 'kwli, -ε mɔ Nyɪsua a 'dɔ, nyibli -huɔhu 'v 'ye =nu.

⁵⁴Kɪ 'v -Yusu =hlɔn, 'kɪ Romakuε a 'seyo a nyiblo gbagbu -bi nyra 'v bu, ε kɔ 'a 'seyo -mɔ', -v =tui-e 'yie 'huen-. -Tε v 'ye -tutu a 'hɪhlelε, kɔ -tebli a pɛpe -mɔ', -ε mi 'lu -mɔ 'huen-, -ε -bi huannu bi 'li =nu 'kwli, v wen: «ε mɔ -han-ti =nɔ, nyiblo -bu, ε mɔ la Nyɪsua 'Yu =nɔ.»

⁵⁵Nugbi -huɔhu ni 'v, 'v hlɔɔ 'v -tε a 'mu -mɔ lε dε gbe. -Tebli a pɛpe -mɔ', -ε mi 'lu -mɔ, v yi-ti 'ni 'ye. Nugbi a 'mu, v nu- yi la -Yusu =wien lε kuε, kuε 'li ti -mɔ' -kɔ 'yri ε ni la 'li Galileblɔgba 'kwli, 'v yi la-a -hεε -ni. ⁵⁶Kɪ 'li =nu 'nyɪ, 'kɪ Madala a Mari ni 'li, kɔ Mari -mɔ', -ε mɔ Saki kɔ Sosi a 'dii, kɔ Sebede a 'yonu a 'dii.

-Tε v pu la 'li -Yusu 'dabio 'kwli

(Maki 15.42-47; Luku 23.50-56; Saan 19.38-42)

⁵⁷-Tε 'tɔ yi ni -wen, -ε -bi dekɔnyɔ =du nyre 'v -tuo a 'mu kɪ. 'A 'nyre mɔ Sosefu. 'Kɪ ε kɔ 'li Alimatedɔ 'kwli. Sosefu a 'mu, ε mɔ -Yusu a -nagbopi =nɔ -wε. ⁵⁸ε nɔ- -mu, -ε lee Pilati, 'kɪ bu wen, bu -ha 'v -Yusu a -plahɪ tugbe 'yie, ε 'mu=v 'v -ha. -ε -bi Pilati lee nε 'a 'seyo ni, 'kɪ bu -nyi Sosefu -Yusu a -plahɪ a 'mu, -ε di-e nu, ε 'mu=v 'v -ha. ⁵⁹-Tε v -nyi-e -plahɪ a 'mu, -ε -bi ε gba=a ni, 'ε 'hunhɪan=a -jise lε, ⁶⁰ti- 'ε gba 'li-ti -tite -mɔ', ε di 'v=v =tuu -ni. 'Kɪ 'li -tite a 'mu, 'hɪɔ gbagbu ni 'v, 'ε hɔ la yra, -wen dugba. 'Kɪ 'li 'hɪɔ gbagbu a 'mu 'kwli, 'kɪ v 'bluu la 'li 'dabio (ti -du a ti 'yri la, -ε 'wɪ la -wlukayu yi). 'Kɪ 'li 'dabio a 'mu 'kwli, 'kɪ ε pu 'li -Yusu a -plahɪ, 'ti- 'ε ni 'hɪɔ 'papɔ, -ε ni 'v, -ε -hɪan 'li -mɔ lε, 'ε ka 'dabio a 'mu yi. -Tε ε -wε -mɔ, -ε -bi ε mu ni. ⁶¹Madala a Mari, kɔ Mari -bi -mɔ' 'huen-, v ni -tuo kɪ, 'v 'be 'dabio 'yi, 'v ni bu.

'Seyo -mɔ', -v =tui -Yusu a 'dabio 'yie

⁶²-Nyrɔwɔ -mɔ', -ε yi -hi, 'ti- -wuwle-nyrɔwɔ 'ε yi 'v nyre. -ε -bi Nyɪsua a -cɔhlɔnpinyu gbagbi, kɔ Falisi-tumu a nyibli 'huen-, v 'kukue lε, 'v mu 'v Pilati ye', ⁶³v wen: «Nyɪbeyu o, -ti bi 'li -a mu 'kwli. ε nɔ- mɔ, -tε hɪlekɔnyɔ -mɔ', ε ni la 'klɔ, kε- ε pɪ la: 'Bu mɔ, 'ni 'ku, -nyrɔwɔ ni 'huen 'bu

-hi, ta a -nyrɔwɔ 'kwli, 'n kɔ =bu 'hri 'klɔ. ⁶⁴A -ti, -a -hɔe=ε ni, -bu lee -na 'seyo, bu =tu 'a 'dabio a 'mu 'yie -tutu, -nyrɔwɔ ni ta bu -yrɛ 'lu, -ε di=e nu, 'a -nagbopu 'ni -ha di, v 'ni -ha 'a -plahvɔ 'yri, 'tu- v 'ni -ha nyibli le -lee -ni, -ε mɔ, ε -hɔn 'lu 'kukonyibli 'nyɪ ni, 'ε 'hri 'klɔ. Hɪdɔ a 'mu, ε di ni 'klu ki, ε 'mu 'v 'a yɪ-hɛde 'v -hi.» ⁶⁵-E -bɪ Pilatɪ =tu =nu =wɔn, ε wen: «'Seyo, nu- -mu'. Ba mu, ba lee 'seyo a 'mu, bu =tu 'dabio a 'mu 'yie, -tɛ a ni 'a -huhva.» ⁶⁶ε nɔ- mɔ bu mu 'li 'dabio yɪ, 'hɔ -mu', v nu wen, 'v ka wen -Yusu a 'dabio yɪ, 'v =tu-o yruule, 'v =tu 'v 'seyo -ni wen ble, -ε di=e nu, v 'mu 'dabio 'yie =tu. (Yruule a 'mu, v =tu 'hɔ a 'mu, ε di =nu=v 'ni -tɔɔ -ni, 'bu mɔ, nyiblo 'bu kla 'dabio a 'mu yɪ.)

-Tɛ Nyɪsva -ha la -Yusu 'klɔ

(Maki 16.1-10; Luku 24.1-12; Saan 20.1-10)

28 ¹Tɛ -Juukvɛ a -wuwle-nyrɔwɔ a 'mu, ε -hi, 'a 'sɔɔndɪ a -nyragbli, Madala a Mari, kɔ Mari -bɪ -mu' 'hɔen-, v nu- mu -Yusu a 'dabio 'ye mɔ. ²Ti ni -do a 'ti 'yri, -ε -bɪ -tutv -tva 'hɪhlele, -ε nu=o, Nyɪsva a lɛlenyɔ -hɔn 'lu yakɔ 'kwli, 'ε blike kuanhɔ -mu' le, v -nu, 'v ka -Yusu a 'dabio yɪ. -Tɛ ε blike=e le, -ε -bɪ ε ni-ti ki bu. ³Nyɪsva a lɛlenyɔ a 'mu, ε yɪ 'ni wɪn, -wen -tɛ yakɔ ni 'yii a pupuv, 'a 'hɔvɛpu-tebli 'ple ni diakti, 'ε 'wɪ -nyrɛ yɪ. ⁴'Seyo -mu', -v =tui 'dabio 'yie, -tɛ v 'ye dɛ a 'mu, -ε mi 'lu -mɔ, -ε -bɪ hvannu -tva 'waa nunuo diakti. 'A -ti, v yɪ 'ni 'hɪhle -ni, 'v bibi -hlɔn le, 'ti- 'v pɛ 'ku 'v ble, -wen nyibli, -v 'ku.

⁵-E -bɪ kɛ- Nyɪsva a lɛlenyɔ pɪ nɔgbɪ -mu' yɪ, ε wen 'ni: «'A mu -mu', a 'ni 'pie 'li hvannu. 'N yi=e ni, -ε mɔ, -Yusu -mu', v kɔɔ 'v tugbɛ 'yie, ε nɔ- a -mɔv le. ⁶ε 'yɪ 'nɛ- -ni, =wɪ yɪ -tɛ 'a -gbɛv, ε nu la 'a 'hɪhla, Nyɪsva -ha 'li-tɪ 'kukonyibli 'nyɪ ni, 'ε -ha=a 'klɔ. Ba 'de, ba 'ye -tɪtɛ, ε pɛ mɔ mɔ bu. ⁷'A -ti, ba 'kɪka -ni, ba lee nɛ 'a -nagbopu, -ε mɔ, Nyɪsva -ha 'li-tɪ 'kukonyibli 'nyɪ ni, 'ε -ha=a 'klɔ. -Yusu a 'mu, ε nɔ- di 'hru 'nyɛɛ -ni, ε 'mu 'a mu -ple, 'kɪ 'li Galileblɔgba 'kwli. 'Kɪ a di 'li-tɪ bu -yɛɛ -ni. -Ti 'n kɔ =bu lee wen 'a mu, ε nɔ- -niɔ.»

⁸-Tɛ v 'wɪn -ti a 'mu, -ε -bɪ v 'kɪka ni, 'v -hɔn 'li 'dabio yɪ. Hvannu yɪ wen =nu ni ni, kɔ, dɔdɔ yɪ wen =nu ni ni, 'v 'gba ci le, -ε di=e nu, dɛ -mu', -ε mu 'lu -mɔ, v 'mu=v -mɔ le na -tɛɛ, 'kɪ 'v -Yusu a -nagbopu ye'. ⁹Bu yɪ 'kɪ ni mi, -ε -bɪ ti ni -do a 'ti 'yri, -Yusu di =nu ye' 'bɛ mɔ, ε wen: «'Aan 'wio,» v nu- -mɔ -bɪ, -tɛ v 'ye=e, 'v 'yɪya 'v=v 'hɔv bu, 'v bla=a kwli yɪ bu, 'v klɔ 'a buɪ, 'v -tva 'a -ti a 'yɪ'buale. ¹⁰-E -bɪ kɛ- -Yusu pɪ =nu yɪ, ε wen: «'A 'ni 'pie 'li hvannu. Ba mu, ba lee 'na -nagbopu, bu mu 'li Galileblɔgba 'kwli. 'Kɪ v di 'li 'mu bu -yɛɛ -ni.»

'Seyo -mu', -v =tui la -Yusu a 'dabio 'yie, v nu la hu

¹¹-Tɛ nɔgbɪ a 'mu, v mi 'kɪ 'li -Yusu a -nagbopu -mɔ, -ε -bɪ 'seyo -mu', -v =tui -Yusu a 'dabio 'yie, 'waa nyibli -bɪ 'ya 'dɪɔ, 'v lee Nyɪsva a

-cɔhlonpinyv a nyibli gbagbu -tebli a pɛpɛ -mʊ', -ɛ mu 'lu -mɔ. ¹²-Tɛ v 'wɪn, -ɛ -bɪ v kɔ 'blv a nyibli 'hʋɛn-, v 'kukue lɛ, -ɛ di-e nu, v 'mʊ -tɪ a 'mʊ lɛ -pʊpʊ -nɪ. -Tɛ v pʊpʊ 'kɪ-t' lɛ, -ɛ -bɪ v wɛn=ɛ kɪ, 'kɪ bu -ha 'lɪ 'wli -hʊɔhʊɪ, bu -nyɪ-e 'sɛyɔ a 'mʊ. -Tɛ v -nyɪ 'kɪ =nʊ=v, ¹³-ɛ -bɪ kɛ- v pɪ =nʊ yɪ, v wɛn: «Kɛ-ba pʊ: -A nɪ ŋmɛna', -Yusu a -nagbopʊ v di 'tɔ, 'v 'yri 'a -plahʊɪ.» ¹⁴Kɛ- v pɪ de: «'Bʊ mɔ, -gʊlʊnʊma 'bʊ 'wɪn, -a di 'a klɛ-hɪhiɪale 'nɪ yɪ, -ɛ di-e nu, a 'nɪ -ha 'kla-wliye'yɪya 'ye.» ¹⁵'sɛyɔ 'v gba 'wliye a 'mʊ, dɛ -mʊ', 'blv a nyibli pʊ lɛ bu nu, 'v nu=o. ɛ nɔ- nu=o, -hɔn 'v -nyrɔwɔ a 'mʊ 'yie, -bʊ ye -nyrɔwɔ -bʊ kɪ, -tɪ a 'mʊ, 'ɛ 'hɛɛn bʊ, 'kɪ 'lɪ -Juukʋɛ 'nyɪ.

-Tɛ -Yusu 'hru la 'a -nagbopʊ yɪ

(Maki 16.14-18; Luku 24.36-49; Saan 20.19-23; Nunu-tebli 1.6-8)

¹⁶-Tɛ dɛ a 'mʊ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ -Yusu a -nagbopʊ nɪ -pʊ -tu 'v -do -mʊ', v mu nɪ, 'kɪ 'lɪ Galileblugba 'kwli, dʊgba -mʊ', -Yusu tɔɔ la =nʊ, ɛ nɔ- v 'ya 'lɪ 'lu. ¹⁷'Kɪ dʊgba a 'mʊ 'lu, 'kɪ ɛ 'hru 'lɪ =nʊ yɪ. -Tɛ v 'ye=e, ɛ nɔ- mɔ bu bla=a kwli yɪ bu, bu 'bʊa nɛ 'a -tɪ 'yɪ. Kɛɛ, 'kɪ 'v -tɪtɛ a 'mʊ, 'kɪ nyibli -bɪ nɪ 'v, 'v 'ye nɪ pʊ=v =haan-tɪ', -ɛ mɔ, -Yusu =nɔ, -ɛ 'hru =nʊ yɪ. ¹⁸ɛ nɔ -mɔ -Yusu bu 'yɪya 'v =nʊ 'hʊɪ bu, ɛ wɛn: «Kʋɛ 'lɪ yakɔ 'kwli bu, -bʊ ye -tʊtʊ kɪ, 'klɪ a pɛpɛ, 'n ni, 'nɪ kɔɔ nɛ 'a -nɛ =dedede win kɪ, Nyɪsʋa, nɔ- -nyɪ 'mɔ=ɔ. ¹⁹Ba mu 'lɪ dakɔ a pɛpɛ -mɔ, -v nɪ 'nɛ- 'klɔ kɪ, ba nu=o, bu -hɛ 'na -nagbopʊ. Ba pʊ =nʊ 'nie 'lu lɛ, 'kɪ 'lɪ -aan 'Baɪ Nyɪsʋa, kɔ 'a 'Yu, kɔ 'a -Hihiu a 'nyrɛ 'kwli. ²⁰Ba tɔɔ =nʊ, 'kɪ bu =tuu 'v -tɪ a pɛpɛ -mʊ', 'n lee nɛ 'a mʊ, ba nu. Ba kɔ 'a yiyie, -ɛ mɔ, 'kɪ 'n di 'v 'a mʊ 'hʊɪ nɪ, 'a -nɛ -nyrɔwɔ, ɛ 'mʊ=v gba -gbagba, 'klɔ 'mʊ 'v -wlu -hɔn.»